L E V Í T I C O

CAPÍTULO I

1 Y (¹) cuando hubo terminado (²) Moisés de erigir la tienda y la hubo
ungido y consagrado con todos sus utensilios lo mismo que el altar
con todos sus utensilios, Moisés pensó en su corazón y dijo: No subí
al monte Sinaí cuya santificación fue santificación de un momento y
cuya unción fue unción de un momento (³) hasta que se habló (⁴)
conmigo de delante (⁵) de Yahweh; justo es, (pues), que no entre-
mos (⁶) en la tienda de la reunión cuya santificación es una santifica-
ción eterna y cuya unción (= consagración) es una unción eterna (⁷)
hasta que se hable conmigo de delante (⁸) de Yahweh. Entonces (⁹) el
Verbo llamó a Moisés y habló Yahweh (¹⁰) con él desde la tienda de
la reunión, diciendo:
2 Habla con los hijos de Israel y diles: Si uno de vosotros (¹¹) ofreciere
una ofrenda delante de Yahweh, ofreceréis vuestras ofrendas, de ani-
males: del ganado mayor y menor.

(¹) *Lit:* «Y fue cuando...».
(²) M: «cuando *(kewán)* hubo terminado».
(³) M: «(al monte Sinaí) cuya unción (= consagración) fue unción (= consagración) momentánea y cuya santificación fue santificación momentánea no subí...».
(⁴) Nótese cómo el targumista usa la forma impersonal para evitar una forma personal en la que el sujeto es Dios. De esa manera evita los antropomorfismos. Esas formas impersonales cuyo sujeto real es Dios, son frecuentes en el Nuevo Testamento.
(⁵) M: «(hasta que) se me dijo de delante de (Yahweh)».
(⁶) Plural por singular: «que no entre (yo)».
(⁷) M: «cuya unción es una unción eterna y cuya santificación es una santificación eterna, justo (es que no entremos)».
(⁸) M: «(hasta que) se me diga de delante de (Yahweh)».
(⁹) M: «y llamó el Verbo» = *Dibberah* como Ex 19,3, Nm 7,89.
(¹⁰) M: «el Verbo de Yahweh».
(¹¹) *Lit:* «si un hijo de hombre de vosotros ofreciere...».

L E V I T I C O

CAPUT I

1 והוה כד אשלם משה למקמה ית משכנה ורבי יתיה וקדש יתיה וית
כל מנוי וית מדבחה וית כל מנוי חשב משה בליביה ואמר טורה דסיני
דהוה קדושי קדוש שעה חדה ורבויה רבוי שעה חדה לא סלקית
ליה עד זמן די אתמלל עמי מן קדם ייי משכן זמנא דקדושיה קדוש
עלם ורבויה רבוי עלם בדינא הוא דלא ניעול לגויה עד זמן
די אתמלל עמי מן קדם ייי בכן קרא דבירה למשה ומליל ייי
עמיה מן משכן זמנא למימר:
2 מלל עם בני ישראל ותימר ליהון בר נש ארום יקרב מנכון קרבן
קדם ייי מן בעירא מן תורייה ומן ענה תקרבון ית קרבניכון:

1 1 כיון דאש' [כד אשלם M | מנוי 1.°, 2.°] מאנוי M 1.°, 2.° | דהוה קדושי
דריבוייה ריבוי שעה וקדושיה [קדוש שעה חדה ורבויה רבוי שעה חדה לא
| I לגווה [ליה | I רבו [רבוי | קדושיה leg [קדושי | M קדוש שעה לא סל'
bis in [עמי מן | M אתמר לי מן ק' [אתמלל עמי מן קדם | I דאת' [די אתמלל
| M דרבוייה רבוי עלם וקדושיה קדוש עלם דינ' [דקדושיה ... בדינא | text
| M יתאמר לי מן ק' [אתמלל עמי מן ק' | I דא' [די אתמלל | I די' [בדינא
= דבירה ;M וקרא דב' [בכן קרא דבירה | delt ה sed in text עמיה [עמי
[מן בעירא 2 || I ממ' [מן משכן | M ממריה דיי' [ייי | Verbum Dei, λόγος
I ומענא [ומן ענה | I מתורא [מן תורייה | I מב'.

3 Si su ofrenda al nombre de Yahweh ([1]) es un holocausto, ofrecerá un macho sin defecto para que delante de Yahweh haya complacencia respecto a él,
4 y apoyará sus manos sobre la cabeza de la bestia del holocausto y ella será acepta para expiar por él.
5 Y sacrificará ([2]) la res delante de Yahweh y llevarán los hijos de Aharón, los sacerdotes, la sangre (y asperjerán la sangre) ([3]) todo alrededor, sobre el altar que está a la puerta de la tienda de la reunión.
6 Y desollará ([4]) el holocausto y lo descuartizará en sus partes.
7 Y pondrán los hijos de Aharón, los sacerdotes, fuego sobre el altar y dispondrán leños sobre el fuego.
8 Y dispondrán los hijos de Aharón, los sacerdotes, los trozos, la cabeza y el cuerpo, sobre los leños que están sobre el fuego que está encima del altar.
9 Y lavará sus entrañas y sus patas con agua y el sacerdote lo dispondrá todo sobre el altar: es un holocausto, una ofrenda aceptable como olor agradable delante ([5]) de Yahweh.
10 Y si su ofrenda es de ganado menor —de corderos o de cabritos para holocausto— ofrecerá un macho sin defecto.
11 Y lo sacrificará al pie del altar del lado norte, delante de Yahweh, y asperjerán los hijos del sacerdote Aharón ([6]) su sangre encima del altar todo alrededor.
12 Y lo descuartizará en sus partes, su cabeza y su cuerpo, y los dispondrá el sacerdote sobre los leños que hay sobre el fuego que está encima del altar.
13 Y lavará las entrañas y sus patas ([7]) con agua y el sacerdote lo ofrecerá todo y lo dispondrá encima del altar: es un holocausto, una ofrenda aceptable como olor agradable delante ([5]) de Yahweh.

([1]) M: «(Si su ofrenda es un holocausto) de ganado mayor». En este v N omite «a la entrada de la tienda de reunión le ofrecerá» por homoioleleuton.
([2]) M: «Y será sacrificada».
([3]) Olvidado por homoioteleuton.
([4]) M: «Y el que desuelle» (traducción, al parecer, de *we-ha-pošeṭ* contra TM).
([5]) M: «para el nombre (de Yahweh)».
([6]) I: «(de Aharón), los sacerdotes».
([7]) M: «y las patas».

3 אן עלה קרבנה לשמה דייי דכר שלם מן מום יקרב יתיה [ ]
לרעוה עלוי קדם ייי:
4 ויסמוך ידוי על ראשה דעלתא ויתרעי ליה למכפרה עלוי:
5 ויכוס ית בר תורייה קדם ייי ויקרבון בנוי דאהרן כהניא ית
דמא [ויזרקון ית דמא] על גבי מדבחא מן חזור חזור די תרע
משכן ז[י]מנא:
6 וישלח ית עלתה ויפסג יתיה לפיסגה:
7 ויתנון בנוהי דאהרן כהניא אשא על גבי מדבחא ויסדרון קיסין
על אשתא:
8 ויסדרון בנוי דאהרן כהניא ית פסגי[ה] ית ראשה וית גופה על
קיסיה די על אשתה די על גבי מדבחה:
9 ובני גויה ורגלוי ישׁ[ז]ג במיא ויסדר כהנא ית כלה על גבי מדבחא
עלה קרבן דמתקבל לריח דרעוא קדם ייי:
10 ואם מן ענה קרבני[ה] מן אמריה או מן גדיא דבני עזיה לעלא
דכר שלם מן מום יקרב יתיה:
11 ויכוס יתיה על שפולי דמדבחה מן צפונה קדם ייי ויזרקון בנוי
דאהרן כהנא ית אדמה על גבי מדבחה מן חזור חזור:
12 ופיסג יתה לפיסגוי ית רישיה וית גופיה ויסדר כהנא יתהון על
קיסיה די על אשתה די על גבי מדבחה:
13 ובני גווה ורגלוי ישׁ[ז]ג במיא ויקרב כהנא ית כלה ויסדר על גבי
מדבחא עלה הוא קרבן מתקבל לריח דרעוא קדם ייי:

3 עלה] + הוא M | לשמה דייי] מן תורייה M | מן מום] ממו׳ I | [ ] לתרע
משכן זמנא יקריב יתיה desider || 4 ראשה] רישא I | דעלתא] על׳ M ||
5 ויכוס] ויתנכס M | תורייה] תורא I | דמא] אדמה M | [ ] desider in
text | מן חזור] חז׳ M | די תרע] דאת בתרע M | דתרע I | ז[י]מנא]
י superadd || 6 וישלח] ודישלח M | יתיה] יתה pro || 8 די על 1.°,
2.°] דעל I 1.°, 2.° | די 1.°, 2.°] + דאית M 1.°, 2.° || 9 יש[ז]ג] ישיג in
text | קדם] לשמה M || 10 ואם] ואין I | לעלא גדי] מן גדיא דבני עזיה
עזיה לעלתה M | דבני] בני I || 11 מן צפונה] מצ׳ I | כהנא] כה[ניא] I |
אדמה] דמיה I | מדבחה] emendt מדבחא | מן חזור] חז׳ M || 12 ופיסג]
ויפסג; corr ופסג I | די על 1.°, 2.°] דעל 1.°, 2.° I | די 1.°, 2.°] דאית M 1.°, 2.° ||
13 ורגלוי] ורגליה M | יש[ז]ג] ישיג in text, cf v 9 | קדם] לשמה M.

14 Y si su ofrenda al nombre de Yahweh fuere un holocausto de aves, ofrecerá su ofrenda de tórtolas o de pichones (1).
15 Y el sacerdote la llevará encima del altar, le cortará la cabeza, la colocará encima del altar y dejará correr su sangre por la pared (2) del altar.
16 Y quitará su molleja con su contenido (3) y lo (arrojará) (4) junto al altar, al este, en el lugar (5) donde son echadas las cenizas.
17 Y la romperá por sus alas sin separarlas, y la dispondrá el sacerdote encima del altar sobre los leños que están sobre el fuego: es un holocausto, una ofrenda aceptable como olor grato delante de Yahweh.

CAPÍTULO II

1 Cuando una persona ofrezca una ofrenda de *minḥá* (6) al nombre de Yahweh, su ofrenda será de flor de harina, y sobre ella derramará aceite y pondrá incienso.
2 Y la traerá (7) a los hijos de Aharón, los sacerdotes, y tomará de allí un puñado (8) de su harina con su aceite (9) además de todo su incienso y dispondrá el sacerdote su *azkará* (10) encima del altar: es una ofrenda aceptable como olor grato delante de Yahweh.
3 Y lo que quedare de la *minḥá* será para Aharón y sus hijos: es cosa santísima entre las ofrendas de Yahweh.
4 Y cuando ofrezcas como ofrenda de *minḥá* algo cocido al horno, será de flor de harina: pasteles sin levadura empapados en aceite y galletas sin levadura untadas de aceite.

(1) *Lit:* «polluelos hijos de paloma». M: «(polluelos hijos de) los nidos».
(2) M: «(por las) extremidades (del altar)».
(3) M: «su molleja con sus excrementos (?) y lo arrojará».
(4) El texto equivocadamente: «y lo matará».
(5) M: «al lugar».
(6) Ofrenda vegetal, de frutos de la tierra; no de animales, y por tanto incruenta.
(7) M: «y la llevará».
(8) *Lit:* «el lleno de su puño».
(9) *Lit:* «con lo mejor de él»; cf 2, 16; 6, 8.
(10) El memorial, la parte de la *minḥá* que trae «el recuerdo» de Yahweh al oferente.

14 ואם מן עופא עלה קרבנה לשמה דייי ויקרב מן שפניניה או מן גוזליה בני יונה ית קרבניה:
15 ויקרב יתיה כהנא על גבי מדבחה ויעזם ית ראשה ויסדר על גבי מדבחה וימציא אדמה על כותלה דמדבח[ה]:
16 ויעב[ר] ית זלפקקה בלקטה וי[טלק] יתה סמיך למדבחה מן מדנחה באתר בית שפיכות קטמא:
17 ויתלע יתיה בכנפוי לא יפרש ויסדר כהנא יתיה על גבי מדבחה על קיסיה די על אשתה עלה הוא קרבן מתקבל לריח דרעוה קדם ייי:

CAPUT II

1 ונפש ארום תקרב קרבן מנחה לשמה דייי סלת יהוי קרבניה ויריק עליה משח ויתן עליה לבונה:
2 וייתי יתה לות בנוי דאהרן כהניא ויקמץ מתמן מלא קומציה מן סלתה ומן טובה על כל לבונתה ויסד[ר] כהנא ית אדכרתה על גבי מדבחה קרבן מתקבל לריח דרעוה קדם ייי:
3 ומה דמשתייר מן מנחתה לאהרן ולבנוהי קדש קדשים מן קרבנוי דייי:
4 וארו[ם] תקרב קרבן מנחה אפיה בתנורא סלת חלין פטירין פילן במשח ועריכין: פטירין משחין במשח:

14 שפניניה] שופ' M; [שפני]נא I | יונה] קינייה M || 15 אדמה]
דמיה I | כותלה] שפולי M || 16 ויעב[ר]] בד' N; וע' I | זלפקקה וי[טלק]]
ז' ויקטל in text; ויט' [prob leg בנטשה] בגשניה] קורקבני M | מן מדנחה]
ממ' I | באתר] לא' M || 17 כהנא יתיה על] יתיה כהנא על M | די על]
דעל I | די] דאית M.
2 2 וייתי] ויעל M | מתמן] מן תמן M | קומציה] צו [vel hebr קומ[צו]]
vel leg [קומצי[ה]] I | מן סלתה] מס' I | ומן טובה] ומט' I || 3 מן מנחתה]
ממ' I | מן קרבנוי] מקרבנה I || 4 בתנורא] [בתנור]ה I; תנו' M | פטירין
1.°] דפ' I | ועריכין] ועריכי M | ועריכין:] *sof pasuq* deld.

5 Y si tu ofrenda fuere una *minḥá* (preparada) sobre la parrilla, será de flor de harina, (pasteles) empapados (1) en aceite, sin levadura.
6 La dividirás en trozos y derramarás (2) sobre ella aceite; es la *minḥá* (3).
7 Y si tu ofrenda fuere una *minḥá* de cazo (4), será ofrecida (5) de flor de harina empapada en aceite.
8 Y traerás (6) la *minḥá*, que será ofrecida (7) de estas cosas, al nombre de Yahweh y (8) la acercará al sacerdote y (éste) la dispondrá encima del altar.
9 Y alzará (9) el sacerdote (de) (10) la *minḥá* su *azkará* (11) y la dispondrá encima del altar: es una ofrenda aceptable como olor grato delante (12) de Yahweh.
10 Y lo que quede de la *minḥá* será para Aharón y sus hijos: es una cosa santísima entre las ofrendas de Yahweh.
11 Ninguna *minḥá* que ofrezcan (13) al nombre de Yahweh será ofrecida (5) con levadura porque no habéis de ofrecer delante de (12) Yahweh en ofrenda nada fermentado o nada que tenga miel (14).
12 Esas cosas las podréis ofrecer como ofrenda de vuestras primicias (15) ante Yahweh (12), pero (puestas) sobre el altar no serán recibidas (16) como olor grato.
13 Y salaréis con sal toda ofrenda vuestra de *minḥāt* (17) y no descuidaréis poner la sal de la alianza de vuestro Dios encima de vuestra *minḥá;* sobre todas vuestras ofrendas ofreceréis sal (18).

(1) El participio «empapados» supone esta palabra (pasteles), pero probablemente hay que leer «empapada» con M (*pilah,* y no *pilán)* con lo que no se precisa añadir nada al texto que sería: «de harina empapada *(pilah)* en aceite...».
(2) M: «y la partirás en (trozos) y derramarás».
(3) M: «una *minḥá*».
(4) Una *minḥá* de cosa cocida en el cazo.
(5) M: «será hecha».
(6) M: «y llevarás la *(minḥá)*».
(7) M: «(que) será hecha».
(8) Se sobreentiende «el oferente».
(9) M: «y separará».
(10) Así con M O Ps y TM; en el texto de N: «la *minḥá*».
(11) Cf v 2, nota 10.
(12) M: «al nombre (de Yahweh)».
(13) I: «que ofrezcáis», con O Ps TM.
(14) M: «que sea dulce».
(15) M: «(como ofrenda), como primicia».
(16) M: «(no las) ofrecerán».
(17) Pl arameo de *minḥá*».
(18) I: «ofreceréis» *(teqarebun)*.

5 ואין מנח[ה] על מסרת[ה] קרבנך סלת פילן במשח פטיר תהוי:
6 מקצי[ה] תקצי יתה קצוין ותריק עלה משח מנחתה היא:
7 ואם מנחת מרתחה קרבנך סלת פילה במשח תתקרב:
8 ותיתי ית מנחתא די יתקרב מן אלין לשמה דייי ויקרב יתה לות כהנא ויסדר יתה על גבי מדבחה:
9 וירים כהנא ית מנחתה ית אדכרתה ויסדר על גבי מדבחה קרבן מתקבל לריח ברעוה קדם ייי:
10 ומה דמשתייר מן מנחתה לאהרן ולבנוי קדש קדשים מן קרבנוי דייי:
11 כל מנחתה דיקרבון לשמֵה דייי לא תתקרב חמיע ארום כל דמחמע וכל דמדבש לא תקרבון מניה קרבן קדם ייי:
12 קרבן שירויכון תקרבון יתהון קדם ייי ועל גבי מדבחה לא יתקבלון לריח דרעוה:
13 וכל קרבן מנחתיכון במלח תמלחון ולא תבטלון מלח קיים אלהכון מעילוי מנחתכון על כל קרבניכון תהוון מקרבין מלח:

5 מנח[ה]] מנחה in text | מסרת[ה]] + יהוי M | פילן] פילה M: prob N leg ut M || 6 מקצי' תקצי ... ותריק] corr [רסוקין] ותרסק יתה דסלקין ותר' M | מנחתה] מנחה M || 7 מנחת] מנחה M | תתקרב] תתעבד M || 8 ותיתי ית] ותעל ית M | די יתקרב] דית' I | יתקרב] יתעבד M || 9 וירים] ויפרש M | ית מנחתה] מן [מנ'] M | קדם] לשמה M || 10 מן מנחתה] ממנ' I || 11 דיקרבון] prob leg דתק' I | תתקרב] תתעבד M | דמדבש] דחלי M | קדם] לשמה M || 12 שירויכון] כשירוי M | קדם] לשמה M | יתקבלון] יקרבון M || 13 תהוון מקרבין] תקרבון I.

14 Y si ofreces una *minḥá* de primicias al nombre de Yahweh, ofrecerás como *minḥá* de vuestras primicias (espigas) ligeramente tostadas, tostadas al fuego, grano molturado (1).
15 Y pondrás sobre ella aceite y pondrás sobre ella incienso: es la *minḥá*.
16 Y el sacerdote dispondrá su *azkará* (2), una parte de su grano molturado y de su aceite (*lit:* «de lo mejor de él»), además de todo su incienso: es una ofrenda (3) delante de Yahweh.

CAPÍTULO III

1 Y si su ofrenda es un sacrificio de cosas santas (4), si (5) (lo) ofrece de ganado mayor, sea macho, sea hembra, lo ofrecerá sin defecto delante de Yahweh.
2 Y apoyará su mano sobre la cabeza de su ofrenda y la degollará a la puerta de la tienda de la reunión, y los hijos de Aharón, los sacerdotes, asperjerán su sangre (6) encima del altar todo alrededor.
3 Y ofrecerá del sacrificio de cosas santas en ofrenda delante de Yahweh (7) el sebo que recubre el vientre y todo el sebo que hay sobre las entrañas,
4 sus (8) dos riñones y el sebo que hay sobre ellos, que está junto a los lomos, y quitará la protuberancia del lóbulo del hígado junto con los riñones,
5 y lo dispondrán los hijos de Aharón encima del altar sobre el holocausto que está sobre los leños que hay sobre el fuego: es una ofrenda aceptable como olor grato delante de Yahweh (7).

(1) M: «(una *minḥá*) de sus primicias delante de Yahweh, ofreceréis (grano) machacado, tostado al fuego, harina de granos triturados, como *minḥá*».
(2) M: «(dispondrá) el puñado de incienso»: probablemente esta variante pertenece al v anterior en lugar de «incienso».
(3) M: «aceptable para el nombre de Yahweh».
(4) Así traduce el «sacrificio pacífico» o de comunión o de bienandanza del TM.
(5) I: «o»; pero probablemente se trata de una mala transcripción del «si» arameo.
(6) I: «la sangre».
(7) M: «al nombre de Yahweh».
(8) Probablemente «sus» se debe a una mala transcripción: cf v 10, y por tanto hay que traducir: «los dos riñones».

14 ואם תקרב מנחת דביכורין לשמה דייי מהבהב קלי בנורא גרש
פריחין תקרב ית מנחת בכוריכון:
15 ותתן עלה משח ותשוי עליה לבונ[ה] מנחתה היא:
16 ויסדר כהנא ית אדכרתה מן גרשה ומן טובה על כל לבונתה
קרבן קדם ייי:

CAPUT III

1 ואין נכסת קודשין קרבניה אין מן תוריה הוא מקרב אין דכר
אין נוקבה שלם מן מו[ם] יקרב יתיה קדם ייי:
2 ויסמוך ידיה על ראש קרבניה ויכוס יתיה בתרע משכן זמנא
ויזרקון בנוהי דאהרן כהניא ית אדמיה על גבי מדבחה מן חזור
חזור:
3 ויקרב מן נכסת קדשיה קרבן קדם ייי ית תרבא דחפי ית כרסה
וית כל תרבה די על בני גווה:
4 וית תרתין כולייתיה וית תרבה די עליהון די על כסליה וית מה
די משתייר מן חצר כבדה על כליתה יעב[ר] יתה:
5 ויסדרון יתיה בנוי דאהרן על גבי מדבחא על עלתה די על קיסיה
די על אשתה קרבן מתקבל לריח דרעוה קדם ייי:

14 מנחת ... דביכורין**]** ביכורהון קדם ייי' דכיך קלי בנורא קמה [leg קמח] דפירוכיין תקרבון ית מנ' M | פריחין**]** prob leg פירוכין; [פרי]כ[ין] I || **15** עליה**]** עלה Ps O || **16** אדכרתה**]** [sic pro צריר (pugillus)] ית צריד לבונתה M: prob pert ad v 15 ut varia lectio loco לבונה | מן גרשה**]** מג' I | ומן טובה**]** ומט' I | קדם ייי**]** מתקבל לשמה דיי' M.
3 1 נכסת**]** נכיסת M | אין 1.º**]** או I sed prob emend אן | מן מו[ם]**]** ממ' I || 2 בתרע**]** תר' I | משכן**]** משכנה M | אדמיה**]** דמה I | מן חזור**]** חז' M || 3 מן נכסת**]** מנכ' I | נכסת**]** נכיסת M | קדם ייי**]** לשמה דיי' M | ית כרסה**]** על [כר'] M | די על**]** דעל I | די**]** דאית M || 4 כולייתיה**]** leg prob כולייתה c v 10 | די עליהון**]** דעל' I | די 1.º, 2.º**]** דאית M 1.º, 2.º | די על**]** דעל I | די משתייר**]** דמש' I | מן חצר**]** מח' I | יעב[ר]**]** יעבד in text, cf 1,16. || 5 ויסדרון**]** רו' I | די על 1.º, 2.º**]** דעל I 1.º, 2.º | די 1.º, 2.º**]** דאית M 1.º, 2.º | קדם ייי**]** לשמה דיי' M.

6 Y si es de ganado menor su ofrenda (ofrecida como) sacrificio de cosas santas, al nombre de Yahweh, sea macho o hembra, la ofrecerá sin defecto.
7 Si ofrece un cordero como su ofrenda, lo llevará delante de Yahweh.
8 Y apoyará su mano sobre la cabeza de su ofrenda y la degollará delante de la tienda de la reunión y los hijos de Aharón asperjerán su sangre sobre el altar todo enderredor.
9 Y ofrecerá del sacrificio de cosas santas en ofrenda delante de Yahweh su sebo: toda su cola que cortará desde (1) la rabadilla (2), el sebo que recubre el (3) vientre y todo el sebo que hay sobre las entrañas,
10 los dos riñones y el sebo que hay sobre ellos, que está junto a los lomos, y quitará con los riñones la protuberancia del lóbulo (4) del hígado.
11 Y lo dispondrá el sacerdote encima del altar: es carne (5) de ofrenda para el nombre de Yahweh.
12 Y si su ofrenda fuere un cabrito (6), lo llevará delante de Yahweh.
13 Y apoyará su mano sobre su cabeza y lo degollará delante de la tienda de reunión y los hijos de Aharón asperjerán su sangre sobre el altar todo enderredor.
14 Y ofrecerá de él su ofrenda en ofrenda ante (7) Yahweh: el sebo que recubre el (8) vientre y todo el sebo que hay sobre las entrañas,
15 los dos riñones y el sebo que hay sobre ellos, que está junto a los lomos; y quitará la protuberancia del lóbulo del hígado junto con los riñones (9).

(1) *Lit:* «frente (= junto) a la espina dorsal».
(2) M: «(en ofrenda) aceptable al nombre de Yahweh su sebo y toda su cola que cortará por la espina dorsal».
(3) M: «sobre (el vientre)».
(4) M: «del lóbulo» (con la partícula *min*).
(5) *O:* «alimento», «pan». «La carne de una oblación» según J. W. Etheridge, *The Targums of Onkelos and Jonathan ben Uzziel on the Pentateuch, with the Fragments of the Jerusalem Targum from the Chaldee* (Lev, Nm, Dt.), Londres 1865, p 154.
(6) I: «cabritos»; M: «(y si su) ofrenda fuere de cabrío».
(7) M: «al nombre de».
(8) M: «sobre (el vientre)».
(9) M: «(con los) dos (riñones)».

6 ואין מ̇ה̇ [. .] מן ענה קרבניה לנכיסת קודשיה לשמה דייי דכר או
נקבה שלם מן מום יקרב יתיה:
7 אין אמ[ר] הוא מקרב ית קרבניה ויקרב יתיה קדם ייי:
8 [ויסמוך] ית ידיה על ריש קרבניה ויכוס יתיה קדם משכן זימנ[ה]
ויזרקון בנוי דאהרן ית דמיה על גבי מדבחה מן חזור חזור:
9 ויקרב מנכסת קדשיה קרבן קדם ייי תרבתה אליתה שלמתה לקבל
שזרתה [י]עב[ר] יתה ית תרבה דחפי ית כרסה וית כל תרבה די
על בני גווה:
10 וית תרתין כליתה וית תרבה די עליהן די על כסליה וית מה
דמשתייר על חצר כבדה על כליתה [י]עב[ר] יתה:
11 ויסדר יתי[ה] כהנא על גבי מדבחה לחם קרבן לשמה דייי:
12 ואין גדי בר עיזין קרבניה ויקרב יתיה קדם ייי:
13 ויסמוך ית ידיה על רישיה ויכוס יתיה קדם משכן זימנא ויזרקון
בנוי דאהרן ית דמיה על גבי מדבחה מן חזור חזור:
14 ויקרב מניה קרבניה קרבן קדם ייי ית תרבה דח[פ]י ית כרסא
וית כל תרבה די על בני גוה:
15 וית תרתין כליתה וית תרבה די עליהן דעל כסליה וית מה
דמשתייר מן חצר כבדה על כליתה יעב[ר] יתה:

6 לנכיסת] לנ[כסת] I | שלם] שלמין M | מן מום] ממום I || 8 [ויסמוך]]
9 || מן חזור] חז' M | דמיה] אדמיה I | M quod desider in text ויסמוך
מתקבל לשמה דיי' תרבה ונ̇יעה [קדם ייי ... יתה | M מן נכסת; I [מ]נכיס' [מנכסת
[[י]עב[ר] | I [תר]בה [תרבתה | M שלמה לוקבל עצייה ועבד [יעבר leg] ית[ה]
| I דעל [די על | M על [כ'] [ית כרסה | 1,16; in text; cf v 4.10M.15 ועבד
| M דאית עליהון [די עליהן | 1.°, 2.° I דעל [די על 1.°, 2.° 10 || M דאית [די
| I מח' ;M מן חצר [על חצר | I דמשייר [דמשתייר | M דאי' [על] [די על
ועבדינה [[י]עב[ר] יתה | M יעבד [ר' leg] in text; ועבד [[י]עב[ר]
גדי בר עיזין | M גידין [גדי 12 || M דקור' [קרבן 11 || I [יעברינה leg]
14 || M חז' [מן חזור | I אדמיה [דמיה 13 || M מן עז קר' [קרבניה
[די על | M על כרסא [ית כרסא | in text דחכי [דח[פ]י | M לשמה [קדם
| I דיעל [דעל | I דע' [די עליהן | M דאית [די 15 || M דאית [די' | I דעל
[על כליתה | I מחצ' [מן חצר | I דמשייר [דמשתייר | M דאית [על] [דעל
[כ'] תרתין [על] M | [יעב[ר] יעבד in text; cf vv 4.9.10; 4,9.

16 Y los dispondrá el sacerdote encima del altar: es carne ([1]) de ofrenda de olor agradable. Todo el sebo es ([2]) del nombre de Yahweh.
17 Será ley perpetua en vuestras generaciones, en todo lugar donde estén vuestras moradas: no comeréis nada de sebo ni nada de sangre.

CAPÍTULO IV

1 Y habló Yahweh ([3]) con Moisés diciendo:
2 Habla con los hijos de Israel, diciendo: Si alguno pecare ([4]) por inadvertencia en cualquier mandamiento ([5]) de Yahweh (haciendo) lo que no es lícito hacer y ha hecho (contra) alguno de ellos ([6]):
3 Si un sacerdote ungido pecare haciendo culpable al pueblo ([7]), ofrecerá por el pecado que cometió, un novillo sin defecto al nombre de Yahweh en sacrificio por el pecado ([8]).
4 Y traerá el novillo a la puerta ([9]) de la tienda de la reunión delante de Yahweh y apoyará su mano sobre la cabeza del novillo y degollará el novillo ([10]) ante Yahweh.
5 Y tomará el sacerdote ungido de la sangre del novillo y la introducirá en la tienda de la reunión.
6 Y mojará el sacerdote su dedo en la sangre y asperjerá con la sangre siete veces delante de Yahweh la parte de delante del velo del santuario ([11]),

([1]) *O:* «alimento».
([2]) M: «separarán», o mejor: «(es) separación» *('afrašu)*.
([3]) M: «el Verbo de Yahweh».
([4]) M: «cometiese pecado».
([5]) M: «los preceptos de».
([6]) M: «de estos preceptos».
([7]) *Lit:* «para (el) pecado del pueblo»; Etheridge, p 81: «after the manner of the people's sin», es decir, según peca el pueblo; M: «(si un sacerdote) ungido (= que ha sido ungido) pecare haciendo culpable (*lit:* para el pecado de ellos) al pueblo». En M hay una grafía equivocada; y en N otra —el sufijo pronominal «de ellos»— ordinaria en el targum samaritano; cf aparato crítico.
([8]) M: «ante Yahweh para el sacrificio por el pecado».
([9]) M: «y llevará el novillo a la puerta».
([10]) M: «(sobre la cabeza) del novillo y degollará (al novillo)». Esta nota y la anterior están mezcladas en una sola nota que traducimos literalmente: «y llevará al (...) del novillo y degollará al novillo a la puerta». La causa de estas confusiones es un homoioteleuton (la palabra «novillo» que se repite).
([11]) M: «frente al velo del santuario».

16 ויסדר יתהון כהנא על גבי מדבחה לחם קרבן לריח דרעוה כל
תרבה לשמה דייי:
17 קיים עלם לדריכון בכל אתר בית מדוריכון כל תרבה וכל אדם
לא תיכלון:

CAPUT IV

1 ומליל ייי עם משה למימ[ר]:
2 מליל עם בני ישראל למימר נפש ארום תחטא בשלוה מן כל
מצותה דייי די לא כשרין מתעבדה ותעבד חדא מנהון:
3 אין כהנא דמתרבה יתחייב לחובתון דעמא ויקרב על חובתיה
די אתחייב תור בר תורין שלם מן מום לשמה דייי לחטאת:
4 וייתי ית תורא לתרע משכן זימנ[ה] קדם ייי ויסמוך ית ידיה
על ראשה דתורא ויכוס ית תורא קדם ייי:
5 ויסב כהנא דמתרבי מן [אדמה] דתורא ויעלל יתיה למשכן זימנא:
6 ויצבע כהנא ית אצבעיה באדמה וידי מן [א]דמא שבע זמנין
קדם ייי ית אפי פרוכתה דבית קודשה:

16 תר̊בה] + יפרשו [vel? יפרשן] M || 17 עלם] דעלם M | אדם] דמה I.

4 1 ייי] ממריה דיי' M || 2 תחטא] תתחייב M | בשלוה] ה delt | מן כל] מכל I | מצותה] פיקודוי M | די לא] דלא I | מנהון] מן פיקודייה האליין דמתרבה ותחייב [leg יתחייב] M || 3 דמתרבה יתחייב לחובתון דעמא] לחובתהון דע' M | לחובתון] [לחו]בתהון I | די אתחייב] דיית' I | תור] תורא I | מן מום] ממום I | לשמה דייי לחטאת] קדם יי' לחטאתה M || 4 וייתי ית דתורה ויכוס ית vba M: ויעל ית דתורה ויכוס ית תורה לתר' [תורא לתרע] hîc mendose afferuntur: pert ad finem v | ראשה] ריש I | דתורא] [תו]רא I || 5 [אדמה]] add in M, desider in text | מן [אדמה]] מדמה I | ויעלל I | יתיה] ויעל ליתיה in text || 6 ויצבע] ויצבוע M | באדמה] בדמה I | מן [א]דמא] מן מדמא N מ delt; מדמה I | שבע] שובעה M | ית אפי פרוכתה דבית] על אפי פרוכת בית M.

7 y pondrá el sacerdote parte de la sangre sobre los cuernos del altar del
incienso aromático (1) que está delante de Yahweh (2), que está en la
tienda de la reunión, y derramará toda la (restante) sangre del novillo
a los pies del altar del holocausto que está a la puerta de la tienda de
la reunión.
8 Y quitará de él (3) todo el sebo del novillo del sacrificio por el pecado:
el sebo que recubre el vientre y todo el sebo que está sobre las entra-
ñas,
9 los dos (4) riñones y el sebo que hay sobre ellos que está junto a los
lomos; y quitará (5) con los riñones la protuberancia del lóbulo del
hígado,
10 como se separa del novillo del sacrificio de cosas santas (6) y los
dispondrá el sacerdote sobre el altar del holocausto.
11 Y la piel del novillo y toda su carne con su cabeza, y con sus patas (7),
sus entrañas y sus excrementos,
12 el novillo entero, lo sacará fuera del campamento a un lugar puro, al
vertedero de la ceniza y lo quemará sobre los leños en el fuego: será
quemado en el lugar donde se vierte la ceniza.
13 Y si toda la congregación de Israel cayere en error y el error (8) que-
dase oculto a los ojos de la comunidad e hiciesen uno cualquiera de los
mandamientos que no es lícito hacer (9) y así incurriesen en pecado,
14 cuando se dieren cuenta del pecado en que incurrieron (10), la con-
gregación ofrecerá un novillo en sacrificio por el pecado, y lo traerán
a la puerta (11) de la tienda de la reunión.

(1) M: «los cuernos del altar de inciensos aromáticos».
(2) Cf 4, 18.
(3) A saber, del novillo; M: «separará de él».
(4) M: «dos» *(tryn)*.
(5) Texto: «y hará»: esta equivocación se da en lugares paralelos (cf 3, 9. 10. 15 etcétera) y deriva de la fácil confusión de las letras *reš* y *dalet*.
(6) M: «(como) se separa del novillo del sacrificio de cosas santas». La nota difiere en grafías y morfología gramatical.
(7) M: «(con) sus patas» *(kera'oy)*.
(8) *Lit:* «y la cosa», «el asunto».
(9) Es decir, algo prohibido, algo mandado no hacer. M: «(uno de) los preceptos de Yahweh que no es lícito (hacer)».
(10) M: «(en que) incurrieron» (sólo grafía distinta).
(11) M: «delante de (la tienda)».

7 ויתן כהנא מן אדמה על קרנתיה דמדבחה דקטרת בוסמנייה
קדם ייי די במשכן זימנא וית כל דמה דתורא ישפוך על יסודי
דמדבחה דעלתא די בתרע משכן זמנה:
8 וית כל תרבה דתורה דחטאתה ירים מניה ית תרבה דחפי על
כרסה וית כל תרבה די על בני גווה:
9 וית תרתין כלייתה וית תרבה די עליהן די על כסליה וית מה
דמשתייר מן חצר כבדה על כוליתה יעב[ר] יתה:
10 היך מה דיתפרש מתורה דנכסת קודשיה ויסדר יתהון כהנא על
מדבחה דעלתה:
11 וית משכא דתורא וית כל בשרה על רישיה ועל רגלוי ובני גוויה
ורעייה:
12 ויפק ית כל תורא לבר מן משריתה לאתר דכי לאתר בית שפיכות
קיטמא ויוקד יתיה על קיסי[ה] באשתא בתר בית שפיכות קטמא
יתוקד:
13 ואין כל כנשת[ה] דישראל ישתאלון ויתכסי פתגם מן עייני קהלא
ויעבדון חדא מן כל מצוותה די לא כשרין למתעבדה ויתחייבון:
14 ותתודע חובתה די אתחייבו עלה ויקרבון קהלא תור בר תורין
לחטאתה וייתון יתה לתרע משכן זימנא:

קרנתה מדבח' קטורן בסמנין [קרנתיה ... בוסמנייה | I מדמה [מן אדמה 7
[די בתרע | I ל [2.° על | I אדמה [דמה | M דאית [די | I דב' [די במשכן | M
די | M יפרש מניה [ירים מניה | I תו' [דתורה | I תרבֿ [תרבה 8 || I דב'
M; דאית עליהון [די עליהן | M תרין [תרתין 9 || M דאית [די | I דעל [על
| I מח' [מן חצר | I [וית] דמ' [וית מה דמשתייר | M דאית על [די על | I דעל'
[דיתפרש מתורה דנכסת קוד' 10 || in text; cf 3,9.10.15... יעבד [יעב[ר]
|| M כרעוי [רגלוי 11 || I מן תו' [מתורה | M דאתפרש מן תור נכיסת קוד'
ישתלון emend [ישתאלון 13 || באתר = [בתר | I ממש' [מן משריתה 12
פקודוי דייי [כל מצוותה די לא כשרין | I מכל [מן כל | I מע' [מן עייני | M c
[די אתחייבו | M ויתודע [ותתודע 14 || I דלא [די לא | M די לא כשרה
M. קדם [לתרע | M יתחייבו [אתחייבו | I דתחייבון [דיתחייבון] [prob leg

15 Y los sabios ([1]) del pueblo de la comunidad ([2]) apoyarán sus manos sobre la cabeza del novillo delante de Yahweh y degollará ([3]) el novillo ([4]) delante de Yahweh ([5]).
16 Y el sacerdote ungido traerá ([6]) parte de la sangre del novillo a la tienda de la reunión ([7]).
17 Y mojará el sacerdote su dedo en la sangre y asperjerá siete (veces) ([8]) ante Yahweh la parte de delante ([9]) del velo.
18 Y pondrá parte de la sangre sobre los cuernos del altar que está ante Yahweh, que está en la tienda de la reunión ([10]), y derramará toda la sangre (restante) a los pies del altar del holocausto que está a la puerta de la tienda de la reunión.
19 Y quitará de él todo el sebo, y el sacerdote lo dispondrá encima del altar.
20 Y hará con el novillo como hizo con el novillo del sacrificio por el pecado; lo mismo se hará ([11]) con él. Y (así) hará expiación por ellos el sacerdote y les será remitido y perdonado.
21 Y sacará el novillo fuera del campamento y le quemará como quemó el novillo anterior. Es el sacrificio por el pecado de la congregación.
22 Si pecare el sacerdote ungido ([12]) haciendo por inadvertencia uno cualquiera de los mandamientos ([13]) de Yahweh, su Dios, que no es lícito hacer ([14]) y así se hiciere culpable,

([1]) Otros Targumim con TM: «los ancianos».
([2]) I: «(y los sabios de) la comunidad».
([3]) Ps: «el matarife».
([4]) I: «le (degollará)».
([5]) M: «delante de Yahweh y degollará el novillo delante de Yahweh a la puerta de la tienda (de la reunión)».
([6]) M: «e introducirá (el sacerdote)».
([7]) El anotador equivocadamente ha señalado para este versículo la última nota del v anterior. Sólo «a la puerta de la tienda» de tal nota sería del v 16.
([8]) Esta palabra falta en el texto; está en I.
([9]) M: «frente».
([10]) I: «(del altar) que está en la tienda de la reunión, que está delante de Yahweh».
([11]) M: «hará».
([12]) M 1.°: «Cuando el príncipe pecare»; M 2.°: «(cuando) el príncipe pecare haciendo». M 1.° 2.° con TM; N contra TM y según v 3.
([13]) M: «los preceptos de».
([14]) Que están prohibidos.

15 ויסמכון חכימי עם כנשתא ידיהון על ראשה דתורא קדם ייי
ויכוס ית תורא קדם ייי:
16 וייתי כהנא דמתרבי מן אדמה דתורא למשכן זמנא:
17 ויצבע כהנא ית אצבעיה מן אדמ[ה] וידי שבעה [זמנין] קדם ייי
ית אפי פרוכתה:
18 ומן אדמה יתן על קרנותיה דמדבחה די קדם ייי די במשכ[ן]
זימנא וית כל אדמה ישפוך על יסודי דמדבחה דעלתה די בתרע
משכן זמנא:
19 וית כל תרבה ירים מנה ויסדר כהנא על גבי מדבחה:
20 ויעבד לתורא היך מה דעבד לתורה דחטאתה כן יתעבד ליה
ויכפר עליהון כהנא וישתרי וישתבק להון:
21 ויפק ית תורה לבר מן משריתה ויוקד יתה היך מה דאוקד ית
תורה קדמיה חטאתה דקהלה הוא:
22 א[י]ן כהנא דמתרבי יחטא ויעבד חדא מן כל מצוותה דייי אלהה
דלא כשרין למתעבדה בשלו ויתחייב:

15 עם כנשתא] I כנ[שתא] | ראשה] I ריש | דתורא] I ת[ורא] | ית תורא] M: excep קדם יי' ויכוס ית תורה קדם יי' לתרע מש' | קדם ... קדם ייי] I יתיה ל' מ', M mendose affertur in v 16 || 16 וייתי] M ויעל | מן אדמה] M מן | I מדמא || 17 ויצבע כהנא ית אצבעיה] M ויצבוע כהנא אצבעה | אדמ[ה] I בדמא | שבעה] זמ' ; < I שבע זמנין | ית אפי] M על [א'] || 18 ומן אדמה] I ומדמא | קרנותיה] hebrais pro קרנתיה | די 1.°, 2.°] M דאית 1.°, 2.° | I די | אדמה] I דמה | די קדם ייי די במשכ[ן] זימנא] I דבמשכן זמנא די מן קדם יי' | די 3.°] M דאית 3.° | I די | די בתרע] I דב' || 20 יתעבד] M יעבד | וישתרי] cf Mt 16,19 (quodcumque *solveris* super terram), Mt 18,18 (quaecumque *solveritis* super terram) || 21 מן משריתה] I ממ' | חטאתה דקהלה] M חטאת קהלה || 22 א[י]ן] in text און | א[י]ן כהנא דמתרבי דירבה] leg די רבה | א[י]ן ... יתחייב] M בזמן דרבה יחוב | יחטא ויעבד] M ויע' | מן כל] I מכל | מצוותה] M פיקודוי | דלא] M די לא | למתעבדה] I למתע[בדי'] | Cf v 3.

23 (y) (1) si se diere cuenta del pecado (2) con el que pecó, traerá como
ofrenda suya un cabrito, macho, sin defecto.
24 Y apoyará su mano sobre la cabeza del cabrito y (lo) (3) degollará en
el lugar donde degüella el holocausto delante de Yahweh. Es el sacri-
ficio por el pecado (4).
25 Y el sacerdote tomará parte de la sangre del sacrificio por el pecado
con su dedo y (la) pondrá sobre los cuernos (5) del altar del holocausto,
y derramará toda su sangre (restante) a los pies del altar del holo-
causto.
26 Y dispondrá todo su sebo encima del altar como el sebo del sacrificio
de cosas santas y de esta manera expiará por él el sacerdote, por su
pecado, y se le perdonará (6).
27 Y si una persona de la gente del país peca (7) por inadvertencia hacien-
do alguno de los mandamientos de Yahweh que no es lícito (8) hacer
y así se hiciere culpable,
28 (y) (9) si se diere cuenta del pecado (10) con el que pecó, traerá como
ofrenda suya una cabrita (11) sin defecto por el pecado que cometió.
29 Y apoyará su mano sobre la cabeza del sacrificio por el pecado y
degollará el sacrificio por el pecado en el lugar del holocausto (12).

(1) En el texto «o» con TM.
(2) M: «(o) le fuere conocido a él su pecado».
(3) En el texto, por error: «su mano».
(4) M: «es un sacrificio por el pecado»; I: «un sacrificio por el pecado».
(5) M: «el cuerno del».
(6) El texto dice equivocadamente: «y le perdonará»; M: «y será absuelto».
(7) M: «se hace culpable».
(8) M: «de los preceptos de Yahweh que no es lícito».
(9) En el texto «o» con TM; cf v 23.
(10) M: «(o) le fuere conocido (su pecado)».
(11) N: «una cabra hijo de cabras»; I: «hija»; M: «hembra (sin defecto)» con LXX; el TM y O leen: «sin defecto, hembra».
(12) M: «(en el lugar) del sacrificio por el pecado»; pero probablemente M es una variante (gráfica) que se refiere al «sacrificio por el pecado», antes citado con diferente grafía dos veces.

23 או אין אתודע ליה חובתיה דאתחיי[ב] עלה וייתי ית קרבניה
צפיר בר עזין דכר שלם מן מום:
24 ויסמוך ידיה על ראשה דצפירה ויכוס י[ת]יה באתרה די יכוס ית
עלתה קדם ייי חטאתה היא:
25 ויסב כהנא מן אדמה דחטאתה באצבעיה ויתן על קרנתיה
דמדבחה דעלתה וית כל אדמה ישפוך על יסודי מדבחה דעלתה:
26 וית כל תרביה יסדר על גבי מדבחה כתרבה דנכיסת קדשיא
ויכפר עלוי כהנא מן חובתיה ויש[ת]ביק ליה:
27 ואין נפש חדה תחטא בשלו מעמא דארעא במעבדה חדה מן
מצוותיה דייי דלא כשרין למתעבדה ויתחייב:
28 או אין אתודע ליה חובתיה די אתחייב וייתי ית קרבניה צפירת
בר עזין שלמה על חובתיה די אתחייב:
29 ויסמוך ית ידיה על ראשה דחטאתא ויכוס ית חטאתא באתרה
דעלתה:

23 אין אתודע ליה חובתיה] יתודע עלוי חובת' M | אתודע] יתיידע I | דאתחיי[ב] [leg? דאתחייב] דתחייב I | עלה] ביה M | מן מום] ממום I || 24 ראשה] ריש I | דצפירה] צפ' I | י[ת]יה] ידיה in text | די יכוס] דיכ' I | חטאתה] חטאת I | חטאתה היא] חטאת היא M || 25 מן אדמה] מדמא I | קרנתיה] קרנה M | אדמה] דמה I | על יסודי] ליסו' I || 26 כתרבה דנכיסת] כתרב נכי' M | דנכיסת] [דנ]כס' I | מן חובתיה] מח' I | ויש[ת]ביק] וישْביק in text; וישתרי M; cf v 31 || 27 תחטא] תתחייב M | מעמא] מן עמ' I | מן מצוותיה] ממצותא I | מצוותיה ... כשרין] פקודוי דייי' די לא כש' M || 28 אין אתודע ליה] אתוודע עלוי M | אתודע] [prob emendt יתידע] יתודע I, cf v 23 | די אתחייב] דאת' I | צפירת] [צפי]רה I | בר] [בר]ת I | עזין] + נקבה M | די אתחייב] דא' I || 29 ראשה] רישא I | דעלתה] דחטאתה M sed prob haec v lect referenda ad דחטאתא.

30 Y el sacerdote tomará parte de su sangre con su dedo y (la) pondrá sobre los cuernos del altar del holocausto, y derramará toda su sangre (restante) a los pies del altar.
31 Y quitará (1) todo su sebo como quitó (2) el sebo del sacrificio de cosas santas y (lo) dispondrá el sacerdote encima del altar para olor grato al nombre de Yahweh, y de esta manera el sacerdote expiará por él y se le absolverá y perdonará.
32 Y si trae como ofrenda suya para el sacrificio del pecado un cordero, lo traerá hembra, sin defecto (3).
33 Y apoyará su mano sobre la cabeza del sacrificio del pecado y lo (4) degollará como sacrificio por el pecado (5), en el lugar en que degüella el holocausto.
34 Y tomará el sacerdote parte de la sangre del sacrificio por el pecado con su dedo y (la) pondrá sobre los cuernos del altar del holocausto, y derramará toda la sangre (restante) de él a los pies del altar.
35 Y quitará (6) todo su sebo (7) como quita (8) el sebo del cordero del sacrificio de cosas santas, y el sacerdote las dispondrá encima del altar sobre las ofrendas de Yahweh, y de esta manera el sacerdote expiará por él, por el pecado que pecó, y se le perdonará (9).

(1) En el texto: «y hará»; cf nota a v 9.
(2) En el texto: «hizo»; lo mismo en I; cf nota anterior.
(3) *Lit:* «perfecta, sin defecto la traerá»; M: «(perfecta la) traerá».
(4) M: «(y degollará) el sacrificio por el pecado».
(5) M: «como ofrenda (= sacrificio) por el pecado».
(6) M: El texto dice: «hará»; cf nota a vv 9, 31.
(7) I: «(toda) su grasa».
(8) Texto: «hace»; I: «hizo».
(9) M: «(por el pecado que) pecaron se (le) perdonará». Esta variante deriva de unir equivocadamente el *waw* conjuntivo del segundo verbo al primer verbo como terminación plural.

30 ויסב כהנא מן אדמה באצבעיה ויתן על קרנתיה דמדבחא דעלתה
וית כל אדמה ישפוך על יסודי דמדבחא:
31 וית כל תרבה יעב[ר] היך מה דעב[ר] תרבה מעלוי נֱכִיסת
קדשי[ה] ויסדר כהנא על גבי מדבחה לריח דרעוה לשמ[ה] דייי
ויכפר עלוי כהנא וישתרי וישתבק ליה:
32 ואין אימר ייתי קרבניה לחטאתה נקבה שלמה מן מום ייתי יתה:
33 ויסמוך ידיה על ראשה דחטאת' ויכוס יתה לחטאתה באתרה די
יכוס ית עלתה:
34 ויסב כהנא מן אדמה דחטאתה באצבעיה ויתן על קרנתיה דמדבחה
דעלתה וית כל אדמיה ישפוך על יסודי דמדבחה:
35 וית כל תרבה יעב[ר] היך מה די יעב[ר] תרבה דאמרה מעילוי
נכסת קדשיה ויסדר כהנא יתהון על גבי מדבחה על קרבנוי דייי
ויכפר עלוי כהנא על חובתיה די אתחייב וישתביק ליה:

30 מן אדמה] מדמא I | אדמה] דמא I || 31 יעב[ר]] יעבד in text | דעב[ר]] [leg עבר] די עבד I sed potest etiam legi די יעבד ut v 35 | דעב[ר]] עבר[?] M | נכיסת] נכס' I || 32 שלמה מן מום ייתי] יית' [שלמה] M | מן מום] ממו' I || 33 ידיה] ית ידי I | ראשה] רישא I | ראשה] ראש M | יתה] ית חטאתה M | לחטאתה] לקרבן דחטאתה M | די יכוס] דיכוס I || 34 קרנתיה] קרנת I | אדמיה] דמיה I || 35 תרבה] חלבה I | יעב[ר]] יעבד in text | די יעב[ר]] די יעבד in text; דעב[ר] I: דעבד in I | מעילוי נכסת] מן נכיסת M | די אתחייב] דאת' I | אתחייב וישתביק] אתחייבו ישתביק M: haec v lect oritur ex vitiosa conjunctione partic ו c 1.º vbo.

CAPÍTULO V

1 Si uno pecase (1) oyendo la voz de un juramento blasfemo (2) —y él
mismo es testigo o porque lo vio o lo supo—, si (3) no (lo) denuncia,
contraerá sus pecados.
2 O quien tocare (4) cualquier cosa impura, o el cadáver de una fiera
impura, o el cadáver de una res impura o el cadáver de un reptil
impuro, aunque ello se le oculte, también será impuro y será culpable.
3 O si toca impureza humana (5) cualquiera que sea su impureza con la
que se impurifique —aunque ello se le oculte, al conocerlo él después,
será culpable.
4 O si uno jura expresando con los labios hacer mal (6) o hacer bien
—sea lo que sea lo que el hombre profiera con juramento— aunque
ello se le oculte, al (conocerlo) (7), será culpable en una de estas cosas.
5 Y cuando se haga culpable de alguna de estas cosas, confesará aquello
en lo que pecó.
6 Y traerá su ofrenda por el delito delante de Yahweh por el pecado que
cometió: una hembra de ganado menor, una cordera o cabrita, en
sacrificio por el pecado, y el sacerdote expiará por él, por su pecado.

(1) M: «cometiere pecado».
(2) M: «(de un juramento) de execración».
(3) M: «y si».
(4) *Lit:* «se acercare». En arameo *qrb* «acercarse» y «tocar», doble sentido que ilumina expresiones como: «el reino de Dios está cercano», Mc 1, 15; Mt 4, 17...
(5) *Lit:* «impureza de hijo de hombre».
(6) M: «(o si uno) jura especificando oralmente hacer mal».
(7) Falta en el texto; en su lugar se repite *we-hw'* (y él).

CAPUT V

1 ונפש ארום תחטא ותשמע קל שבועה דחרוף והוא שהד או די
חמה או די ידע אין לא יתני יקבל חובוי:
2 או נפש די תקרב בכל מילה מסאבה או בנבלה דחוה מסאבה או
בנבלה דבעיר מסאב או בנבלה דשרץ מסאב ויתכסי מנה והוא
מסא[ב] ויתחייב:
3 או ארום יקרב בסאבה דבר נש לכל סאבתיה די יסתאב בה ויתכסי
מנה והו[א] ידע ויתחייב:
4 או נפש ארום תשבע למפרשה בסיפתן למבאשה או למיטבה לכל
מה די יפרש בר נשה בשבועה ויתכסי מניה והוא [ידע] ויתחייב
לחדא מן אילין:
5 ויהוי ארום יתחייב לחדא מן אלין ויתוודי על מה דאתחייב
עלוי:
6 וייתי ית אשמיה קדם ייי על חובתיה די אתחייב נקבה מן ענה
אמרה או צפירה ברת עיזין לחטאתה ויכפר עלוי כהנא מן חובתיה:

5 1 תחטא] תתחייב M | ותשמע] ותשמוע M | דחרוף] דלווט M | די
חמה] דחמא I | די ידע] דידע I | אין] ואין M | יקבל] ויקבל M || 2 די
תקרב] ארום תקרוב M | מילה] מלא I | בנבלה דחוה] בנבלת חיה M | בנבלה
דחוה] [בנב]לת חוה I | מסאבה] מסבה I | בנבלה דבעיר] [בנבל]ת בער I,
בנבילת בעיר M | בנבלה דשרץ] בנבילת שרץ M | ויתחייב] ואת[חייב] I ||
3 בסאבה] בסאובה M | סאבתיה] סאובתה M | די יסתאב] די אס' M |
ויתחייב] ואת' M || 4 תשבע ... למבאשה] תשתבע בפירוש ספוון למבעשה M |
די יפרש] דיפר[ש] I | יפרש] in text יפרש ליה sed ל delt | נשה] נש I | [ידע]]
והוא 2.° in text | ויתחייב] ואת' M | מן אילין] מאל' I || 5 מן אילין] מאל' I |
עלוי] עליה M || 6 די אתחייב] דאת' I | צפירה] צפירת M.

7 Y si su mano no encontrara posibilidad (1) de traer un cordero, traerá como sacrificio del delito que cometió dos tórtolas o dos pichones al nombre de Yahweh, uno para el sacrificio por el pecado y otro para el holocausto.
8 Y los traerá al sacerdote quien ofrecerá primeramente (2) el del sacrificio por el pecado, cortando (3) su cabeza por (4) su nuca, pero sin separar(la).
9 Y asperjerá parte de la sangre del sacrificio por el pecado sobre la pared (5) del altar, y exprimirá la sangre restante a los pies del altar: es el sacrificio por el pecado.
10 Y ofrecerá la segunda (ave) (6) en holocausto según el rito prescrito, y de esta manera el sacerdote expiará por él, por el pecado que cometió, y se le absolverá y perdonará.
11 Y si su mano no encontrara (posibilidad) para dos (7) tórtolas o dos pichones, traerá como su ofrenda (por el pecado) que cometió (la décima parte) (8) de una *mekiltá* (9) de flor de harina, en sacrificio por el pecado. No pondrá sobre (10) ella aceite ni colocará (11) sobre ella incienso, porque es el sacrificio por el pecado.
12 Y la traerá al sacerdote y el sacerdote tomará un puñado de ella, su *azkará* (12), y (lo) dispondrá encima del altar sobre las ofrendas de Yahweh: es un sacrificio por el pecado (13).
13 Y el sacerdote expiará por él, por el pecado que cometió en una de estas cosas, y se le remitirá y perdonará. Y (el resto de la flor de harina) será para el sacerdote como la *minḥá*.
14 Y Yahweh (14) habló con Moisés diciendo:

(1) M: «entre sus manos suficiencia» (= posibilidad).
(2) N lee: «delante de él». *Qdm* «delante de» (M) parece glosa a «al nombre de» de v 7.
(3) M: «(Ofrecerá) primero el del sacrificio por el pecado y cortará».
(4) M: «por (su nuca)» (otra expresión).
(5) M: «las extremidades del (altar)».
(6) I: «la (ofrecerá)».
(7) M: «(y si no) se encontrara entre sus manos para dos».
(8) Así con M; N: «veinte»; *'śryn* = *'śr*, cf Dalman, *Grammatik*, p 125.
(9) Medida de capacidad; en hebreo *'efá*.
(10) M: «para el sacrificio por el pecado. No colocará sobre».
(11) M: «(ni) pondrá».
(12) M: «un puñado de incienso».
(13) M: «que (es) el sacrificio por el pecado».
(14) M: «el Verbo de Yahweh».

7 ואין לא תארע ידיה כמסת למיתיה אמר וייתי ית אשמיה דאתחייב
תרין שפנינין או תרין גוזלין בני יון לשמה דייי חד לחטאת[ה]
וחד לעלתה:
8 וייתי יתהון לות כהנא ויקרב ית די לחטאתה קודמוי ויעזום ית
ראשה מן כל קבל קדליה ולא יפרש:
9 וידי מן אדמה דחטאת[ה] על כתלא דמדבחא ומה דמשתייר
באדמה יִמַצֵּה על יסודוי דמדבחא חטאתה הוא:
10 וית תנינא יקרב עליה כסדר דינא ויכפר עלוי כהנא מן חובתיה
די אתחייב וישתרי וישתבק ליה:
11 ואין לא תרע ידיה לתרין שפנינין או לתרין גוזלין בני יון וייתי
ית קרבניה די אתחייב עשרין מכלתה סלת לחטאת לא ישווי עליה
מש[ח] ולא יתן עליה לבונה ארום חטאתא היא:
12 וייתי יתיה לות כהנא ויקמוץ כהנא מניה מלא קומציה ית אדכרתה
ויסדר על גבי מדבחא על קרבנוי דייי חטאתה היא:
13 ויכפר עלוי כהנא על חובתיה די אתחייב מן חדא מן אלין וישתרי
וישתביק ליה ותיהוי לכהנא כמנחתה:
14 ומליל ייי עם משה למימר:

7 ידיה כמסת] M בין ידוי כמ' | דאתחייב] I דית' | תרין 1.°] M תריין |
יון] M יונן || 8 די לחטאתה קודמוי ויעזום] M דן ד[ח]טאתה קדמייה ויע' |
לחטאת'] I לחטאת | קודמוי] (coram eo) prob leg קדמיי (primus, primò);
קדם M: v lectio pro לשמה v 7 (?) | מן כל] I מכל | מן כל קבל] M כלוקבל ||
9 מן אדמה] I מדמא | כתלא] M שפולוי | באדמה] I בדמא || 10 יקרב]
+ יתיה I | עליה] prob emend עלה; M לעלה | מן חובתיה] I מחו' | די
אתחייב] I דאת' || 11 תרע ידיה לתרין] M תארע בין ידוי לתריין | לתרין
2.°] M לתריין 2.° | יון] M יונן | די אתחייב] I דאת' | עשרין] prob corr עשרון;
M עשרון | לחטאת לא יתן על'] M לחטאתה לא ישווי על' | יתן] M ישווי |
חטאתא] I [חטאת]ה || 12 אדכרתה] M צריר לבונתה (pugillus thuris) |
מדבחא] I [מד]בח | חטאתה] M דחטאתה || 13 די אתחייב] I דאת' | מן
אלין] I מאלין || 14 ייי] M ממריה דייי.

15 Si uno falsease ([1]), pecando ([2]) por inadvertencia en las cosas consa-
gradas ([3]) a Yahweh, traerá como su sacrificio por delito delante de
Yahweh ([4]) un carnero, sin defecto, del rebaño, valorable ([5]) en plata,
en siclos según los siclos del santuario, para sacrificio por el delito.
16 Y pagará lo que pecó en las cosas santas y añadirá un quinto ([6]) que
dará al sacerdote, y el sacerdote expiará por él con el carnero del
sacrificio por el delito, y se le absolverá y perdonará.
17 Y si uno peca ([7]), haciendo uno cualquiera de los mandamientos de
Yahweh ([8]) que no es lícito hacer, aunque no se haya dado cuenta,
será culpable y cargará con sus pecados.
18 Y traerá al sacerdote un cordero ([9]), macho, sin defecto, del rebaño,
según su estimación ([10]), para el sacrificio por el delito, y el sacerdote
expiará por él, por la inadvertencia con que obró, sin darse cuenta, y
se le absolverá y se le perdonará.
19 Es el sacrificio por el delito. Traerá el sacrificio por el delito delante
de Yahweh por el pecado que cometió ([11]).
20 Y habló Yahweh ([12]) con Moisés diciendo:
21 Si un hombre ([13]) pecare ([14]), mintiendo ([15]) al nombre de Yahweh,
por negar a su prójimo el depósito o la adquisición de propiedad o
por robo ([16]) o por retención ([17]) de lo que es de su prójimo;

([1]) *O:* «cometiese fraude».
([2]) M: «haciéndose culpable».
([3]) *O:* «en las cosas santas de Yahweh»; M: «(en) lo consagrado (a Yahweh)».
([4]) I: «a Yahweh»; M: «al nombre de Yahweh».
([5]) *Lit:* «con su valoración en plata»: es decir, traerá el carnero o el equivalente en plata; cf v 25.
([6]) M: «añadirá un quinto (*lit:* «quintos») de su valor».
([7]) M: «se hace culpable».
([8]) M: «preceptos de (Yahweh)».
([9]) M: «un carnero».
([10]) M: «según estimación».
([11]) M: «(es el sacrificio por el delito. Por el pecado que cometió) traerá el sacrificio por el delito delante de Yahweh. Con el sacrificio por el delito se le expiará». Sin embargo a esta variante la intercala el anotador después de la primera palabra del v (*ašamah* = el sacrificio por el delito).
([12]) M: «el Verbo de Yahweh».
([13]) I: «(si) un alma» (= una persona). O y Ps también: «(si) un hombre». Cf Introducción, p 62*, nota 1.
([14]) M: «se hiciese culpable».
([15]) *O:* «falseando» o «defraudando con falsedad» (Targum samaritano).
([16]) M: «al nombre del Verbo de Yahweh por mentir a su prójimo en cuestión de depósito o de adquisición (= de propiedad) o por robo o porque».
([17]) I: «(o si) retuvo».

15 נפש ארום תשקר שקר ותחטא בשלו מן קדשוי דייי וייתי ית אשמיה
קדם ייי דכר שלם מן מום מן ענה ב[ע]לויה כסף סלעין בסלעי
[בית] קדשה לאשמה:
16 וית מה די אתחייב מן קדשיה ישלם וית חומשי[ה] יוסף עלוי ויתן
יתה לכהנא וכהנא יכפר עלוהי בדיכרה דאשמה וישתרי וישתבק
ליה:
17 ואין נפש ארום תחטא ותעבד חדה מן כל מצוותה דייי די לא
כשרין למתעבדה ולא ידע ואתחייב ויקבל חובוי:
18 וייתי אמר דכר שלם מן מום מן ענה בעלויה לאשמה לוות כהנא
ויכפר עלוי כהנא על שלותֵיה די אשתלי והוא לא הוה ידע
וישת[רי] וישתביק ליה:
19 אשמה הוא על חובתיה די אתחייב אשמה ייתי קדם ייי:
20 ומליל ייי עם משה למימר:
21 אנש ארום תחטא ותשקר שקר בשמה דייי וי[כ]פר בחברה בפקדון
או באושטות יד או בגזל או די עצה ית חברה:

15 ותחטא] ותחחייב M | מן קדשוי] מק' I | קדשוי] קדשה M | קדם ייי]
לייי I; לשמה דייי M | מן מום] ממום I | ב[ע]לויה] בלויה sed ע superadd |
בסלעי] + בית M, quod desider in text || 16 די אתחייב] דאת' I |
מן קדשיה] מק' I | חומשי[ה] יוסף] חמשין דמיו [leg דמוי] M | וישתרי]
[leg prob וישתרי] וישירי M || 17 תחטא] תתחייב M | מן כל] מכל I |
מצוותה] פיקדוי M | די לא] דלא I | למתעבדה] ל[א]ת' I | ואתחייב]
ויתי' M || 18 אמר] דכר M | מן מום] ממו' I | בעלויה] בעלוי M | לוות
כהנא] לכהנא I | די אשתלי] דאש' I | הוה ידע] יד[ע] I || 19 אשמה ייתי
קדם ייי] אשמה ויתי [leg prob ייתי] קדם יי' באשמה יתכפר לה M: huc vid
referenda haec v lect etsi adnotator referat ad הוא° על ... | די אתחייב]
דיתח' I || 20 ייי] ממריה דייי' M || 21 אנש] corr(?) c נפש I | תחטא]
תתחייב M | ותשקר] וישקר I | בשמה ... או די] בשם ממריה דיי' וישקר בחברה
בפקדונה או באושטות ידה או בגולה או די M | וי[כ]פר] ויחפר in text | די עצה]
עצה I.

22 o si ha encontrado algo perdido y mentido sobre ello y jurado (1) en falso —cualquier cosa de las que puede un humano (2) hacer, pecando en ello (3)—,
23 cuando (así) haya pecado e incurrido en culpa y quiera devolver lo que robó o lo que retuvo del prójimo o el depósito que le fue confiado (4) o la cosa perdida que encontró,
24 o cualquier cosa sobre la que juró en falso, lo pagará en su valor total (5) añadiendo un quinto (de su valor) (6): lo dará a su propietario el día en que haya pecado (7).
25 Y traerá al sacerdote como su sacrificio por el delito al nombre de Yahweh, un carnero sin defecto, del rebaño, valorable (8) (en plata) para el sacrificio (9) por el delito.
26 Y el sacerdote hará expiación por él delante de Yahweh y se le perdonará por cualquier cosa que haya hecho incurriendo con ello en culpa (10).

CAPÍTULO VI

1 Y habló Yahweh (11) con Moisés diciendo:
2 Manda a Aharón y a sus hijos, diciendo: Éste es el estatuto de la ley del holocausto (12): es el holocausto porque (13) quemará (14) encima del altar la noche entera hasta la mañana, y el fuego de encima del altar estará encendido sobre él (15).

(1) M: «(o) porque ha encontrado una cosa perdida y ha mentido sobre el particular y jurado».
(2) *Lit:* «el hijo del hombre».
(3) M: «cometiendo culpa en ello».
(4) M: «(que fue puesto en depósito) con él».
(5) *Lit:* «en el capital»; M: «pagará íntegramente»
(6) *Lit:* «sus quintos»; M: «y añadirá un quinto (*lit:* «quintos») de su valor».
(7) M: «en el día de su sacrificio por el delito». Nótese la traducción de N.
(8) *Lit:* «con su valoración»; cf v 15; es decir, el carnero o equivalente en dinero.
(9) M: «según la valoración del sacrificio por el delito».
(10) M: «delinquiendo» (*lit:* «para delito»).
(11) M: «el Verbo de Yahweh».
(12) M: «(ésta es) la instrucción del holocausto».
(13) *O:* «que (quemará)».
(14) M: «porque se ha tenido ardiendo».
(15) M: «continuará quemando en él».

22 או אשכח אביד[ה] ויכפר בה וישתבע על שקר על חדא מן כל
מה די עבד בר נשא למיחטי בֵּהֵון:
23 ויהוי יחטא ויתחייב ויחזר ית גזלה דגזל או ית עיציה די עצה
ית חברא או ית פקדוניה די אתפקד לוותי[ה] או ית אבדתה
די אשכח:
24 או מכל מה דישתבע עלוהי לשק[ר] וישלם יתה בקרנא וחומשוי
יוסף עלוי למן הוא דידיה יתן יתיה ביומא די אתחייב:
25 וית אשמה ייתי לשמה דייי דכר שלם מן מום מן ענה בעלויה
לאשמה לוות כהנא:
26 ויכפר עלוי כהנא קדם ייי וישתבק ליה על חדא מן כל מה די
יעבד למתחייבה בה:

CAPUT VI

1 ומליל ייי עם משה למימ[ר]:
2 פקד ית אהרן וית בנוי למימר דא גזירת אוריתה דעלתה היא
עלתה דיקדה על גבי מדבח[ה] כל ליליה עד צפרא ואשתה על
גבי מדבחה תהוי יקדה עלוי:

22 [או] די אְשכח יבידה [leg אבידה] [או אשכח אביד[ה] ויכפר בה וישתבע
למתחייבה [למיחטי בֵּהֵון | I דיע' [די עבד | I מכל [מן כל | M וישקר בה וישת'
[עצה ... | I דע[צה] [די עצה | I עצא [עיציה | M די גזל [דגזל 23 || M בהון
| M: in margine non omnia patent עלומא או ית פקד [ ] די לם[זה] ית חו'
[דישתבע | I מן כל [מכל 24 || I דאש' [די אשכח | M גבה [לוותי[ה]
[וחומשוי יוסף | M לשלם וישלם [leg לשלמו ישי'] [וישלם | M די ישת' I; דאש'
ביום [ביומא די אתחייב | M דהוא [הוא | M וחמשין דמיו [leg דמוי] יוסף
| I מענה [מן ענה | I ממו' [מן מום 25 || I דאת' [די אתחייב | M אשמה
|| I לכה[נא] [לוות כהנא | M בעלווי [leg בעלויי] דא[שמה] [בעלויה לאשמה
26 [מן כל | I מכל [למתחייבה | לאשמה M.
6 1 [ייי | ממריה דייי || 2 [גזירת ... דעלתה | [leg על'] אחווית על M |
[דיקדה | על די אתוקדת M | [תהוי יקדה עלוי | תיתוקד ביה M.

3 El sacerdote vestirá vestidos de lino y vestirá sobre su carne calzones (1) de lino y levantará (2) la ceniza a que el fuego haya reducido el holocausto sobre el altar y (la) (3) pondrá junto al altar.
4 Y quitará sus vestidos y se pondrá otros vestidos y sacará la ceniza fuera del campamento a un lugar puro.
5 Y el fuego de encima del altar continuará ardiendo sobre él; no se apagará; y cada mañana el sacerdote pondrá a quemar leña sobre él (4) y dispondrá sobre él el holocausto y dispondrá sobre él las partes grasas de los sacrificios de cosas santas (5).
6 Perpetuamente (6) estará ardiendo fuego sobre él; no (7) se apagará.
7 Y éste es el estatuto de la ley de la *minḥá* (8): la ofrecerán (9) los hijos de Aharón delante de Yahweh encima (10) del altar.
8 Y tomará (11) de él (12) un puñado de flor de harina de la *minḥá* y de su aceite (*lit:* «y de lo mejor de él») y todo el incienso que está sobre la *minḥá* y lo dispondrá encima del altar como olor grato, su *azkará*, para el nombre de Yahweh.
9 Y lo que quede de ella (lo) comerán Aharón y sus hijos; será comido sin levadura en lugar santo; lo comerán (13) en el recinto de la tienda de la reunión.
10 No se cocerá con levadura; lo he dado como su porción de (mis) (14) ofrendas: es cosa santísima como el sacrificio por el pecado (y) como el sacrificio por el delito.

(1) M: «y (vestirá) bragas».
(2) M: «y separará».
(3) El texto equivocadamente lee: «su mano».
(4) M: «se mantendrá ardiendo en él; no será apagado y quemará sobre (él el sacerdote...)».
(5) M: «(y dispondrá sobre él) el sacrificio (de cosas santas)».
(6) I: «(fuego) continuo».
(7) M: «(el fuego continuo) que se ha mantenido ardiendo encima del altar no (se apagará)» *o:* «será mantenido ardiendo».
(8) Ofrenda vegetal.
(9) M: «(ésta es) la instrucción de la *minḥá:* la ofrecerán», (*o:* «que ofrecieron (?)»; cf Samar).
(10) M: «ante (el altar)».
(11) *Lit:* «y alzará», «y levantará».
(12) Del altar.
(13) I: «(lo) comeréis».
(14) En el texto: «sus ofrendas», prob forma de cortesía; cf BH³ (aparato crítico).

3 וילבש כהנא לבושין דבוץ ומכניסין דבוץ ילבש על בשריה
וירים ית קטמא די [.?]יתאכל אשתה ית עלתה על גבי מדבחה וישווי
י[ת]יה סמיך למדבחה:
4 וישלח ית לבושוי וילבש לבושין אוחרנין ויפק ית קטמה לבר
מן משריתה לאתר דכי:
5 ואשתה על גבי מדבחא תהווי יקדה עלוהי לא תטפי ויוקד עליה
כהנא קיסין בכל צפר צפר ויסדר עליה עלתה ויסדר עליה תרבי
נכיסת קדשין:
6 אשה בתדירה תיהווי יקד[ה] עלוי לא תטפי:
7 ודא גזירת אוריתא דמנחתה יקרבו יתה בנוי דאהרן קדם ייי על
גבי מדבחה:
8 וירים מנה בקמציה מן סלתה דמנחתה ומן טוב[ה] וית כל לבונתה
די על מנחתה ויסדר על גבי מדבח[ה] ריח דרעוה אדכרתה
לשמה דייי:
9 ומה דמשתייר מניה יכלון אהרן ובנוי פטירין תתאכל בתר קדיש
בדרת משכן ז[י]מנא יאכלון יתה:
10 לא תתאפי חמיע חלקהו[ן] יהבית יתה מן קרבנוי קדיש קדישין הוא
כחטאת[ה] כאשמה:

3 ומכניסין] ואברקסין M | וירים] ויפרש M | די יתאכל] דיתא' I; די
תאכל M | י[ת]יה] ידיה in text! || 4 וישלח] ויחלוש M: et exuet (vesti-
menta sua) | וילבש] וילבש M | מן משריתה] ממש' I || 5 1.º תהווי יקדה
... עליה] תתוקד ביה לא תתטפי ויבער על' M | תרבי נכיסת] נכי' M | נכיסת]
נכס[ת] I | קדשין] קד[ש]יה I || 6 בתדירה] תדירה I | תיהווי יקד[ה] עלוי לא]
דתוקדה [יתוקדה vel דיתוקדה leg?] על גבי מדבחה לא M || 7 גזירת
אוריתא דמנחתה יקרבו יתה] אחווית מנחתה אקריבו ית' M | יקרבו] יקר[בון] I |
גבי] אפי M || 8 מן סלתה] מס' I | ומן טוב[ה]] ומט' I | די] דאית M |
די על] דעל I | על מנחתה] [על] גבי [מנ'] I || 9 יכלון] יאכ' M | בדרת]
בדירת M | ז[י]מנא] י superadd | יאכלון] תיכ' I || 10 מן קרבנוי] מק' I |
קרבנוי] corr? קרבניי sed cf v 11 | קדיש] ק[ד]ש I | הוא] היא M | כאשמה]
וכ' I.

11 Todos lo varones (¹) de los hijos de Aharón podrán comerlo. Es (lo que les pertenece) de sus ofrendas como ley perpetua a través de vuestras generaciones. Todo lo que toque estas cosas, será santo.
12 Y habló Yahweh (²) con Moisés diciendo:
13 Ésta es la ofrenda que Aharón y sus hijos ofrecerán delante de Yahweh el día en que les (³) unja: (una décima) (⁴) de *mekiltá* de flor de harina como una *minḥá* perpetua: ofreceréis la mitad por la mañana y la (otra) mitad al crepúsculo (⁵).
14 Será ofrecida (preparada) con aceite en la sartén; la traerá (⁶) frita; ofrecerás las tortas de la *minḥá* partidas en trozos en olor grato ante Yahweh.
15 Y (así) la ofrecerá (⁷) el sacerdote que sea ungido de entre sus hijos, para sucederle —es un estatuto eterno— ante Yahweh: será dispuesta toda entera.
16 Y (también) toda *minḥá* del sacerdote será una oblación completa: no será comida.
17 Y habló Yahweh (²) con Moisés diciendo:
18 Habla con Aharón y con sus hijos, diciendo: Éste es el estatuto de la ley del sacrificio por el pecado (⁸): el sacrificio por el pecado será degollado delante de Yahweh en el lugar donde es degollado el holocausto: es una cosa santísima.
19 El sacerdote que le consagra, comerá de él; será comido en lugar santo, en el recinto de la tienda de la reunión.
20 Todo lo que toque a su carne será santo; (y si uno asperja algo de su sangre sobre un vestido) (⁹) lavarás aquello sobre lo que ha asperjado (¹⁰) en lugar santo.

(¹) Es decir, «sólo los varones».
(²) M: «el Verbo de Yahweh».
(³) «le (unja)»: en TM Ps Samar LXX.
(⁴) El texto: «veinte» [*o:* «décimos» (?)]; cf 5, 11; pero lo más probable es que el texto esté equivocado y que se debe leer: «un décimo». *('śrwn)* con M.
(⁵) M: «será ofrecida (la mitad) por la mañana (y la otra mitad) será ofrecida por la tarde».
(⁶) Cf LXX y Vg; M: «la llevarás (frita); ofreceréis la *minḥá* partida en pedazos, en olor agradable al nombre de Yahweh».
(⁷) M: «(la) preparará».
(⁸) M: «(ésta es) la instrucción del sacrificio por el pecado».
(⁹) Olvidado en el texto por homoioteleuton.
(¹⁰) M: «(... a su carne) será santificado y si uno asperja algo de su sangre sobre un vestido, aquello sobre lo que (asperjó...)».

11 כל דכורא בבנוי דאהרן ייכלון יתה קיים עלם לדריכון מן קרבנוי
כל דיקרו[ב] בהון יהוי קדיש:
12 ומליל ייי עם משה למימר:
13 דין קרבנה דאהרן ודבנוי די יקרבון קדם ייי ביומא דירבי
יתהון עשרין מכלתה סלת מנחה בתדירה פלוגתה[ג ו] תהוון מקרבין
בצפרא ופלגותה תהוון מקרבין ביני שמשתה:
14 על מסריתה במשח תתקרב מרתחה ייתי יתה תופיני מנחה דקצוין
תקריב לריח דרעוה קדם ייי:
15 וכהנא דמתרבי מן בתרה מן בנוי יקרב יתה קיים עלם קדם ייי
גמירה תסתדר:
16 וכל מנחתה דכהנא גמירא תהוי לא תתאכל:
17 ומליל ייי עם משה למימר:
18 מלל עם אהרן ועם בנוי למימר דא גזירת אוריתה דחטאתה
באתרה די תת[נכ]ס עלתא תת[נכ]ס חטאתה קדם ייי קדש קדשין
הוא:
19 כהנא דמרבי יתה ייכול יתה בתר קדיש תתאכל בדרת משכן זימנא:
20 כל די יקרוב בבשרה יהווי קדיש [ודי ידי מן אדמה על לבוש]
וית די ידי עלוי תחוור באת[ר] קדיש:

11 ייכלון] יאכלון I | מן קרבנוי] מק' I | קרבנוי] cf v 10 קרבנוי |
דיקרו[ב] בהון] די יקרוב בהן M || 12 ייי] ממריה דיי' M || 13 קרבנה
... די] קרבן אהרן ובנוי די M | ודבנוי] ובנו' I | די יקרבון] דקר' I | דירבי]
די רבי M | עשרין] leg עשרון M | מנחה] למנחה M | תהוון מקרבין בצפרא]
תיהווי מתקרבה בצ' M | תהוון מקרבין ביני שמ'] תיהווי מתקרבה ברמשה M ||
14 ייתי ... קדם ייי] תעיל יתה מרסקה מנחת רסוקין תקרבון לריח דרעוה
לשמה דיי' M | דקצוין] [דקצ]יין I || 15 מן בתרה מן בנוי] מבנוי מבתרה I |
יקרב] יעבד M | עלם] דעלם M || 16 תתאכל] ית[אכל] I || 17 ייי]
ממריה דיי' M || 18 גזירת אוריתה דחטאתה] אחווית חט' M | די תת[נכ]ס]
דת' I | תת[נכ]ס 1.º, 2.º] in text תתכנס || 19 ייכול] יאכל M || 20
די יקרוב] דק' I | יהווי קדיש [ודי ידי מן אדמה על לבוש] וית די ידי עלוי]
vb inter [ ] desider in text; יתקדש ודי ידי מן אדמה על לבוש ודי ידי על'
M | וית די ידי] [וית] מן דידי I.

21 Y la vasija de barro en la que fuere cocido, será rota, pero si fuere cocido en una vasija de bronce, será fregada y lavada con agua.
22 Y todos los varones de los sacerdotes podrán comerlo: es cosa santísima.
23 Pero no podrá ser comido ningún sacrificio por el pecado, parte de cuya sangre sea llevada a la tienda de la reunión para hacer expiación dentro (1) del santuario; será quemado en el fuego.

CAPÍTULO VII

1 Y éste es el estatuto de la ley del sacrificio por el delito (2): es una cosa santísima.
2 Degollaréis (3) (la víctima de)l sacrificio por el delito en el lugar donde degolléis (4) el holocausto, y asperjerá su sangre sobre el altar todo en derredor.
3 Y ofrecerá todo el sebo de él: la cola (y el sebo que recubre las entrañas) (5),
4 (los dos riñones) (5) y el sebo que está sobre ellos que está junto a los lomos, y quitará (6) con los riñones (7) la protuberancia del lóbulo del hígado.
5 Y el sacerdote los dispondrá encima del altar como una ofrenda delante de Yahweh (8); es el sacrificio por el delito.
6 Todos los varones de los sacerdotes podrán comerlo; será comido en lugar santo; es cosa santísima.
7 El (9) sacrificio por el delito es como el sacrificio por el pecado. El estatuto legal es el mismo (10) para ellos (dos): pertenecerán (11) al sacerdote que hace expiación (con él) (12).

(1) M: «en el santuario».
(2) M: «(y ésta es) la instrucción del sacrificio por el delito».
(3) M: «degollarán» o «se degollará».
(4) M: «(donde) deguellen» o «se deguelle».
(5) Olvidado en el texto y añadido en el margen.
(6) El texto: «hará» por equivocación; cf nota a 4, 9.
(7) M: «(los) dos (riñones)».
(8) M: «(una ofrenda) aceptable al nombre de Yahweh».
(9) M: «y (el sacrificio por el delito es) como el sacrificio por el pecado».
(10) M: «la instrucción es única».
(11) I: «pertenece» [*lit:* «será (de él)]».
(12) Así en M; el lexto lee «de él» *(dideh)* lo que da un sentido pleonástico: «de él para él serán».

21 ומן דחסף די תתבשל בה יתבר ואין במן דנחש אתבשל ויתמרק
וישתטף במיא:
22 וכל דכורה בכהניא ייכול יתה קדש קדשין הוא:
23 וכל חטאתה די יתעל מן אדמה למשכן זימנה למכפרה בגו בית
קדשא לא תתאכל בנורא תתוקד:

CAPUT VII

1 ודא גזירת אורית[ה] דאשמה קדש קדשין הוא:
2 באתרא דתכסון ית עלתא תכסון ית אשמה וית אדמיה יזרוק על
גבי מדבחה מן חזור חזור:
3 וית כל תרבה יקרב מנה ית אליתה [וית תרבה דחפי ית כרסה:]
4 [וית תרתין כלייתה] וית תרבה די עליהון די על כסליה וית מה
דמשתייר על חצר כבדה על כליתה יעב[ר] יתה:
5 ויסדר יתהון כהנא על גבי מדבחה קרבן קדם ייי אשמה הוא:
6 כל דכורה בכהניא ייכול ייתה באתר קדיש יתאכל קודש קדשין
הוא:
7 כחטאתה כאשמא גזירת אורייתה חדה להון כהנא די יכפר דידיה
ליה יהווין:

21 די תתבשל] דתת' I | תתבשל בה יתבר] יתבשל יתבר M | אתבשל] ית[בשל] I; תתבשל M || 22 בכהניא ייכול] דכהנא יאכל M | הוא] היא M || 23 די יתעל] דית[על] I | יתעל] יתועל M | מן אדמה] מדמה I | בגו בית] בי[ת] M | תתאכל] יתאכ[ל] I | תתוקד] יתו' I.
7 1 גזירת אורית[ה] דאשמה] אחווית אש[מה] M || 2 דתכסון] דית' I; די יכסון M | תכסון 2.°] יכסון M | אדמיה] דמיה I | מן חזור] חז' M || 3 [וית תרבה דחפי כרסה]] desider in text, add in margine || 4 [וית תרתין כלייתה]] desider in text, add in margine | די עליהון] דעלי' I | די 1.°, 2.°] דאית M 1.°, 2.° | די על] דעל I | על כלייתה] [על] תרתין [כ'] M | יעב[ר]] יעבד in text, cf 1,16; 3,4.9N et M.10N, M et I; 4,9.31.35N et I; cf Ps 3,9 יעבר || 5 קדם° ייי] מתקבל לשמה דיי' M || 6 ייכול] יאכל M || 7 כחטאתה] וכח' M | גזירת ... חדה] חדא [leg חווייה] חוויית M | אורייתה] אורייה I | דידיה] ביה M | ליה יהווין] יהווי I; N prob corr ביה דידיה.

8 Y si un sacerdote ofrece el holocausto de un hombre, pertenece al sacerdote la piel del holocausto que ofrezca: será suya.
9 Y toda *minḥá* cocida (1) en el horno y cualquier cosa preparada en la sartén o en la parrilla pertenece al sacerdote que la ofrece: será suya.
10 Pero toda *minḥá* empapada en aceite o seca, pertenecerá a los hijos de Aharón, a todos (2) indistintamente.
11 Y éste es el estatuto de la ley del sacrificio (3) de las cosas santas que ofrezca al nombre de Yahweh (4).
12 Si lo ofrece para acción de gracias, ofrecerá con el sacrificio de las cosas santas, pasteles (5) ácimos empapados en aceite y galletas ácimas empapadas en aceite, y pasteles de flor de harina hervida, empapados en aceite.
13 Ofrecerá su ofrenda (6) con pasteles de pan fermentado, juntamente con su sacrificio de cosas santas hecho en acción de gracias.
14 Y ofrecerá una de cada (clase de) ofrenda como una separación (7) para el nombre de Yahweh; será del sacerdote que asperja la sangre del sacrificio de cosas santas.
15 Y la carne de su sacrificio de cosas santas (ofrecido en) acción de gracias (8) será comida (en el día que) (9) ofrece su ofrenda: no quedará nada de ella hasta la mañana (siguiente).
16 Y si el sacrificio que él ofrece (10) es votivo o espontáneo (11), será comido en el día que ofrece su ofrenda (12), y al siguiente día (13) será comido lo que quede de él.
17 Y lo que quede de la carne del sacrificio de cosas santas, será quemado en fuego al tercer día.

(1) M: «(que) es cocida».
(2) M: «(y toda) *minḥá* mezclada con aceite o seca será de todos (los hijos...)».
(3) M: «(y ésta es) la instrucción del sacrificio (de las cosas...)».
(4) M: «delante de (Yahweh)».
(5) M: «(ofrecerá con) el sacrificio de la acción de gracias, pasteles»: así el TM O Ps.
(6) M: «(ofrecerá) las ofrendas (en vez de «su ofrenda»), juntamente con (su) sacrificio...».
(7) Es decir, como un regalo para Yahweh.
(8) M: «(Y la carne de su) sacrificio (de cosas santas ofrecido en) acción de gracias»: se usa otra palabra para «acción de gracias».
(9) Olvidado en el texto; M: «en el día (de su sacrificio)».
(10) *Lit:* «el sacrificio de su ofrenda».
(11) M: «un sacrificio voluntario, el sacrificio (que él ofrece)».
(12) M: «su sacrificio».
(13) M: «y desde el día (siguiente)».

8 וכהנא דיתקר[ב] ית עלתה דגבר משכה דעלתה די יקרב לכהנא דידיה יהווי:
9 וכל מנחתה דמתאפית בתנורא וכל נעבד במרתחה ועל מסרייתה לכהנה דמקרב יתה לה יהווי:
10 וכל מנחתה פילה במשח ונגיבה לכל בנוי דאהרן תהוי גבר כאחוי:
11 ודא גיזירת אוריתה דנכסת קודשיה די יקרב לשמה דייי:
12 אן על אודיה יקרב יתיה ויקרב על נכסת קדשיה חלין פטירין פילין במשח ועריכין דפטירין פילין במשח וסלת מרתחה חלין פילין במשח:
13 על חלין לחם דחמיע יקרב קרבני[ה] על נכסת אודיית קודשוי:
14 ויקרב מנה חד מן כל קרבן אפרשו לשמה דייי לכהנא דזרק ית אדם נכסת קדשיה דידיה יהווי:
15 ובשר נכסת אודיית קודשוי [ביומא די] יקרב קרבניה יתאכל לא ישתייר מנה עד צפרא:
16 ואין נדר או נדבה נכסת קרבניה ביומא די יקרב ית קורבנה יתאכל וביומא דבתרה ומה דמשתייר מנה יתאכ[ל]:
17 ומה דמשתייר מן בשרה דנכסת קדשיה ביומא תליתיה בנורא יתוקד:

8 דיתקר[ב]] prob leg די מקרב; דקרב I | די יקרב] דק' I || 9 דמתאפית] דמתאפייה I; תתאפה M | נעבד] hebraism prob emend ut in M; דעבד M | יהווי] תיהווי M || 10 מנחתה פילה במשח ונגיבה לכל] מנחתה מערבה במשח ומנגבה לכ' M || 11 גיזירת ... דנכסת] אחווית נכסת M | די יקרב] דיק' I | לשמה] קדם M || 12 נכסת קדשיה חלין] נכיסת אודייה חלין M | ועריכין דפטירין] ועריכי פטי' M || 13 קרבני[ה] על נכסת] קרבנייה על נכיסת M || 14 מן כל] מכל I | דזרק] דמזרק M | אדם] דם I | נכסת] נכיסת M | דידיה] ליה M || 15 נכסת אודיית] נכיסת הודיית M | [ביומא די]] יקר̊ב [ביו' די] desider in text; ביום M || 16 נדבה נכסת] [leg נכיסת] נסיכת נסיבה M | די יקרב] דקרב I | קורבנה] דבחה M | וביומא] ומן יומא M | דבתרה] דבת[ריה I | ומה] מה M || 17 מן בשרה] מבש[רה] I | בשרה דנכסת] [leg נכיסת] בשר נסיכת M.

18 Y si fuere comida carne del (1) sacrificio de cosas santas al día tercero,
no será acepto; no contará para el que lo ofrece; será inválido, y la
persona que coma de ella, contraerá sus pecados (2).
19 Y la carne que toque algo impuro no será comida; será quemada en el
fuego; pero en cuanto a la (demás) carne, todo el que está puro podrá
comer (tal) carne (3).
20 Pero la persona que estando sobre ella su impureza (4), coma la carne
del sacrificio (5) de cosas santas que uno expresamente separa (6) para
el nombre de Yahweh, tal persona será exterminada de en medio de su
pueblo.
21 Y la persona que toque algo impuro —la impureza de un humano (7)
o una bestia impura o cualquier reptil (8) impuro— y coma de la carne
del sacrificio de cosas santas que está delante de Yahweh (9), tal
persona será exterminada de en medio de su pueblo.
22 Y habló Yahweh con Moisés (10) diciendo:
23 Habla con los hijos de Israel diciendo: No comeréis nada del sebo de
buey, o cordero, o cabrito (11).
24 Pero el sebo de una bestia muerta, o el sebo de un animal despedazado
podrá ser utilizado para cualquier uso; mas comer, no lo comeréis.
25 Porque quienquiera que comiere sebo de una bestia de la que se puede
hacer una ofrenda delante de Yahweh, la persona que (tal) comiere,
será exterminada de en medio de (12) su pueblo.

(1) M: «(de) su (sacrificio de) cosas santas».

(2) M: «su pecado» (*lit:* «su deuda»).

(3) M: «podrá comer carne». En este versículo O es más específico: «y la carne *santa* que toque algo impuro no será comida...; pero la carne *santa*, todo el que esté puro *para cosa santa* podrá comer la carne *santa*».

(4) Es decir, «que, en estado de impureza (legal)».

(5) M: «(coma) carne del sacrificio».

(6) M: «(de cosas santas) que está delante de Yahweh».

(7) *Lit:* «de un hijo de hombre». M: «y cuando una persona toque cualquier cosa impura en impureza de hombre» (*lit:* «de hijo de hombre»).

(8) Así algunos mss hebreos y de O, y versiones antiguas; M: «(o cualquier) abominación» (animal impuro). Así TM Ps y mss de O.

(9) M: «(y coma de) la carne del sacrificio de cosas santas que hay delante de Yahweh».

(10) M: «el Verbo de Yahweh».

(11) M: «No comeréis (nada de sebo) de bueyes, de cordero o de cabra».

(12) M: «(una ofrenda) al nombre de Yahweh, tal persona será exterminada de su pueblo».

18 ואן מתאכלה יתאכל מן בשרה דנכסת קדשיה ביומ[א] תליתיה
לא יתקבל ברעוה מן דמקרב יתיה לא יתחשב לה פסיל יהווי ונפשה
די יתאכל מנה חובוי תקבל:
19 ובשרא די יקרב בכל סואבה לא יתאכל בנורא יתוקד ובשרה
כל דדכי יכול בשרה:
20 ונפשא די תיכול בשרה מן נכסת קדשיה דמפרש לשמה דייי
וסאובתיה עלוי ותשתיצֵא נפשה ההיא מן גו עמיה:
21 ונפשא די תקרב בכל סואבה בסאבותא דבר נש או בבעיר מסאב
או בכל שרץ מסאב ויאכל מן בשרה דנכסת קודשיה מן קדם ייי
ותשתיצי נפש[ה] ההיא מן גוא עמיה:
22 ומליל ייי עם משה למימר:
23 מליל עם בני ישראל למימר כל תרב תור ואמר וגדי בר עזין
לא תיכלון:
24 ותרב דנבֵלה ותרב דקטילה יתעבד לכל עבידה ומיכול לא
תֵאכלון יתה:
25 ארום כל די ייכול תרב מן בעירה די יקרב מנה קרבן קדם ייי
ותשתצא נפשה די תיכול מן גוא עמה:

18 מן בשרה] מבש[רה] I | בשרה דנכסת] [leg נכיסת] בשר נסיכת M; cf v praec | קדשיה] קודשוי M | מן דמקרב] דמק' M | דמקרב] דקרב I | די תאכל] sic emend ut in M; in text די יתאכל; דיתאכל I | חובוי] חובה M || 19 יקרב] יקרוב M | סואבה] מסאב M | יכול בשרה] יאכל בשר M || 20 די תיכול] דתי[כול] I | תיכול] תאכל I | בשרה מן נכסת] בשר מן נכיס[ת] M | מן נכסת] מנכסת I | דמפרש לשמה דייי] דאית קודם יי' M | וסאובתיה] וסאיבתה M | מן גו] מגו I || 21 ונפשא די תקרב ... דבר נש] ונפש ארום תקרוב בכל מסאב בסאביתה דבר נש M | שרץ] שקץ M | ויאכל] [ויא]כול I | מן בשרה] מבש' I | בשרה דנכסת קודשיה מן קדם ייי] בשר נכיסת קודשה [leg קודשיה] דאית קדם יי' M | מן גוא] מגו I || 22 ייי] ממריה דיי' M || 23 תור ... תיכלון] דתוראי [leg? דתורא ו'] דאמר ודעז לא תאכלון M || 24 ומיכול] [ומי]כל I || 25 די ייכול] [vid leg דיכול] דיוכל I; דאכל M | די קרב] דיק[רב] I | קדם ייי ותשתצא נפשה די תיכול מן] לשמיה דיי' וישתצי נפשה ההיא מן M | מן גוא] מגו I.

26 Y no comeréis sangre alguna, de aves o de animales ([1]) en ningún lugar donde os establezcáis ([2]).
27 Toda persona que comiere cualquier clase de sangre, tal persona será exterminada de en medio de su pueblo.
28 Y habló Yahweh ([3]) con Moisés diciendo:
29 Habla con los hijos de Israel diciendo: El que ofreciere un sacrificio de cosas santas al nombre de Yahweh, (él mismo) traerá la ofrenda ([4]) a Yahweh ([5]) de su sacrificio de cosas santas.
30 Sus mismas manos traerán ([6]) sus ofrendas ([7]); traerá el sebo con ([8]) el pecho ([9]), el ([10]) pecho para balancearlo como ofrenda de balanceo delante de Yahweh.
31 Y el sacerdote dispondrá el sebo delante de Yahweh, y el pecho será de Aharón y de sus hijos.
32 Y de vuestros sacrificios de cosas santas daréis al sacerdote la pierna derecha como una separación ([11]).
33 Aquél de entre los hijos de Aharón que ofrezca su sacrificio ([12]) de cosas santas y la grasa, de él ([13]) será la pierna derecha como su porción.
34 Porque yo he tomado de los hijos de Israel, de su sacrificio de cosas santas, el pecho del balanceo y la pierna de la separación, y los he dado al sacerdote Aharón y a sus hijos como un derecho ([14]) eterno (a recibir) de los hijos de Israel.
35 Éstos son los derechos de la unción ([15]) de Aharón y los derechos de de sus hijos en las oblaciones de Yahweh una vez acercados ([16]) para servir en el gran sacerdocio delante de Yahweh ([17]):

(1) M: «Ni de aves ni de animales».
(2) *Lit:* «en ningún lugar de vuestras moradas».
(3) M: «el Verbo de Yahweh».
(4) *Lit:* «su ofrenda».
(5) I: «delante de Yahweh».
(6) M: «llevarán».
(7) I: «la ofrenda»; M: «la ofrenda».
(8) I: «(el sebo) del (pecho)»; pero cabe traducir también: el sebo «fuera del» (= además del) pecho. Esta doble traducción del *'al* es posible en el texto hebreo y targúmico: *a)* el sebo *del* pecho, *de sobre* el pecho, *b)* el sebo *además, con* el pecho. El Ps y ciertos textos de O adoptan la traducción *a*; lo mismo 440 Nu R.
(9) M: «(el sebo con) el pecho lo llevará; el pecho para balancear(lo)».
(10) I: «y (el pecho)».
(11) Es decir, como algo separado para él; es decir, como un don para el sacerdote.
(12) M: «(que ofrezca) la sangre del sacrificio (de cosas santas)».
(13) M: «para él (será)».
(14) *O:* «como ley eterna».
(15) *Lit:* «la unción».
(16) *Lit:* «los acercó».
(17) M: «(para servir) delante de Yahweh».

26 וכל דם לא תֵאכלון בכל אתר בית מדוריכון בעופא ובבעירא:
27 כל נפש די תאכל כל אדם ותשתיצא נפשה ההיא מן גו עמיה:
28 ומליל ייי עם משה למימר:
29 מלל עם בני ישראל למימר מן דמקרב ית נכסת קודשוי לשמה
דייי ייתי ית קרבניה לייי מן נכסת קודשוי:
30 יד[וי] יתון ית קרבנוי [דייי] ית תרבה על ניעה ייתי יתיה ית
ניעה למנפה יתיה אנפ[ו] קדם ייי:
31 ויסדר כהנא ית תרבה קדם ייי ויהוי ניעה לאהרן ולבנוי:
32 וית שקה דימינה תתנון אפרשו לכהנא מן נכסת קדשיכון:
33 מן דמקרב ית נכסת קודשוהי וית תרבה מן בנוי דאהרן דידיה
תיהווי שוקה דימינה לחולק:
34 ארום ית נֵי[ע]ה דאנפותה וית שקה דאפרשותה קבלת מן לוות בני
ישראל מן נכסת קודשיהון ויהבת יתהון לאהרן כהנא ולבנוי
קיים עלם מן לוות בני יישראל:
35 דא רבותא דאהרן ורבותהו[ן] דבנוי מן קרבנוי דייי ביומא
די אקריב יתהון למשמשה בכהונתה רבתה קדם ייי:

26 דם] א ex אדם ras; דם I | בעופא ובבעירא] לא מן עופא ולא מן בעירה M || 27 די תאכל] דיתיכול I | אדם] דם I | ותשתיצא] וישתצי I | מן גו] מגו I || 28 ייי] ממריה דיי' M || 29 מן] [prob leg דמקרב] דמן M | נכסת 1.°, 2.°] נכיסת M 1.°, 2.° | לייי] קדם יי' I | מן נכסת] מנ' I || 30 יד[וי]] ידיו in text | יתון] יתיעלון M | קרבנוי [דייי]] דייי desider in text; קרבנא I; קרבנה M | על] מן I | ניעה ייתי יתיה ית ניעה למנפה] ניאה יעל יתה ית ניאה למ' M | ית ני'] וית [ני'] I | אנפ[ו]] אנפג in text corr אנפו c 440 Nu || 31 ניעה] ניאה M | לאהרן] דא' I | ולבנוי] ודב' I || 32 דימינה] [דימי]ניה M | מן נכסת] מנכ' I | נכסת] נכיסת M || 33 מן דמקרב] די מק' [vel דמק'] M | ית נכסת] [ית] אדם נכיס' M | מן בנוי] מבנ' I | דידיה] ליה M | דימינה] [דימי]ניה M || 34 נֵי[ע]ה] נֵישה in text; ניאה M | קבלת] קבלת M | מן לוות] מל' I | מן נכסת] מנ' I | נכסת] נכיסת M | ויהבת] ויהבית M | קיים] לק' I | קיים עלם] לקיים דע' M | מן לוות] מל' I | יישראל] sic in text || 35 רבותא דא'] רבוייה דא' M | ורבותהו[ן] דב'] ורבוייה דב' M | מן קרבנוי] מק' I | די אקריב] דיק[ריב] I | די אקריב] [די'] יקרב M | בכהונתה רבתה קדם ייי] קדם יי' M.

36 lo que Yahweh (1) mandó darles el día que los ungió, como un de-
recho (a percibir) de los hijos de Israel por siempre (2), a través de
las generaciones.
37 Éste es el estatuto de la ley (3) del holocausto, de la *minḥá* y del
sacrificio por el pecado y del sacrificio por el delito y de la investidu-
ra (4) y del sacrificio de cosas santas,
38 que mandó Yahweh (5) a Moisés en el Monte Sinaí cuando mandó a
los hijos de Israel ofrecer sus ofrendas ante Yahweh en el desierto de
Sinaí.

CAPÍTULO VIII

1 Y habló Yahweh (1) con Misés diciendo:
2 Toma a Aharón y a sus hijos consigo y las vestiduras y el óleo de la
unción y el toro del sacrificio por el pecado y los dos carneros y la
canastilla de los ácimos,
3 y congrega a todo el pueblo (6) de la comunidad a la puerta de la
tienda de la reunión.
4 Y Moisés hizo como Yahweh le había ordenado (7) y se congregó el
pueblo de la comunidad a la puerta de la tienda de la reunión.
5 Y dijo Moisés al pueblo de la comunidad (8): Ésta es la cosa que
Yahweh (1) ha mandado hacer.
6 E hizo acercar Moisés a Aharón y a sus hijos y los lavó (9) con agua.
7 Y puso sobre él la túnica y le ciñó con el cinturón y le vistió el manto
y puso sobre él el efod y le ciñó (10) con el cinturón del efod y le sujetó
con él.

(1) M: «el Verbo de Yahweh».
(2) *O:* «como ley eterna».
(3) M: «(ésta es) la instrucción de la ley».
(4) M: «y de las investiduras (= ordenaciones), y sacrificio (de las cosas santas)».
(5) M: «el Verbo de Yahweh».
(6) *O:* «gente».
(7) M: «(como) el Verbo de Yahweh (le) había ordenado».
(8) M: «al pueblo de la comunidad» (con distinta construcción gramatical); *o:* «al pueblo, a la comunidad».
(9) *Lit:* «los santificó»: es un término técnico para la purificación ritual, sobre todo de manos y pies.
(10) M: «y (le) ciñó» (otra palabra).

36 די פקד ייי למיתן להון ביומא דרבי יתהון מן לוות בני ישראל
קיים עלם לדריהון:
37 דא גזירת אורייתא לעלתה למנחתה ולחטאתה ולאשמה ולאשלמותה
ולנכסת קדשיה:
38 די פקד ייי ית משה בטורא דסיני ביומא די פקד ית בני ישראל
למקרבה ית קרבניהון קדם ייי במדברא דסיני:

CAPUT VIII

1 ומליל ייי עם משה למימר:
2 סב ית אהרן וית בנוי עמה וית לבושיה וית משחה דרבותה וית
תור[ה] דחטאתה וית תרין דכריה וית סלה דפטיריה:
3 וית כל עם כנישתה כנש לתרע משכן זימנא:
4 ועבד משה היך מה דפקיד ייי יתה ויתכנשו עם כנשתה לתרע
משכן זימנא:
5 ואמר משה לעם כנשתה דן פתגמא די פקד ייי למעבד:
6 ואקרב משה ית אהרן וית בנוי וקדש יתהון במיא:
7 ויהב עלוי ית כ[תונ]ה ואסר יתיה בהמיינה: ואלבש יתיה מעילה
ויהב עלוי אפדה וזרז יתיה בהמיינה דאפודה וטכס יתיה ביה:

36 די פקד] דפ' I | ייי] ממריה דיי' M | דרבי] די רבי M | מן לוות] מלוו' I | עלם] דעלם M || 37 גזירת אורייתא] חוויית אורייתה M | ולאשלמותה ולנכסת] ולאשלמוותה ולנכיסת M || 38 די פקד 1.°, 2.°] דפ' I 1.°, 2.° | ייי] ממריה דיי' M.

8 1 ייי] ממריה דיי' M | משה] למשה in text || 3 עם כנישתה] עמא דכני' M || 4 דפקיד ייי] די פקד ממריה דיי' M | ויתכנשו עם כנשתה] וכנשו עמה דכניש' M || 5 די פקד] דפ' I | לעם כנשתה] לעמא לכניש' M | ייי] ממריה דיי' M || 7 כ[תונ]ה] כונתה in text [leg כותנה vel כתונה] | בהמיינה 1.°, 2.°] בהמנייה M 1.°, 2.° quod leg בהמיינה | מעילה] ית [מ'] M | אפדה] ית אפדה M | וזרז] ומסר [leg ואסר] M | יתיה] לה M.

8 Y puso sobre él el pectoral y colocó en el pectoral los *urim* y *tum-*
mim (1).
9 Y puso la tiara sobre su cabeza y puso sobre la tiara, en su parte
anterior, la lámina de oro, la diadema del santuario (2) como Yah-
weh (3) había mandado a Moisés.
10 Y tomó Moisés el oleo de la unción y ungió el tabernáculo y todos sus
utensilios (4) y todo lo que había en él y (así) los consagró.
11 Y roció con él el altar siete veces y ungió el altar y todos sus utensilios
y la pila y su basa para consagrarlo (5).
12 Y derramó oleo de la unción sobre la cabeza de Aharón y le ungió
para consagrarle.
13 E hizo acercar Moisés a los hijos de Aharón y les vistió túnicas y
ciñóles los cinturones y les puso mitras (6) según lo que había ordenado
Yahweh (3) a Moisés.
14 E hizo acercar el toro del sacrificio por el pecado y Aharón y sus hijos
apoyaron sus manos sobre la cabeza del toro del sacrificio por el
pecado.
15 Y (lo) mató; y tomó Moisés la sangre y la puso con su dedo sobre los
cuernos del altar, todo alrededor, y ungió (7) el altar y derramó la
sangre (restante) a los pies del altar y lo consagró para hacer sobre él
expiación (8).
16 Y tomó todo el sebo que está sobre las entrañas y la protuberancia del
lóbulo del hígado y los dos riñones y sus grasas y (lo) colocó Moisés
sobre el altar.
17 Y el (resto del) toro: su piel y su carne y sus excrementos (9), los quemó
en el fuego fuera del campamento, como Yahweh (3) había mandado
a Moisés.
18 Y acercó el carnero del sacrificio del holocausto y Aharón y sus hijos
apoyaron sus manos sobre la cabeza del carnero.
19 Y (lo) inmoló, y Moisés roció la sangre sobre el altar, todo alrededor.

(1) Cf Ex 28, 30. No se sabe el significado preciso de estos *urim* y *tummim;* tenían relación con la consulta oracular de la divinidad.
(2) TM O Ps: «la diadema santa».
(3) M: «el Verbo de Yahweh».
(4) M: + «que había en él».
(5) M: «(para consagrar) los».
(6) M: «los cinturones y les sujetó (mitras) (*o:* turbantes)».
(7) M: «y asperjó».
(8) *O:* «purificándolo (así)».
(9) M: «sus excrementos» (otra palabra).

8 ושוי עלוי ית חושנה ויהב לגו חושנה ית. אוריה וית תמיה:
9 ושוי ית מצנפתה על רֵאשה ושוי על מצנפתה מן כל קבל אפוהי ית
ציצה דדהבה כליל בית קדשה היך מה די פקד ייי ית משה:
10 ונסב משה ית משחה דרבותה ורבי ית משכנה וית כל מנוי וית כל
מה דביה וקדש יתהון:
11 ואדי מניה על מדבחה שֶׁבעה זימנין ורבי ית מדבחה וית כל
מנוי וית כיורה וית בסיס דידיה למקדשה יתיה:
12 ואריק מן משחה דרבותה על ריש דאהרן ורבי יתיה למקדשה יתיה:
13 ואקרב משה ית בנוי דאהרן ואלבש יתהון כתנן ואסר יתהון
המייני[ן] ושוי להון כובעין היך מה די פקד ייי ית משה:
14 ואקרב ית תורה דחטאתה וסמך אהרן ובנוי ית ידיהון על ראש
תורה דחטאתה:
15 ונכס ונסב משה ית אדמה ויהב על קרנתיה דמדבחה מן חזור חזור
באצבעה ורבי ית מדבחה וית אדמה אריק על יסודוי דמדבחה
וקדש יתיה למכפרה עלוי:
16 ונסב ית כל תרבא די על בני גווה וית מה דמשתייר מן חצר
כבדה וית תרתין כולייתה וית תרביהון וסדר משה על גבי מדבחה:
17 וית תורה וית משכה וית בשר[ה] וית רעיה אוקיד בנורא לבר
מן משריתה היך מה דפקד ייי ית משה:
18 וקרב ית דכרה דעלתה וסמכו אהרן ובנוי ית ידיהון על ראשה
דדכרה:
19 ונכס וזרק משה ית אדמה על גבי מדבח[ה] מן חזור חזור:

9 מצנפתה 1.°, 2.°] מצנפה M 1.°, 2.° | מן כל] מכל I | כל קבל] כלוקבל
M | ייי] ממריה דיי' M || 10 מנוי] + דאית ביה M | מה דביה] דב[יה] I ||
11 מנוי] [leg מאנוי] מנאוי M | בסיס] פסיס M | יתיה] יתהון M || 12
ריש דאהרן] אה' [ריש] I | ריש] ראשה M || 13 כתנן] כותנוון M | המייני[ן]
ושוי להון] לה[ו]ן וטכ[ס] הימנין M | כובעין] קו' I | ייי] ממריה דיי' M ||
15 אדמה] דמא I | קרנתיה] [קר]נת' I; [קרנ]תה M | דמדבחה] מדב[חה] I |
ורבי] ואדי M | אדמה] דמה I || 16 די] דאית M | די על] דעל I | מה]
[vid leg דמש(תייר)] דמה I || 17 רעיה] מרעייה M | מן משריתה] ממש' I |
דפקד] די פקד I | ייי] ממריה דיי' M || 18 וקרב] ואקרב M || 19
אדמה] דמה I | מן חזור] חזור M.

20 Y dividió el carnero en sus partes, y dispuso ([1]) Moisés la cabeza y los trozos y el cuerpo ([2]);
21 Y lavó con agua las entrañas y la(s) pata(s) ([3]); y Moisés dispuso ([4]) todo el carnero encima del altar. Era un holocausto de grato olor, una oblación ([5]): como había mandado Yahweh ([6]) a Moisés.
22 Y acercó el segundo carnero, el carnero de la investidura ([7]) y Aharón y sus hijos apoyaron ([8]) sus manos sobre la cabeza del carnero.
23 Y (lo) inmoló; y tomó Moisés de su sangre y la puso sobre la parte alta de la oreja derecha de Aharón y sobre el dedo pulgar de su mano derecha (y) sobre el dedo gordo de su pie derecho.
24 Y acercó a los hijos de Aharón, y Moisés tomó de la sangre (poniéndola) sobre la parte alta de sus orejas derechas y sobre los dedos pulgares de sus manos derechas y sobre el dedo gordo de sus pies derechos y roció Moisés la sangre (restante) sobre el altar todo alrededor.
25 Y tomó el sebo, la cola y toda la grasa que está sobre las entrañas y la protuberancia del lóbulo del hígado y los dos riñones y su grasa, y la pierna derecha.
26 Y de la canastilla de pan ácimo que estaba delante de Yahweh tomó una torta ácima y una torta de pan, empapada en aceite, y una galleta, y (lo) colocó sobre las grasas y sobre la pierna derecha.
27 Y puso todo sobre las palmas ([9]) de las manos de Aharón y sobre las palmas ([10]) de las manos de sus hijos y lo hizo mecer como ofrenda de balanceo delante de Yahweh.
28 Y lo recibió ([11]) Moisés de las palmas ([12]) de sus manos y (lo) dispuso encima del altar sobre ([13]) el holocausto: era un sacrificio de investidura ([14]), de olor grato; es una oblación delante de Yahweh ([15]).

([1]) Término ritual usado frecuentemente en vez de «redujo a humo» *(hiqṭir)*.
([2]) O Ps: «la grasa», «el sebo». En N 1, 8. 12; 8, 20 *péder* = *gwf*.
([3]) Probablemente equivocación por «las patas» como en M.
([4]) Cf nota 1.
([5]) M: «era (una oblación) aceptable al nombre de Yahweh, como».
([6]) M: «el Verbo de Yahweh».
([7]) Investidura u ordenación; *lit:* «de compleción»: traducción del hebreo *mil·luʾim* = relleno (de las manos del sacerdote con la ofrenda que se ofrece). M: «de investiduras», traducción del plural hebreo.
([8]) I: «y apoyó (Aharón)».
([9]) M: «la palma de (las manos)».
([10]) M: «y sobre la palma de las manos (de) sus hijos».
([11]) M: «y (lo) tomó».
([12]) M: «(de) la palma de (sus manos)».
([13]) *O:* «con, junto con el holocausto».
([14]) Cf nota a v 22; M: «eran un sacrificio de investiduras».
([15]) M: «Era (una ofrenda) aceptable al nombre de Yahweh».

20 וית דכרה פסג לפסגוי וסדר משה ית ראשה וית פסגיה וית גופה:
21 וית בני גווה וית רגלה שזג במיא וסדר משה ית כל דכרה על גבי
מדבחה עלה הוא לריח דרעוה קרבן הוא היך מה פקד ייי ית משה:
22 וקרב ית דכרה תנינא דכרה דאשלמותה וסמכו אהרן ובנוי ית
ידיהון על ריש דדכרה:
23 ונכס ונסיב משה מן אדמה ויהב על רום אדנה דאהרן דימינה
ועל אליון ידיה דימינה על אליון רגלה דימינה:
24 וקרב ית בנוי דאהרן ונסב משה מן אדמה על רום אדניהון דימינה
ועל אליון ידיהון דימינה ועל אליון רגליהו[ן] דימינה וזרק משה
ית אדמה על גבי מדבחא מן חזור חזור:
25 ונסב ית תרבה וית אליתה וית כל תרבה די על בני גוה וית מה
דמשתייר מן חצר כבדה וית תרתין כליתה וית תרביהון וית
שקה דימינה:
26 ומן סלה דפטירה מן קדם ייי נסב חלה דפטיר חד וחלה לחם
דפילה במשח חדה ועריך חד ושוי על תרביה ועל שקה דימינה:
27 ויהב ית כולה על כפי ידוי דאהרן ועל כפי ידיהון דבנוי ואניף
יתהון אנפו קדם ייי:
28 וקבל משה יתהון מעילוי כפי ידיהון וסדר על גבי מדבחה על
עלתה אשלמו אינון לריח דרעוה קרבן הוא קדם ייי:

20 ראשה] רישה I || 21 רגלה] רגלייה M | קרבן הוא היך] [קרבן]
M ממריה דיי' || 22 ייי] דיפ' I | פקד] M מתקבל הוא לשמיה דיי' היך
דאשלמוותה] דכרה דאשלמותה | I דכר אש' | M ואקרב] וקרב
מן אדמה] 23 || I דכ[רה] דדכרה | M ידיהן] ידיהון | M וסמך] וסמכו | M
sic M c heb] ויקרב וקרב] 24 || 1.°, 3.° I ימ[ינה] 1.°, 3.° דימינה | I מדמיה
| I ter ימי[נה] ter] דימינה | I מדמא] מן אדמה | vv 18.22 ואקרב loco ויקרב]
מן חצר | M דאית [על] די על | M אלייתה] אליתה 25 || M חז'] מן חזור
| I ומס'] ומן סלה 26 || M [תרבי]הן] תרביהון | I תרתי] תרתין | I מחצר
ועל כף ידוי] ועל כפי ידיהון דבנוי | M כף] כפי 27 || M דאית מן] מן
| M כף] כפי | M ונסב] וקבל 28 || ועל כף ידי בנוי sic loco בנוי :M
.M מתקבל הוא לשמה דיי' [הוא קדם ייי | M אשלמוון הניף [הנין leg] אשלמו אינון]

29 Y tomó Moisés el pecho y lo meció como ofrenda de balanceo delante de Yahweh; del carnero del sacrificio de investidura (1) (esto) fue la parte de Moisés, conforme Yahweh (2) había ordenado a Moisés.
30 Y tomó Moisés aceite de la unción y sangre de encima (3) del altar y asperjó sobre Aharón y sus vestiduras y sobre las vestiduras de sus hijos con él y (así) consagró a Aharón y sus vestiduras y a sus hijos y las vestiduras de sus hijos con él.
31 Y dijo Moisés a Aharón y a sus hijos: Coced la carne a la puerta de la tienda de la reunión; ahí la comeréis lo mismo que el pan que está en la canastilla de la investidura (4), según lo que he ordenado (5) diciendo: Aharón y sus hijos lo comerán.
32 Y lo que sobrare de la carne y del pan, lo quemaréis en el fuego.
33 Y de la puerta de la tienda de la reunión no saldréis durante siete dias hasta que completéis (6) los días de vuestra investidura (7), pues siete días durará vuestra investidura (8).
34 Conforme se ha procedido hoy, ordenó Yahweh (2) que se proceda (siete días) (9) para hacer expiación sobre vosotros (10).
35 Y a la puerta de la tienda de la reunión moraréis (11) de día y de noche durante siete días observando el servicio de Yahweh para que no muráis, pues así lo he ordenado (12).
36 E hicieron Aharón y sus hijos todas las cosas que Yahweh (2) por medio de Moisés había ordenado.

Fin de la *parašá Wa-yiqrá* (13)

(1) M: «de las investiduras».
(2) M: «el Verbo de Yahweh».
(3) M: «que estaba (encima del...)».
(4) M: «de las investiduras».
(5) El Targum Onqelos: «según lo que he sido ordenado» (según me han ordenado).
(6) M: «hasta que terminen».
(7) M: «de vuestras investiduras» (= de vuestra ordenación).
(8) *Lit:* «completará la ofrenda de vuestras manos». M: «completarán (vuestra investidura)».
(9) Se deduce del contexto y de M.
(10) M: «así como se ha procedido hoy, así ha ordenado Yahweh proceder durante siete días antes del día de la Expiación *(Kippurim)* para hacer expiación por vosotros».
(11) M: «permaneceréis día y noche, siete (días)».
(12) M: «(porque) así he sido mandado»; así TM O Ps; N con v 31.
(13) Anotación del propio manuscrito.

29 ונסב משה ית ניעה ואניף יתה אנפו קדם ייי מן דיכרה דאשלמותה
למשה הוה לחולק היך מה די פקד ייי ית משה:
30 ונסב משה מן משחה דרבותה ומן אדמ[ה] די על גבי מדבחה ואדי
על אהרן ועל לבושוי ועל לבושי בנוי עמה וקדש ית אהרן וית
לבושוי וית בנוי וית לבושי בנוי עמה:
31 ואמר משה לאהרן ולבנוי בשלו ית בשרה בתרע משכן זימנה ותמן
תאכלון יתיה וית לחמה די בסלה דאשלמותה היך מה דפקדית
למימר אהרן ובנוי יאכלון יתיה:
32 ומה דמשתייר בבשרא ובלחמה בנורה תוקדון יתיה:
33 ומן תרע משכן זמנה לא תפקון שבעה יומין עד די תשלמון יומי
אשלמותכון ארום שבעה יומין ישלם ית קרבן ידיכון:
34 היך מה דעבד ביומא הדין פקד ייי למעבד למכפרה עליכון:
35 ובתרע משכן זימנה תישרון באימממ[ה] ובלילה שבעה יומין ותטרון
ית מטרתה דייי דלא תמותון ארום כדן פקדית:
36 ועבד אהרן ובנוי ית כל פתגמיה די פקד ייי על ידוי דמשה:

חסולת פרשת ויקרא

29 ניעה] ניאה M | מן דיכרה] מדי' I | דאשלמותה] דאשלמוותה M |
די פקד] דפ' I | ייי] ממריה דיי' I || 30 מן משחה] ממ' I | ומן אדמה]
ומדמה I | די] דאית M | די על] דעל I || 31 די בסלה] דב' I | די] דאית M |
דאשלמותה] דאשלמוותה M | היך מה דפקדית] [leg (דאשלמו)ת הי(ך)] תהי'
דפ' I || 32 בבשרא] מן בש' M || 33 ומן תרע] ומת' I | עד די
תשלמון] עד די ישל[מון] M | אשלמותכון] אשלמוותכון M | ישלם] ישלמון
M || 34 היך מה ... עליכון] [desider ביומא] [in M די עבד] היך כמה דעבד
הדין הכדין פקד יי' למעבד שבעה יומין קומי יומא דכיפורי מטול לכפרה
עליכון M | ייי] ממרא דיי' M | למכפרה] לכפרה I || 35 שבעה ... תישרון]
כדן | M ולא | דלא] בימנ' I | באיממה] תתבון יומא ולילה שוב[עה] M
פקדית] כן אתפקדית M c TM O Ps || 36 די פקד] דפ' I | ייי] ממריה
דיי' M.

CAPÍTULO IX

1 Y sucedió en el día octavo, al cabo de los siete días de la investidura (1), que Moisés llamó a Aharón y a sus hijos y a los sabios de Israel,
2 y dijo a Aharón: Cógete un ternero para el sacrificio por el pecado y un carnero para el sacrificio de holocausto, sin defecto, y acérca(los) (2) delante de Yahweh,
3 y con los hijos (3) de Israel habla diciendo: Coged un cabrito para el sacrificio por el pecado, y un becerro y un cordero añales, sin defecto, para holocausto,
4 y un toro y un carnero (4) para el sacrificio de cosas santas para ofrecer(los) delante de Yahweh y una *minḥá*, empapada en aceite, pues este día el Verbo de Yahweh, se os revelará (5).
5 Y tomaron lo que había mandado Moisés (llevándolo) a la puerta (6) de la tienda de la reunión, y se acercó el pueblo de la comunidad entera (7) y se puso en pie delante de Yahweh.
6 Y dijo Moisés: Ésta es la cosa que Yahweh (8) ha ordenado que hagáis para que se revele (9) sobre vosotros la Gloria de la *Šekiná* de Yahweh (10).
7 Y dijo Moisés a Aharón: Acércate (11) al altar y ofrece tu sacrificio por el pecado y tu sacrificio de holocausto y haz el rito de expiación por ti y por el pueblo (12) y ofrece las ofrendas del pueblo y haz por él (13) el rito de expiación como Yahweh (8) ha prescrito.

(1) I omite con TM: «al cabo de los siete días de la investidura».
(2) M: «(y acérca)los».
(3) M: «y a los hijos de (Israel)».
(4) M: «y un cordero para el sacrificio de...».
(5) M. McNamara, *ob. cit.*, pp 246-252, ha señalado el influjo probable de expresiones targúmicas como la presente («el Verbo de Yahweh *se revelará*») en la *epifáneia*, o manifestación de Cristo, de que habla S. Pablo en 2 Tes 2, 8; Tit 2, 13; 1 Tim 6, 14 etc. No se necesita recurrir a terminología helenística.
(6) M: «(llevándolo) delante de (la tienda)».
(7) I: «(y se acercó) toda la comunidad»; M: «el pueblo de la comunidad».
(8) M: «el Verbo de Yahweh».
(9) Cf nota 5.
(10) M: «que Yahweh ordenó que hagáis: quitad la inclinación mala de vuestro corazón e inmediatamente se os manifestará la Gloria de la *Šekiná* de Yahweh. Cf «Bienaventurados los limpios de corazón porque ellos verán a Dios» (Mt 5, 8).
(11) Puede también traducirse: «Ofrece sobre el altar», en lugar de «acércate al *('el)* altar» del TM O Ps; M: «ofrece» *o:* «acércate».
(12) *Lit:* «por medio de ti y por medio del pueblo»; M: «por ti (*lit:* «sobre ti») y por el pueblo« (*lit:* «sobre el pueblo»).
(13) *Lit:* «y haz expiación por medio de ellos»; M: «y se hará (*o:* harás) expiación por ellos» (*lit:* «sobre ellos»).

CAPUT IX

1 והוה ביומא תמיניה לסוף שבעתי יומי אשלמותה קרא משה
לאהרן ולבנוי ולחכימי ישראל:
2 ואמר לאהרן סב לך עגל בר תורין לחטתה ודכר לעלתה שלמים
מן מום וקרב קדם ייי:
3 ועם בני ישראל תמליל למימר סבו צפיר בר עיזין לחטאתה
ועגל ואמר בני שתיהון שלמים מן מו[ם] לעלה:
4 ותור ודכר לנכסת קדשיה למקרבה קדם ייי ומנחה פילה במשח
ארום יומא הדין ממריה דייי מתגלי עליכון:
5 ונסבו ית מה דפקד משה לתרע משכן זימנה וקריבו עם כל כנשתה
וקמו קדם ייי:
6 ואמ[ר] משה דן פתגמה די פקד ייי תעבדון ותתגלי עליכו[ן]
איקר שכינתיה דייי:
7 ואמר משה לאהרן קרב על גבי מדבחה וקרב חטאתך וית עלתך
וכפר על ידך ועל ידיהון דעמא וקרב ית קרבניהון דעמא וכפר
על ידיהון היך מה דפקד ייי:

9 1 לסוף ... קרא] קרא I | ולחכימי ישראל] [ולחכי]מיה דיש' I || 2
מן מום] ממום I | וקרב] + יתהון M || 3 ועם בני] ולבני M | סבו] סיבו M |
שתיהון] cf 12,6; שתא I | מן מו'] ממום I | לעלה] לעולה M || 4 ודכר
לנכסת] [prob leg נכיסת] ואמר לניכסת M | ממריה] [ממ]רא I || 5 דפקד]
דיפקד I | לתרע] קודם M | וקריבו] [וק]רבו I | עם כל כנשתה] כל כנ' I;
עמה דכנ' M | וקמו קדם] [וקמו] להון [קדם] M || 6 די פקד] דפ[קד] I |
דפקיד יי' תעבדון אערו [leg אעברו] יצרה בישא מן] די פקד ... שכינתיה דייי
ליבכון ומן יד יתגלי לכון איקר שכינתה דיי' M | ייי] ממריה דיי' M | ותתגלי]
ויתגלי M | איקר] יקר M || 7 קרב] קרוב M | על ידך ועל ידיהון דעמא]
עליך ועל עמא M | דעמא] [דעמ]ה I | וכפר על ידיהון] ותתכפר [leg prob
ותכפר] עליהון M | ייי] ממריה דיי' M.

8 Y se acercó Aharón junto al altar e inmoló su becerro (1) del sacrificio
por el pecado.
9 Y le acercaron los hijos de Aharón la sangre y mojó su dedo en la
sangre y (la) puso sobre los cuernos del altar y toda la (demás) sangre
la vació a los pies del altar.
10 El sebo y los riñones y la protuberancia del lóbulo del hígado, del
sacrificio del pecado, (lo) dispuso sobre el altar, conforme a lo que
Yahweh (2) había mandado a Moisés.
11 La carne y la piel quemó(las) en el fuego fuera del campamento.
12 E inmoló el holocausto. Le aprestaron (3) los hijos de Aharón la sangre
y la asperjó sobre el altar todo alrededor.
13 Y le aprestaron (4) el holocausto en (sus) pedazos con su cabeza, y (lo)
dispuso sobre el altar.
14 Y lavó las entrañas y las patas y (lo) dispuso sobre (5) el holocausto
encima del altar.
15 Y acercó las ofrendas (6) del pueblo, y tomó el cabrito del sacrificio
por el pecado (ofrecido) por el pueblo (7) y lo inmoló y lo purificó
como antes (8).
16 Y acercó el holocausto y lo ofreció según el rito apropiado.
17 Y acercó la *minḥá* y tomó de ella un puñado pleno y (lo) dispuso
encima del altar además del holocausto de la mañana (9).
18 E inmoló el toro y el carnero, el sacrificio de cosas santas del pue-
blo (10) y le aprestaron (11) los hijos de Aharón la sangre, que asperjó
sobre el altar todo alrededor,
19 y las (partes) grasas del toro y del carnero: la cola y lo que envuelve
el vientre y los riñones y la protuberancia del lóbulo del hígado,
20 y colocaron las grasas sobre los pechos (12) y (Aharón) (13) dispuso las
grasas sobre el altar.

(1) M: «(el becerro del sacrificio por el pecado) que trajo de (lo suyo)».
(2) M: «el Verbo de Yahweh».
(3) M: «y (le) acercaron».
(4) M: «pusieron a (su) alcance».
(5) *O:* «con el holocausto».
(6) I: «la ofrenda del (pueblo)».
(7) M: «(del sacrificio por el pecado) que pertenecía al pueblo».
(8) Cf vv 8ss.
(9) En el texto «del cabrito» *(ṣfyrh)*, en vez de «la mañana» *(ṣfrh)*.
(10) M: «que pertenecía al pueblo».
(11) M: «y (le) acercaron».
(12) Los cuartos delanteros de las víctimas; M: «(sobre) el pecho».
(13) Es el sujeto sobreentendido de esta frase.

8 וקרב אהרן על גבי מדבחה ו[נכ]ס ית עגלה דחטאתה דמן דידיה:
9 וקרבו בנוי דאהרן ית אדמה לוותה וצבע אצבעיה באדמה ויהב
על קרנתה דמדבחה וית כל דמה אריק על יסודוי דמדבחה:
10 וית תרבה וית כלייתה וית מה דמשתייר מן חצר כבדה מן חטאתה
סדר על גבי מדבחה היך מה דפקד ייי ית משה:
11 וית בשרה וית משכה אוקד בנורא לבר מן משריתה:
12 ונכס ית עלתה וזמינו בנוי דאהרן לוותיה ית אדמה וזרק יתיה
על גבי מדבחה מן חזור חזור:
13 וית עלתה זמינו לוותה לפיסגה וית רישיה וסדר על גבי מדבח[ה]:
14 ושזג ית בני גווה וית רגליה וסדר על עלתה על גבי מדבחה:
15 וקרב ית קרבניהון דעמה ונסב ית צפירה דחטאתה דמן עמה ונכס
יתה ודכי יתה כקדמיה:
16 וקרב ית עלתה וקרב יתיה כסדר דינה:
17 וקרב ית מנחתה ומלא כף ידיה מנה וסדר על גבי מדבחה בר מן
עלתה דצפרה:
18 ונכס ית תורה וית דכרה נכסת קדשיה דמן עמה וזמינו בנוי דאהרן
ית אדמה לוותה וזרק יתיה על גבי מדבחה מן חזור חזור:
19 וית תרביה מן תורה ומן דכרה אלייתה וחפיי כרסה וכלייתה
ומה דמשתייר מן חצר כבדה:
20 ושוון ית תרבי[ה] על ניעיה וסדר תרביה על גבי מדבחה:

8 ו[נכ]ס] וכנוס in text | דמן] דאייתי מן M | דמן דידיה] דדליה I || 9 וקרבו] ואקריבו M | אדמה] דמא I | באדמה] בדמה I | דמה] אדמה I || 10 מן חצר] מח[צר] I | דפקד] דיפ' I | ייי] ממריה דייי M || 11 מן משריתה] ממש' I || 12 וזמינו] ואקריבו M | אדמה] דמה I | מן חזור] חז' M || 13 זמינו] [vel מצון?] מצין M [= TM המציאו] | רישיה] ראשה I || 15 וקרב] ואקרב M | קרבניהון] קרבן I c TM | דעמה] עמ' I | דמן עמה] [leg דמעמה] ומעמה I; דאית לעמא M || 16 וקרב] ואקרב M | דינה] [די]נא I || 17 וקרב] ואקרב M | דצפרה] דצפירה in text || 18 נכסת] נכיס[ת] M | דמן עמה] דאית לעמה M | וזמינו] [leg ואקריבו] ואקריב M | מן חזור] לוותה ית אדמה M | ית אדמה וזרק] לוותה ית אדמה וזרק I | אדמה] דמה I | וחפיי כרסה וכלייתה] ומדכרה I | ומן דכרה] ומדכרה I | מן תורה] מתו' I || 19 ...

21 Y los pechos (1) y la pierna derecha (los) meció Aharón como ofrenda de balanceo delante de Yahweh, tal como había ordenado Moisés (2).
22 Y levantó Aharón (3) sus manos en oración sobre el pueblo y los bendijo; y bajó después de ofrecer (4) el sacrificio por el pecado y el holocausto y el sacrificio de cosas santas.
23 Y entró (5) Moisés con Aharón a la tienda de reunión, y cuando salieron, bendijeron al pueblo y se manifestó la Gloria de la *Šekiná* de Yahweh sobre todo el pueblo.
24 Y salió fuego delante de Yahweh y consumió sobre el altar el holocausto y las grasas, y (lo) vio todo el pueblo y se alegró y se prosternaron rostro en tierra (6).

CAPÍTULO X

1 Y los hijos de Aharón, Nadab y Abihú, tomaron sendos incensarios y pusieron en ellos (7) fuego, y colocaron sobre ellos (8) incienso (9) y presentaron delante de Yahweh fuego de afuera que El no les había mandado.
2 Y salió fuego (10) de delante de Yahweh y los devoró y murieron delante (11) de Yahweh.

(1) M: «(y) el pecho».
(2) I: «(había ordenado) Yahweh a (Moisés)».
(3) M: «Y Aharón se puso en pie sobre la plataforma y levantó sus manos hacia el pueblo y los bendijo y cesó de hacer».
(4) M: «(y bajó) de ofrecer (otra forma verbal) el sacrificio por el pecado...».
(5) I: «y vino».
(6) M: «(todo el pueblo) y alabaron (a Dios) y se inclinaron en oración sobre (sus rostros)».
(7) M: «(Y pusieron) en ellos fuego profano tomado (de debajo) de pucheros, lo que no se les había ordenado de delante de Yahweh».
(8) Así Samar, Syr; TM: «sobre el (fuego)».
(9) M: «inciensos».
(10) M: «(y salió) una columna de fuego de delante de Yahweh y se dividió en dos corrientes, y de dos en cuatro, y entró en sus narices y murieron por dardos de fuego delante de Yahweh».
(11) M: «(y murieron) por (¿según?) el Verbo (de Yahweh)»; cf Gen 38,7.10.

21 וית ניעיה וית שקה דימינה אניף אהרן אנפו קדם ייי היך מה
דפקד משה:
22 וזקף אהרן ית ידוהי בצלו על עמה וברך יתהון ונחת מן דקרב
חטאתה ועלתה ונכסת קודשיה:
23 [ואעל משה] ואהרן למשכן זימנא ונפקו ובריכו ית עמה ואתגלית
איקר שכינתה דייי על כל עמא:
24 ונפקת אשא מן קדם ייי ואכלת על גבי מדבחה ית עלתה וית
תרביה וחמון כל עמא וחדון ואשתטחו על אפיהון:

CAPUT X

1 ונסבו בנוי דאהרן נדב ואביהוא גבר מחתיתיה ויהבו בהון אשא
ושוון עליהון קוטרא וקריבו קדם ייי אשא בריה דלא פקד
יתהון:
2 ונפקת אשא מן קדם ייי ואכלת יתהון ומיתו קדם ייי:

21 ניעיה] ניעה M | דפקד משה] די פקד משה M; [משה] ייי ית [דפקד] I || 22 וזקף ... מן דקרב] וקם אהרן על דוכנה וזקף ידוי קבל עמה ובריכינון ופסק מלמעבד M | דקרב ח'] למקרבה חט' M | ונכסת] ונכי' I || 23 ואעל] ואתא [מ'] I; [משה] add in margine | איקר] יקר M || 24 ואכלת] ותכלת M [corr prob ואכלת] | וחדון ואשתטחו על] ושכחו [leg ושבחו] ואתרכינו בצלו על M.
10 1 ויהבו בהון ... אשא] [ויהבו] בהן אשתא בריה מן תפין מה דלא אתפקד להון מן קדם M | קוטרא] קטרא I; קטורן M | דלא] די לא I || 2 קדם ייי] עמודא דאשתה מן קדם ייי' ואתפליגת לתרין חוטין ומתרין לארבעה ועלת באפהון ומיתו בגירין דאשה קדם ייי' M | ומיתו קדם ייי] [ומיתו] במימר [ייי'] M.

3 Y dijo Moisés a Aharón: Es la palabra que Yahweh (¹) había hablado al decir: En el que se acerca a mí mostraré mi santidad (²) y a la faz de (³) todo el pueblo seré glorificado (⁴). Y Aharón enmudeció y recibió sobre sí medida de justicia (⁵).
4 Y llamó Moisés a Mišael y Elsafán, hijos de Uzziel, tío de Aharón, y les dijo: Acercaos, tomad (⁶) a vuestros hermanos (⁷) de delante del santuario y sacadlos fuera del (⁸) campamento.
5 Y se acercaron y los cargaron (⁹) en su propias túnicas y los sacaron fuera del campamento, como había hablado Moisés.
6 Y dijo Moisés a Aharón y a Eleazar y a Itamar, sus hijos: No cubráis (¹⁰) vuestras cabezas ni rasguéis (¹¹) vuestras vestiduras para que no muráis y no se irrite (¹²) contra todo el pueblo de la comunidad (¹³); pero vuestros hermanos, toda la casa de Israel, lloren toda (¹⁴) la quema que Yahweh (¹) ha encendido.
7 Y no salgáis de la puerta de la tienda de la reunión para que no muráis, pues el óleo de la unción de Yahweh está sobre vosotros; e hicieron conforme a las palabras (¹⁵) de Moisés.
8 Y habló Yahweh (¹) con Aharón diciendo:
9 No beberéis (¹⁶) tú, ni tus hijos contigo, vino nuevo o vino añejo cuando hayáis de entrar en la tienda de la reunión para que no muráis —es un estatuto perpetuo a través de vuestras generaciones—,
10 para que sepáis distinguir lo santo de las cosas profanas (¹⁷) y lo impuro de lo puro,

(1) M: «el Verbo de Yahweh».
(2) *O:* «me mostraré santo»; *o:* «seré santificado».
(3) M: «y delante de (todo el pueblo)».
(4) Probablemente significa: «afirmaré mi santidad».
(5) *O:* «retribución de justicia» = retribución justa. Cf 2 Tim 4, 8 («corona justitiae» = *mklt dynh?*). M: «(y recibió) una buena recompensa por su silencio».
(6) M: «acercaos, cargad con (vuestros) hermanos».
(7) M: en sentido de primos o parientes.
(8) M: «(... del santuario) fuera del (campamento)».
(9) *O:* «y los llevaron con sus propias túnicas». Ps precisa: «los llevaron con garfios de hierro (enganchados) en sus túnicas».
(10) M: «desmelenéis».
(11) M: «rasguéis para que no».
(12) *Lit:* «y no haya ira...».
(13) M: «y no haya ira (contra) el pueblo de la comunidad».
(14) M: «(lloren) la quema (que...)».
(15) M: «según la palabra».
(16) M: «(no) beberás».
(17) M: «(de) lo profano».

3 ואמר משה לאהרן הוא פתגמא די מליל ייי למימר במן דמקרב
לוותי אתקדש ובאפי כל עמא איתיקר ושתק אהרן וקבל עלוהי
מכלת דינה:
4 וקרא משה למישאל ולאלצפן בנויהי דעזיאל חביבה דאהרן ואמר
להון קרבו סבו ית אחיכון מן לוות אפי קודשה ואפקו יתהון
לבר מן משריתה:
5 וקרבו וטענו יתהון בכתנותהון ואפיקו יתהון לבר מן משריתה
היך מה דמלל משה:
6 ואמר משה לאהרן ולאלעזר ולאיתמר בנוי ראשיכון לא תכסון
ולבושיכון לא תבזעון דלא תמותון ועל כל עם כנשתא יהוי ריגז
ואחיכון כל בית ישראל יבכון ית כל יקידתה די אוקד ייי:
7 ומתרע משכן זימנא לא תפקון ולא תמותון ארום משח דרבותה
דייי עליכון ועבדו כמלוי דמשה:
8 ומליל ייי עם אהרן למימר:
9 חמר חדת וחמר עתיק לא תשתון את ובניך עמך במעלכון במשכן
זימנא דלא תמותון קיים עלם לדריכו[ן]:
10 ולמפרשה בין קדשה ובין חוליה ובין מסאבה ובין דכיה:

3 הוא] היא? I | די מליל] דמ' I | ייי] מימרי[ה] דיי' I | אתקדש] יתקדש M | ובאפי] וקדם M | עלוהי מכלת דינה] אגר טב על משתוקיה M | 4 קרבו ... אח'] קרובו טעונו ית אח' M | מן לוות] מלוו[ת] I | קודשה ואפקו יתהון לבר מן] [קדשה] לבר מן M | מן משריתה] ממש' I || 5 בכתנותהון] [ב]כתנת' I | מן משריתה] ממש' I | דמלל] די מלל M || 6 תכסון] תרבון M | תבזעון דלא] ולא [leg תבזעון] תבגעון M | כל עם כנשתא יהוי ריגז] עמה דכנישתה הווי רגוז M | ית כל יקידתה] ית יקדת' M | די אוקד] דאו' I | ייי] ממריה דיי' M || 7 ומתרע] ומן תר' I | דרבותה] רבו' M | כמלוי] כפתגמה M || 8 ייי] ממריה דיי' M || 9 וחמר עתיק] ועת' M | תשתון] תשתי M | דלא] ולא M | עלם] דעלם M || 10 חוליה] חולא M | מסאבה] מסבה I | ובין דכיה] [ד']לבין M.

11 y enseñar a todos los hijos de Israel todas las leyes que Yahweh (1) habló con ellos por medio de Moisés.
12 Y habló Moisés con Aharón y con Eleazar y con Itamar, sus hijos que sobrevivieron: Tomad la *minḥá* que resta de las ofrendas de Yahweh y comedla sin levadura junto al altar, pues es cosa sacrosanta.
13 Y la comeréis en lugar santo, porque es tu parte y la parte de tus hijos en las ofrendas de Yahweh, pues así me ha sido mandado.
14 Pero el pecho del balanceo y la pierna de la separación *(terumá)* (lo) podréis comer en lugar puro tú y tus hijos y tus hijas contigo, pues como parte tuya y parte de tus hijos han sido dados sobre los sacrificios de cosas santas de los israelitas.
15 La pierna de la separación *(terumá)* y el pecho del balanceo *(tenufá)*, juntamente con las ofrendas de las grasas (las) traerán para balancear(las) como *tenufá* delante de Yahweh y después serán para ti y para tus hijos contigo, por ley perpetua (2), según ha ordenado Yahweh (3).
16 Y Moisés preguntó por el cabrito (4) del sacrificio por el pecado y he aquí que había sido quemado. Y se irritó (5) contra Eleazar e Itamar, los hijos sobrevivientes de Aharón diciendo (6):
17 ¿Por qué no habéis comido la víctima del sacrificio por el pecado en el lugar santo, pues es sacrosanta y (Yahweh) os la ha dado para levantar (7) los pecados del pueblo de la comunidad, para ofrecer expiación por vosotros (8) delante de Yahweh?
18 Puesto que no se llevó su sangre al interior del santuario, la debíais haber comido en el santuario, conforme yo lo había mandado.

(1) M: «el Verbo de Yahweh».
(2) O sea, con derecho para siempre.
(3) M: «conforme ha ordenado el Verbo de Yahweh».
(4) M: «preguntó por el macho cabrío del sacrificio por el pecado».
(5) I: «y hubo ira» (= tuvo ira).
(6) Ps amplifica de esta manera: «Aquel día tenían que ser ofrecidos tres cabritos: el cabrito del principio de mes, el cabrito del sacrificio por el pecado correspondiente al pueblo, y el cabrito del sacrificio por el pecado que había traído Naḥšón, hijo de Aminadab para la dedicación del altar. Aharón y sus hijos fueron y quemaron los tres (cabritos). Vino Moisés y preguntó por el cabrito del sacrificio por el pecado del pueblo y le pidió, pero he aquí que había sido quemado y se enfadó contra Eleazar... etc.».
(7) *O*: «llevar, cargar»; M: «para llevar». Tanto el verbo del texto como el de M significan «llevar una carga»: llevar la carga (de los pecados).
(8) Tanto N como Ps traen «por vosotros» contra TM y O «por ellos».

11 ולמלפא ית כל בני ישראל ית כל קיימיה די מלל ייי עמהון על
ידוי דמשה:
12 ומליל משה עם אהרן ועם אלעזר ועם איתמר בנוי דאשתיירו
סֱבו ית מנחתה די אשתיירת מן קרבנוי דייי ואכלו יתה פטירין
סמיך למדבחה ארום קדש קדשין היא:
13 ותיכלון יתה באתר קדיש ארום חולקך וחולקהון דבניך היא
מן קרבנוי דייי ארום כדן אתפקדית:
14 וית ניעה דאנפותה וית שקה דאפרשות[ה] תאכלון באתר דכי
את ובניך ובנתך עמך ארום חולקך וחולקהון דבניך אתייהבון
מן נכסת קדשיהון דבני ישראל:
15 שוקה דאפרשות[ה] וניעה דאנפותה על קרבני תרביה ייתון
למנפה אנפו קדם ייי ויהוי לך ולבניך עמך לקיים עלם היך
מה דפקד ייי:
16 וית צפירה דחטא׳ מתבע תבע משה והא אתוקד ורגז על אלעזר
ועל איתמר בנוי דאהרן דאשתיירו למימר:
17 מן בגלל [מה] לא אכלתון ית חטאתה באתר קדיש ארום קודש
קדשין היא ויתה יהב לכון למטעון ית חובי עם כנשתה למכפרה
עליכון קדם ייי:
18 הא לא אתעל ית אדמ[ה] לבית קדשה מלגו מ[י]כל תאכלון יתה
בקודשא היך מה דפקדת:

11 די מלל] דמ׳ I | ייי] ממריה דיי׳ M || 12 דאשתיירו] דאשייר׳
[prob leg דאשתיירו] I | די אשתיירת] דאש׳ I; מה דא׳ M | מן קרבנוי]
מק׳ I | ואכלו] [leg ואוכלו] ואוכלו M || 13 וחולקהון דבניך] וחולק
בניך M | כדן] כן M || 14 ניעה] ניאה M | באתר] בתר M | וחולקהון
דבניך] וחולק בניך M | אתייהבון ... דבני] אתיהבו מן נכיסת קודשי בני M ||
15 שוקה] שקה M | וניעה] וניאה M | תרביה] תורביה M | עלם] דעלם M |
דפקד ייי] די פקד ממריה דיי׳ M || 16 צפירה דחטא׳ מתבע תבע] שעירה
מתבוע תב׳ דחטא׳ M | דחטא׳] דחטאתה I | אתוקד] יתו׳ I | ורגז] והוה רגז I |
דאהרן] אליין [דאהרן] M | דאשתיירו] [דא׳] מה I || 17 [מה]] הא in
text; מה M | למטעון] [למט]עו׳ I; למסבול M | עם כנשתה] עמיה דכנש׳ M |
עליכון] c Ps; עליהון O c TM || 18 אתעל] ית׳ I | אדמ[ה]] דמה I |
מלגו] מן לגו I | מ[י]כל] י superadd | בקודשא] בבית קוד׳ M | דפקדת]
די פק׳ M.

19 Y habló Aharón con Moisés: He aquí que hoy han ofrecido (1) su sacrificio por el pecado y su holocausto delante de Yahweh y tú nos enseñas (2) que el sacrificio por el pecado es más grave que el segundo diezmo del que no se puede comer (3); por tanto, si yo, a quien ha ocurrido hoy un gran accidente (4) pues han muerto (5) los dos (6), Nadab y Abihú, y estoy de luto por ellos, comiese hoy del sacrificio por el pecado, ¿podría ser agradable delante (7) de Yahweh?
20 Y oyó Moisés (8) las palabras de Aharón y pareció bien ante Moisés.

CAPÍTULO XI

1 Y habló Yahweh (9) con Moisés y con Aharón diciéndoles:
2 Hablad con los hijos de Israel diciendo: Éstos son los animales que podréis comer de entre todas las bestias que hay sobre la tierra.
3 Todo el que tiene pezuñas hendidas (10) y la hendidura está partida (11) en dos pezuñas (y) que rumia, de los animales, ése podéis comer.
4 Solamente no podréis comer estas clases de entre los que rumian y entre los que tienen hendidas las pezuñas: el camello, pues (12) rumia (13) pero no tiene hendida la pezuña (14); será impuro para vosotros;

(1) Se sobreentiende «los hijos de Israel».
(2) M: «(nos) han enseñado».
(3) Se sobreentiende «estando de luto».
(4) M: «un luto tan grande como el presente».
(5) M: «de la muerte de...»; *o:* «que han muerto»; cf aparato crítico.
(6) Probablemente falta «hijos míos».
(7) M: «¿es posible que sea grato y recto delante de Yahweh?»
(8) M: «(y oyó Moisés) e hizo salir un pregonero por el campamento y dijo: Esta ley me ha pasado por alto y mi hermano Aharón me la ha enseñado a mí. Y por haberse humillado (Moisés), recibió sobre sí una gran recompensa. Y oyó Moisés y la cosa pareció bien ante él...».
(9) M: «el Verbo de Yahweh».
(10) *Lit:* «divide las pezuñas». Lo mismo en los vv que siguen.
(11) I: «(todo animal), y que tiene partida la hendidura (en las pezuñas)».
(12) M: «los que tienen partida la hendidura: el camello, pues».
(13) Falta en el texto la palabra «que levanta» en la expresión que se traduce por «rumia».
(14) M: «y no tiene partida la hendidura».

19 ומליל אהרן עם משה הא יומא הדן קרבו ית חטאתהון וית עלתהון
קדם ייי ואת מלף יתן דחטאתה חמרא מן מעשרה תנינה ולית
אפשר מיכל מיניה ואנא דארע יתי ית א[ו]נסה רבה יומא הדין
ומיתו תרין נדב ואביהוא ואנה אבל עליהון הא אילו אכלית מן
חטאתה יומא הדין הא שפר הווה קדם ייי:
20 ושמע משה ית מילוי דאהרן ושפר באפוי דמשה:

CAPUT XI

1 ומליל ייי עם משה ועם אהרן למימר להון:
2 מללו עם בני ישראל למימר דא חייתה די תכלון מן כל בעירה
די על ארעא:
3 כל דמטלף טלפין וסיתקתי סתיקה תרתין פרסתה מסק גררה
בבעירה יתה תיכלון:
4 לחוד ית דין לא תיכלון מן ממסקי גררתא ומן מטלפי טלפין ית
גמלתה ארום [מסק] גררה הוא ומטלפה לית הוא מטלף מסאב הוא
לכון:

19 הדן] [ה]דין I | מלף] אלפת M | חמרא] תמי[מה] חמירא M | מן מעשרה] ממ' I | ולית] דלית M | מיכל] למיכל M | א[ו]נ' ...] ו superadd; אכלית] דאכלית M | ומיתו] [prob leg דמתו] דמות M | אבילה רבה כדין יומא אית אפשר דפשר [leg דשפר] הא שפר הווה קדם] מח' I | מן חטאתה] M ותקן ק' M || 20 ית מילוי ... באפוי דמשה] ואמר ואפק כרוז במשריתה הלכתה התעלמה[ת] מיני ואהרן אחי אלף יתי [leg יתיה] לי ועל דאשפל קבל עלה אגר סגי ושמע משה ושפר פתגמי באפוי M.
11 1 ייי] ממרי דיי' M || 2 די תכלון] דתי[כלון] I | מן כל] מכ' I | די על] דעל I; [על] דאית M || 3 וסיתקתי סתיקה] וסתקת סתקתא I | פרסתה] פרסן M | גררה] גרה M || 4 לחוד] להוד I | ומן מטלפי] וממ' I | [מסק]] desider in text; addit I | מטלפי טלפין ית גמלה ארו[ם]] סתקי סתקתה ית גמלתה ארום M | ומטלפה] וסתקתה M | מטלף] מטלפי in text, sed in margine מטלף; סתיקה M.

5 ni el conejo ([1]), pues rumia, pero no tiene hendida la pezuña ([2]); será impuro para vosotros;
6 ni la liebre, pues es rumiante, pero no tiene hendida la pezuña ([3]), será impura para vosotros;
7 ni el cerdo, pues tiene hendidas las pezuñas y la hendidura está partida, pero no rumia; será impuro para vosotros.
8 De su ([4]) carne no comeréis y a su cadáver no os acercaréis; son impuros para vosotros.
9 Y éstos podréis comer de entre todo lo que está en las aguas: todos los que tienen aletas y escamas en las aguas —en los mares o en los ríos— podréis comerlos.
10 Pero todo lo que no tenga aletas ni escamas en los mares o en los ríos, de entre todo lo que pulula en las aguas y de entre todo ser viviente que hay en las aguas, será inmundo para vosotros ([5]).
11 Serán la abominación ([6]) para vosotros; no comeréis de su carne y abominaréis de su cadáver.
12 Todo lo que en las aguas no tenga aletas ni escamas será abominación para vosotros.
13 Y entre las aves, éstas abominaréis; no sean comidas pues son una abominación: el águila, el quebrantahuesos ([7]), el águila negra ([8]),
14 el milano y el buitre en sus ([9]) distintas especies,
15 y toda clase de cuervos.
16 el avestruz, el halcón ([10]), la gaviota y el azor ([11]) en sus distintas especies,

([1]) Una especie de conejo que aún se cría junto al Mar Muerto y que en hebreo se llama *šafán*, de donde algunos han querido derivar el nombre de «Hispania», país de conejos.
([2]) M: «y la hendidura (no tiene partida)».
([3]) M: «pero no tiene partida la hendidura; será impuro para vosotros».
([4]) De la carne de ellos y a los cadáveres de ellos.
([5]) M: «de (entre todo) ser viviente que hay en las aguas son una abominación para vosotros».
([6]) I: «y una abominación».
([7]) *O:* «el halcón», *o:* «águila marina» (?).
([8]) M: «el águila negra y el quebrantahuesos».
([9]) Sus = de él; M: «en sus (= de ellos) especies». La misma variante en vv siguientes 15 y 16.
([10]) «el cuervo nocturno» (?) (*night raven*, Etheridge).
([11]) *O:* «el halcón» (?)

5 וית טבזא ארום מסק גרה הוא ומטלפה לית הוא מטלף מסאב הוא לכון:
6 וית ארנבתה ארום מסקה גררה היא ומטלפה לא מטלפה מסאבה היא לכון:
7 וית חזירה ארו[ם] מטלף טלפין הוא וסתקתי סתיקה והוא גרׄרה לית הוא גרר מסאב הוא לכון:
8 מבשרהון לא תאכלון ובנבלתהן לא תקרבון מסאבין אינון לכון:
9 ית דין תאכלון מן כל מה דׄי במיא כל דׄאית לה סנפירין וקסקסין במיא בימיא ובנחליא יתהון תיכלון:
10 וכל די לית ליה סנפירין וקסקסין בימיא ובנחליא מן כל שרצא דמיא ומן כל נפש חיתה די במי[א] מרחקה אנון לכון:
11 ושקצא יהוון לכון מן בשרהון לא תיכלון וית נבלתהון תשקצון:
12 כל דלית ליה סנפירין וקשקסין במיא שקץ הוא לכון:
13 וית אליין תשקצון מן עופא לא יתאכלוׄן ארום שקץ אׄינו[ן] ית נשרא וית ברגזה וית עזה:
14 וית דיתה וית אבו למינה:
15 ואׄ[!]ת כל מין עורב[ה] למינה:
16 וית ברת נעמיתה וית חטפיתה וית צפר שחפה וית בר נצצא למינה:

5 טבוזא] טפזא M | גרה] גררה M | ומטלפה] [leg וסתקתה] וסתתקה M ||
6 ומטלפה ... היא לכון] לית היא סתיקה מסאב הוא לכון [leg וסתקתה] וסתתקה
M || 7 וסתקתי] וסתיקתה M | גררה] גרה I | לית הוא גרר] לא מתגורר M ||
8 מבשרהון] מן בש' I | אינון] הינון M || 9 מן כל] מכל I | די] דאית M |
די במיא] דבמ' I | וקסקסין] וקסקס[י]ן I; וקסקסיין M || 10 וקסקסין]
וקסקסיין M | מן כל] מכל I | דמיא] די במיא I | ומן כל נפש ... מרחקה] ומן
דחייה דאית במיא שקץ הנון | חיתה די ... לכון] כל נפש חייתה די במיא מר' M |
לכון M | די במי'] דבמ' I || 11 ושקצא] ושקץ I | מן בשרהון] מבש' I |
תיכלון] [leg תאכלון[?]] תאכלו I || 12 דלית] די לי[ת] I | וקשקסין] וקסקסיין
M || 13 אינו[ן]] הנון M | ברגזה וית עזה] עזה וית ברגזה M || 14 למינה]
למיניהון M || 15 מין עורב[ה] למינה] מינה דערבה למיניהון M || 16
למינה] למיניהון M: idem v 15 [et v 14].

17 el búho, el pescador de peces, el ibis,
18 el mochuelo (1), el cuco (2), el buitre egipcio (3),
19 la cigüeña (4), blanca y negra en sus distintas especies, la abubilla (5), y el murciélago.
20 Todo insecto alado que anda sobre cuatro patas, será abominación para vosotros.
21 Solamente éste podréis comer de entre todo insecto alado que anda sobre cuatro patas: todo el que tenga dos ancas por encima de sus patas para con ellas saltar sobre la tierra.
22 De entre ellos podréis comer éstos: las langostas en su diferentes especies; la langosta *rašoná* en sus distintas especies; la langosta *na'ălá* en sus diversas especies y la langosta *karzebá* en sus diferentes especies (6).
23 Pero todo insecto alado que tenga cuatro patas, sea abominación para vosotros.
24 Con éstos os contaminaréis; cualquiera que tocare su cadáver, será impuro (7) hasta la tarde,
25 y todo el que lleve (8) el cadáver de alguno de ellos, lavará sus vestidos y será impuro (9) hasta la tarde.
26 En cuanto a cualquier animal que tenga hendido el casco, pero que no tenga las pezuñas partidas ni rumie (10), son impuros (11) para vosotros; todo el que los toque, será impuro.
27 Y entre todos los animales que andan sobre cuatro (patas), todos los que andan sobre las plantas de sus pies (12) serán impuros para vosotros; todo el que toque su cadáver, será impuro (13) hasta la tarde.

(1) *O:* «lechuza» (?). Véase Dt 14,16 s. para lista de animales.
(2) *O:* «cuclillo»; palabra onomatopéyica *(qaqa')*.
(3) M: «el cuco, el buitre egipcio y la cigüeña» (omite la primera ave del v 18 y añade la primera del v 19)
(4) *Lit:* «el inquilino»; en M de la nota anterior literalmente se la designa como «hijo(a) de las casas» = que anida en lugares habitados; M: «la cigüeña (otra palabra) blanca».
(5) *Lit:* «el carpintero del monte».
(6) M: «langosta *karzebá* en sus diferentes especies; la *rašoná* en sus diferentes especies y la *nefilá* en sus diversas especies».
(7) M: «Se contaminará».
(8) M: «el que lleve (otro verbo) su cadáver».
(9) M: «y se contaminará».
(10) M: «que tiene hendidas las pezuñas, pero la hendidura no está partida y no rumia».
(11) M: «es impuro para vosotros».
(12) M: «los que se arrastran sobre sus vientres entre todos...».
(13) M: «se contaminará hasta...».

17 וית צדיה וית שלוי נוניה וית קיפופה:
18 וית איתיה וית קקה וית שרקרית[ה]:
19 וית דיירה חוורתה ואכומתה למינה וית נגר טורא וית ערפדא:
20 וכל שרצא דעופה דמהלך על ארבע שקץ הוא לכון:
21 להוד ית דין תאכלון מכל שרצא דעופה דמהלך על ארבע כל
דאית ליה קרסולין לעיל מן רגלוי למקפצה בהון על ארע[ה]:
22 ית אלין מנהון תאכלון ית גובא למינה וית רשונה למינהו וית
נעלה למינהו וית כרזבה למינה:
23 וכל שרצה דעופה דאית ליה ארבע רגלין שקץ הוא לכון:
24 ולאלין תסתאבון כל די יקרב בנבלתהו[ן] יהוי מסאב עד רמשא:
25 וכל די יסיט מן נבלתיהון יחוור לבושי ויהוי מסאב עד רמש[א]:
26 לכל בעירא דהוא פריס פרסה וטלפין לית היא מטלף וגררה
לית הוא מסק מסאבי[ן] אינון לכון כל די יקרב בהון יסתאב:
27 וכל דמהלך על כפי ידוי בכל חייתה דמהלכה על ארבע מסאבין
אינון לכון כל די יקרב בנבלתהון יהוי מסאב עד רמשא:

17 צדיה] leg prob צידה c M | שלוי נוניה] שליונוי' I | שלוי] שלי M |
קיפופה] קפיפה M || 18 איתיה] leg prob אותיה | איתיה וית קקה וית
שרקרית'] דירייה וית בר שרקריתה וית קקא M: in M desider primum
volatile v 18, est primum v seq || 19 דיירה ח'] דייתה חוור' M |
חוורתה] חיו' I | ואכומתה] ואוכ' I | נגר] נגור M | ערפדא] חרפרה [ד] M ||
21 להוד] לחוד I | מכל] מן כל I | כל דאית] דא[ית] M | לעיל מן רגלוי]
מעלווי קר' [leg מעלווי רגלוי] M | בהון] בהין M || 22 רשונה]
I | למינהו 1.°, 2.°] c TM vel נהון'; למינה I 1.°, 2.° | רשונה למינהו ... וית כרזבה
למינה] כרזבה למינה וית רשונה למינה וית נפילה למינה M || 24 די יקרב]
דיקרב I | יהוי מסאב] יסתאב M || 25 די יסיט מן נבלתיהון] דיסיט מנב' I;
דיטעון מנב' M | מן נבלתיהון] מנב' I | ויהוי מסאב] ויסתאב M || 26 דהוא]
די הוא מטלפין [leg מטלף] טלפין וסתקתה לית היא] פריס ... וגררה לית
די יקרב] מסאב הוא לכון M | מסאביי אינון לכון] סתיקה וגרגרה לי[ת] M |
אינון] דשחף על מעוי בכל M | דמהלך על כפי ידוי בכל] 27 || I דקרב
הנון M | די יקרב] דק' I; דיקרוב M | יהוי מסאב עד] יסתאב M.

28 Y quien transporte su cadáver, lavará sus vestidos y será impuro (1) hasta la tarde; son impuros para vosotros.
29 Y éstos serán impuros para vosotros entre los animalejos que se arrastren sobre la tierra: la comadreja (2), el ratón y el sapo (3) en sus diversas especies;
30 el erizo, el camaleón, el lagarto, el caracol y el topo (4).
31 Éstos serán impuros para vosotros entre todos los reptiles; cualquiera que los toque una vez muertos (5), será impuro hasta (6) la tarde.
32 Y todo aquello sobre lo que cayere alguno de ellos, una vez muertos (7), será impuro; cualquier objeto de madera, o vestido, piel o saco; todo objeto (de éstos) con el que se pueda hacer un trabajo cualquiera, habrá de ser metido en agua y será impuro hasta la tarde; después será puro (8).
33 Y toda vasija de barro en cuyo interior cayese alguno de ellos, todo lo que haya en ella será impurificado, y la debéis romper.
34 Todo manjar comestible sobre el que se pusiere (tal) agua, será impurificado (9) y todo líquido potable (10) en cualquier vasija (de éstas) será impurificado.
35 Y todo aquello sobre lo que caiga el cadáver de alguno de ellos, será impurificado; horno (11) o fogones serán quebrados (12); impuros son e impuros serán (13) para vosotros.

(1) M: «y se contaminará hasta...».
(2) Traducimos así la palabra *kbwšth* que parece mala copia de *kirkuštá* (la comadreja) del Ps; M: «la comadreja y el ratón».
(3) «el lagarto» (?).
(4) M: «el caracol y la salamandra».
(5) *Lit:* «en su muerte»; M: «en su muerte» (otra palabra).
(6) M: «se contaminará hasta...».
(7) *Lit:* «en su muerte»; M: «en su muerte» (otra palabra).
(8) M: «(en agua) serán introducidos y quedarán contaminados hasta la tarde; después serán puros».
(9) M: «Cualquier clase de alimento que puede ser comido en el que se haya introducido (tal) agua, será impurificado».
(10) M: «(y todo) líquido que puede ser bebido»; I: «(que) beban».
(11) M: «en hornos».
(12) M: «y fogones serán quebrados».
(13) Es decir, seguirán siendo.

28 ומן די יטעון ית נבלתהון יחוור לבושוי ויהוי מסאב עד רמש[א]
מסאבין אינון לכון:
29 ודין יהווי לכון מסאב בשרצא דשרץ על ארעא כבושתה ועכברה
וחר[ד]ונה למינה:
30 ופיילת חוויה וכחה וסממתה וקציצה וחולדה:
31 אליין דמסאבין לכון בכל שרצה כל די יקרב בהון במיתתהון
יהוי מסאב עד רמשא:
32 וכל די יפול עלוי מנהון במיתתהון יסתאב מן כל מ[ן] דקייס
או לבוש או משך או סק כל מן די יתעבד עבידה בהון במיא יתעל
ויהוי מסאב עד רמשא וידכא:
33 וכל מן דחסף די יפול מנהון לגוויה כל מה דביה יסתאב ויתיה
תתברון:
34 מכל מיכל די יתאכל די יתיהב עלוי מיין יסתאב וכל משקין די
ישתתון בכל מן יסתאב:
35 וכל די יפל מנבלתהון עלוי יסתאב תנור או תפיין יסתתרון
מסאבין אנון ומסאבין יהוון לכון:

28 ומן די יטעון] ודיטעון M | די יטעון] דטע' I | ויהוי מסאב עד] ויסתאב עד M | אינון] הינון M || 29 יהוי לכון מסאב] לכון למ' M | כבושתה ועכברה] prob leg c Ps ... כרכושתה; ועוכברה חולדה M | חר[ד]ונה] חרוונה in text || 30 ופיילת חוויה וכחה] prob leg ... ופליית c M; ופליית חווייתה וקצוצה | וקציצה וחולדה] וס[ממיתה I | וסממתה] חווה I | חוויה] וכ' M | וסרמנד[רא] M [= σαλαμάνδρα] || 31 דמסאבין לכון בכל] מסאבין לכון בכ' M | די יקרב] דיק[רב] I | במיתתהון] במיתותהון M | יהוי מסאב עד] יסתאב עד M || 32 די יפול] דיפו' I | במיתתהון] במיתותהון M | מ[ן] דקייס] מה דקייס in text | די יתעבד] דית' I | יתעל ויהוי מסאב עד רמשא וידכא] יתועלון ויסתאבון עד רמשא וידכון M || 33 די יפול] דיפו' I | מה דביה] דאית בגוויה M || 34 מכל מיכל ... מיין יסתאב] מן כל מזונה די יתאכל די יתועל עלוי מים יס' M | משקין די ישתתון] משקי די ישתתי M | ישתתון] ישתון I || 35 די יפל] דיפול I; [די יפל] מן M | תנור] בתנורין M | או תפיין יסתתרון] וטפיין יסתתרון M | אנון] הנון M.

36 Únicamente fuentes, aljibes que son depósitos de agua, serán puros, pero quien toque (1) el cadáver de ellos (2), será impurificado.
37 Y si el cadáver de alguno de ellos cae sobre cualquier semilla de sembradura, semillas para sembrar (3), será pura (4);
38 pero si se pone agua sobre cualquier clase (5) de semilla y sobre ella cae el cadáver de alguno de ellos, es impura para vosotros.
39 Y si muriese algún animal que os sirve de alimento (6), quien tocare su cadáver (7), será impurificado hasta la tarde.
40 Y el que coma de su cadáver (8) lavará sus vestidos y será impuro (9) hasta la tarde (10).
41 Y todo animalejo que se arrastra sobre la tierra, es (11) una abominación; no será comido.
42 Ninguno de los que caminan (12) sobre sus vientres y ninguno de los que caminan a cuatro patas, y tampoco ninguno de los que tienen más patas (13); ningún animalejo que se arrastre sobre la tierra habéis de comer (14) pues son abominación.
43 No os hagáis a vosotros mismos abominables con cualquiera de estas bestezuelas que se arrastran sobre la tierra ni os contaminéis con ellas para que no seáis impuros como ellas (15).
44 Porque yo soy Yahweh vuestro Dios; por tanto os debéis de santificar y habéis de ser santos pues Yo soy santo (16) y no habéis de haceros impuros con ninguna de estas bestezuelas que se arrastran sobre la tierra.

(1) M: «(solamente) las fuentes y los aljibes que son depósitos de agua serán puros; pero quien toque...». M empieza en un margen y continúa (serán...) en otro.
(2) Es decir, a los cadáveres que estén en esas fuentes o aljibes.
(3) *Lit:* «que serán sembradas».
(4) M: «(simiente) de sembrar que será sembrada, será pura».
(5) «Sobre cualquiera clase» *(kol)*...: como LXX; M: «sobre la semilla (con TM) y cae».
(6) M: «de comida».
(7) M: «el que tocare su cadáver (= de ellos), será impurificado».
(8) M: «y el que coma de su cadáver (= de ellos) lavará».
(9) M: «y será impurificado hasta...».
(10) Falta en texto y en M la segunda parte de este v omitida por homoioteleuton: «y el que lleve su cadáver, lavará sus vestidos y será impuro hasta la tarde».
(11) M: «son» (*lit:* «ellos»).
(12) M: «que se arrastra».
(13) M: «(ni) el ciempiés que tiene hasta cien patas».
(14) M: «patas (... no) serán comidos, pues...».
(15) M: «(y) así vengan (*corr.?:* vengáis) a ser impuros por ellas».
(16) M: «(pues Yo soy santo) en mi Verbo (*o:* su Verbo); así dice Yahweh»; *o:* «(pues Yo soy santo); con su Verbo así dijo Yahweh».

36 לחוד מבוע וגוב בית כנשת מיין יהווי דכי ומן די יקרב בנבלתהון
יסתאב:
37 וארום יפל מנבלתהון על כל זרע זריע זרעונין די יזדרע[ו]ן דכי
הוא:
38 וארום יתיהב מיין על כל זרע ויפול מנבלתהון עלוי מסאב הוא
לכון:
39 וארום ימות מן בעירה די יהוי לכון למיכל מן די יקרב בנבלתה
יסתאב עד רמשא:
40 ומן די ייכול מן נבלתה יחוור לבושוי ויהווי מסאב עד רמשא
[ומן די יטעון ית נבלתה יחוור לבושוי ויהווי מסאב עד רמשא:]
41 וכל שרצא דשרץ על ארעה שקץ הוא לא יתאכל:
42 כל דמהלך על מעוי וכל דמהלך על ארבע עד כל דמסגי ברגלוי
כל שרצה דשרץ על ארעא לא תאכלון יתהון ארום שקץ אינון:
43 לא תשקצון ית נפשתכון בכל שרצא דשרץ על ארעא ולא תסתאבון
בהון ולא תהוון מסאבין כוותהון:
44 ארום אנה הוא ייי אלהכון ותתקדשון ותהון קדישין ארום קדיש
אנה ולא תסתאבון ית נפשתיכון בכל שרצה דרחש על ארעא:

36 לחוד] להוד I | מבוע ... די יקרב] עיינון וגובין בית כנשות דמיי
יהוון דכיין ודיקרוב M | כנשת] כנשות I | די יקרב] דק' I || 37 זריע ... דכי]
דמזדרע די יזדרע דכי M | יזדרע[ו]ן] יזדרעין in text || 38 מיין] מים M |
כל זרע ויפול] זרעה ויפול M c TM; LXX etiam כל || 39 די יהוי]
דהוי I | יהוי] הוא M | למיכל] למזון M | מן די יקרב ...] ... דיק' ... I; ודיקרוב
ודאכל מנבלתהון יחוור] ומן די ייכול ... יחוור 40 || M בנבלתהון יסתאב
ויסתאב] ויהווי מסאב עד I | מנבלתה] מן נבלתה I | דיאכל] די ייכול M |
הנון] הוא 41 || desider in text et M [[ומן די יטעון ... רמשא] | M עד
עד גדל [נדל leg] דמסגי עד] עד כל ... ברגלוי | M דשחף] דמהלך 42 || M
כל | M רגליין [...] יתאכלון אר'] ברגלוי ... תאכלון יתהון ארום | M מאה ריגלין
ולא תהוון] 43 || M הנון] אינון | I לכל שרצה in text; כל דשרצה] שרצה
יתהון] ותהון 44 || M יסתאבון [תסתאב' ?leg] בהון] מסאבין כוותהון
[leg ותהון] M | אנה] + במימרי כדין אמר ייי M.

45 Porque yo soy Yahweh, que os he sacado libres (redimidos) de la tierra de Egipto para ser (1) vuestro Dios redentor; habéis de ser santos pues Yo soy santo (2).
46 Éste es el estatuto de la ley relativa a las bestias (3) y aves y a todo ser viviente que se mueve en las aguas (4) y a todas las bestezuelas que se arrastran sobre la tierra (5),
47 para separar lo impuro de lo puro, y el animal que puede ser comido del animal que no puede ser comido (6).

CAPÍTULO XII

1 Y habló Yahweh (7) con Moisés diciendo:
2 Habla con los hijos de Israel diciendo: Si una mujer está encinta y da a luz un hijo varón, será impura siete días; como los días del alejamiento de su flujo menstruo será impura.
3 Al día octavo circuncidaréis (8) la carne de su prepucio.
4 Y treinta y tres días permanecerá aguardando la purificación de la sangre. No tocará ninguna cosa santa y no entrará en el templo hasta que hayan terminado los días de su purificación (9).
5 Y si da a luz una hija, será impura catorce días (10) como la separación de su flujo menstruo, y sesenta y seis días permanecerá aguardando la purificación de la sangre.

(1) M: «(para ser) mi Verbo». Nótese cómo el Targum brinda terminología importante a los cristianos: «para ser mi Verbo vuestro Dios redentor».
(2) M: «(pues Yo soy santo) en mi (*o:* su) Verbo; así dice Yahweh»; *o:* «(pues Yo soy santo); con su Verbo así dijo Yahweh».
(3) M: «(ésta es) la instrucción de las bestias...».
(4) M: «(y todo) ser viviente (*lit:* «almas, que es viviente») que se arrastra en las aguas».
(5) M: «(y a todo) ser (*lit:* «alma») de carne que se arrastra sobre la tierra».
(6) M: «que no es lícito comer» (*lit:* «ser comido»).
(7) M: «el Verbo de Yahweh».
(8) M: «circuncidarán».
(9) M: «(hasta) el término del día de su purificación».
(10) M: «dos semanas de días (de tiempo)».

45 ארום אנה הוא ה' די אפקת יתכון פריקין מן ארעא דמצרים
למהוי למהווי לכון לאלה פרוק ותהוון קדישין ארום קדיש אנא:
46 דא גזיר[ת] אוריתה דבעירה ועופה וכל נפש חיתה דרחשא במיא
ולכל שרצה דשרץ על ארעה:
47 למפרשה בין מסאבה ובין דכיא ובין חייתה דמתאכלה ובין חייתה
דלא מתאכלה:

CAPUT XII

1 ומליל ייי עם משה למימ[ר]:
2 מליל עם בני ישרלא למימר אתא ארום תעבר ותלד בר דכר
ותסתאב שבעה יומין כיומי רחוק נדתה תסתאב:
3 וביומא תמיניה תגזרון בשר ערלתיה:
4 ותלתין ותלתה יומין תתב תטר על אדם דדכי בכל קדשין לא
תקרב ולבי[ת] מקדש[ה] לא תיעול עד זמן דישלימון יומי דכיתה:
5 ואין ברה נְקבה תלד ותסתאב ארבעה עש[ר] יומין כרחוק נדתה
ושתין ושתה יומין תתב תטר על אדם דכי:

למהווי M; ממרי + [למהווי | I מאר' [מן ארעא | I דאפ' [די אפקת 45
גזיר[ת] אוריתה 46 || M בממרי כדין אמר ייי + [אנא | bis in text
נפשן [sic] דחייה דרמסה [נפש חיתה דרחשא במיא | M אחווית בע' [דבעירה
נפש בשר דשרצה על ארעא [שרצה דשרץ על ארעה | I וכ[ל] [ולכל | M במ'
M. די לא כשירה למ' [דלא מתאכלה | M לבין [ובין 47 || M
| M ותליד ביר דכר [ותלד בר דכד 2 || M ממריה דייי [ייי 1 **12**
על אדם ... | M ותטור [תטר 4 || M יג' [תגזרו 3 || M שובעה [שבעה
זמן דישלימון | I דם [אדם | M אדם דכי בכל קדש לא תקרב [קדשין לא תקרב
[ברה נקבה תלד | I [ב]רת [ברה 5 || M אשלמות יומא דכי[תה] [יומי דכיתה
[ושתין ושתה | M תרין שבועין דיומא [ארבעה עש[ר] יומין | M .נקבה תולד
I. דם דד' [אדם דכי | M ותיטור א[דם] [תטר על אדם | M ואשתין ואשת[ה]

6 Y cuando hayan terminado (1) los días de su purificación por hijo varón o por hija, ella traerá al sacerdote, a la entrada de la tienda de la reunión, un cordero añal para un holocausto, y un pichón o tórtola para sacrificio por el pecado.
7 Y él lo ofrecerá delante de Yahweh y hará expiación por ella y será purificada de la fuente de su sangre. Éste es el estatuto de la ley de la que da a luz (2) un varón o una hembra.
8 Pero si no se encuentra con posibilidad (3) de traer un cordero, tomará dos tórtolas o dos palominos (4), uno para sacrificio por el pecado y otro para holocausto, y el sacerdote hará expiación por ella y quedará purificada.

CAPÍTULO XIII

1 Y habló Yahweh (5) con Moisés y con Aharón diciendo:
2 Cuando un hombre viere en la piel de su carne una mancha o costra, o una decoloración blanca y se torne en la piel de su carne como llaga de lepra, vendrá (6) al sacerdote Aharón o a uno de sus hijos sacerdotes,
3 y verá el sacerdote la llaga de la piel de su carne y si el pelo en la llaga se ha vuelto (7) blanco y la apariencia de la llaga es más profunda (8) que la epidermis de su carne, es llaga de lepra y le verá el sacerdote y le declarará impuro.
4 Pero si hay decoloración blanca en la piel de su carne y su apariencia no es de mayor profundidad (9) que la piel, ni el pelo se ha vuelto blanco, el sacerdote encerrará al llagado siete días.

(1) M: «y al término (de los días...)».
(2) M: «(Ésta es) la instrucción de la que da a luz».
(3) *Lit:* «y si no encuentra su mano lo adecuado»; M: «(y si no) se encuentra entre su mano (la posibilidad)...».
(4) *Lit:* «dos pollos hijo(s) de paloma»; M: «(dos pollos) hijos de palomas»; pero M parece estar corrompida.
(5) M: «el Verbo de Yahweh».
(6) M: «de la lepra, se le hará entrar» (cf v 9) (*lit:* «entrará» con suj. fem.).
(7) M: «y (los pelos en la llaga) aparecen (blancos)».
(8) M: «(y la apariencia) está más hundida».
(9) M: «y (no está) más hundida».

6 וכד ישלמון יומי דכותה לבר דכר או לברה נְקבה תייתי אמר בר
שתה לעלה וגוזל בר יון או שפנין לחטאתה לתרע משכן זימנה
לוות כהנא:
7 ויקרב יתיה קדם ייי ויכפר עלה ותדכי מן מבוע אדמיה דא
גזרת אורייתה דילדתה לבר דכר או לברה נקבה:
8 ואין לא תרע ידיה כמסת למייתייה אמר ותסב תרין שפנינין
או תרין גוזלין בר יון חד לחטאתה וחד לעלתה ויכפר עלה
כהנא ותדכי:

CAPUT XIII

1 ומליל ייי עם משה ועם אהרן למימר:
2 בר נש ארום [יהווי] במשך [בשריה] שומה או קלפה או בהקי
ויהוי במשך בשריה למכתש צרעה וייתי לוות אהרן כהנא או
לוות חד מן בנוי כהניא:
3 וחמא כהנא ית מכתשא במשך בשריה ושער במכתשה אתהפי[ך]
לחוור וחזווי דמכתשא מכיך מן משך בשרה מכתש צרעה היא
ויחמי יתיה כהנא ויסאב יתיה:
4 ואין בהקי חוורה היא במשך בשרה ומכיך לית חזוה מן משכה
ושעורה לא אתהפך לחוור ויטרוד כהנא ית מכתשה שבעה יומין:

6 וכד ישלמון] ובאשלמות M | לברה נְקבה] ת[נקב]ת [לבר]ת I | שפנין] שופנין M | לחטאתה] [לחט]את I || 7 אדמיה] דמה I | גזרת אורייתה דילדתה] אחוויה[ת] ילד[י] M | לבר] לביר M | לברה] [לבר]ת I || 8 תרע ידיה] תארע בן ידה M | שפנינין] שופנין M | בר] [prob leg ברי יוניא] ברויא M | עלה] [ע]ליה I.

13 1 ייי] ממריה דייי M || 2 [יהווי] et [בשריה]] desider in text, add in margine | צרעה וייתי לוות] צרעתה ותיעול ל' M || 3 וחמא] ויחמי M | אתהפי[ך]] יתْ' I; אחזיו M | דמכתשא מכיך] עמיק M | דמכתשא] מ[כתשא] I | צרעה] צרעתה M || 4 ומכיך] [leg ועמיק] ועמִיך M.

5 Y le verá el sacerdote al día séptimo y si a su vista la llaga es estable
—no se ha corrido la llaga en la piel— el sacerdote le encerrará siete
días, por un segundo período.
6 Y le volverá a ver el sacerdote al séptimo día, por segunda vez, y si la
llaga ha perdido brillo y no ha corrido la llaga en la piel, el sacerdote
lo declarará puro; es una costra; y lavará (el enfermo) sus vestidos y
será puro.
7 Pero si correr se corre la costra en la piel después de haberse comuni-
cado (1) al sacerdote para su purificación, hágase ver (2) otra vez por
el sacerdote.
8 Y lo verá el sacerdote y si hay corrimiento de la costra en la piel, el
sacerdote le declarará impuro: (es lepra) (3).
9 Cuando haya en una persona (4) la llaga de la lepra, vendrá al sacer-
dote (5).
10 Y le verá el sacerdote y si hay mancha blanca en la piel y se ha
cambiado en pelo blanco y hay señal de carne viva en la mancha (6),
11 es (lepra) (7) que rebrota (8) en la piel de su carne, y el sacerdote le
declarará impuro; no le encerrará pues es (claramente) impuro.
12 Pero si la lepra ha brotado abundantemente en la piel, y la lepra
recubre toda la piel del llagado (9) desde su cabeza hasta sus pies, en
cualquier parte donde se ponga la vista de los ojos del sacerdote,
13 si ve el sacerdote que la lepra recubre toda la carne, declarará puro al
llagado (9); todo él se ha vuelto blanco; es puro.
14 Pero el día que aparezca (10) en él carne viva, será impuro.

(1) Muy probablemente hay que corregir y leer *'tḥzy* (después de que fue hecho ver al sacerdote); I: «después de que fue comunicado» (quizá: «después de que fue hecho ver»).

(2) M: «(después de) que se le presentó al sacerdote para que le declarara puro, hágase ver».

(3) Falta en el texto y M, I.

(4) *Lit:* «en el hijo del hombre».

(5) M: «será introducido» (= llevado).

(6) M: «y hay un revivir de carne viva en la mancha».

(7) Falta en el texto; añadido por I.

(8) Pero probablemente hay que corregir el texto y leer *mḥlṭh* como en los vv 51, 52 (lepra) «declarada»; M: «inveterada».

(9) *Lit:* «la llaga».

(10) I, M: «en que aparezca» (otro verbo).

ויחמי יתיה כהנא ביומא שביעיה והא מכתשה קאים בחזויה לא 5
הלך מכתשה במשכה ויטרוד יתיה כהנא שבע[ה] יומין זמן תנינות:
ויחמי כהנא יתיה ביומא שביעיה זמן תנינות והא כהה מכתשא 6
ולא הלך מכתשה במשכא וידכי יתיה כהנא קלפה היא ויחוור
לבושוי וידכי:
ואן מהלכה תהלך קלפתה במשכה מן בתר דאתחוי לוות כהנא 7
לדכותה ויתחמי זמן תניינות לכהנא:
ויחמי כהנא והא הלכת קלפתה במשכה ויסאב יתיה כהנה [צרעה 8
היא]:
מכתש צרעה ארום תיהווי בבר נשא וייתי לות כהנא: 9
ויחמי כהנא והא שומה חוור[ה] במשכה והיא אתהפכת לשער חוור 10
ורושם דבשרא חי בשומתה:
[צרעה] מחלפה היא במשך בשריה ויסאב יתה כהנא לא יטרוד 11
יתיה ארום מסאב הוא:
ואין מפרח תפרח צרעתה במשכה ותכסי צרעתה ית כל משכא 12
דמכתשה מן ראשה ועד רגלוי לכל חזיו עיני כהנא:
ויחמי כהנא והא כסית צרעתה ית כל בשרה וידכי ית מכתשה כלה 13
איתהפיך לחוור דכי הוא:
וביומא די יתחזי בה בשר חי יסתאב: 14

7 תהלך] יהלך M | מן בתר] מבתר I; בתר M | דאתחוי] דאיחוי [fortasse דאיחזי] I; valde prob text emend דאתחזי | דאתחוי ... ויתחמי] דאחמי יתה לכהנה למדכייה יתיה וית' M | לוות כהנא] לכהנה I || 8 קלפתה] קליפתה M | [צרעה היא]] desider in text M I || 9 וייתי] וייתועל M || 10 חוור[ה]] חוור' in text | אתהפכת] ית' I | לשער] שער M | חוור] חיוור I | ורושם דבשרא חי בשומתה] ואחיות בשרה חייה בשומ' M | בשומתה] [בשו]מא I || 11 [צרעה]] desider in text; [leg צרעה] צרעת I | מחלפה] prob corr מחלטה c vv 51 et 52; מעתקה M || 12 תפרח] תפרוח M | ותכסי] ותתכסי in text | צרעתה 1.º, 2.º] צר[עא] I 1.º, 2.º | משכא דמכתשה] משך מכת' M | חזיו] חיזוי I || 13 צרעתה] צר[עא] I | לחוור] לחיור I; [leg לחוור] לחווי M || 14 יתחזי] דיתחמי I; דאתחמי M | בשר] בשרה M.

15 Y verá el sacerdote la carne viva y le declarará impuro; la carne viva es impura; es lepra.
16 O si la carne viva se vuelve a tornar blanca, comparecerá (1) ante el sacerdote.
17 Y le verá el sacerdote y si la llaga se ha tornado blanca, el sacerdote declarará puro al afectado por la llaga; es puro.
18 Y cuando una persona (2) tenga en su piel una úlcera que se ha curado,
19 pero hubiere en el lugar de la úlcera una mancha blanca o una decoloración blancorrojiza, será comunicado (3) al sacerdote.
20 Y verá el sacerdote y si su aspecto es de estar más hundida que la piel, y si el pelo se ha vuelto blanco, (le declarará impuro) (4) el sacerdote; se trata de llaga de lepra que ha salido (5) en la úlcera.
21 Pero si la ve el sacerdote y no hay en ella pelo blanco y no está más hundida que la epidermis y ha perdido brillo, el sacerdote le encerrará siete días.
22 Y si correr se corre por la piel, el sacerdote le declarará impuro; es llaga (de lepra).
23 Pero si la decoloración blanca se estabiliza en su lugar —no se corre— trátase de la cicatriz (6) (de) la (7) úlcera, y el sacerdote le declarará puro.
24 O cuando una persona (8) tiene en su piel una quemadura de fuego, y la llaga de la quemadura (9) se hace una decoloración blancorrojiza o blanca,
25 la verá el sacerdote y si el pelo se ha vuelto albino en la decoloración y el aspecto de ella es de estar más hundida (10) que la piel, se trata de lepra que ha salido (11) en la quemadura, y el sacerdote la declarará impura; es lepra.

(1) M: «será introducido».
(2) «una persona»; *lit:* «una carne». Tanto «carne» como «espíritu», «alma», en la antropología unitaria semítica significan frecuentemente *todo* el hombre, no cuerpo y alma como en la antropología griega. Tal uso semítico es frecuente en el N. Testamento, afectando grandemente al sentido del texto; por ej. 1 Pe 3, 18ss. En el caso presente O traduce: «un hombre»; Ps: «un hijo de hombre».
(3) Muy probablemente el texto está equivocado como en el v 7 y hay que leer *w-ytḥzy:* «será hecho ver», «será presentado» en conformidad con O y Ps e I.
(4) Falta en el texto, M, I.
(5) M: «ha brotado».
(6) M: «(de) la afección (*o:* llaga) de...».
(7) En el texto: «... la cicatriz, la úlcera»; pero probablemente hay que corregir: «la cicatriz de la úlcera».
(8) «una persona»; *lit:* «una carne»; cf v 18.
(9) M: «la quemadura»; pero probablemente M es una *lectio conflata*, por error, de «la llaga de la quemadura».
(10) M: «más profunda» (otra palabra).
(11) M: «(que) ha brotado».

15 ויחמי כהנא ית בשרה חייה ויסאב יתה בשרה חיה מסאב הוא
צרע[ה] הוא:
16 או ארום [יחזור] בשרה חיה ויתהפך לחוור ויתחזי לוות כהנא:
17 ויחמי יתיה כהנא והא אתהפך מכתשה לחוור וידכי כהנא ית
מכתשה דכי הוא:
18 ובשרא ארום יהוי בה במשכיה שחנה ויתאסי:
19 ויהוי בתר שיחנא שומא חוורה או בהקי חוורה וסמוקה ויתחווי
לכהנא:
20 ויחמי כהנא והא חזוה מכיך מן משכה וסערה אתהפך לחוור
וי[סאב] ית[יה] כהנא מכתש צרעה היא בשחנה הלכת:
21 ואין יחמי יתה כהנא והא לית בה שער חוור ומכיכה לית היא
מן משכה והיא כהיה ויטרוד יתיה כהנא שבעה יומין:
22 ואין מהלך תהלך במשכה ויסאב כהנא יתיה מכתשא הוא:
23 ואין באתרה תיקום בהקיתה לא הלכת שומה שחנה היא וידכי
יתיה כהנא:
24 או בשר[ה] ארום יהווי במשכה כוויה דאשה ותיהוי מחת דיכויתה
בהקי חוורה וסמוקה או חוורה:
25 ויחמי יתיה כהנא והא אתהפך שער חוור בבה[קי]תה וחזוה
מכיך מן משכה צרעה היא בכוויתה הלכת ויסאב יתיה כהנא
צרעה היא:

15 צרע[ה]] in text צרעת; צרעה M || 16 [יחזור]] desider in text, add in margine | לחוור] לחיור I | ויתחזי] ויתועל M || 17 לחוור] ל[חיור] I || 18 ויתאסי] ויתסי I || 19 בתר] באתרא I | חוורה 1.°, 2.°] חיורה I 1.°, 2.° | וסמוקה] סמקה M | ויתחווי] valde prob text emend et leg ויתחזי, cf v 7; ויתחמי I || 20 מן משכה] ממש' I | אתהפך] ית' I | וי[סאב] ית[יה] כהנא] quae inter [ ] desider in text | הלכת] הל[כא] I; היא פרחה M || 21 חוור] חיור I | מן משכה] ממש' I || 22 ואין] ואם I | מהלך] מהלכה M | כהנא יתיה מכתשא הוא] יתיה כהנא מכתש הוא M || 23 שומה] prob emend שומת, cf v 28; מחת M || 24 מחת דיכויתה] מתכוויתה [prob lect conflata ex מ(ח)ת כוויתה] M | וסמוקה] וסומקא I; סמקה M || 25 אתהפך] יתהפך I | חוור] חיו[ר] I | בבה[קי]תה] בבהיקתה in text; בהקיתה M | מכיך] עמיק M | בכוויתה] בכוייה I | הלכת] פרחת M | צרעה] צרעתה M.

26 Pero si el sacerdote la ve y si no hay pelo blanco en la decoloración ni está más hundida que la epidermis y ha perdido brillo, el sacerdote le encerrará siete días.
27 Y la verá el sacerdote al día séptimo: si correr se ha corrido en la piel, el sacerdote la declarará impura; es llaga de lepra (1).
28 Pero si la decoloración se estabiliza en su lugar —no se corre en la piel— y ha perdido brillo, es la señal de la quemadura, y el sacerdote le declarará puro, pues es la señal de la quemadura.
29 Y cuando un hombre o una mujer tuviere una llaga en la cabeza o en la barba,
30 el sacerdote verá la llaga y si su aspecto es de estar más hundida que la piel y en ella hay pelo amarillento y ralo, el sacerdote le declarará impuro; se trata de tiña; es la lepra de la cabeza o de la barba.
31 Y si mira el sacerdote la llaga de la tiña y el aspecto de ella no es de ser más profunda (2) que la piel y si no hay en ella pelo negro, el sacerdote encerrará al llagado (3) de la tiña siete días.
32 Y verá el sacerdote la llaga el día séptimo y si no se ha corrido la tiña ni hay en ella pelo amarillento y el aspecto de la tiña no es de estar más hundida (4) que la piel,
33 (el enfermo) (5) se rapará todo alrededor de la tiña, pero no rapará la parte tiñosa (6), y el sacerdote encerrará al tiñoso (7) siete días por segunda vez.
34 Y en el día séptimo verá el sacerdote la tiña y si no se ha corrido la tiña en la piel y su aspecto no es de estar más hundida (4) que la epidermis, el sacerdote le declarará puro, y él lavará sus vestidos y será puro.

(1) M: «(es) la lepra».
(2) M: «más profunda» (otra palabra).
(3) *Lit:* «a la llaga».
(4) M: «más profunda».
(5) Sobreentendido.
(6) M: «el lugar (de la tiña)».
(7) *Lit:* «la tiña».

26 ואם יחמי יתיה כהנא והא לית בבהקיתה שער חוור ומכיכה לית היא מן משכה והיא כהיה ויטרוד יתיה כהנה שבעה יומין:
27 ויחמי יתיה כהנא ביומא שביעיה אין מהלכה תהלך במשכה ויסאב כהנא יתיה מכתש צרעה הוא:
28 ואם באתרה תקום בהקיתה לא הלכת במשכה והיא כהיה שומת כוו[ית]ה היא וידכי יתיה כהנא ארום שומת כוו[ית]ה היא:
29 וגבר או איתה ארום יהוי ביה מכתש בראשה או בדיקנה:
30 ויחמי כהנא ית מכתש[ה] והא חזוה מכיך מן משכה ובה שער מצלהב דקיק ויסאב יתיה כהנא נתקה הוא צרעתה ראשה או דדקנה הוא:
31 וארום יחמי כהנא ית מכתשה דנ[תק]ה והא לית חזוה מכיך מן משכה ושער אוכ[ם] לית בה ויטרוד כהנא ית [מכתשה] דנ[תק]ה שבעה יומין:
32 ויחמי כהנא ית מכתשה ביומא שביעיה והא לא הלך נ[תק]ה ולא הוה בה שער מצלהב וחזוה דניתקא לית הוא מכיך מן משכה:
33 ויספר חזור חזור לניתקא וית ניתקא לא יספר ויטרוד כהנא ית ניתקה שובעה יומין זמן תנינות:
34 ויחמי כהנא ית נתקה ביומא שביעיה והא ל[א] הלך ניתקא במשכה וחזוה לית הוא מכיך מן ממשכא וידכי יתיה כהנא ויחוור לבושוי וידכי:

26 ואם] ואן I | חוור] חי[ור] I | מן משכה] ממ' I || 27 מכתשׁ צרעה] [מ'] צ[רעה] I; צרעתה M || 28 שומת 1.°] [leg שומת] [שו]מא I 1.° | כוו[ית]ה 1.°] כוותיה in text; [leg כוויתה] כהיתה M | שומת 2.°] [שו]מא' I 2.°; cf v 23 | כוו[ית]ה 2.°] כוותיה in text || 30 מכתש[ה]] [מכ]תשא I | מן משכה] ממ' I | צרעתה] [צר]עא I | ראשה] leg דראשה; דרישא I || 31 מכתשה דנ[תק]ה] מ' דנקתה in text; מכתש נתקה M | מכיך] עמיק M | מן משכה] ממש' I | אוכ[ם]] אוכס in text; [leg אוכם] אכום I | כהנא] + יתיה M | מכתשה דנ[תק]ה] [מכתשה] דנקתה in text; מכתש נתקה M; [מכתשה] desider in text; add in margine || 32 נ[תק]ה] נקתה in text | מכיך] עמיק M || 33 וית ניתקא] [וית] אתר [ניתקא] M || 34 ל[א]] לף in text | הוא מכיך] מכ' I | מכיך] עמיק M | מן ממשכא] מ' מש' leg; ממ' I.

35 Pero si la tiña correr se ha corrido en la piel después de que (le) declaró puro (1),
36 el sacerdote le verá y si la tiña se ha corrido por la piel, el sacerdote no buscará el pelo amarillento; es impuro.
37 Pero si a su vista (2) se ha estacionado la tiña y ha crecido pelo negro en ella, la tiña ha sido curada; es puro, y el sacerdote le declarará puro.
38 Y si un hombre o mujer tiene la piel de su cuerpo (3) llena de decoloraciones blancas,
39 (las) verá el sacerdote, y si en la piel de su cuerpo (3) hay decoloraciones de un blanco mate, trátase de una decoloración que ha salido (4) en la piel; es puro.
40 Y si a un hombre se le cayere el pelo de su cabeza, es un calvo; es puro.
41 Y si por su parte de delante se cayese el pelo de su cabeza, es medio calvo; es puro.
42 Pero si en la calvicie de atrás o en la calvicie de delante (5) hay llaga blancorrojiza, es lepra que corre (6) en el cráneo o en la frente (7),
43 y el sacerdote la examinará, y si la mancha de la llaga es blanca y rojiza en su calva o antecalva (8), como el aspecto de la lepra de la piel (9) del cuerpo,
44 trátase de un hombre leproso; es impuro, el sacerdote lo declarará impuro sin titubear; en su cabeza tiene su llaga (de la lepra).

(1) Probablemente hay que traducir: «después de que fue declarado puro»; M: «después de que le declaró puro».

(2) M: «(ante) su faz» (= ante él).

(3) *Lit:* «de su carne».

(4) M: «(que) ha brotado».

(5) En la calvicie de la frente; M: «(o) en la calvicie de delante (otra palabra) hay llaga blanca».

(6) M: «... rojiza, es lepra que brota».

(7) *Lit:* «en la calvicie de la parte de atrás de la cabeza, y en la calvicie de la parte de delante de la cabeza». M: «(que corre) en su parte gastada o en su parte no gastada» (*lit:* «nueva»).

(8) Calva de la parte de atrás, calva de la parte de delante de la cabeza. M: «(y rojiza) en su parte gastada o en su parte no gastada»; cf nota anterior.

(9) I: «de lepra (es la piel del cuerpo)».

35 ואם מהלכה יהלך נתקא במשכ[ה] מן בתר דאדכי:
36 ויחמי יתי[ה] כהנא והא הלך נתקה במשכא לא יפשפש כהנא לשערה מצלהבה מסאב הוא:
37 ואן בחזוה קם נתקא ושער אוכם צמח בה אתאסי נתקא דכי הוא וידכי יתיה כהנא:
38 וגבר או אתה ארום יהוי במשך בשרהון בהקיין בהקיין חוורן:
39 ויחמי כהנא והא במשך בשרהון בהקיין כהיין חוורן בהקי הוא הלך במשכא דכי הוא:
40 וגבר ארום יתמרט שער רישיה קרח הוא דכי הוא:
41 ואן מן כל קבל אפוי יתמרט שער ראשה גלשלישן הוא דכי הוא:
42 וארום יהוי בקרחתה או בגלושנתה מכתש חוור סמוק צרעה מהלכה היא בקרחתה או בגלשונתה:
43 ויחמי יתה כהנא והא שומת מכתשה חוורה וסמוקה בקרחותיה או בגלשנותיה כחזיו צרעת משך בשרה:
44 גבר מצרע הוא מסאב הוא מסאבה יסאב יתיה כהנא בראשה מכתשה:

35 מן בתר] בתר I | מן בתר דאדכי] בתר די דכי יתיה M || 36 והא] ל והא in text: ל deld || 37 בחזוה] [ב]אפוי M | אוכם] [leg אוכם] אכוס M | אתאסי] [leg יתאסי = יתסי] ותסי I || 38 חוורן] חיו' I || 39 חוורן] חיו' I | הלך] פרח M || 40 רישיה] ראש' M || 41 מן כל] מכל I | כל קבל] כלוקבל M | שער] שיער M | גלשלישן] in text גלש לישן; [גלש]לשן בגלש לשתה [leg בגלשלשתה] M || 42 בגלושנתה מכתש חוור] מכתש חיו' M | חוור] חיו' I | סמוק צרעה מהלכה היא] סמקה צרעה פרחה היא M | בקרחתה או בגלשונתה] בשחיקותיה או בחדתותי[ה] M | בגלשונתה] [בג]לושנתה I || 43 והא] והוא I | וסמוקה] וסמקה M | בקרחותיה או בגלשנותיה] בשחיקותיה או בחדתותי[ה] M | בגלשנותיה] [בג]לושנת[ה] I; בגלשלשנות M: vba מכתש חיוו' vid deld ut contamin M v 42 | צרעת] צרעהֵ I || 44 מצרע] [leg? מצטרע vel מצורע] אצורע M | מסאב] מסבה I | מסאבה] [א vid ab ipso I delt] מסאבה I | יסאב] מס' I.

45 Y el leproso que tenga la llaga (de la lepra), sus vestidos ([1]) estarán desgarrados como están rasgados en el que hace duelo y su cabeza estará cubierta ([2]) y se cubrirá el mostacho y él, el leproso, gritará diciendo: alejaos del impuro para que no os contaminéis.
46 Todos los días que tenga la llaga, será impuro; (y dado que) es impuro, habitará solo; fuera del campamento estará su morada.
47 Y cuando en un vestido hay mancha de lepra, en vestido de lana o en vestido de lino,
48 o en el tejido o en la trama de lino o de lana, o en una piel o en cualquier trabajo de cuero,
49 si hay mancha verduzca o rojiza en vestido o en piel, ya en el tejido, ya en la trama, o en cualquier objeto de cuero, se trata de afección de lepra y deberá ser mostrada ([3]) al sacerdote.
50 Y el sacerdote verá la afección y encerrará el objeto ([4]) afectado (siete días) ([5]).
51 (Y verá el sacerdote la afección) ([5]) al séptimo día: si la mancha se ha extendido en el vestido, ya en el tejido, ya en la trama, o en la piel, cualquiera que sea el empleo a que el cuero se destine, lepra declarada ([6]) es la llaga; es impuro.
52 Y quemará el vestido, ya el tejido, ya la trama de lana o de lino, o todo objeto de piel en donde haya mancha, porque es lepra declarada ([6]); ha de ser consumida por el fuego.

([1]) M: «(y el leproso) en el que haya llaga (de lepra), sus vestidos...».
([2]) M: «(y su cabeza [= el cabello de su cabeza]) crecerá desarreglada y caminará por el lado (= *sṭrh; o* «junto a la frontera»: *sfrah; o* «al barbero»: *spprh; o* «junto a los que lloran»: *sfdh*); le gritarán: impuro, impuro pero él no les responderá: Apártate del impuro para que no os hagáis impuros; es un impuro».
([3]) I: «y será hecha ver (al sacerdote)».
([4]) *Lit:* «la afección».
([5]) Falta en el texto y M I; omitido por homoioteleuton.
([6]) M: «inveterada».

45 ומצרעה דמכתשה ביה לבושי יהוון בזיעין היך דמבזעין על
אבילה וראשיה יהווי מכסי ועל שפמה יהווי עוטם [!] והוא מצרעה
יה[ו]ה צווח ואמר רחוקו מן מסאבה דלא תסתאבון:
46 כל יומין דמכתשה ביה יסתאב מסאב הוא לבלחודוי ישרי לבר
מן משריתה משרויה:
47 ולבוש ארום יהוי ביה מכתש צרעה בלבוש דעמר או בלבוש דכתן:
48 או בשתיה או בערבה לכתנא או לעמרא או במשך או בכל עב[יד]ה
דמשך:
49 ויהוי מכתשה ירק או סמוק בלבוש או במשך או בשתיה או בעורבא
או בכל מן דמשך מכתש צרעה הוא ויתחמי לכהנא:
50 ויחמי כהנא ית מכתשה ויטרוד ית מכתשה [שבעה יומין:
51 ויחמי ית מכתשה] ביומא שביעיה ארום הלך מכתשה בלבוש או
בשתיה או בערבה או במשך לכל מה די יתעבד משכה לעבידה
צרעה מחלטא מכתשה מסאב הוא:
52 ויוקד ית לבושה או ית שתיה או ית ערבה בעמר או בכיתן או
ית כל מן דמשך די יהווי ביה מכתשה ארום צרעה מחלטה היא
בנורא תתוקד:

היך דמבזעין ... דלא | M דאית ביה מכתשה לבו' [דמכתשה ביה לבושי 45
[וראשיה יהווי] פריע ועל סטרה [ספדה vel ספרה vel ספרה alii] [תסתאבון
יהווי מהלך מסאבה מסאבה והווין קריין לה ולא עני יתהון רחוק מן מסאבה
מעטף I; עטם [corr? עטה]; corr? עוטה [עוטם | M דלא תסתאבון מסאב הוא
די [דמכתשה 46 || I ממסאבה [מן מסאבה | in text יהיה [יה[ו]ה | Ps
[ולבוש 47 || M יהוי + [משריתה | I ממש' [מן משריתה | M מכתשה
דכתנה I; [ל]כית' [לכתנא 48 || I כיתן [דכתן | I עמ' [דעמר | M ולבושה
[ירק 49 || I עיבדא; עבדיה in text [עב[יד]ה | M ודעמר' [או לעמר | M
| M סמק בלבושה או במשכה או לש' [סמוק בלבוש או במשך או בשתיה | I ירוק
desider [שבעה יומין] 50 || M לוות כהנא [לכהנא | I [ויתח]זי [ויתחמי
in text et in M I, omiss ex homoiotel || 51 [ויחמי ית מכתשה] de-
sider ut v 50 | בלבוש] בלבושה M | במשך] במשכה M | די יתעבד] דיעבד I |
דעמרה או דכנתה [בעמר או בכיתן או ית כל 52 || M מעתקה [מחלטא
ית כל [leg דכתנה] M | די יהווי] דיהוי I | מחלמה] מעתקה M | תתוקד] יתו' I.

53 Pero si ve el sacerdote que la mancha no se ha corrido en el vestido, ya en el tejido, ya en la trama, o en cualquier objeto de piel,
54 ordenará el sacerdote (que laven el objeto (1) en el que hay la mancha) (2) y le encerrará siete días por segunda vez.
55 Y el sacerdote verá la mancha después de que haya sido lavada y si la mancha no ha cambiado (3) de aspecto aunque la mancha no se haya corrido, es impuro; lo quemaréis en fuego; hay corrosión en su envés (4) o en su parte exterior (5).
56 Si ve el sacerdote que la mancha ha perdido brillo después de que la lavó, la rasgará de los vestidos o de la piel, ya del tejido, ya de la trama.
57 Pero si reapareciere (6) de nuevo en el vestido, ya en el tejido, ya en la trama, o en cualquier objeto de piel, es (mancha) que se corre (7); en fuego quemaréis el objeto (8) en que está la mancha.
58 Mas el vestido, ya el tejido, ya la trama, o cualquier objeto de piel que hayas lavado, si ha marchado de ellos la mancha, será lavado (9) segunda vez y será puro.
59 Éste es el estatuto de la ley de la mancha (10) de lepra en vestido de lana o lino, ya en el tejido, ya en la trama, o en cualquier objeto de piel, para declararlo puro o impuro (11).

(1) I: «los objetos».
(2) Falta en el texto; está añadido en margen.
(3) M: «(no) ha corrido» *(hlk)*. Probablemente se trata de una falsa variante que en realidad corresponde al «se haya corrido» *(hlk)* que sigue.
(4) *Lit:* «en sus riñones» (?) (= parte interior) o «en su parte gastada» (?) (= *bklwyth);* cf Ps: «en su parte batida» (= suave): *brddyh;* cf O: «en su parte gastada»: *bšḥyqwtyh*. Parece, pues, tratarse de la parte «interna» del vestido o piel.
(5) *Lit:* «en su parte nueva» (= no gastada): la parte exterior; cf Ps *blbdyh:* parte peluda o afelpada del vestido o piel. M: «en la parte de atrás o en la parte de delante», cf nota v 42.
(6) M: «(pero si) fuera señalada»; probablemente es una variante derivada de leer mal el verbo del texto.
(7) M: «que brota».
(8) M: «aquello en que esté (la mancha)».
(9) M: «(lo) lavará».
(10) M: «(Ésta es) la instrucción de la mancha».
(11) M: Lo mismo con construcción gramatical distinta.

53 ואין יחמי כהנא והא לא הלך מכתשה בלבוש או בשתיה או
בערבה או בכל מן דמשך:
54 ויפקד כהנא [ויחוורון ית מנה דביה מכתש] ויטרוד יתה שבעה
יומין זמן תניינות:
55 ויחמי כהנא מן בתר דאתחוור ית מכתשא והא לא הפך מכתשה
ית חזוה ומכתש[ה] לא הלך מסאב הוא בנורא תוקדון יתיה
פחיתה היא בכליותה או בחדתותיה:
56 אן חמא כהנא והא כהה מכתשה מן בתר דחור יתיה ויבזע יתיה
מן לבושיה או מן משך או מן שתיה או מן ערבה:
57 ואין תתחזי תוב בלבושה או בשתיא או בערבה או בכל מן דמשך
מהלכה היא בנורא תוקדון יתיה ית מנה דבי מכתשה:
58 ולבושא או שתיה או ערבה או כל מן דמשך די תחוור ויתעבר
מנהון מכתשה ויתחוור זמן תנינות וידכי:
59 דא גזרת אוריתה דמכתש צרעתה בלבוש דעמר או בכתן או בשתיא
או בערבא או בכל מן משך לדכיה יתיה או לסאבותיה:

53 בלבוש] בלבושה M || 54 [ ]] in M | מנה דביה] דן דאית ביה M | מנה] מניה I || 55 מן בתר דאתחוור] בתר די חוורו M | הפך] הלך [prob mendum] M | פחיתה] פחתה M | בכליותה או בחדתותיה] בקורחתה או בגלשלשנותה M; cf v 42 | בחדתותיה] [בחדתו]תא I || 56 מן בתר] מבת' I | מן בתר דחור] בתר די חוור M | ויבזע] ובזע M | מן לבושיה] מל' I | לבושיה] לבושה M | מן משך] ממש' I | משך] משכה M | מן שתיה] מש' I | ערבה] עורבא M || 57 תתחזי] [prob emend תתחזי] תתחווי M | בערבה] בעורבה M | מהלכה] פרחה M | מנה דבי] דן דאית ביה M || 58 די תחוור] דית' I | ויתחוור] ויחוור M | ויתעבר] [ויתע]בד [leg ויתעבר] I; ויעבר M | זמן תנינות] תנ' I || 59 גזרת אוריתה דמכתש] חויית מכ' M | צרעתה] [צר]עאה I | בכתן] דכ' I | בשתיא] דש' I | בערבא] דע' I | בכתן או בשתיא או בערבא] דכנתה [leg דכתנה] או דשתייה או דערבה M | לדכיה] [לד]כי I | לסאבותיה] לסאובתיה I | לדכיה ... לסאבותיה] למדכייה יתיה או למסאבה יתיה M.

CAPÍTULO XIV

1 Y habló Yahweh con Moisés diciendo:
2 Éste será el estatuto de la ley del leproso en el día de su purificación: vendrá ([1]) al sacerdote,
3 y el sacerdote saldrá fuera del campamento y si ve el sacerdote que se ha curado en el leproso la llaga de la lepra,
4 el sacerdote ordenará que se tome para quien ha de purificarse dos pájaros vivos, puros, y madera de cedro, y color de escarlata buena e hisopo.
5 Y mandará el sacerdote inmolar uno de los pájaros dentro ([2]) de un pote de arcilla sobre agua de fuente.
6 Al pájaro vivo ([3]) tomará junto con la madera ([4]) de cedro y el color de escarlata buena y el hisopo y los sumergirá junto con el pájaro vivo en la sangre del pájaro sacrificado sobre el agua de las fuentes ([5]).
7 Y hará la purificación ([6]) sobre el que ([7]) ha de purificarse de la lepra siete veces y le declarará puro y soltará el pájaro vivo ([8]) al campo ([9]).
8 Y el que se purifica se lavará ([10]) sus vestidos y se rapará todo su pelo y se lavará en agua y será puro. Después de lo cual entrará dentro del campamento y habitará siete días fuera del campamento ([11]).

([1]) También cabe traducir: «(se le) hará venir». M: «(ésta será) la instrucción del leproso en el día de su purificación (= cuando haya de ser purificado): será introducido (= llevado) al (sacerdote)».
([2]) Leemos «dentro de» *(lgw)* como en M y v 50.
([3]) M: «que está con vida».
([4]) I: «la madera» (otra palabra).
([5]) M: «(junto con) el pájaro vivo (*lit:* «que esté con vida») en la sangre del pájaro sacrificado sobre agua de fuente».
([6]) Pero probablemente hay que corregir el texto y leer «asperjerá» *(wyddy)* con TM O Ps.
([7]) M: «(sobre) éste (que ha de purificarse)».
([8]) M: «que (está) con vida sobre la superficie (del campo)».
([9]) *Lit:* «sobre la superficie del campo»; es decir: en campo abierto.
([10]) M: «Y lavará éste que se purifica».
([11]) Así también en I; pero muy probablemente hay que leer «fuera de la tienda» (en vez de «fuera del campamento») con TM O Ps.

CAPUT XIV

1 ומליל ייי עם משה למימר:
2 דא תהוי גזירת אוריתה דמצרעה ביומא דדכותיה וייתי לוות
כהנא:
3 ויפוק כהנא לבר מן משריתה ויחמי כהנא והא איתסי מכתש צרעתה
מן מצרעה:
4 ויפקד כהנא ויסב למן דמדכה תרתין צפירין חיין דכיין וקייס
דארז וצבע דזיהורי טבא ואזוב:
5 ויפקד כהנא ויכוס ית צפירה חדתה ל[גו] מן דחסף על מיין דמבוע:
6 ית צפרה חייתה יסב יתה וית קיסה דארזא וית צבע זהוריתה
טבתה וית אזובה ויצבע יתהון וית צפרה חייתה באדמה דצפרה
דנכיסתה על מיא דמבועיא:
7 וידכי על מן דמדכי מן צרעתה שובעה זמנין וידכי יתיה וישלח
ית צפרה חייתה לאפי ברא:
8 ויתחוור מן דמדכי ית לבושוי ויספר ית כל שעריה ויסחי במיא
וידכי ובתר כן ייעול לגו משריתה וישרי לבר מן משרית[ה] שבעה
יומין:

14 2 תהוי] תהי I | גזירת אוריתה ... לוות] אחויית מצרעה ביום דכותה
ויתועל לו' M || 3 מן משריתה] ממ' I | איתסי] איתאסי M | צרעתה]
[צר]עא I | מן מצרעה] [lect suspect, prob leg ממצרעא] ממצרעתא I ||
4 למן דמדכה] למדכי I | דזיהורי] [leg? זיה'] דיה' I || 5 צפירה] צפרה I |
חדתה] חדא I | ל[גו]] לבד in text, quod leg ut in v 50 לגו | צפירה חדתה ל[גו]]
צפרתה חתה לג' M || 6 חייתה] דבחיין M | קיסה] אעא I | ויצבע] ויצבוע
M | צפרה חייתה ... דמבועיא] צפרתה דבחיין באדמה צפרתה דנכיסה על מיין
דמבוע M | באדמה] בדמא I | דנכיסתה] דנכסתא I || 7 וידכי על] corr
prob וידי על c Ps O TM | מן] דן M | מן דמדכי] דמד' I | מן צרעתה] מצר'
I | שובעה] שבע I | חייתה לאפי] דבחיין על אפי M | לאפי] על אפי I || 8
ויתחוור מן דמדכי] ויחוור דן דמ' M | ובתר] ומן בתר I | ובתר כן] מן בתר כן
M | ייעול] ויע' I | לגו משריתה] למש' I | מן משרית[ה]] valde prob emend
מן משכנה; id in ממשרי' I; cf TM O et Ps.

9 Y en el séptimo día se rapará todo su pelo: su cabeza, su barba y las pestañas de los ojos (1); rapará todo su pelo y lavará sus vestidos y lavará su cuerpo (2) en el agua y será puro.

10 El día octavo tomará dos corderos sin defecto y una cordera de un año sin defecto y tres décimos (de *efá*) (3) de flor de harina —como *minḥá*— empapada en aceite, y un *log* (4) de aceite.

11 Y el sacerdote que hace la purificación pondrá de pie al hombre que es purificado junto con aquellas (ofrendas) (5) delante de Yahweh a la puerta de la tienda de la reunión.

12 Y el sacerdote tomará uno de los corderos y lo ofrecerá en sacrificio por el delito, junto con el *log* de aceite y los mecerá como ofrenda de balanceo *(tenufá)* delante de Yahweh.

13 Y degollará al cordero en el lugar en que inmola el sacrificio por el pecado y el holocausto, en lugar santo, pues como el sacrificio por el pecado así la víctima del sacrificio por el delito es para el sacerdote; es una cosa sacrosanta.

14 Y el sacerdote tomará sangre del sacrificio por el delito y el sacerdote (lo) pondrá sobre lo alto de la oreja derecha del que se purifica y sobre el pulgar de su mano diestra y sobre el dedo gordo de su pie derecho.

15 Y el sacerdote tomará del *log* de aceite y verterá sobre la palma de su mano izquierda (6).

16 Y el sacerdote mojará su dedo derecho en el aceite de la palma de su mano izquierda y hará aspersión del aceite con su dedo siete veces delante de Yahweh.

17 Y del resto del aceite que está sobre (7) la palma de su mano, el sacerdote pondrá (sobre lo alto de la oreja) derecha del que se purifica y sobre el pulgar de su mano derecha y sobre el dedo gordo de su pie derecho, encima de la sangre del sacrificio por el delito.

(1) Probablemente hay que leer «de sus ojos».
(2) *Lit:* «su carne».
(3) *O:* «de *mekiltá*»: cf v 21.
(4) Como medio litro.
(5) Ps: «con los corderos».
(6) *Lit:* «sobre la palma de la mano izquierda del sacerdote».
(7) M: «y lo que haya sobrado del aceite que está sobre (la palma)».

9 ויהוי ביומא שביעיה יספר ית כל שעריה ית ראשיה וית דקנה וית גביני עייני וית כל שערה יספר ויחוור לבושוי ויסחי ית בשריה במיא וידכי:

10 וביומא תמניא יסב תרין אמרין שלמין מן מום ואמרה חדה ברת שת[ה] שלמה מן מום ותלתה עשרנין סלת מנחה פילה במשח ולג חד דמשח:

11 ויקים כהנא דמדכי ית גברא דמדכי ויתהון קדם ייי בתרע משכן זמנא:

12 ויסב כהנא ית אמרה חדתה ויקרב יתיה לאשמה וית לוגה דמשחה ויניף יתהון אנפו קדם ייי:

13 ויכוס ית אמרה באתר די יכוס ית חטאתה וית עלתה באתר קדיש ארום כחטאתה אשמה הוא לכהנא קדש קדשין הוא:

14 ויסב כהנא מן אדמה דאשמה ויתן כהנא על רום אדנה דמן דמדכי דימינה ועל אליון ידיה דימינה ועל אליון רגליה ימינה:

15 ויסב כהנא מן לוגה דמשחא ויריק על כף ידיה דכהנ[א] דשמאלה:

16 ויצבע כהנא ית אצבעיה דימינה מן מש[ח]ה דעל כף ידיה דשמאלה וידי מן משחה בא[צ]בעה שבעה זימנין קדם ייי:

17 ומן מותריה דמשחה די על כף ידיה יתן כהנא [על רום אדנה] דמן דמדכי דימינה ועל אליון ידיה דימינ[ה] ועל אליון רגליה דימינה על אדמה דאשמה:

9 עייני] prob leg עינוי c TM O Ps | לבושוי] [ל'] ית I || 10 מן
מום 1.°, 2.°] ממו' I 1.°, 2.° | ואמרה] [leg? ואמרתי = ואמרתא] ואמרית M |
חדה] חד I: prob חד mendose refertur ad חדה loco seq חד || 11
בתרע] תרע I || 12 חדתה] leg? חדה c I; [leg? חדה] חתה M || 13
באתר] באתרה M | די יכוס] דיכוס I || 14 מן אדמה] מדמ' I | דמן דמדכי]
דמדכי M; דמד' I | דימינה 1.°, 2.°] ימי' I 1.°, 2.° | אליון 1.°] [leg אליון] אליין
M | ימינה] דימי[נה] I || 15 מן לוגה] מל' I || 16 ויצבע] ויצבוע M |
דימינה] ימי' I | מן מש[ח]ה] מן משכה in text; ממש' I | דעל] דיעל I; [על] דאית
M | מן משחה] ממ' I | בא[צ]בעה] באבעה in text | שבעה] שבע I || 17 ומן
מותריה] וממתרה I | ומן מותריה דמשחה די על] ומה דאשתייר מן משחה דאית
על M | די על] דעל I | [על רום אדנה]] desider in text sed add in margine | דמן דמדכי] דמד' I | אדמה] דמה I.

18 Y el resto (del aceite) (1) que hay en la palma de la mano (2) del sacerdote, lo pondrá sobre la cabeza del que es purificado, y el sacerdote habrá hecho expiación por él delante de Yahweh.
19 Y el sacerdote hará el sacrificio por el pecado y hará el rito de expiación sobre el que (3) se purifica de su impureza, y acto seguido, sacrificará el holocausto,
20 y el sacerdote colocará (4) el holocausto y la *minḥá* sobre el altar, y habiendo hecho el sacerdote sobre él el rito de la expiación, será puro.
21 Si es un pobre y no llega a más su mano (5), tomará un solo cordero —para el sacrificio por el delito— para ofrenda de balanceo *(tenufá)*, a fin de hacer el rito de expiación sobre él; y un solo décimo de *mekiltá* de flor de harina (6) empapado en aceite (7) para la *minḥá*, y un *log* de aceite,
22 y dos tórtolas o dos palominos, según lo que esté al alcance de su mano (8), y el uno será para el sacrificio por el pecado y el otro para el holocausto,
23 y los traerá el día octavo de su purificación (9) al sacerdote, a la puerta de la tienda de la reunión, delante de Yahweh.
24 Y el sacerdote tomará el cordero del sacrificio por el delito y el *log* de aceite y el sacerdote los mecerá como ofrenda de balanceo *(tenufá)* delante de Yahweh.
25 Y degollará el cordero (del sacrificio por el delito y tomará el sacerdote sangre) (10) del sacrificio por el delito y lo pondrá sobre lo alto de la oreja derecha del que es purificado y sobre el pulgar de su mano derecha y sobre el dedo gordo de su pie (11) derecho.
26 Y el sacerdote verterá parte del aceite sobre la palma de la mano izquierda del sacerdote (12).

(1) Olvidado en el texto; está en M.
(2) En el texto: «de las manos»; pero probablemente es un error que hay que corregir según I «de la mano».
(3) M: «(sobre) éste (que se purifica)».
(4) M: «ofrecerá».
(5) Es decir, sus posibilidades; M: «(y si uno es pobre y no) hay entre sus manos lo suficiente, tomará...».
(6) M: «(y un solo décimo) de flor de harina»; cf v 10.
(7) M: «mezclado con aceite».
(8) M: «(o dos) palominos que encuentre entre sus manos, (el uno...)».
(9) *O:* «para su purificación»; este último sentido es el que subyace en M: «para purificarle».
(10) Saltado en el texto por homoioteleuton, añadido en M, aunque equivocadamente referido al v anterior.
(11) I: «de sus pies».
(12) M: «(y) el gran sacerdote tomará (parte del) aceite de la unción y lo verterá sobre su mano izquierda»; M: «(sobre la palma de) las manos del (sacerdote)».

18 ומה דמשתייר [מן משחה] די על כף ידוהי דכהנא יתן על ראשיה
דמן דמדכי ויכפר עלוהי כהנא קדם ייי:
19 ויעבד כהנא ית חטאתה ויכפר על מן דמדכי מן סאבתה ומן
בתר כן יכוס ית עלתה:
20 ויסדר כהנא ית עלתה וית מנחתה על גבי מדבחה ויכפר עלוי
כהנא וידכי:
21 ואם מסכן הוא ולא ארע[ה] ידה ויסב אמר חד לאשמה לאנפו
למכפרה עלוי ועשרון מכלתה סלת חד פיל במשח למנחה ולג
דמשח:
22 ותרין שפנינין או תרין גוזלין בני יון מן מה די תרע ידה ויהוי
חד לחטאת[ה] וחד לעלתה:
23 וייתי יתהון ביומא תמיניה לדכאותיה לוות כהנא לתרע משכן
זימנא קדם ייי:
24 ויסב כהנא ית אמרה דאשמה וית לוגה דמשחה ויניף יתהון כהנא
אנפו קדם ייי:
25 ויכוס ית אמרה [דאשמה ויסב כהנא מן אדמה] דאשמה ויתן על
רום אדניה דמן דמדכ[י] דימינה ועל אליון ידיה דימינה ועל
אליון רגליה דימינה:
26 ומן משחה יריק כהנא על כף ידיה דכהנה דשמאלה:

18 די [מן משחה]] vba inter [ ] tantum in M; מן משחה דאית M | דמן] I רישה | ראשיה] I ידה prob mendum pro ידוהי] | I דעל די על] | מן סאבתה] M דן [דמדכי] I; דמ׳ [מן דמדכי] 19 || I דמדכי דמדכי] | ארע[ה] 21 || M ויקרב ויסדר] 20 || I כדן כן] | M מן ומן] | I מסאבותיה | חד פיל | M ס[לת] מכלתה סלת] | M בו [בן leg] ידוי כמסת ויס׳ ידה ויסב] | יון מן מה | M תריין תרין] | M ותריין ותרין] 22 || M מערב במ׳ במשח] | I לדכותיה לדכאותיה] 23 || M יונן די יארע בן ידוי ויהווי די תרע ידה ויהוי]; M: haec דאשמה ויסב כהנא מן אדמה דאשמה] 25 || M למדכייה יתיה v lect q desider in text mendose refertur ad v 24 | דמן מדכ[י]] I דמד׳ | משח רבותה משחה ... דשמאלה] 26 || I רגלוי רגליה] | I ימי׳ 2.º דימינה] | M ידוי ידיה] | M יסב כהנא רבה ויריק על ידא דידיה דשמאלה.

27 Y el sacerdote asperjerá con su dedo derecho, parte del aceite que está
sobre la palma de la mano izquierda del sacerdote, siete veces, delante
de Yahweh.
28 Y el sacerdote pondrá del aceite que está sobre la palma de su mano,
sobre lo alto de la oreja derecha del que se purifica y sobre el pulgar
de su mano derecha y sobre el dedo gordo de su pie (1) derecho, encima
del lugar de la sangre del sacrificio por el delito.
29 Después pondrá el resto del aceite que queda en las manos (2) del
sacerdote sobre la cabeza del que se purifica, para ofrecer por él
expiación delante de Yahweh.
30 Y ofrecerá una de las dos tórtolas o de los dos palominos, lo que haya
estado al alcance de su mano (3),
31 —lo que esté al alcance de su mano— uno para sacrificio por el pecado
y otro para holocausto, además de la *minḥá* y así el sacerdote hará
expiación por el (4) que se purifica, delante de Yahweh.
32 Éste es el estatuto de la ley de aquél que tiene llaga (5) de lepra, cuando
no está al alcance de su mano el traer la ofrenda (normal) en el día de
su purificación (6).
33 Y habló Yahweh (7) con Moisés y Aharón diciendo:
34 Cuando entréis en el país de Canaán, que yo os doy en herencia, si
pongo mal de lepra en alguna casa (8) del país que será vuestra pose-
sión,
35 vendrá el dueño de la casa (9) y lo comunicará al sacerdote diciendo:
«Se me ha dejado ver (10) en la casa algo como afección (de lepra)».

(1) I: «de sus pies».
(2) I: «(sobre) la mano».
(3) O sea: lo que le han permitido sus posibilidades económicas.
(4) M: «(por) éste (que se purifica)».
(5) M: «(ésta es) la instrucción del que tiene llaga».
(6) M: «(cuando no) encuentre entre sus manos (= entre sus posibilidades) (los medios) en el día (= tiempo) de su purificación».
(7) M: «el Verbo de Yahweh».
(8) M: «en las casas de vuestra posesión».
(9) M: «(vendrá) aquél de quien sea la casa».
(10) I: «Se (me) ha señalado»; M: «se me ha dejado ver» (otro verbo).

27 וידי כהנא באצבעיה דימינה מן משחה די על כף ידה דכהנא
דשמאלה שבעה זימנין קדם ייי:
28 ויתן כהנא מן משחה די על כף ידיה על רום אדנה דמן דמדכי
דימינה ועל אליון ידוי דימינה ועל אליון רגליה דימינה על אתר
אדמה דאשמה:
29 ומן דמשתייר מן משחא די על ידוי דכהנא יתן על ראשה דמן דמדכי
למכפר[ה] עלוי קדם ייי:
30 ויקרב ית חד מן שפנינייה או מן גוזלייה בני יוניה מן די תארע ידה:
31 ית מה די תארע ידה ית חד לחטאתה וית חד לעלתה על מנחתה
ויכפר כהנא על מן דמדכי קדם ייי:
32 דא גזירת אורייתא דמן דבה מכתש צרעה די לא ארעת ידה
למייתיה קרבן ביום דכותיה:
33 ומליל ייי עם משה [ועם אהרן] למימר:
34 ארום תעלון לארעא דכנען די אנה יהב לכון אחסנה ואשוי
מכתש צרעה בבית ארעא [!] אחסנתכון:
35 וייתי מריה דבייתה ויתני לכהנא למימר כמכתש אתחזי לי בביתה:

27 דימינה] ימי' I | די על] דעל I; [על] דאית M | שבעה] שבע I || 28
מן משחה] ממש' I | די על] דעל I; [על] דאית M | דמן דמדכי] דמד' I | ידי]
ידיה I | דימינה] ימי' I | רגליה] רגלוי I | אדמה] דמה I || 29 ומן] = ומה |
מן משחא] ממ' I | די על] דעל I; [על] דאית M | ידוי] ידה I | ראשה] רישא I |
דמן דמדכי] דמד' I || 30 מן שפנינייה] משפ' I | מן גוזלייה] מגו' I | מן]
מה M | מן די תארע] ממה דארע I || 31 תארע] יארע M | לחטאתה]
חטאתה I | לעלתה] עלת' I | מן] דן M | מן דמדכי] דמ[ד]' I || 32 גזירת
אורייתא דמן דבה מכתש] אחויית דאית ביה מ' M | ארעת ... דכותיה] תארע
בן ידוי ביומא דכוותה M || 33 ייי] ממריה דייי' M | [ועם אהרן]] desider
in text sed add in margine || 34 די אנה] דא' I | צרעה] [sic] תר' M |
בבית ארעא אחסנתכון] בבתי אחסנותכון M || 35 מריה דבייתה] דן דבייתה
דידה M | ויתני] ויתני I | אתחזי] [את]חוי I; אתחמי M.

36 Y el sacerdote ordenará vaciar (1) su casa antes de que el sacerdote venga a ver la afección para que no se (2) contamine todo lo que hay en la casa; y después vendrá el sacerdote a ver la casa.
37 Y verá la plaga y si la plaga en las paredes de la casa consiste en cavidades verduzcas o rojizas y el aspecto de las mismas es de estar más hundidas que la pared,
38 el sacerdote saldrá de la casa a la puerta de la casa y clausurará la casa siete días.
39 Y al día séptimo volverá el sacerdote y verá y si se ha corrido la plaga por las paredes de la casa,
40 el sacerdote mandará que arranquen las piedras en las que hay la plaga y que las arrojen fuera de la ciudad, a un lugar impuro (3).
41 Y hará raspar (4) la casa por dentro todo alrededor y verterán el polvo que habrán raspado (5), fuera de la ciudad, a un lugar impuro.
42 Y tomarán otras piedras y las introducirán en sustitución de las (otras) piedras, y tomará otro mortero y revocará la casa (6).
43 Pero si torna a salir (7) la plaga en la casa después de que arrancó (8) las piedras y después de haber raspado su casa y después de que fue revocada (9),
44 el sacerdote vendrá y entrará (10) a ver; y si se ha corrido la plaga en la casa, hay lepra declarada (11) en la casa; es impura.

(1) *Lit:* «y vaciarán»; M: «y vaciarán» (otro verbo: *nʿr*).
(2) M: «la afección para que no contamine todo lo que hay en casa».
(3) M: «que arrojen las piedras en las que hay la plaga fuera de la ciudad, porque el mismo que construyó la casa con la fuerza y opresión, será arrojado (*lit:* «serán arrojados»; pero quizá «arrojaréis») a un lugar inmundo».
(4) M: «rasparán».
(5) M: «(que) rasparon».
(6) M: «y revocarán (otro verbo) (la casa)».
(7) M: «a brotar».
(8) Tanto el texto como M e I parecen leer un sustantivo en estado constructo, pero el sustantivo sería *šmytt* (y no *šmtyt*). Se trata de un verbo con el signo de acusativo *yat* equivocadamente unido al verbo.
(9) M: «(después de que) la revocó» (otro verbo).
(10) «(el sacerdote) entrará».
(11) M: «inveterada».

36 ויפקד כהנא ויפנון ית ביתיה קדם עד לא יעול כהנא למחמי ית מכתשה ולא יסתאב כל מה די בבית[ה] ומן בתר כדין ייעול כהנא למיחמי ית ביתה:
37 ויחמי ית מכתשה והא מכתשה בכותלי דבייתה שקען ירקן או סמקן וחיזויהון מכיך מן כתלה:
38 ויפוק כהנא מן בייתה לתרע בייתה ויטרוד ית בייתה שבעה יומין:
39 ויחזור כהנא ביומא שביעיה ויחמי והא הלך מכתשה בכותלי דבייתה:
40 ויפקד כהנא וישמטון ית אבניה די בהן מכתשה ויטלקון יתהון לבר מן קרתה לאתר מסאב:
41 וית ביתה יקלף מן לגו מן חזור חזור וישפכון ית עפרא די יקלפון לבר מן קרתה לאת[ר] מסאב:
42 ויסבון אבנין אחרניין ויעלון יתהון תחות אבניה ועפר אחרן יסב וישוע ית ביתה:
43 ואם יחזור מכתשה ויהלך בביתה מן בתר די שמט ית אבניה ובתר דקליף ית ביתיה ומן באתר דאתטש:
44 וייתי ויעול כהנא ויחמי והא הלך מכתשה בביתה צרעה מחלטה היא בביתה מסאב הוא:

36 ויפנון] ויעבון [vid leg ויערון] M | מכתשה ולא יסתאב כל מה די בבית[ה]] מכתש ולא יסב [leg יסאב] כל מה דאית בבית M | די בבית[ה]] דבבתה I | כדין] כן M | ייעול] וע' [leg יע'] I || 38 מן בייתה] מב' I || 40 וישמטון ... מסאב] ויטלקון ית אבנייה דבהון מכתשה למברה לקרתה דאיהוא בנה ביתה באונס[ה] וטלומא יתרמון [leg? תרמון] לאתר מסאב M | די בהן] דב' I | די] דאית M | מן קרתה] מק' I || 41 יקלף] יקלפון M | מן לגו] מלג' I | מן חזור] חז' I | די יקלפון] דיק' I | יקלפון] קליפו M | מן קרתה] מק' I || 42 וישוע] ויטושון M || 43 ויהלך] ויפרוח M | מן בתר] מבתר I | די שמט ית] דשמטית in text; דשמת'[!] I | שמט ית אבניה] שמטית [leg שמט ית] אב' M | דקליף] די קליף I; די קלף M | דאתטש] ישיב [leg ישיע] יתיה M || 44 וייתי ויעול] ויעול I | מחלטה] מעתקה M.

45 Y demolerá (1) la casa —las piedras (2) y sus maderas y todo el revoque
de la casa— y lo arrojarán fuera de la ciudad, a un lugar impuro.
46 Y el que entrare dentro de la casa todo el tiempo que la tuviere
cerrada será impuro hasta la tarde.
47 Y el que durmiere en la casa, lavará sus vestidos, y el que comiere en
la casa, lavará sus vestidos.
48 Pero si el sacerdote viniere y viese que la plaga no se ha corrido en la
casa después de que se revocó (3) la casa, el sacerdote declarará pura
la casa pues la plaga se ha curado;
49 y tomará para purificar la casa dos pájaros y madera de cedro y color
de escarlata buena y el hisopo,
50 e inmolará uno de los pájaros dentro de un pote de arcilla sobre
agua (4) de fuente.
51 Y tomará la madera de cedro y el hisopo y el color escarlata y el pájaro
vivo y los sumergirá (5) en la sangre del pájaro sacrificado y en las
aguas de la fuente y asperjerá sobre la casa siete veces.
52 Y purificará la casa con la sangre del pájaro y con el agua de la fuente
y con el pájaro vivo (6) y con la madera de cedro y con el hisopo y con
el color de escarlata buena;
53 y soltará (7) el pájaro vivo (8) fuera de la ciudad, al campo, y así expiará
sobre su casa y será pura.

(1) M: «y destruirá».
(2) I: «sus piedras».
(3) M: «(después de que revocó» (otro verbo).
(4) I: «(sobre) una fuente».
(5) M: «(y el pájaro) que está con vida y (los) sumergirá».
(6) M: «y con el pájaro que está con vida y con la madera».
(7) M: «y soltará el pájaro vivo fuera de la ciudad, a campo abierto, y ocurrirá que si (la casa) está en disposición de ser afectada de nuevo por la lepra, el pájaro volverá junto a él. Y así expiará el sacerdote por la casa y será pura».
(8) M: «al pájaro que está con vida fuera (de la ciudad)»; I: «a un (pájaro)» (en vez de «[pájaro] vivo»).

45 ויפגר ית ביתה ית אבנא וית קיסוי וית כל עפרא דבייתה ויפק
לבר מן קרתה לאתר מסאב:
46 ומן דייעול לגו ביתה כל יומין די יטרוד יתיה יהוי מסאב עד
רמשא:
47 ומן די ידמוך בביתה יחוור ית לבושוי ומן די יאכול בביתה
יחוור ית לבושוי:
48 ואין מיעול יעו[ל] כהנא ויחמי והא לא הלך מכתשה בביתה מן
בתר דאתטש ית ביתה וידכי כהנא ית בייתה ארום איתאסי מכתשה:
49 ויסב למדכי ית ביתה תרתין צפרין וקיס דארז וצבע דזהורי
טבה ואזובה:
50 ויכוס ית צפירה חדתה לגו מן דחסף על מיין[!] מבוע:
51 ויסב ית קיסה דארזה וית אזוב וית צבע זהוריתה וית צפרה
דחייתה ויצבע יתהון באדמה דצפרה נכיסתה ובמיא דמבועה ויידי
על ביתה שבעה זמנין:
52 וידכי ית ביתה באדמה דצפרה ובמיא דמבועא ובצפרה חייתה
ובקיסה דארזא ובאזובא ובצבע זהוריתה טבתה:
53 וישלח ית צפרה חייתה לבר מן קרתה לאפי ברה ויכפר על
ביתיה וידכי:

45 ויפגר] ויסתר M | אבנא] [אב]נוי I | מן קרתה] מק' I || 46 ומן
דייעול לגו ביתה] ודיעול לבייתה M | לגו ביתה] לב' I | די יטרוד] דיט' I |
יהוי מסאב] יסתאב M || 47 ומן די ידמוך] ודידמוך M | די ידמוך] דדמו' I |
ומן די יאכול] ודיאכול M | די יאכול] דייכו' I || 48 מיעול] [מי]על I |
דאתטש] [leg אטח] די שטח M || 50 חדתה] חדא I; חתא M | מיין מבוע]
עיין I || 51 דחייתה ויצבע] דבחיין ויצבוע M | באדמה] בדם I | דצפרה
נכיסתה] צפרתה דנכיסה M || 52 באדמה] בדמה I | דמבועא] [דמ]בוע I |
ובצפרה חייתה ובקיסה] ובצפרתה דבחיין ובק' M | זהוריתה טבתה] זהרי
טבא I || 53 וישלח ... וידכי] ויפטור ית ציפורא חייתה למברא לקרתה
לאפי ברא ויהי אין יטיניוס[מ] [= ἕτοιμος] הוא למלקי תוב בצרעתה תויבה[י]
ציפורה לוותיה ויכפר כהנא על בייתה וידכי M | צפרה חייתה לבר] צפורתה
דבחיין לב' M | חייתה] חדא I | מן קרתה] מק' I.

54 Ésta es la ley (1) de toda afección de lepra —de la tiña,
55 de la lepra del vestido y de la casa,
56 y de las manchas, y de las costras y de las descoloraciones—
57 para enseñar (2) (a distinguir) entre cosa impura y pura. Éste es el estatuto de la ley (3) de la lepra.

CAPÍTULO XV

1 Y habló Yahweh (4) con Moisés y con Aharón diciendo:
2 Hablad con los hijos de Israel y decidles: Cuando un varón cualquiera tenga flujo que salga de su carne (5), su flujo es impuro.
3 Y ésta será la impureza mientras esté con su flujo: mane su carne (5) a causa de su flujo (6) o a causa de su flujo su miembro quede obstruido (7), su impureza será (como sigue):
4 Todo lecho (8) sobre el que se acueste el que padece flujo, será impuro, y todo objeto sobre el que se siente, será impuro.
5 Y el varón que tocare su lecho, lavará sus vestidos y se bañará en agua y será impuro hasta la tarde.
6 Y quien se siente sobre el objeto (9) sobre el que se sentó el enfermo de flujo, lavará sus vestidos y se bañará en agua y será impuro hasta la tarde.

(1) I: «(Éste es) el estatuto (de la ley)»; M: «(ésta es) la instrucción de la ley».
(2) M: «para distinguir».
(3) M: «(Ésta es) la instrucción del leproso».
(4) M: «el Verbo de Yahweh».
(5) Eufemismo por «de su miembro».
(6) I: «(a causa de) la destilación (de su flujo)»; M: «(mane su carne) a (*yat* signo de acusativo = hebr *ʼet*) (su flujo)».
(7) I: «(o) se haya obstruido (su carne)»; M: «(o) porque se haya obstruido (su carne)».
(8) M: «(toda) cama (*lit:* sitio de dormir) en el que duerma quien padece flujo».
(9) M: «(sobre) un objeto».

54 דא אוריתא לכל מכתש צרעתה ולנתקה:
55 ולצרעתה דלבושה ולביתה:
56 ולשומתה ולקלפתה ולבהקיתה:
57 ולמלפה בין מסאבה ובין דכיה דא גיזרת אוריתה דצרעה:

CAPUT XV

1 ומליל ייי עם משה ועם אהרן למימר:
2 מללו עם בני ישראל ותימרון להון גבר גבר ארום יהווי דייב מן בשר[ה] דובה מסאב הוא:
3 ודא תיהווי סאובתה בדוביה ריר בשריה מן דוביה או אתחת[ם] בשרה מן דובה סאובתיה היא:
4 כל מדמך די ידמך עלוי דיבה יסתאב וכל מן די יתיב עלוי יסתאב:
5 וגבר די יקרב במדמכיה יחוור לבושוי ויסחי במיא ויהוי מסאב עד רמשא:
6 ודיתיב על מנא די יתיב עלוי דיבה יחוור לבושוי ויסחי במיא ויהוי מסאב עד רמשה:

54 דא אוריתא] [אוריתא] גיזירת [דא] I | אוריתא] אורייתה אחויית M | צרעתה] צ['] M || 56 ולקלפתה] [וקל]פית[ה] M || 57 ולמלפה] למפרשה M | גיזרת אוריתה דצרעה] אחויית מצרעתה M.
15 1 ייי] ממריה דייי M || 2 דייב] דאב M || 3 סאובתה] סאיב' M | מן דוביה] [דוביה] ריר [מן] I | מן] ית M; cf אֶת TM | אתחת[ם]] אחתם בית I; [חתם]דאת M | מן דובה] מדו' I || 4 מדמך די ידמך עלוי דיבה] מדמוך די דימוך [ידמוך leg] עלויי[.] דייבה M | די ידמך] דדמיך I | דיבה] דובה I [prob leg דיבה sed haec v lect saepe recurrit] || די יתיב] דיתיב I || 5 די יקרב] דיקרב I; [די] יקרוב M | ויהוי מסאב] ויסתאב M || 6 מנא] מן M | די יתיב] דית' I | דיבה] [prob leg דיב] דוב I | ויהוי מסאב] ויסתאב I.

7 Y el que tocare el cuerpo del enfermo de flujo, lavará sus vestidos y se bañará en agua, y será impuro hasta la tarde.
8 Y si un enfermo de flujo escupe (en un hombre puro) (1), éste lavará sus vestidos y se bañará en agua y será impuro hasta la tarde.
9 Todo aparejo (2) sobre el que haya cabalgado el enfermo de flujo, será impuro,
10 y todo el que toque cualquier objeto que haya estado debajo de él, será impuro hasta la tarde, y el que transporta esas cosas lavará sus vestidos y se bañará en agua y será impuro hasta la tarde.
11 Y todo aquél a quien tocare el enfermo de flujo sin haber limpiado (3) en agua sus manos, lavará sus vestidos y se bañará en agua y será impuro hasta la tarde.
12 Y la vasija (4) de barro a la que toque el enfermo de flujo será rota y todo objeto de madera será limpiado y lavado con agua.
13 Cuando el que padece flujo quede limpio de su flujo, contará siete días para su purificación (5) y lavará sus vestidos y se bañará su cuerpo en agua de fuente; entonces será puro.
14 Y al octavo día tomará consigo dos tórtolas o dos palominos y vendrá (6) delante de Yahweh a la puerta de la tienda de la reunión y los entregará al sacerdote.
15 Y los ofrecerá el sacerdote, uno en sacrificio por el pecado y otro en holocausto; y así el sacerdote hará expiación por él (7), por su flujo.
16 Y cuando un varón tuviera polución, bañará en agua todo su cuerpo y será impuro hasta la tarde.

(1) Así corregimos el texto con TM O Ps; en el texto se lee: «en los que padecen flujo».
(2) M: «montura» (*lit:* «sitio de montar»).
(3) M: «(sin) haber lavado (sus manos)».
(4) I: «y toda vasija (de barro)».
(5) M: «para purificarle y lavará».
(6) M: «y entrará (delante de)».
(7) TM O Ps añaden: «delante de Yahweh».

7 ומן די יקרב בבשרה דדיבה יחוור לבושוי ויסחי במיא ויהווי מסאב עד רמשא:
8 וארום ירק דיבה בד[כי]יה יחוור לבושוי ויסחי במיא ויסתאב עד רמשא:
9 וכל מרכוב די ירכו[ב] עלוי דיבה יסתאב:
10 וכל דיקרב בכל מן די יהווי תחתוי יסתאב עד רמשא ו[ד]יטעון יתהון יחוור לבושוי ויסחי במיא ויסתאב עד רמשא:
11 וכל די יקרוב ביה דיבה וידוי לא שזיג במיא יחוור לבושוי ויסחי במיא ויסתאב עד רמשא:
12 ומן דחסף די יקרב ביה דיבה יתבר וכל מן דקיס יתמרק וישתטף במיא:
13 וארום ידכי דיבה מן דובה וימני ליה שבעה יומין לדכאותיה ויחוור לבושוי ויסחי בשרה במייא דמבוע וידכי:
14 וביומא תמיניה יסב ליה תרין שפנינין או תרין גוזלין בני יונן וייתי קדם ייי לתרע משכן זימנא ויתן יתהון לוות כהנא:
15 ויקרב יתהון כהנא חד לחטאתה וחד לעלתה ויכפר עלוי כהנה מן דוביה:
16 וגבר ארום יפוק מיניה תשמיש דזרע ויסחי במיא ית כל בשריה ויסתאב עד רמשא:

דדיבה] I | דיק' [די יקרב | M ודיקרוב בבש' [ומן די יקרב בבשרה 7
in text [בד[כי]יה | I דוב [דיבה 8 || M ויסתאב [ויהווי מסאב | I דדוב
[מרכוב | M בית [מר'] [מרכוב 9 || I ויהוי מסאב [ויסתאב | בדיביה
[דיקרב 10 || I דוב [דיבה | I דרכ' [vel? דיי'] [די ירכו[ב] | I הר' [המ' ?vel]
in text; ויטעון [ו[ד]יטעון | M תוחת' ;I תחות[וי] [תחתוי | M דיקרוב ;I דקרב
| I דוב [דיבה | M דיקרוב ;I דקרב [די יקרוב 11 || M ודיטעון ;I ודי יט'
[דיבה | I דק' [די יקרב | I וכל מן [ומן 12 || I וח' [יחוור | M שטף [שזיג
[לדכאותיה ויחוור | I דוב [דיבה 13 || I [ויש]טתף [וישתטף | I דוב
תריין שפנינין [תרין שפנינין 14 || I [במ]יין [במייא | M למדכייה יתיה ויח'
[ויקרב 15 || I לכהנא [לוות כהנא | M וייעול [וייתי | I שופ' [שפנינין | M
I. מדו' [מן דוביה | M ויקרוב

17 Y todo vestido y todo objeto de piel sobre el que cayere polución, (lo) lavará con agua y será impuro hasta la tarde.
18 Y cuando con una mujer tuviere comercio sexual ([1]) un hombre, se lavarán (los dos) con agua y serán impuros hasta la tarde.
19 Y cuando una mujer tenga flujo —y su flujo es sangre en su cuerpo— siete días permanecerá en la separación de su menstruación, y todo el que la toque será impuro hasta la tarde.
20 Y todo aquello sobre lo que se acueste durante la separación de su menstruación, será impuro, y todo objeto sobre el que se siente, será impuro,
21 y cualquiera que toque el lecho de ella, deberá lavar sus vestidos y se tendrá que bañar en agua, y será impuro hasta la tarde.
22 Y todo el que tocare en cualquier objeto sobre el que se haya sentado, lavará sus vestidos y se bañará en agua y será impuro hasta la tarde.
23 Y si algo se encuentra sobre el lecho ([2]) o sobre el objeto sobre el que ella se haya sentado, así que uno lo toque, será impuro hasta la tarde.
24 Y si un hombre tiene comercio carnal con ella, se le comunicará la menstruación de ella; será impuro siete días y todo lecho ([3]) sobre el que se acueste será impuro.
25 Y cuando una mujer tenga flujo ([4]) muchos días en tiempo que no corresponde a su regla o cuando (tenga flujo) ([5]) después de la menstruación, todos los días de su flujo impuro será como los días de separación de su menstruación: será impura.

([1]) I: «(y cuando un hombre) se acostare (en comercio sexual) (con una mujer)».
([2]) M: «(sobre) la cama» (*lit:* «sitio de dormir»).
([3]) M: «(y si) un hombre cohabita con ella, será sobre él (se le comunicará) la separación de la menstruación de ella: será impuro siete días y toda cama (*lit:* «sitio de dormir»)...».
([4]) TM O Ps añaden «de sangre»; lo mismo M I.
([5]) Corregimos el texto que dice: «cuando vuelva».

17 וכל לבוש וכל מן דמשך די יהווי עלוי תשמיש דזרע ויחוור במיא ויסתאב עד רמשא:
18 ואתתה די ישמש גבר עמה תשמיש דזרע וישזגון במיא ויסתאבון עד רמשא:
19 ואתה ארום תיהוי דייבה דם תיהוי דובה בבשרה שבעה יומין תיהוי בריחוק נדתה וכל די יקרוב בה יסתא[ב] עד רמשא:
20 וכל די תדמוך עלוי ברחוק נדתה יסתאב וכל מן די תתב עלוי יסתאב:
21 וכל די יקרוב במדמוכה יחוור לבושוי ויסחי במיא ויסתאב עד רמשא:
22 וכל מן די יקרוב בכל מן די תתב עלוי יחוור לבושוי ויסחי במיא ויסתאב עד רמשא:
23 ואין על מדמכה הוא או על מנה דהיא יתבה עלוי כד יקרוב בה יהוי מסאב עד רמשא:
24 ואם משמשה ישמש גבר עמה ותהי נדתה עלוי יהוי מסאב שבעה יומין וכל מדמוך די ידמוך עלוהי יסתאב:
25 ואתה ארום ידוב דוב יומין סגין בלא אשון נדתה או ארום ת[ד]וב על נדתה כל יומי דוב סאבתה כיומי ריחוק נדתה תהוי מסאבה היא:

17 די יהווי] דיהוי I || 18 ואתתה] ואיתה I | די ישמש] דשכב I |
די] ארום M | תשמיש דזרע] שכבת זרעא I || 19 דייבה] דובה I | דם]
אדם I | תיהוי] prob leg יהוי c M | בריחוק] רחק[?] M | וכל] כל I | די
יקרוב] דיקרוב I | יסתא[ב]] in text יסתא || 20 די] מה די M | די תדמוך]
דדמוך I | די תתב] דתתב I || 21 די יקרוב] דקרב I || 22 די יקרוב]
דקר׳ I | די תתב] דתת׳ I || 23 מדמכה] בית מדבוך [leg בית מדמוך] M |
מנה דהיא] מן די היא M | יתבה] יתבא I | כד יקרוב] בזמנה די תקריב
[leg דיתקריב] M || 24 משמשה ... מדמוך] מזדמנה יזדמן גבר עמה ותהווי
ריחוק נדתה עלוי יסתאב שובעה יומין וכל בית מדבוך [leg מדמוך] M | די
ידמוך] דדמו׳ I || 25 דוב] אדמה [דוב] I; אד[מה] M | ת[ד]וב] in text
תתוב | יומי] יומין in text | סאבתה] סאיבותה M.

26 Todo lecho sobre el que ella se acueste durante todos los días de su flujo, será para ella como el lecho de su menstruación ([1]), y todo objeto sobre el que se siente, será impuro como si se tratara de la impureza de la separación de su menstruación.
27 Todo el que los tocare, será impuro y tendrá que lavar sus vestidos y que bañarse en agua y será impuro hasta la tarde.
28 Y si ella quedase limpia ([2]) de su flujo, contará siete días y después será pura.
29 Y al octavo día, tomará consigo dos tórtolas o dos palominos y los traerá al sacerdote a la puerta de la tienda de la reunión.
30 Y el sacerdote ofrecerá uno como sacrificio por el pecado y el otro como holocausto y el sacerdote hará por ella, delante de Yahweh, el rito de expiación por su flujo impuro.
31 Y advertiréis a los hijos de Israel de su impureza para que no mueran en su impureza ([3]), para que no contaminen mi santuario, pues la Gloria de (mi) ([4]) *Šekiná* habita entre ellos.
32 Éste es el estatuto de la ley ([5]) del que padece flujo y del que tiene polución ([6]) que le hace impuro
33 y de la mujer que tiene su regla: del que tiene flujo ([7]), hombre o mujer ([8]), y también del varón que usa de mujer impura.

Fin de la *parašá iššah ki tazria*ʿ

([1]) M: «(durante todos) los días en que tiene flujo como el lecho del (tiempo de) separación de su menstruación».
([2]) I: «(y si) quedaren limpias».
([3]) M: «(... de) sus impurezas para que no mueran en sus impurezas».
([4]) *Lit:* «de *su Šekiná*»; quizá sea una falta del copista o expresión de respeto.
([5]) M: «(Ésta es) la instrucción del que padece flujo».
([6]) I: «efusión seminal de cópula».
([7]) M: «y de la mujer que tiene flujo en la separación de su menstruo: de (todo) el que padece flujo».
([8]) M: «hijo varón o hija hembra; y también del varón...».

26 כל מדמוך די תדמוך עלוי כל יומי דובה כמדמוך נדתה יהוי
להּ וכל מן די תתב עלוי מסאב יהווי כסואבת ריחוק נדתה:
27 כל די יקרוב בהון יסתאב ויחור לבושוי ויסחי במיא ויהוי מסאב
עד רמשא:
28 ואן אדכיית מן דובה ותמני ליה שבעה יומין ומן בתר כדין תדכי:
29 וביומא תמיניה תסב לה תרין שפנ[י]נין או תרין גוזלין בני יונן
ותתי יתהון לוות כהנא לתרע משכן זימנא
30 ויקרב כהנא ית חד חטאת[ה] וית חד עלתה ויכפר עליה כהנא קדם
ייי מן דוב סאֿתה:
31 ותזהרון ית בני ישראל מן סאבותהון דלא ימותון בסאבתהון
דלא יסאבון ית בית מקדשי דאיקר שכינתיה שריה בניהון:
32 דא גיזירת אוריתה דדיבה וית מה די תפוק מיניה תשמיש דזרע
למסתאבה בה:
33 ודיבתה ית דובה ודדייב ית דובה לדכר או לנקבה ולגבר די
ישמש עם אתה מסאבה:

חסולת פרשת אשה כי תזריע

26 מדמוך] [מדמוך] סאיבותה M, sed vid transp ante כמדמוך |
יומין דהיא דייבה כמדמו[ך] יומי דובה כמדמוך נדתה] I דדמוך | די תדמוך]
M כל דיקרוב] כל די יקרוב 27 || I דת' די תתב] | M ריחוק נד[תה] |
M תדכי ;I [אד]כיין] אדכיית 28 || I וח' ויחור] | I דקרב די יקרוב]
תרין | שפנונין in text שפנ[י]נין] 29 || I וב' ומן בתר] | I מדו' מן דובה]
עלתה | M לח' חטאת[ה]] | I אחד חד] 30 || I לכ' לוות כהנא] | M תריין
מן סאבותהון] 31 || M סאו' סאבתה] | I מדו' מן דוב] | M לעלתה
M | סאיביהון ולא ימותון בסאיביהון סאבותהון דלא ימותון בסאבתהון] | I מס'
גיזירת אוריתה דדיבה] 32 || שכינתי ?leg שכינתיה] | M די יקר דאיקר]
M | ודי יפוק וית מה די תפוק] lect suspect | וית מה] M אחוויית די[בה]
ודיבתה ית דובה ודדייב ית] 33 || I שכבת זרע דתשמיש תשמיש דזרע]
לביר וכר [דכר] leg לדכר או לנקבה ולגבר] | M ודייבה בריחוק נדתה ודאיב ית
M. מסא' אתה מסאבה] | I דישמ' די ישמש] | M או לברה נקבה ולג'

CAPÍTULO XVI

1 Y habló Yahweh (1) con Moisés después que murieron los dos hijos
del gran sacerdote Aharón al ofrecer (2) delante de Yahweh un sacri-
ficio superfluo, fuera de tiempo (3), para el que no habían recibido
orden (4), por lo que murieron.
2 Y dijo Yahweh (1) a Moisés: Habla con Aharón tu hermano que no
(entre) (5) en cualquier tiempo (6) en el santuario, a la parte de dentro
del velo, frente al propiciatorio que está sobre el arca del testimonio
para que no muera, pues en las (7) nubes de la Gloria de mi *Šekiná*
mi Verbo, se manifestará (8) encima del propiciatorio.
3 Según este rito entrará Aharón a servir dentro de la casa de la mora-
da (9), con un novillo para el sacrificio por el pecado y un carnero para
el holocausto.
4 Se revestirá túnicas sagradas de lino, y sobre su cuerpo llevará unos
zaragüelles (10) de lino, y se ceñirá cintos de lino, y con turbantes de
lino ceñirá (la cabeza) (11); son vestiduras (12) sagradas de que se
revestirá una vez que haya bañado en agua su cuerpo.
5 Y del pueblo de la comunidad (13) de los hijos de Israel tomará dos ca-
britos para el sacrificio por el pecado y un carnero para el holocausto.
6 Y ofrecerá Aharón el toro del sacrificio por el pecado, que es de su
propiedad (14), y hará expiación por sí (15) y por los hombres de su casa.

(1) M: «el Verbo de Yahweh».
(2) M: «(los dos hijos de Aharón) los sacerdotes al ofrecer».
(3) I: «(al ofrecer) delante de Yahweh (un sacrificio superfluo) fuera de tiempo».
(4) M: «(al ofrecer) fuego extraño delante de Yahweh, cosa que no (les había ordenado)».
(5) Falta en el texto, M I.
(6) Es decir, libremente, según su voluntad; M: «(en cualquier) hora (tiempo)».
(7) M: «(pues) en la nube de la Gloria (de mi *Šekiná*)».
(8) M: «se manifiesta» (el mismo verbo en participio).
(9) M: «Según este mandamiento entrará Aharón el día de la Expiación *(Kippurim)* al lugar santo»; M: (entrará) para servir (*lit:* «y servirá») al santuario».
(10) M: «unas bragas».
(11) Se sobreentiende; M: «(y con turbantes de lino) se ceñirá; son vestiduras...».
(12) I: «sus vestiduras (son cosa santa)».
(13) I: «(y de) la comunidad (de los hijos...)».
(14) M: «que trajo de su propiedad».
(15) *Lit:* «por medio de él y por medio de los hombres de su casa». Hemos traducido a M.

CAPUT XVI

1 ומליל ייי עם משה מן בתר דמיתו תרין בנוי דאהרן כהנא רבה
בקרבותהון קרבן יתיר דלא בזמנה קדם ייי די לא אתפקדו ומיתו:
2 ואמר ייי למשה מליל עם אהרן אחוך דלא יהווי [עליל] בכל זמן
לבית מקדשה לגו מן פרכתה לקבל כפרת די על ארונה דסהדותה
דלא ימות ארום בעננֵי איקר שכינתי ממרי איתגלי על כפרתה:
3 כהדן סדרא יהוי אהרן עלל לשמשה לגו בית משריתא בתור בר
תורין לחטאתה ודכר לעלתה:
4 כתנן דבוץ דקדש ילבש ומכנסין דבוץ יהוון על בשריה והמיינין
דבוץ יאסר ובמצנפן דבוץ יטכס לבושי קדשא אינון ויסחי במיא
ית בשריה וילבש יתהון:
5 ומן לוות עם כנשתה דבני ישראל יסב תרין צפירין דעיזין לחטאתה
ודכר חד לעלתה:
6 ויקרב אהרן ית תורא דחטאתה דמן דידיה ויכפר על ידוי ועל
ידי אנשי בייתה:

16 1 ייי] ממריה דיי' M | כהנא רבה בקרבותהון] כהניא בק' M |
יתיר דלא בזמנה קדם] אשה ברייה קדם ייי' מה די לא M | קרבן ... די לא]
[יתיר] קדם ייי' דילא בזמנא ק' I | אתפקדו] יתי' I || 2 ייי] ממריה דיי' M |
זמן] שעה M | יהווי] in text, M, I desider עליל; cf v 3 | דלא] לא M | מן
דסהדותה | דאי[ת] M | די] דעל I | די על] כלוקבל M | לקבל] מפ' I | פרכתה]
כהדן 3 || מתגלי M; יתי' I | איתגלי] בענן יקר M | בעננֵי איקר] ולי' M | דלא]
לשמשה] כהדא מצוותה יעול אהרן ביומא דכיפורי לקודש' M | ... משריתא]
[ודכר] ודכר] M | ומשמש לבית קדשה] לשמשה ... משריתא | I למש[משה]
ובמצנפן] ואברקסין M | ומכנסין] כוטון M | [כותנן ?leg] כתנן] 4 || M חד
הנון] אינון M | לבושי I | לבושי] יצטנף לבו' M | יטכס לבושי] ומצנפן M |
צפירין I | כניש' I | עם כנשתה] ומלי' I | ומן לוות] 5 || M וילבוש] וילבש]
דאייתי] דמן דידיה M | ויקרוב] ויקרב 6 || צפירי בני עיז' M | דעיזין]
ידוי] ידי I | עלוי ועל M | על ידוי ועל] אנשי ... אנש' M | מן דידיה I.

7 Y cogerá los dos cabritos y los colocará delante de Yahweh a la puerta (1) de la tienda de la reunión,
8 y echará Aharón suertes sobre los dos cabritos: una suerte «para el nombre del Verbo de Yahweh» y otra suerte «para Azazel» (2).
9 Y Aharón ofrecerá el cabrito sobre el que cayó la suerte «para el nombre del Verbo de Yahweh» y le sacrificará en sacrificio por el pecado.
10 Y el cabrito sobre el que recayó la suerte «para Azazel» lo pondrá vivo delante de Yahweh para practicar sobre él el rito de expiación para enviarle a Azazel al desierto.
11 Y Aharón ofrecerá el toro del sacrificio por el pecado, de su propiedad (3), y hará expiación por sí (4) y por los hombres de su casa y degollará el toro del sacrificio por el pecado, de su propiedad (3).
12 Y tomará de encima del altar de delante de Yahweh, un brasero lleno de brasas y dos puñados llenos de incienso aromático en polvo y lo llevará al interior del velo.
13 Y pondrá el incienso sobre el fuego delante de Yahweh de modo que el humo de incienso cubra el propiciatorio que está sobre el testimonio (5) y él no muera.
14 Y tomará sangre (del toro) (6) y asperjerá con su dedo sobre el propiciatorio por el lado oriental (7), y delante del propiciatorio hará siete aspersiones de sangre con su dedo.
15 Y degollará el cabrito del sacrificio por el pecado, procedente del pueblo (8), y traerá su sangre a la parte interior del velo, y hará con su sangre como hizo con la sangre del toro: lo asperjerá sobre el propiciatorio y frente (9) al propiciatorio.

(1) M: «detrás (de la tienda de la reunión)»; pero probablemente hay que leer «en la puerta (de la tienda...)».
(2) M: «una suerte para el nombre de Yahweh, para hacer expiación por el pueblo, y la otra suerte, para soltar(lo) a un desierto de precipicios para Azazel».
(3) M: «que trajo de (su propiedad)».
(4) M: «por sí y por los hombres de (su casa)»; el texto *lit:* «por medio de sí y por medio de los hombres de su casa».
(5) Es decir, sobre el arca de la alianza.
(6) Falta en el texto, M, I; pero está en TM O Ps.
(7) M: «por el lado del este, y delante del...».
(8) I: «(el cabrito del sacrificio por el pecado) del pueblo»; M: «que pertenece al pueblo».
(9) M: «delante del».

7 ויסב ית תרין צפיריה ויקים יתהון קדם ייי לתרע משכן זימנא:
8 ויתן אהרן על תרין צפיריה עדוין עדיו חד לשם ממרי[ה] דייי
ועדיו חד לעזאזל:
9 ויקרב אהרן ית צפירה די סלק עלוהי עדוה לשם ממריה דייי
ויקרב יתה לתטאתה:
10 וצפירה די סלק עלוי עדוה לעזאזל יקים יתה לחיים קדם ייי
למכפרה עלוי למשלחה יתיה לעזאזל למדברה:
11 ויקרב אהרן ית תורה דחטאתה דמן דידיה ויכפר על ידוי ועל ידי
אנשי ביתיה ויכוס ית תורה דחטאתה דמן דידיה:
12 ויסב מלא מחחיתה גומרין דאשה מעלוי מדבחה מן קדם ייי ומלו
חופנוי קטרת בסמנין דקיקה ויעל לגו מן פרכתה:
13 ויתן ית קטרתה על אשתה קדם ייי ויכסי תננה דקטרתה ית כפרתה
די על סהדותה ולא ימות:
14 ויסב מן אדמה וידי באצבעה על אפי כפרתה מן מדנחה וקדם
כפרתה ידיה שבעה זמנין מן אדמה באצבעיה:
15 ויכוס ית צפירה דחטאתה דמן עמא וייתי ית אדמה לגו מן פרכתה
ויעבד לאדמה היך מה דעבד לאדמה דתורה וידי יתיה על כפרתה
ולקבל כפרתה:

7 לתרע] [prob leg בתרע] בתר M || 8 עדיו ...] עדב חד לשמה
| M עדיו] עדיוו | M דייי לכפרה על עמא ועדב חד למפטור למדבר צוק לעזזל
ועדיו] ועדיוו M || 9 די סלק] דס' I | עדוה] [leg? עדוא] עדיא I || 10
די סלק] דס' I | לחיים] בחיין M | למכפרה] לכ[פרה] I || 11 דמן] דאייתי
מן M | על ידוי ועל ידי אנשי] ועל אנ' [leg עלוי] עלווי M | דמן] דאייתי מ[ן] M |
דמן דידיה] דמד' I || 12 ומלו] ומלוי I | חופנוי] חופ[נויי] M | לגו מן פרכתה]
מן לגו פ' M | מן פרכתה] מפ' I || 13 תננה דקטרתה] ענן קט' M | די]
דאית M | די על] דעל I | ולא] דלא I || 14 מן אדמה] מאדמה I | מן
מדנחה] ממ' I | מן מדנחה וקדם] ולקדם לקדמין M | ידיה] ידי vid leg |
שבעה] שובעה I | מן אדמה] מדמא I || 15 דמן עמא] דעמא I; דאית לעמא
אדמה] דמא I | לגו מן פרכתה] מן לגו פ' M | מן פרכתה] מפ' I | לאדמה
היך] [היך] דמא I; ית אדמה היך M | היך מה] כמא I | לאדמה] לדמא I |
ולקבל] לקדם M.

16 Y (así) hará la expiación ([1]) de las cosas santas ([2]) por las impurezas ([3])
de los hijos de Israel y por sus transgresiones cualesquiera que sean sus
pecados, y de igual modo hará en la tienda de la reunión, donde mora
en medio de sus impurezas, la Gloria de su *Šekiná*.
17 Y nadie esté en la tienda de la reunión desde que él entre dentro del
santuario a hacer expiación hasta que saliere, y después de haber hecho
la expiación por sí ([4]), por los de su casa y por toda la congregación
de la comunidad de los hijos de Israel,
18 saldrá al altar que está ante Yahweh y hará por él la expiación,
tomando sangre del toro y sangre del cabrito y poniéndola sobre los
cuernos del altar todo alrededor.
19 Con el resto de la sangre hará con su dedo siete aspersiones sobre él.
Así lo hará puro y santificado de las impurezas ([5]) de los hijos de
Israel.
20 Y cuando haya terminado de hacer la expiación del santuario y de la
tienda de la reunión y del altar, hará acercar el cabrito vivo.
21 Y Aharón apoyará sus ([6]) manos sobre la testuz del cabrito vivo y
confesará sobre él todos los pecados de los hijos de Israel y todas sus
transgresiones, cualesquiera que sean sus pecados, y los ([7]) depositará
sobre la testuz del cabrito y lo enviará al desierto, mediante un hombre
preparado.
22 Y el cabrito llevará ([8]) sobre sí todas sus iniquidades a tierra aparta-
da ([9]). Y después de que haya enviado el cabrito al desierto,
23 Aharón entrará en la tienda de la reunión y se despojará de los vesti-
dos ([10]) de lino que había vestido al entrar dentro del santuario ([11]) y
los dejará allí ([12]).

([1]) Es decir, la purificación.
([2]) El «Sancta sanctorum» o santuario con las cosas santas en él guardadas; M: «(la expiación del) santuario».
([3]) M: «(por) las impurezas de» (otra palabra).
([4]) *Lit:* «por medio de sí y por medio de los hombres de su casa, y por medio de toda la congregación». M: «por sí y por los hombres (de su casa)»; M: «(y por) toda la congregación de Israel».
([5]) M: «(de) las impurezas (otra palabra) de los...».
([6]) I: «(sus) dos (manos)».
([7]) M: «(y) Aharón (depositará)».
([8]) *Lit:* «recibirá» M: «transportará».
([9]) M: «solitaria».
([10]) M: «y se quitará sus vestidos».
([11]) M: «(al entrar) al santuario».
([12]) M: + «por los siglos de los siglos.

16 ויכפר על קודשיה מן סואבותהון דבני ישראל ומן סרחניהון לכל
חוביהון וכן יעביד למשכן זמנא די שרי איקר שכינתיה בגו
סואביהון:
17 וכל בר נש לא יהווי במשכן זימנה במעלה לכפרה בגו בית קדשה
עד מפקה ויכפר על ידוי ועל ידי אנשי ביתיה ועל ידי כל קהל
כנישתה דבני ישראל:
18 ויפק למדבחה די קדם ייי ויכפר עלוי ויסב מן אדמה דתורא ומן
אדמה דצפירה ויתן על קרנתה דמדבחה מן חזור חזור:
19 וידי עלוי מן אדמה באצבעה שבעה זמנין וידכי יתיה ויקדש יתיה
מן סאובתהון דבני ישראל:
20 וישלם מן למכפרה ית קדשה וית משכן זימנא וית מדבחה ויקרב
ית צפירה דבחיין:
21 ויסמוך אהרן ית ידוי על ראשה דצפירה דבחיין ויתודי עלוי
ית כל חובהון דבני ישראל וית כל סרחניהון לכל חוביהון ויתן
יתהון על רישיה דצפירה וישלח ביד גבר מזמן למדבר[ה]:
22 ויקבל צפירה עלוי ית כל חוביהון לארע מפסקה וישלח ית
צפירה במדברה:
23 ויעל אהרן למשכן זימנה וישלח ית לבושי בוצא די לבש במעלה
לגו בית קדשה ויצנע יתהון תמן:

16 קודשיה] [קוד]שיא I; בית קוד' M | מן סואבותהון] מסואבותהון I; [מן] סאיביהון M | די שרי] דאשרי I | די שרי איקר ... סואביהון] דיקר שכינתיה שרייה בגו סאיביהון M || 17 על ידוי ועל ידי אנשי] עלוי ועל אנ' M | ידי כל קהל ... יש'] כל קהלה די[שראל] M || 18 ויפק] ויפוק M | ומן אדמה] ומדמה I | מן אדמה] מדמה I | די] דאית M | די קדם] דק' I | קרנתה] [קר]נת I | דמדבחה] מ' I | מן חזור] חז' M || 19 אדמה] דמא I | סאובתהון] סאיביהון M || 20 למכפרה] לכפ' M || 21 ית ידוי] [ית] תרתין [ידוי] I | ראשה] ריש I | דצפירה] צפ' I | יתהון] אהרן M | רישיה] ראשה I | דצפירה] צפ' I || 22 ויקבל] ויסבול M | מפסקה] צדי M || 23 וישלח ית לבושי] ויחלוש ית לבושוי M | די לבש] דל' I | לגו בית] לבית M | ויצנע] ויצבע [leg ויצנע] M | תמן] [תמן] לעלמי עלמין M.

24 Y se lavará el cuerpo en agua en lugar santo y se revestirá sus vestiduras; después saldrá y ofrecerá su holocausto y el holocausto del pueblo y hará expiación por sí mismo y por la gente del pueblo (1).
25 Y la grasa del sacrificio por el pecado la dispondrá encima del altar.
26 Y el que envió el cabrito a Azazel lavará sus vestidos y bañará su cuerpo en agua y después podrá entrar al campamento.
27 Y hará sacar fuera del campamento el toro del sacrificio por el pecado y el cabrito del sacrificio por el pecado cuya sangre fue llevada dentro del santuario para hacer la expiación, y quemarán en el fuego sus pellejos, sus carnes y sus excrementos (2).
28 Y el que lo haya quemado, lavará sus vestidos y bañará su carne con agua y después entrará al campamento.
29 Y será para vosotros estatuto perpetuo: En el mes séptimo (3), a los diez días del mes, pondréis en ayuno a vuestras personas y no haréis ningún trabajo, tanto los indígenas como los extranjeros que residen entre vosotros.
30 Porque en ese día hará expiación sobre vosotros para purificaros; de todos vuestros pecados seréis purificados delante de Yahweh.
31 Será para vosotros sábado de completo reposo y haréis ayunar (4) en él a vuestras personas. Es ley perpetua.
32 Y hará la expiación el sacerdote al que habrá (ungido) (5) y ordenado para servir en el gran sacerdocio tras su padre (6), y se revestirá de sus vestiduras de lino: las vestiduras del santuario.

(1) *Lit:* «por medio de sí y por medio de la gente del pueblo»; M: «por sí y por el pueblo».
(2) M: «sus excrementos» (otra palabra).
(3) M: «(en el mes 7.º). A los diez días del mes de Tišri, ayunaréis y os mortificaréis dejando de comer, beber, los baños (*lit:* «la casa del baño» *o* «el baño»), ungirse, llevar sandalias y usar del lecho (matrimonial)».
(4) I: «ayunad».
(5) Así con M y TM O Ps; el texto y I: «(al que) purificó».
(6) M: «(para servir) en lugar de su padre».

24 ויסחי ית בשרה במיא באתר קדיש וילבש ית לבושוי ויפוק ויקרב
ית עלתה וית עלתהון דעמא ויכפר על ידוי ועל ידי אנש עמה:
25 וית תרבה דחטאתה יסדר על גבי מדבחה:
26 ומן דמשלח ית צפירה לעזאזל יחוור לבושוי ויסחי ית בשריה
במיא ובתר כדין ייעול לגו משריתה:
27 וית תורה דחטאתה וית צפירה דחטאתה די אתועל אדמהון
למכפרה לגו בית מקדשה יפק לבר מן משריתה ויקדון בנורא ית
משכיהון וית בשריהון וית רעיהון:
28 ומן דמוקד יתהון יחוור לבושוי ויסחי ית בשריה במיא ומן בתר
כדן ייעול למשריתה:
29 ותהי לכון לקיים עלם בירחה שביעיה בעשרה יומין לירחה תצומון
ית נפשתכון וכל עבידה לא תעבדון יציביה וגיוריה דמתגיירין
ביניכון:
30 ארום ביומא הדין יכפר עליכון למדכיי[ה] יתכון מן כל חוביכון
קדם ייי תדכון:
31 שבת שבתה היא לכון ותצומון ביה ית נפשתכון קיים עלם:
32 ויכפר כהנא די [רב]י יתיה ודי ישלם ית קרבן ידוי למשמשה
בכהונתה רבתה בתר אבוי וילבוש ית לבושי בוצה לבושי בית
קדשא:

24 על ידוי ועל ידי אנש עמה] M עלוי ועל עמה || 26 ומן דמשלח]
M ודמ' | יחוור] I וחו' | לגו משריתה] M למשירייתה || 27 די אתועל]
I דית' | אדמהון] I דמ'; M ית אד' | לגו] I בג' | מן משריתה] I ממ' | רעיהון]
M מרעיהון || 28 ומן דמוקד] M ודמו' | ומן בתר] I ובת[ר] | כדן] I כן ||
29 עלם] M דיעלם | שביעْיה ...] בעשתי יומין לירחא דתשרי תצומון
ותענון ית נפשתכון ממיכל ומשתיה מבבינה [leg מבלינה vel מביבנה] וסיכותה
ושומת סנדלה ותשמי[ש] מיטה M: Circellus huj v lect posit super שביעה,
vid transp ad בעשרה | עבידה] I עיבי' || 30 מן כל] I מכל || 31
ותצומון] I צומון; M ותצימון | עלם] M דע' || 32 די [רב]י] די דכי in
text; [leg דרבי] דדכי I; [די] רבי M | ודי ישלם] I ודיש' | למשמשה] I לשמ' |
בכהונתה רבתה בתר אבוי] M חולף אבוי | וילבוש] [ויל]בש I.

33 Y hará la expiación del Santo (¹) de los santos y de la tienda de la reunión y hará la expiación del altar; y hará el rito de expiación sobre los sacerdotes y sobre todo el pueblo de la congregación.
34 Y esto será para vosotros estatuto eterno: hacer expiación de todos sus pecados, por los hijos de Israel, una vez al año (²). E hizo (³) tal como Yahweh (⁴) había ordenado a Moisés.

CAPÍTULO XVII

1 Y Yahweh (⁴) habló con Moisés diciendo:
2 Habla con Aharón y con sus hijos y con todos los hijos de Israel y diles: Ésta es la palabra que Yahweh (⁴) ha ordenado diciendo:
3 Todo hombre de la casa (⁵) de Israel que inmolare toro, cordero o cabrito (⁶) dentro del campamento o que lo inmolare fuera del campamento,
4 y no lo trajere (⁷) a la puerta de la tienda de la reunión para ofrecerlo como ofrenda ante Yahweh delante de la tienda de Yahweh, a ese hombre le será imputada la sangre como si hubiese derramado sangre inocente, y tal hombre (⁸) será exterminado de en medio de su pueblo;
5 (Esto) a fin de que traigan los hijos de Israel sus víctimas que ellos sacrifican en el campo, las traigan delante de Yahweh a la puerta de la tienda de la reunión, al sacerdote, delante de Yahweh y las sacrifiquen como sacrificio de cosas santas ante Yahweh,
6 y el sacerdote rocíe la sangre sobre el altar de Yahweh a la puerta de la tienda de la reunión y disponga la grasa como olor grato al nombre de Yahweh,

(¹) *Lit:* «de la casa del Santo de los santos»; o sea, del Santísimo; M: «del santuario del templo» (= casa santa).
(²) M: «una vez cada año»; M: «(una) vez al año a los diez días del mes de Tišrí».
(³) Aharón, según Ps.
(⁴) M: «el Verbo de Yahweh».
(⁵) M: «de los hijos de Israel».
(⁶) M: «(o) macho cabrío en el campamento».
(⁷) M: «trajere» (otro verbo).
(⁸) I: «persona» (*lit:* «alma»).

33 ויכפר ית בית קדש קדשיה וית משכן זימנה וית מדבחה יכפר
ועל כהנייה ועל כל עם קהלא יכפר:
34 ותיהוי דא לכון לקים עלם למכפר[ה] על בני ישראל מן כל
חוביהון חדא זמן בשתה ועבד היך מה די פקד ייי ית משה:

CAPUT XVII

1 ומליל ייי עם משה למימר:
2 מליל עם אהרן ועם בנוי ועם כל בני ישראל ותימר להון דן
פתגמא די פקד ייי למימר:
3 גבר גבר מבית ישראל די יכוס תור אמר או גדי בר עזין במשריתה
או די יכוס לבר ממשריתה:
4 ולתרע משכן זמנה לא אייתי יתיה למקרבה יתיה קרבן קדם ייי
קדם משכנה דייי אדם יתחשב לגברה ההוא כילו אדם זכיי שפך
וישתצי גברא ההוא מן גו עמיה:
5 מן בגלל די ייתון בני ישראל ית דבחהון די אנון דבחין באפי
ברא וייתון יתהון קדם ייי לתרע משכן זמנה לוות כהנה קדם
ייי ויכסון נכסת קדשין קדם ייי יתהון:
6 ויזרק כהנא ית אדמה על מדבחה דייי בתרע משכן זמנא ויסדר
תרבה לריח דרעוה לשמה דייי:

33 בית קדש קדשיה וית] מקדש בית קודשא וית M || **34** עלם] דעלם
M | מן כל] מכל I | חדא זמן בשתה] חד זמן בכל שתה M; [חדא] זמנה בשתה
בעשרתי יומין לירח תשרי M | די פקד] דפ' I | ייי] ממריה דייי' M.
17 1 ייי] ממריה דייי' M || 2 די פקד] דפ' I | ייי] ממריה דייי' M ||
3 מבית] מן בית I | מבית ישראל] מן בני יש' M | די יכוס 1.°, 2.°] דיכוס
I 1.°, 2.° | גדי בר עזין במשריתה] עז במ' M || 4 אייתי] יעל M | אדם 1.°,
2.°] דם I 1.°, 2.° | גברא] נפשה I | מן גו] מגו I || 5 די ייתון] דייתון I |
די אנון] דא' I | אנון] הינון M | באפי] על אפי M | נכסת] נכי' M.

7 y no ofrezcan ya más sus sacrificios a los demonios (1) en pos de los cuales ellos yerran: Ésta será ley perpetua para ellos a lo largo de sus generaciones.
8 También les dirás: Cualquier hombre de la casa (2) de Israel y de los forasteros que habitan entre vosotros (3) que ofrezca un holocausto o sacrificios,
9 y no lo traiga (4) a la puerta de la tienda de la reunión para ofrecerlo delante de Yahweh, ese hombre será exterminado de en medio de su pueblo.
10 Y cualquier hombre de la casa (5) de Israel y de los forasteros que habitan entre ellos (6) que coma (cualquier sangre, pondré mi fuerte enojo contra la persona que coma) (7) la sangre, le exterminaré de en medio de su pueblo.
11 Porque la vida (8) de la carne está (9) en la sangre y yo os la he dado para hacer expiación sobre el altar por vuestras vidas (10), pues la sangre expiará por los pecados de la vida (11).
12 Por eso he dicho a los hijos de Israel: Ninguno de vosotros comerá sangre, ni tampoco los forasteros que habitan entre vosotros comerán sangre.

(1) M: «a los ídolos».
(2) M: «de los hijos de Israel».
(3) M: «de los forasteros que habitan entre ellos».
(4) M: «(lo) traiga» (otro verbo).
(5) M: «(de) los hijos de (Israel)».
(6) M: «entre vosotros».
(7) Falta en el texto saltado por homoioteleuton; pero está suplido en M 1.º, M 2.º y M 3.º. M 1.º: «(que) coma cualquier clase de sangre, pondré mi faz enojada (*lit:* «la faz de mi ira») contra la persona que coma la sangre»; M 2.º: «(que coma) cualquier sangre, pondré mi fuerte enojo contra la persona que coma la sangre»; M 3.º: «(que coma) cualquier clase de sangre pondré mi faz enojada».
(8) *Nafša:* el principio vital o alma, en sentido impreciso.
(9) *O:* «es la sangre»; el texto arameo traduce literalmente hasta la forma del texto hebreo: en éste —y por tanto en aquél— cabe traducir de dos maneras: «la vida está en la sangre», *o:* «la vida es la sangre». En esta segunda traducción, *bdmh (b'dmh)* contienen un *bet essentiae*.
(10) cf n. 8.
(11) M: «(pues la sangre) expía por los pecados de prostitutos (*corr.:* «de almas»).

7 ולא ידבחון עוד ית דבחיהון לשדיה די אנון טעיין בתרהון קיים
עלם תיהווי דא להון לדריהון:
8 ולהון תימר גבר גבר מן דבית ישראל ומן גיורה די יתגיירון
ביניכון די יקרב עלה או נכיסן:
9 ואל תרע משכן זימנה לא ייתי יתיה לקרבה יתיה קדם ייי וישתיצי
גברא ההוא מן גו עמה:
10 וגבר גבר מן דבית ישראל ומן גיוריה דמתגיירין ביניהון די יאכל
[כל אדם ואשווי תקוף רוגזי בנפש' די תאו̇כל] ית אדמה ואישיצא
יתה מן גו עמה:
11 ארום נפש בשרה באדמה היא ואנה יהבת לכון יתה על גבי מדבחה
למכפרה על נפשתכון ארום אדמה הוא על חובי נפשה יכפר:
12 בגין כדן אמרית לבני ישראל כל נפש מנכון לא תאכל אדם
וגיוריה דמתגירין ביניכון לא יוכלון אדם:

7 לשדיה] [prob leg לטעוותה] לטעוותיה M | אנון] הנון M | בתרהון]
[בת'] מן M | עלם] דעלם M || 8 מן דבית] מבי' I | דבית] בני M | ומן ...
די יתגיירון ביניכון] [leg ביניהון c TM] דמתגיירין בניהון מן גיוריה M | די
יתגיירון] דית' I | די יקרב] דיק' I | יקרב] יקרבון M || 9 ואל תרע]
ולת' I | ייתי] יעל M | לקרבה] למ[קרבה] I | מן גו] מג' I || 10 מן דבית]
מבי' I; מן ב[ני] M: sed prob leg est בי[שרה] loco בשרה v 11, et huc
transp v lect [leg בבני] בבני' v 11 | דמתגיירין] דתגיירון I | ביניהון] ביניכון
[leg ביניכון: cf v 8] M | די יאכל] דייכול I | יאכל ... ית אדמה] יכול כל
כל אדם ואשו[י] אפי רוגזי בנפשה דאכלה ית אדמ[ה] M 1.º | ... ית אדמה] כל אדם
ואשווי תקוף רוגזי בנפש[א] די תאו̇כל ית א[דמה] [I דם] M 2.º: M 1.º vel 2.º
desider in text | יאכל ...] + כל אדם ואשווי אפי רוגזי M 3.º | אדמה] דמה I |
מן גו] מגו I || 11 בשרה] [leg בבני] בבני' M: prob permutand c בי[שרה]
v praec | באדמה] בדמה I | יהבת] [יה]בית I | לכון יתה על] יתה לכון על M |
אדמה] דמא I | על חובי נפשה יכפר] הוא מכפר [leg נפשן] נפקין בחובי M ||
12 בגין] [ב'] מן M | כדן] כן M | תאכל] תיכו[ל] I | אדם 1.º, 2.º] דם 1.º, 2.º |
יוכלון] prob leg ייכלון; יא[כלון] I.

13 Todo hombre de los hijos de Israel y de los forasteros que habitan entre ellos, que cazare caza de bestias o de volatería que pueden ser comidos (lícitamente), derramará su sangre y la cubrirá con polvo.
14 Porque la vida de toda carne es su sangre; es su vida; y he dicho a los hijos de Israel: No comeréis (sangre) (1) de carne alguna porque la vida de toda (carne) (2) es su sangre; todo el que la coma, será exterminado.
15 Y toda persona, ciudadano o forastero que coma bestia muerta o despedazada, lavará sus vestidos y se bañará en agua, y será impuro hasta la tarde; luego será puro.
16 Pero si no lava sus vestidos ni baña su cuerpo en agua, será responsable de sus pecados (3).

CAPÍTULO XVIII

1 Y habló Yahweh (4) con Moisés diciendo:
2 Habla con los hijos de Israel y diles: Yo soy Yahweh vuestro Dios.
3 No haréis según las obras de los moradores (5) de la tierra (6) de Egipto en medio de la cual (7) vosotros habéis habitado, no haréis conforme a las obras de los moradores de la tierra (8) de Canaán a donde yo os voy a hacer entrar, ni procederéis según sus leyes (9).
4 Practicaréis las reglas de mis juicios y guardaréis los estatutos de mi ley (10), caminando según ellos. Yo soy Yahweh (11), vuestro Dios.

(1) Saltado en el texto; añadido en I.
(2) Saltado en texto, M e I.
(3) M: «(ni) baña (su cuerpo), será responsable de sus pecados».
(4) M: «el Verbo de Yahweh».
(5) M: «según las obras del pueblo (del país de Egipto)».
(6) *O:* país.
(7) M: «en la cual».
(8) M: «según las obras del pueblo (del país de Canaán)».
(9) M: «según sus leyes» (otra palabra).
(10) M: «(y) guardaréis mis estatutos».
(11) M: «así dice Yahweh».

13 וגבר גבר מן בני ישראל ומן גייוריה דמתגיירין ביניהון די יצוד
ציד דחיה או עוף די יתאכל וישפוך ית אדמיה ויכסי יתיה בעפרא:
14 ארום נפש כל בשרא אדמה בנפשה הוא ואמרת לבני ישראל [אדם]
כל בשר לא תיכלון ארום נפש כל [בשר] אדמה הוא כל דיאכל
יתיה ישתיצא:
15 וכל נפש די תאכל נבילה וקטילה ביציבייא ובגיורא ויחוור
לבושוי ויסחי במיא ויהווי מסאב עד רמשא וידכי:
16 ואן לא יחוור לבושוי ובשרה לא יסחי במיא ויקבל לחובוי:

CAPUT XVIII

1 ומליל ייי עם משה למימר:
2 מליל עם בני ישראל ותימר ליהון אנה ייי אלהכון:
3 כעובדי דיירי דארעא דמצרים די שריתון בגווה לא תעבדון
וכעובדי דיירי ארעא דכנען די אנה מעל יתכון לתמן לא תעבדון
ובנימוסיהון לא תהלכון:
4 ית סדרי דיניי תעבדון וית קיימי דאורייתי תטרון למהלכה
בהון אנה ייי אלהכון:

13 מן בני] מבני I | ומן גייוריה] ומגו' I | די יצוד] דיצוד I | דחיה או
עוף] חייה או עופה M | די יתאכל] דית' I | ית אדמיה] אדם M | אדמיה]
דמיה I || 14 נפש] נפשה M | אדמה] דמה I | כל בשר] [כל בשר] אדם I;
אדם desider in text | כל אדמה] leg כל בשר אדמה; בשר desider in text |
אדמה 2.°] דמא I | דיאכל] דאכל M || 15 די תאכל] דתיכו[ל] I | ויהווי
מסאב] ויסתאב M || 16 יסחי במיא ויקבל חו'] ישזג ויקבל לחובוי M.
18 1 ייי] ממריה דייי M || 2 אנה] הוא [אנה] M || 3 כעובדי
דיירי דארעא] כעובדיהון דע[מה דאר'] M | בגווה] בה M | וכעובדי דיירי]
דעמ[ה] וכעובדיהון M | די אנה] דאנה I | ובנימוסיהון] < *νόμος*; בקיימיהון M ||
4 קיימי דאורייתי תטרון] קיימיי תט' M | אנה ייי] כדן אמר ייי M.

5 Guardaréis mis leyes y las reglas de mis juicios. El hombre (1) que las practique vivirá por ellas (2). Así dice Yahweh.
6 Ninguno de vosotros se acercará a ningún pariente cercano suyo (3) para descubrir (4) desnudez. Así dice Yahweh.
7 No deshonrarás la desnudez de tu padre ni (5) la desnudez de tu madre; es tu madre; no descubrirás su desnudez; de tu padre es.
8 No deshonrarás la desnudez de la mujer de tu padre; es la desnudez de tu padre.
9 La desnudez de tu hermana, hija de tu padre o hija de tu madre, que engendró tu padre de otra mujer o que engendró tu madre de otro hombre (6), no deshonrarás su desnudez.
10 La desnudez de la hija de tu hijo o de la hija de tu hija no deshonrarás (7) pues son desnudez tuya.
11 La desnudez de la hija de la mujer de tu padre, que tu padre engendró, hermana tuya es (8), no deshonrarás su desnudez.
12 No deshonrarás la desnudez de la hermana de tu padre: es pariente carnal de tu padre.
13 No deshonrarás la desnudez de la hermana de tu madre porque es pariente carnal de tu madre.
14 No deshonrarás la desnudez del hermano de tu padre, y a su mujer no te acercarás: es tu tía paterna.
15 No deshonrarás la desnudez de tu nuera; es la mujer de tu hijo; no deshonrarás su desnudez.
16 No deshonrarás la desnudez de la mujer de tu hermano; es la desnudez de tu hermano.
17 No deshonrarás la desnudez de (tu) mujer, es decir, de su hija (9): no tomarás como mujer descubriendo (10) su desnudez, a la hija de su hijo ni a la hija de su hija; son parientes carnales; es una prostitución.

(1) *Lit:* «el hijo del hombre».
(2) Ps especifica: «vivirá por ellas, en la vida eterna, y su parte (= su herencia) será con los justos».
(3) M: «a ningún pariente (misma palabra en femenino) cercano suyo».
(4) M: «para deshonrar».
(5) N traduce literalmente el hebreo; el significado de este *y* (= ni) parece ser: «... la desnudez de tu padre, *a saber*, la desnudez de tu madre».
(6) M: «(de tu madre) que (tu madre) engendró de tu padre o que engendró de (otro) hombre».
(7) M: «(o) de la hija de hijos (?) no deshonrarás».
(8) M: «que ella engendró de tu padre, es tu hermana».
(9) La versión aramea traduce literalmente la forma del TM: «no deshonrarás la desnudez de la mujer y de su hija»; pero el significado es el que damos en la traducción.
(10) M: «deshonrando su desnudez; parientes...».

5 ותטרון ית קיימיי וית סדרי די[ני]י די יעבד יתהון בר נשא ויחי בהון כדן אמר ייי׃
6 גבר גבר לוות כל קריב בשריה לא תקרבון למגלייה ערייה כדן אמר ייי׃
7 עריית[ה] דאבוך ועריתה דאמך לא תיבזי אמך היא לא תיגלי עיריתה דאבוך הוא׃
8 עריתה דאתתה דאבוך לא תבזי עיריתה דאבוך הוא׃
9 עיריתה דאחתך ברתה דאבוך או ברתה דאמך מה דאולד אבוך מן אתה חורי או מה דילידת אמך מן גבר אוחרן לא תבזי ערייתהון׃
10 ערייתה דברתה דברך או ברת ברתך לא תבזה ערייתהון ארום ערייתך אינון׃
11 ערייתה דברתה דאיתתה דאבוך מה דאולד אבוך אחתך היא לא תבזי עריתה׃
12 עריתה דאחתה דאבוך לא תבזי קריבת בשרה דאבוך היא׃
13 עריתה דאחתה דאמך לא תבזי ארום קריב[ת] בשרה דאמך היא׃
14 עריתה דאחוי דאבוך לא תבזי ולאתתה לא תקרב חביבתך היא׃
15 עריתה דכלתך לא תבזי אתתה דברך היא לא תבזה עריתה׃
16 ערות דאתתה דאחוך לא תבזי עריתה דאחוך היא׃
17 ער[י]תה דאתתה וברתה לא תבזי ית ברת ברה וית ברת ברתה לא תסב למגליה עריתהון קריבת בשר אינון זנו היא׃

5 די[ני]י] in text דייני | די יעבד] דיע' I || 6 לוות כל קריב בשריה] לכל קריבת בש' M | למגלייה] למבזייה M || 7 תיגלי עיריתה] תבזי עריתה M || 9 דאחתך] דחתך M | דאולד ... מן גבר] דילידת מן אבוך או מה דיילדת [prob leg דילידת] מן גב' M | מן אתה] מא' I | מן גבר] מגב' I || 10 ברת ברתך לא תבזה] ברתה דברים [leg? דברתך] לא ת' M | אינון] הנון M || 11 דאולד ... היא] דילידת מן אבוך חתך היא M || 12 דאחתה] דחתה M | קריבת] קריבות M || 13 דאחתה] דחתא M | קריב[ת]] קריבות M || 14 ולאתתה] ולוות את' M | תקר̊ב] circello masoretico praeditum, sed v lect desider תקרוב || 16 ערות] vb hebr pro עריתה || 17 ער[י]תה] in text ערותה | וברתה] ודברתה M | ברה] בריה M | ברת ברתה] ברתה דברתה M | למגליה עריתהון קריבת] למבזי ערייתה קרי' M | עריתהון] ערית[הן] I | אינון] הינון M.

18 Y no tomarás por esposa una mujer junto con su hermana angustiándola al descubrir en vida de ésta la desnudez de aquélla.
19 Y no tomarás por esposa ([1]) para descubrir su desnudez a la mujer en la impureza de su menstruación.
20 Y a la mujer de tu prójimo no darás tu servicio conyugal ([2]) haciéndote impuro por ella.
21 Y no darás ([3]) alguno de tus hijos para ser pasado por el fuego delante de un ídolo extranjero ([4]) y así no profanaréis el nombre de vuestro Dios. Dice Yahweh ([5]).
22 Y no yacerás con varón como se cohabita con mujer; es cosa abominable.
23 No tendrás trato carnal ([6]) con ninguna bestia, haciéndote impuro por ella, y una mujer no se ponga delante de una bestia para copularse con ella; es cosa abominable ([7]).
24 No os hagáis impuros con ninguna de estas cosas, pues con todas ellas se han hecho impuros los pueblos que yo expulso ([8]) de delante de vosotros.
25 El país se ha vuelto impuro y he recordado ([9]) su pecado contra él y el país ha desterrado ([10]) a sus habitantes.
26 Vosotros, pues, guardaréis mi ley y las reglas de mis juicios y no practicaréis ninguna de estas abominaciones, tanto los indígenas como los extranjeros que residen entre vosotros.
27 Pues todas estas abominaciones las han practicado las gentes del país que fueron antes de vosotros y el país se ha vuelto impuro.
28 ¿Y no os expelerá el país a vosotros si lo hacéis impuro, como expelió a los pueblos que estuvieron antes que vosotros?

([1]) Así el texto; pero probablemente está equivocado; ha escrito «tomarás por esposa» *(tissab)* por influjo del v anterior, en vez de «te acercarás» como se lee en M: «y no te acercarás a la mujer durante la separación de su menstruación para deshonrar su desnudez».

([2]) Es decir, no cohabitarás con ella; M: «(no) pondrás tu cama para el servicio conyugal».

([3]) M: «y de tu semen no darás para culto idolátrico, para que no profanéis el (nombre)»: M (no N) traduce «semen» en vez de «descendencia» o «hijos» contra *Megil·lah* 4, 9.

([4]) *Lit:* «delante de un culto extranjero».

([5]) M: «así (dice)».

([6]) M: «(No pondrás) tu lecho (= no cohabitarás) haciéndote impuro».

([7]) M: «(delante de) la bestia para tomar placer de ella; es cosa abominable».

([8]) M: «expulso» (otro verbo).

([9]) M: «y recordaré».

([10]) «(y he recordado) sus pecados contra él y se ha liberado la tierra (de sus moradores)».

18 ואתה על אחתה לא תסב למעקה ל[ה] למגלייה ערייתה עליה בחייה:
19 ולאתתה בנדת סאבתה לא תסב למגלייה ערייתה:
20 ולוות אתתה דחברך לא תתן שמושך לזרע למסתאבה בה:
21 ומבניך לא תתן למתעברה בנורא קדם פלחנה נכרייה ולא תפסו[!] ית שמה דאלהכון אמר ייי:
22 ועם דכר לא תשמש תשמיש דאתה מרחקה היא:
23 ובכל בעיר לא תתן תשמישך למסתאב[ה] בה ואתה לא תקום קדם בעיר למשמשה עמה מרחקה היא:
24 לא תסתאבון בכל אליין ארום בכל אליין אסתאבון אומייה די אנה מגלה מן קדמיכון:
25 ואסתאבת ארעא ודכרת חובה עליה ואתגליית ארעא ית דייריה:
26 ותטרון אתון ית קיימי וית סדרי דיניי ולא תעבדון מכל מרחקתא האליין יציבייה וג[י]ורייה דמתגיירין ביניכון:
27 ארום ית כל מרחקתה האליין עבדו עמה דארעה דמן קדמיכון ואסתאבת ארעא:
28 ולא תפלוט ארעא יתכון בסאבותכון יתה היך מה די פלטת ית אומייה די מן קדמיכון:

18 ל[ה]] לך in text | למגלייה] למבזיה M || 19 ולאתתה ... ערייתה] ולוות אתתה בריחוק נדתה לא תקרוב למבזיה ערייתה M | תסב] prob mendum loco תקרוב ex influxu v praec || 20 ולוות אתתה] ולאתתה I | תתן שמושך לזרע] תשווי מדמתך [leg מדמכך] לתשמיש דזרע M || 21 ומבניך ... תפסו ית] ומן זרעך לא תתן לפלחנה נכריין [leg נכרייה] ולא תיפסון ית M | אמר] כדן [אמר] M || 22 דכר] דכורה M || 23 תשמישך למסתאב[ה]] מדמכך למ' M | בעיר ... מרחקה] בעירה למנהניי' [leg למתנהייה] מניה מר[חקה] M | למשמשה] לשמ' I || 24 אסתאבון] [אסת]אבו I | די אנה] דא' I | מגלה] טרד M || 25 ודכרת] ואדכר M | חובה עליה ואתגליית ארעא] חוביה עליה ופלטת אר' M | דייריה] [דיי]רה I || 26 מכל] מן כל M | וג[י]ורייה] וגוורייה in text || 27 דמן] דאית M || 28 בסאבותכון יתה] בזמן דיתסתאבון [leg די תסתאבון] M; בסוא' I | די פלטת] דפל' I; דפלטת M | די מן] דמן I; דאית M.

29 Porque todo el que cometa alguna de estas abominaciones, las personas ([1]) que (tal) hagan, serán exterminadas de en medio de su pueblo.
30 Guardad, pues, mi observancia para no practicar ninguna de esas leyes abominables que se practicaban ([2]) antes de vosotros; y así no os volveréis impuros por ellos. Así dice Yahweh, vuestro Dios.

Fin de la *parašá tazria'*

CAPÍTULO XIX

1 Y Yahweh ([3]) habló con Moisés diciendo:
2 Habla con toda la comunidad de los hijos de Israel y diles: Sed santos, pues yo soy santo en mi Verbo. Así dice Yahweh, vuestro Dios.
3 Cada uno de vosotros será cuidadoso del honor de su padre y de su madre ([4]), y (guardará) ([5]) mis sábados santos. Así dice Yahweh, vuestro Dios.
4 No os desviaréis tras los (¿gentiles?, *o* ¿dioses?) ([6]) y no os fabricaréis ídolos de fundición. Así dice Yahweh, vuestro Dios.
5 Y si inmoláis un sacrificio de cosas santas ([7]) al nombre de Yahweh, sacrificadlo de modo que logre aceptación en favor vuestro ([8]).

([1]) M 1.º: «la persona que (tal) haga de en medio de su pueblo (será exterminada)». M 2.º: «(las personas) que hagan tales impurezas [lectura supuesta] (serán exterminadas) de la vida del mundo futuro y no tendrán parte en medio de su pueblo».
([2]) M: «(que) se hacían».
([3]) M: «el Verbo de Yahweh».
([4]) M 1.º: «reverenciaréis»; M 2.º «a su madre y a su padre»: así el TM; en el texto el orden de LXX Syr y Vg.
([5]) Falta en el texto, M I.
([6]) Hay una palabra (¿gentiles?, ¿dioses?) raspada por el censor; en M la palabra correspondiente (¿culto idolátrico?) también raspada; también I está raspado.
([7]) Un sacrificio pacífico o de comunión o de bienandanza según las diversas traducciones del texto hebreo; cf 3,1.
([8]) I: «(logre aceptación en favor de) vuestros hijos»; más probablemente: «(para que haya buena voluntad) entre vosotros».

29 ארום כל מן דיעבד מן כל מרחקתה האליין וישתיצון נפשתה
דעבדן מן גו עמהון:
30 ותיטרון ית מטרתי דלא למעבד מנימוסי מרחקתה די אתעבדו מן
קדמיכון ולא תסתאבון בהון כדן אמר ייי אלהכון:

חסולת פרשת תזריע

CAPUT XIX

1 ומליל ייי עם משה למימר:
2 מליל עם כל כנשתה דבני ישראל ותימר ליהון קדישין תהוון
ארום קדיש אנה בממרי כדן אמר ייי אלהכון:
3 גבר באיקריה דאבוי ודאימיה תהוון זהירין וית שבת קדשיי
[תטרון] כדן אמר ייי אלהכון:
4 לא תסטון בתר [?] וטעוון דמתכה לא תעבדון לכון כדן אמר ייי
אלהכון:
5 וארום תכסון נכסת קדשין לשמה דייי לרעוה עליכון תיכסון יתיה:

29 מן דיעבד] די יעב׳ M | מן כל] מכל I | נפשתה ...] נפשה דעבדה נפשתה די יעבדן הי כאליין ביאורייא [leg? סיאובייא] מן גו עמהון M 1.º; | דעבדן] דעבדו I | M 2.º מן חיי עלמא דאתי ולא יהי להון חולק בגו עמהן | די אתעבדו] מן ני׳ I | מנימוסי] מטמרתי in text | מטרתי] ... 30 || מן גו] מגו I | די אתעבדו] דא׳ I | אתעבדו] יעבדון M.
19 1 ייי] ממריה דייי M || 3 באיקריה] ביק׳ I | באיקריה דאבוי ודאימיה] מן אבוי ומן אמה M | תהוון זהירין] דחלין [תהוון] M | [תטרון]] desider in text, M I || 4 בתר [?] vbum אומיא? vel אלהתא? ras ab censore; vbum correspondens in I et in margine, prob פולחנה, etiam ras || 5 נכסת] נכיסת M | עליכון] בניכון [leg prob ביניכון] I.

6 En el día en que lo sacrifiquéis o al día (siguiente) (1) será comido (2); y lo que quede hasta el tercer día, será quemado al fuego.
7 Y si se comiera al tercer día, es un alimento impropio (3), y no será recibido con agrado.
8 Y el que lo coma, recibirá (la pena de) (4) sus pecados porque ha profanado los sacrificios (5) de Yahweh, y tal persona será exterminada de su pueblo.
9 Y cuando seguéis la cosecha de vuestro país, no terminaréis de segar el último tablar de vuestro campo, y no recogeréis las espigas de vuestras cosechas.
10 Y en cuanto a vuestra viña, no haréis vuestra rebusca de racimos (6), ni recogeréis los granos de vuestra viña (7); dejadlos para los pobres y para los extranjeros. Así dice Yahweh, vuestro Dios.
11 Pueblo mío, hijos (8) de Israel, no robaréis, no negaréis (9) (lo que sabéis) y no os engañaréis unos a otros.
12 Y no juraréis (10) mi nombre en falso ni profanaréis el nombre de vuestro Dios. Así dice Yahweh.
13 No explotarás a tu prójimo y no le despojarás; no pernoctará (11) contigo (12) hasta la mañana siguiente el salario del jornalero.
14 No maldecirás al que no oye y delante del que no ve no pondrás tropiezo (13), sino que temeréis a vuestro Dios. Así dice Yahweh.

(1) El texto está equivocado; dice: «(al día) tercero».
(2) M: «En el día de sus sacrificios será comido, y al día de después...».
(3) Rechazable, que no se puede comer; lo contrario de alimento *kašer*.
(4) *O:* cargará con la responsabilidad de sus pecados.
(5) M: «las cosas santas (de Yahweh)».
(6) M: «(no) quitaréis (todos) los racimos».
(7) M: «(de) vuestras viñas».
(8) I: «(Pueblo mío), los de la casa (de Israel)».
(9) M: «(no) mentiréis».
(10) M: «Pueblo mío, hijos de Israel, no juraréis mi nombre en vano».
(11) M: «(No) explotaréis a vuestros prójimos y no les despojaréis; y no pasará la noche...».
(12) M: «contigo» (otra preposición).
(13) M 1.°: «y no maldeciréis al sordo pues no oye; ante el extranjero que se parece a los ciegos, no pondréis tropiezo (?), sino que temeréis»; M 2.°: «(pues no oye) y ante el extranjero que se parece a los ciegos no pondréis tropiezo».

6 ביומא דתיכסון יתיה יתאכל וביומ[א] [דבתרה] ומה דמשתייר עד יומא תליתייה בנורא יתוקד:
7 ואם מתאכלה יתאכל ביומא תליתיה פסיל הוא לא יתקבל ברעווה:
8 ומה דיאכל יתה חובוי יקבל ארום ית קרבנוי דייי אפס ותשתיצי נפשה מן גו עמה:
9 ובחצדכון ית חצדא דארעכון לא תשיצון אומנה אחריה דחקלכון למחצד ולקטה דחצדיכון לא תלקטון:
10 וכרמכון לא תעבדון עוללתכון ופרט כרמכון לא תלקטון למסכיניה ולגיוריה תשבקון יתהון כדן אמר ייי אלהכון:
11 עמי בני ישראל לא תהוון גנבין לא תכפרון ולא תשקרון גבר בחברה:
12 ולא תשבעון בשמי לשקר ולא תפסון ית שמא דאלהכון כדן אמר ייי:
13 לא תעצה ית חברך ולא תגזול לא יבית אגרה דאגירה עמך עד צפרא:
14 לא תלו[ט] ית מה דלא שמע וקדם מן דלא חמי לא תתן תקלה ותדחלון מן אלהכון כדן אמר ייי:

6 ביומא ... וביומא [דבתרה]] ביום דבחיהון יתאכל ומן יומא דבתרה M | [דבתרה]] in text תליתייה 1.° mendum corr דבתרה ut in M, vel aliter | דתיכסון] דיתכ' I | יתוקד] תתו' M || 8 ומה] ומ[ן] emend? | ומה דיאכל] ודאכל M | קרבנוי] קודשוי M | מן גו] מגו I || 9 חצדא דארעכון] חצד אר' M | דחקלכון ... דחצדיכון] דאית בחקליכון למחצד ולקט חצדכון M || 10 תעבדון עוללתכון] תעבדון [leg תבערון] טוטלוותה M | כרמכון] כרמי' M | תלקטון] תילק' M || 11 בני] דבית I | תכפרון] תכדבון M || 12 ולא תשבעון בשמי לשקר] עמי בני ישראל לא תומון שמי על מגן M | תשבעון] תשתבעון I | תפסון ית שמא דאלהכון כדן אמר ייי] יתפסון [leg? תיפסון] ית שם אלהכון כדין אמר יי' אלהכון M || 13 תעצה ... יבית] תעצון ית חבריכון ולא תגזלון יתהון ולא יבית M | יבית] תבית I | עמך] גבך M || 14 לא תלו[ט] ... ותדחלון] ולא תלוטון חרשה בגין דלא שמע לקדם אכסנייה [ξένος] דהוא מדמי לסמייה לא תשוון קללה [leg? תקלה] ות' M | וקדם מן דלא ... תקלה] ולקדם אכסנייה דדמי לסמיא לא תשוון תקלה M.

15 No haréis engaño en el juicio; no serás parcial (1) con el pobre ni honraréis la faz del poderoso: juzgaréis con verdad a (vuestros) prójimos.
16 No irás tras (2) la lengua triple (3) para obtener favor (?) (4) y no te calles (5) ante los jueces deponiendo contra la sangre de los asesinos de tu prójimo cuando tu sabes que tiene de su parte la inocencia en el juicio. Dice Yahweh.
17 No odiarás a tu hermano en tu corazón; reprenderás a tu prójimo y así no contraerás pecados a causa de él (6).
18 (= 16) (7) No iréis tras la lengua triple que es cruel como la espada que mata por sus dos lados, por sus dos filos, afligiendo con ella a tu prójimo, y no impedirás la absolución de tu prójimo cuando conoces que es inocente en el juicio, y así no serás sospechoso del pecado de la sangre de tu prójimo (8).
18 Y (9) no os vengaréis y no guardaréis rencor a vuestro prójimo (10) y amaréis a vuestro prójimo como a vosotros mismos. Así dice Yahweh (11).

(1) I: «(no) seréis parciales» (*lit:* «no tomaréis la faz»).
(2) M: «Pueblo mío, hijos de Israel, no vayáis tras...».
(3) Calumniadora. Equivalente en arameo palestino, de *lešon ha-ra'*. Se llamaba «triple» la lengua calumniadora porque mata al que habla, al que escucha y al calumniado. Cf G. F. Moore, *Judaism in the First Centuries of the Christian Era*, Cambridge, Mass. 1927, p 150.
(4) O quizá «haciendo daño». La lección es sospechosa.
(5) M: «(lengua triple) contra tus prójimos y no calles respecto a la sangre de tu prójimo cuando conoces que con él está la verdad en el juicio. Así dice Yahweh».
(6) Ps: «no hablaréis palabras suaves con vuestra boca, odiando a vuestro hermano en vuestro corazón. Reprenderéis a vuestro prójimo (= vuestros compañeros); pero si él obra mal, no contraeréis pecado a causa de él».
(7) Se inserta aquí equivocadamente otra paráfrasis del v 16.
(8) La palabra que traducimos por «prójimo» es *ḥabrá*, que significa «amigo» «compañero» «prójimo» en el sentido de persona «ligada» de una manera especial con uno. En realidad: «compatriota». M: «(por el pecado de la sangre de tu prójimo): Así dice Yahweh».
(9) Esta «y» que liga el verdadero v 18 con el falso v 18 (en realidad v 16) falta según el texto de M 1.º.
(10) Menos probable: «y no guardaréis vuestra deuda»; cf aparato crítico.
(11) M: «(no seréis) vengativos ni rencorosos con los hijos de vuestro pueblo, y amaréis a vuestro amigo que es como vosotros. Así dice Yahweh». Esta traducción de M sirve para precisar el sentido de «prójimo» entre los judíos. Lev 19, 18 es el «*kelal gadol*» o magna regla del judaísmo; es la «regla de oro» de los cristianos. Sobre su extensión entre judíos y cristianos puede verse mi trabajo «Actitud de la Iglesia ante los judíos» en *El diálogo según la mente de Pablo VI*, B.A.C. 1965, pp 498-500; cf también G. F. Moore, *ob cit* II, pp 85-88.

15 לא תעבדון שקר בדינה לא תיסב אפין למסכנה ולא תוקרון
אפוי דרבה בקושטא תהוון דיינין ית חבריה[כ]ון:
16 לא תיז[י]ל בתר לישנה תליתיה למרעיה וית בעלי דינה לא
תשתוק לא תיקום על אדם קטולוי דחברך בזמנה דאת ידע ליה
זכו בד נא אמר ייי:
17 לא תשנא ית אחוך בלבך מוכחה תוכח ית חברך ולא תקבל עלוי
חובין:
18 (16=) לא תהוון אזלין בתר לישנא תליתייה דהוא קש[י] כחרבא מחי מן
תרין סטרוי דמן תרין חורפוי למעקה בה ית חברך ולא תמנע
זכותה דחבר[ך] כד תדע בה דאית לה זכו בדינה ולא תתחשד
בחובת אדמה דחברך (18) ולא תהוון נוקמנין ולא נוטרנין ית
חוברכון ותרחמון לחברכון כוותכון כדן אמר ייי:

15 תיסב] תיסבון I || 16 לא תיז[י]ל בתר] תיזול in text; עמי בני
עלה[!] חבריכון ולא תשתוק [למרעיה ... אמר ייי | M ישראל לא תהוון אזלין בת'
| M אדמה דחברך בזמן דאת ידע בה קשיט [קשוט leg] בדינה כדין אמר ייי
Cf alteram paraphr in v 18 || 18 (= 16) לא תהוון אזלין usque ad
אדמה דחברך mendose hîc affertur: est versio v 16 | אדמה] דמה I |
[לא תהוון] [לא תהוון ... כדן אמר ייי 18 || M כדין אמר ייי + [2.° דחברך
| M נקמנין ולא נטרין עם בני עמכון ותרחמון לרחמכון דכוותכון כדין אמר ייי
ולא תהוון] לא תהוון M | חוברכון] in text primò חובככון sed *kaph* 1.° partim delt et in ר mut; sin autem lineola delens afficit totum *kaph* tunc leg חובכון.

19 Guardaréis la ordenanza (1) de mi ley. No aparearéis vuestras bestias si son de diversa especie, ni sembraréis vuestro campo con semilla de diversa especie; ni se ponga sobre vosotros un vestido de tejidos de diversa especie, una tela de lana y lino: *šaʿaṭnez* (2).
20 Si un hombre usa maritalmente de una mujer que es una criada puesta en esclavitud (3) de (otro) varón sin que haya sido rescatada o se le haya dado escritura (4) de libertad, son reos de castigo. No morirán (5) porque ella no había alcanzado la libertad (6).
21 Pero él traerá su sacrificio por el delito al nombre de Yahweh, a la puerta de la tienda de la reunión; un carnero para el sacrificio por delito (7).
22 Y (el sacerdote) hará expiación por él delante de Yahweh por el pecado que ha cometido, con el carnero del sacrificio por el delito, y será absuelto y perdonado del pecado que cometió.
23 Y cuando hayáis entrado en la tierra y hayáis plantado (8) cualquier clase de árboles frutales, quitaréis (9) su prepucio, su fruta: tres años será para vosotros cosa alejada; no será comida (10).
24 Y al cuarto año todos sus frutos serán (11) para el nombre de Yahweh: cosa santa redimible (12).
25 Y al quinto año podréis comer sus frutos para que se os incrementen los frutos de su cosecha. Dice Yahweh (13), vuestro Dios.

(1) I: «las ordenanzas de (mi ley)».
(2) Esta palabra, que se considera acróstica, significa una tela de lana y lino; por eso M la omite por redundante.
(3) TM: «señalada para (otro) varón».
(4) M: «(o) no se le ha dado el divorcio» *(terukin)*. Nótese el empleo de la palabra *terukin* para significar «repudio»; es la palabra que emplea el O Lev 21, 7 *(ʾttʾ dmtrkʾ)*; mientras Ps emplea *piṭurin* y N *šibbuqin*, los tres nombres targúmicos sinónimos que aparecen juntos, como ha notado M. Kasher, en *Mišná Giṭṭin* 9, 3, para que todo el mundo sepa de qué se trata.
(5) M: «(no) serán matados».
(6) M: «(no) había sido puesta en libertad».
(7) M: «el carnero del sacrificio por el delito».
(8) M: «y hayáis plantado» (el mismo verbo con *nun* asimilado).
(9) M: «cortaréis».
(10) M: «(tres años) de días serán para vosotros incircuncisos: no serán comidos». La palabra «incircunciso» o «incircuncisión» *(ʿorlá)* aplicada a los árboles se toma en sentido traslaticio: a saber, que sus frutos se han de rechazar los tres primeros años.
(11) M: «(al año) cuarto, será (toda su fruta)».
(12) *Lit:* «cosa santa de redención»; M: «(cosa santa) de redención». En Ps aclara: «para ser redimida del sacerdote».
(13) M: «así dice Yahweh, (vuestro Dios)».

19 ית קימה אורייתי תטרון בערכון לא תרבעון כלאים חקלכון לא
תזרעון כלאים ולבוש דכלים ע[מ]ר וכתן שעטנז לא יסוק עליכון:
20 וגבר כי ישמש עם אתה תשמי[ש] דזרע והיא אמתה משעבדה לגבר
ומפרק לא אתפרקת או כתב חרותה לא יתיהבת לה מרדו אנון
חייבין לא ימותון ארום לא נפקת לחירות[ה]:
21 וייתי ית אשמה לשמה דייי לתרע משכן זימנא דכר לאשמה:
22 ויכפר עלוי בדכרה דאשמא קדם ייי על חובתיה די אתחייב
וישתרי וישתבק ליה מן חובתיה די אתחיי[ב]:
23 וארום תעלון לארע[ה] ותנצבון כל אילן דמיכל ותפרקון
ערלתיה ית פריו תלת שנין יהוי לכון ריחוק לא יתאכל:
24 ובשתה רביעתה יהוון כל פריו קדש פרקן לשמה דייי:
25 ובשתה חמישיתה תיכלון ית פירוי למוספה לכון פירי עללתה
אמר ייי אלהכון:

19 קימה] קימי I | אורייתי] אדורייתי in text: דאו' leg?; אור' I | ע[מ]ר] עלאר: א prob pert ad דכלים [= דכלאים] in text | שעטנז לא] לא M || 20 אמתה] אמהת M [leg אמהא] | ומפרק] ופרוק M | לא כתב חרותה לא יתיהבת] תרוכין לא את' M | חרותה] [חרו]ת I | אנון] הנון I | ימותון] יתקטלון M | נפקת לחירות[ה]] אתחוררת M || 21 דכר לאשמה] דכרה דאש' M || 22 די אתחייב] דאית' I || 23 ותנצבון] ותצ' M | ותפרקון] ותגזרון M | פריו] verb hebr | שנין ... יתאכל] שנין [דיומין] יהוון לכון ערלין לא יתאכלון M || 24 רביעתה יהוון] רביעיתה יהווי M | פרקן] דפרקון M || 25 חמישיתה] חמישתייה M [leg חמישייתה] | אמר ייי] כדין אמר יי' M.

26 Pueblo mío, hijos de Israel, no comeréis ([1]) sobre la sangre de los matados por el sanhedrín y no seréis observadores de augurios ni ofuscadores de ojos ([2]).
27 No raparéis en círculo el borde ([3]) de vuestras cabezas ni rasuraréis el extremo ([4]) de vuestras barbas.
28 Y no hagáis en vuestro cuerpo incisión por el alma ([5]) de un muerto y no os hagáis tatuaje. Dice ([6]) Yahweh.
29 No retardaréis en dar (en matrimonio) a vuestras hijas para que no fornique el país y se llene el país de hijos de fornicación ([7]).
30 Guardaréis mis sábados santos y en mi templo ([8]) rezaréis con reverencia. Dice Yahweh ([9]).
31 No os inclinaréis ([10]) tras los nigromantes ni os complaceréis en los que hacen surgir apariciones de muertos ([11]) contaminándoos de esta manera con ellos. Dice ([12]) Yahweh, vuestro Dios.

([1]) Los jueces ayunaban el día de sentencia capital. M: «no enseñéis (*o:* «déis una decisión»; *o:* «no discutáis, no objetéis»; *o:* «no practiquéis la adivinación») sobre la sangre de los matados por el Sanhedrín». Se supone, pues, en el Sanhedrín el posteriormente llamado *jus gladii.* Sobre si en el s. I tenía el Sanhedrín este derecho, cf J. Blinzler, *Der Prozess Jesu*, Regensburg, 2 ed., 1955, 115-120. P. Winter defiende tal derecho en el Sanhedrín hasta el año 70 d. de C. Pero cf Jn 18, 31 y Fl. Josefo, *Guerra*, 2, 8, 1. Según A. Shalit («Evidence of an Aramaic Source in Josephus' Antiquities of the Jews», en *Annual of the Swedish Theol. Institute* 4 (1965) 167-171) *qeṭilah* es un «condenado a muerte» por el Sanhedrín pero sin afirmar la muerte efectiva. En este caso, la expresión «matados por el Sanhedrín» no esclarecería con un dato nuevo el problema de quién mató a Jesús.

([2]) El texto de N ayuda a corregir el de Ps de Walton: «no seréis observadores de augurios, tras el Sanhedrín de los ojos» («after the Sanhedrin of the speculators», según traduce Etheridge). «Tras» *(aḥorey)* es una mala transcripción de *ḥărorey* (charlatanes, engañadores); «el Sanhedrín» pertenece a la parte primera del v (no es referencia a *Sanh.* 65b) introducida por un copista; cf Jastrow, *ḥarora'.* El sentido del TM es: «no comáis nada con sangre; no practiquéis augurios ni adivinación (por las nubes)».

([3]) M: «(en círculo) la cabellera de vuestras cabezas».

([4]) Así con Etheridge («the corners of your beards»). Sin embargo *šumat* significa propiamente las marcas, verruga...

([5]) En el TM: *néfeš* significa «un muerto»; aquí ya significa «el alma del muerto». M: «(no hagáis... incisión) impurificando el túmulo del muerto».

([6]) M: «así (dice Yahweh)».

([7]) El TM condena aún más claramente la prostitución: «No degrades a tu hija haciéndola una prostituta».

([8]) M: «y a la casa (de mi templo)» = y a mi templo.

([9]) M: «entraréis con reverencia. Así dice (Yahweh)».

([10]) Probablemente hay que corregir el texto y leer «no os desviéis» *(l' tsṭwn)* con I y 20, 6.

([11]) M: «ni pidáis apariciones de muertos contaminándoos». El término arameo propiamente significa «apariciones de muertos por medio de un miembro viril».

([12]) M: «así (dice...)».

26 עמי בני ישראל לא תיכלון על דם קטילי סנהדרין ולא תהוון
נטורי נחשין ולא חרו[ר]י עיינין:
27 לא תקפון א[ו]מנה דראשיכון ולא תחבלון ית שומת דקניכון:
28 ושרט[ה] על נפש דמית לא תתנון בבשרכון וכתב חקיק לא תשוון
בכון אמר ייי:
29 לא תשהו[ן] ית בנתכון מן למסבה יתהון דלא תזני ארעה ותתמלי
ארעא בנין דזנו:
30 ית שובי קדשיי תטרון ובבית מקדשי תהוון מצלין בדחלה אמר ייי:
31 לא תטון בתר שואלי אוב[ה] ומסקי דכורן לא תצבון למסתאבה
בהון אמר ייי אלהכון:

26 לא תיכלון על דם קטילי סנהדרון] לא תוורון [leg? טיירון vel תיירון] על אדם קטולו [leg קטילי] סנ' M | נחשין] I נהושין | חרו[ר]י] in text חרודי || 27 א[ו]מנה דראשיכון] in text ארמנה; M קומי [=κόμη] ראשי' | שומת] I שומא || 28 על נפש דמית] M לטמא נפש דמ' | אמר] M כדן [אמר] || 30 ובבית] M ולבית | מצלין בדחלה אמר] M עלין בדחלה כדן אמ' || 31 תטון] prob leg ut I, cf 20,6; I תסטון | שואלי] M שאלי | דכורן] I דכורון | דכורן לא תצבון למסתאבה] M זכורין לא תתבעון למ' | אמר] M כדין [אמר].

32 Os levantaréis delante de los sabios ([1]) superiores a vosotros en la Ley y honraréis la presencia del anciano ([2]) y temeréis delante de ([3]) vuestro Dios. Dice Yahweh.
33 Y si un emigrante viniere a morar ([4]) con vosotros en vuestro país, no le molestéis.
34 Inmigrante ([5]) que habita entre vosotros será para vosotros como el compatriota vuestro y lo amaréis como a vosotros mismos ([6]), porque inmigrantes fuisteis vosotros en el país de Egipto. Dice Yahweh ([7]), vuestro Dios.
35 No haréis engaño en el juicio en el peso, en la medida de capacidad, en las balanzas ([8]).
36 Tendréis balanzas exactas, medidas exactas, y *hinin* exactos y pesos exactos. Dice ([9]) Yahweh, vuestro Dios, que os sacó ([10]) redimidos del país de Egipto.
37 Guardaréis todas mis leyes y todas las reglas de mis juicios y los practicaréis. Dice ([7]) Yahweh.

CAPÍTULO XX

1 Y Yahweh ([11]) habló con Moisés diciendo:
2 También dirás a los hijos de Israel: Cualquier hombre, israelita o inmigrante que more en Israel, que diere a alguno de sus hijos para hacerlo pasar delante de un ídolo ([12]) extranjero, será muerto sin remisión. La gente del país lo ([13]) lapidará ([14]).

([1]) «sabios», es decir, «ancianos»; es frecuente en N llamar «sabios» a los «ancianos»; M: «(delante de) los ancianos superiores (a vosotros...)».
([2]) «del anciano»; *lit:* «del grande» *(rabbah)* en años y en ciencia. Antes se ha llamado al anciano «sabio»; ahora se le llama «el grande» en años y ciencia.
([3]) M: «(temeréis) a (vuestro Dios)».
([4]) M: «se aposentase».
([5]) M: «los inmigrantes que habitan entre vosotros para vosotros (serán)».
([6]) M: «(y amaréis) a vuestros prójimos (o compañeros o compatriotas) como a (vosotros mismos)». Aquí se extiende a los inmigrantes el precepto de Lev 19, 18.
([7]) M: «así (dice...)».
([8]) M: «(en el juicio) en la medida de capacidad, en el peso y en las balanzas».
([9]) M: «(y pesos exactos). Yo soy Yahweh, (vuestro Dios)».
([10]) M: «(que) os redimí y saqué (del país...)».
([11]) M: «el Verbo de Yahweh».
([12]) M: «(que diere) de su semen para un ídolo» (*o:* «culto»).
([13]) M: «los (lapidará)».
([14]) En el M de este v hay la siguiente lección: «Varón, joven o viejo, que cohabite con una mujer de las hijas de las naciones (gentiles)...»; cf Ps 18,21.

32 מן קדם חכימין רברבין מנכון באורייתה תהוון קיימין ותייקרון
אפוי דרבה ותדחלון מן קדם אלהכון אמר ייי:
33 וארום יתותב עמכון ג[י]ור בארעכון לא תונון יתיה:
34 כיציבה די בכון יהווי בכון גי[ו]ר דמתגייר ביניכון ותרחמון
יתיה כוותכון ארום גיורין הוויתון בארעא דמצרים אמר ייי אלהכון:
35 לא תעבדון שקר בדינה במתקלה במכלתה ובמוזניה:
36 מוזנין דקשֵט מכלן דקש[ט] והינין דקשט ומתקלין דקשט יהוי
לכון אמר ייי אלהכון די אפק יתכון פריקין מן ארעא דמצרים:
37 ותטרון ית כל קיימיי וית כל סדרי דיניי ותעבדון יתהון אמר ייי:

CAPUT XX

1 ומליל ייי עם משה למימר:
2 ולבני ישראל תימר גבר גבר מן בני ישראל ומן גיורה דמתגיירין
בישראל די יתן מן בנוי למעברה קדם פלחנה נכרייה מתקטל
יתקטל עמה דארעא ירגמון יתה באבניה:

32 חכימין רברבין] M סבין דרב' | מן קדם אלהכון] M [מן] אל[הכון] ||
33 יתותב] M יתגייר | ג[י]ור] גוור in text || 34 כיציבה] M כיציבייה |
לכון גיוריוה [גיורריה leg] דמתגיירין in text; גייר] בכון גי[ו]ר דמתגייר ביניכון
בי' M | יתיה כוותכון] כוו' לחבריכון M | אמר] [אמר] כדין M ||
35 במתקלה ... ובמוזניה] ובמ' במתקלה במכלתה M || 36 מוזנין]
פרקי' אפק יתכון פריקין] I דאפ' | די אפק] M אנה הוא ייי' | אמר ייי] I מוזנוון
ואפקית ית' M | מן ארעא] I מא' || 37 אמר] [אמר] כדן M.
20 1 ייי] M ממריה דיי' || 2 מן בנוי למעברה קדם פלחנה] [מן]
M יתהון | יתה] M זרעיה לפלחן | In M habetur seq paraphr quae vid huc pertinere: גבר טליאו [leg טלי] או גבר סיב דישמש עם איתתה מבנת עממיא: cf Ps 18,21.

3 Y Yo pondré contra tal hombre la fuerza de mi enfado (1) y lo arrojaré de en medio de su pueblo, pues dio a alguno de sus hijos (2) para hacerlo pasar por el fuego delante de un ídolo (3) extranjero, por haber contaminado mi templo y profanado mi santo nombre.
4 Y si la gente del país se tapare los ojos respecto a ese hombre para no darle muerte cuando da a alguien de su descendencia de hijos para hacerlo pasar por el fuego delante de un ídolo (4) extranjero,
5 Yo pondré la fuerza de mi enojo contra tal hombre (5) y su descendencia y (le exterminaré) (6) a él y a todos (los que van errando) (6) tras él, (errando) (6) tras (7) un ídolo extranjero, de en medio de su pueblo (8).
6 Y la persona (9) que se desvíe tras los nigromantes y los que hacen surgir apariciones de muertos (errando) tras (10) ellos, contra tal persona pondré la fuerza de mi enojo (11) y la exterminaré de en medio de su pueblo.
7 Y os santificaréis y seréis santos, pues Yo soy Yahweh (12), vuestro Dios.
8 Y guardaréis mis leyes y las practicaréis. Yo soy Yahweh que os ha santificado (13).
9 Si un hombre, sea el que sea, desprecia el honor de su padre o de su madre, deberá morir: ha despreciado el honor de su padre o de su madre. Su sangre recaerá sobre sí mismo (14).

(1) Expresión para indicar «ira vehemente».
(2) M: «(de) su semen».
(3) M: «(dio de su semen) a un ídolo» (*o:* «culto»).
(4) M: «(cuando da de) su semen a un ídolo» (*o:* «culto»).
(5) M: «(Yo pondré) mi faz enojada contra (tal) hombre».
(6) Palabras raídas por la censura.
(7) M: «(a él y a todos) aquellos que yerran tras él, extraviándose tras (un ídolo...)».
(8) M: «(de en medio de) su pueblo».
(9) M: «y el que (*o:* «y un humano»; *lit:* «hijo de hombre»; cf G. Vermès, *The use of Bar Nash/Bar Nasha in Jewish Aramaic*, A Contribution to M. Black, *An Aramaic Approach to the Gospels and Acts*, 3.ª ed. 1967, 310ss; cf J. A. Fitzmyer CBQ 30, 1968, pp 427ss) toma en consideración a encantadores o el hueso de un *yiddoa'* (un pájaro según Maimónides; una bestia según Raši; cf M. *Sanh.* 7, 7; 65b, con un hueso de él se practicaba la adivinación; cf Ps 19, 31) extraviándose en pos de ellos, pondré (?) mi ira contra tal individuo (*lit:* «el tal hijo de hombre») y le exterminaré de la vida del mundo venidero y no tendrá parte entre su pueblo».
(10) M: «(y los que hacen surgir) apariciones de muertos fornicando (= cayendo en idolatría) en pos de ellos».
(11) M: «(pondré) mi faz airada».
(12) M: «(pues) Yo soy santo en mi Verbo: así dice Yahweh».
(13) M: «(Yo) soy Yahweh que con mi Verbo os santifico».
(14) M: «desprecia a su padre o a su madre, será matado sin remisión: ha despreciado a su padre o a su madre. Será responsable de sus pecados».

3 ואנה אשוי ית תקיף רוגזי בגברה ההוא ואשצא יתיה מגו עמה
ארום מן בנוי יהב למעברה בנורא קדם פלחנה נכריה מן בגלל
למסאבה ית בית מקדשי ולמפס[ה] ית שמי קדשא:
4 ואן מכסיה יכסון עמא דארעא ית עייניהון מן גברא ההו[א]
כד יתן מן זרעית בנוי למעברה בנורא קדם פלחנה נכריה דלא
למקטול יתיה:
5 ואשוי אנה ית תקוף רגזי בגברה ההוא ובזרעייתיה [ואישיצי]
יתיה וית כל [דטעין] בתרי[ה] [למטעי] בתר פלחנה נכריה
מן גו עמה:
6 ונפש[ה] די תסטי בתר שאלי אובה ומסקי זכורן [למטעי] בתריהון
ואשוי תקוף רגזי בנפש[ה] ההוא [!] ואשיצי יתיה מן גו עמיה:
7 ותתקדשון ותהוון קדישין ארום אנה ייי אלהכון:
8 ותטרון ית קימי ותעבדון יתהון אנה ייי דקדשת יתכון:
9 ארום גבר גבר די יזלזל איקריה דאבוי ודאמה ממת ימות אקריה
דאבוי ודאימיה זל אדמיה ביה:

3 תקיף] prob leg תקוף cf v 5 | מגו] מן גו I | בנוי] זרעה M | למעברה
[מן זרעית ... קדם פלחנה | I מז' [מן זרעית 4 || M לפלח' [בנורא קדם פלחנה
[ואישיצי] | M אפי רוגזי בג' [ית תקוף רגזי בגברה 5 || M [מן] זרעיה לפו'
[וית כל ... בתר | ponimus loco vbi a censore ras [למטעי] et [דטעין] et
[מן גו | M [וית כל] אליין דטעיין [vb ras a censore] מן בתריה למסטי בתר
ובר נש די יסתכל בתר בידין [ונפש' ... מן גו עמיה 6 || M עמהון [עמה | I מגו
וגרם ידוע למטעי [ras] בתריהון ואחל [leg? ואתן c Ps] רוגזי בבר נשא ההוא
ואישיצי [ras] יתיה מן חיי עלמא דאתי ולא יהיא [leg יהוא] ליה חולק ביני
דכורון [זכורן ... בתריהון | I [זכו]רון [זכורן | I דת' [די תסטי | M עמיה
|| I מגו [מן גו | M אפי רוגזי [תקוף רגזי | ras [[למטעי] | M למזנייה מן בתר
קיומי [קימי 8 || M קדיש אנה בממרי כדין אמר ייי' [אנה ייי אלהכון 7
|| M הוא ייי' דבממרי מקדש ית' [ייי דקדשת יתכון | M [leg קיימי cf 19,37]
יבזי ית אבוי וית אימה מתקטלה יתקטל אבוי ואמי[ה] [יזלזל ... אדמיה ביה 9
בזי חובוי יקבל M | [איקריה | I יק' [אקריה | I יק' [אדמיה | I דמי'.

10 Y cualquier hombre que use maritalmente de la mujer de (otro) hom-
bre y que cometa adulterio ([1]) con la mujer de su prójimo, deberá
morir, el adúltero y la adúltera.
11 Si uno usa maritalmente de la mujer de su padre ([2]), los dos deberán
ser muertos; el pecado de su sangre recaerá sobre ellos.
12 Si uno usa maritalmente de la mujer de su hijo, deberán ser muertos;
cometieron una abominación; el pecado de su sangre recaerá sobre
ellos.
13 Y si uno yace con el varón como se cohabita con la mujer ([3]), ambos
han cometido una abominación; deberán ser muertos; el pecado de su
sangre recaerá sobre ellos ([4]).
14 Y si uno se casa con una mujer y su madre, es una abominación. En
el fuego ([5]) le quemaréis a él y a ellas dos para que no ([6]) haya entre
vosotros prostitución ([7]).
15 Y el hombre que tenga comercio carnal con una bestia ([8]), deberá ser
muerto y mataréis a la bestia.
16 Y si una mujer se acerca a cualquier clase de bestia para ayuntarse con
ella, daréis muerte a la mujer y a la bestia: deberán ser muertos; el
pecado de su sangre recaerá sobre ellos ([9]).

([1]) M: «(y que) use maritalmente» (= cohabite). Ps distingue en este v dos adulterios: con prometida o desposada y con casada; el segundo es castigado con estrangulación, el primero con lapidación.

([2]) M: «(de la mujer de su padre) desprecia la desnudez de su padre: deberán morir»; «desprecia... de su padre» falta en N.

([3]) Es el pecado de sodomía.

([4]) Este v 13 está repetido en M, absolutamente con las mismas palabras y grafía; M: «(recaerá) en sus cabezas».

([5]) En Ps: «con fuego, con plomo derretido en sus bocas». En los vv 11-13 la pena de Ps es de lapidación.

([6]) M: «los quemarán a él y a ellas para que no...».

([7]) *O* en general, «impureza». Este sentido general llegó a tener *zenut*, como en griego *πορνεία*.

([8]) M: «(que) se acueste con bestia, deberá ser muerto». Ps: «la bestia será empalada».

([9]) M: «sobre sus cabezas».

10 וגבר די ישמש עם אתתה דגבר ודי יגייר עם אתתיה דחבריה
[מ]אתקטלה יתקטל גיורה וגיי[יו]רתה:
11 וגבר די ישמש עם אתתה דאבוי [ערייתה דאבוי בזי] מתקטלה
יתקטל תריהון חובת אדמהון בהון:
12 וגבר די ישמש עם אתתה דברה מתקטלה יתקטלון מרחקה עבדו
חובת אדמהון בהון:
13 וגבר די ישמש עם דכורה תשמיש דאתה מרחקה עבדו תריהון
מתקטלה יתקטלון חובת אדמהון בהון:
14 וגבר די יסב ית אתה וית אמה מרחקה היא בנורא תוקדון יתיה
וית תריהון ולא תהוי זנו ביניכון:
15 וגבר די יתן תשמישיה בבעיר מתקטלה יתקטל וית בעירה תקטלון:
16 ואתה די תקרב לוות כל בעיר למשמשה עמה ותקטלון ית אתתה
וית בעירה מתקטלה יתקטלו[ן] חובת אדמהון בהון:

10 יגייר] ישמש M || 11 דאבוי מת'] דאבוי [ערייתה דאבוי בזי] מת' M; ערייתה ... בזי desider in text || 13 Eisdem vbis repetitur in margine versio text | אדמהון] דמ' I | בהון] בראשיהון M || 14 תוקדון יתיה וית תריהון ולא] יקדון יתה ויתהון ול' M || 15 די יתן] דיתן I | יתן תשמישיה בבעיר מתקטלה] ישווי מדמכה בבעירה מת' M || 16 די תקרב] דת' I | די] ארום M | אדמהון] דמ' I | בהון] בראשיהון M.

17 Y si un hombre toma (por mujer) a su hermana, la hija de su padre o de su madre y ve (1) la desnudez de ella y ella ve la desnudez de él, eso fue (2) una gracia (3) que hice con los primeros hombres para edificar el mundo (4). Pero desde ahora todos los que hagan esas cosas serán exterminados (5) a los ojos de los hijos de su pueblo: deshonró la desnudez de su hermana; (el castigo de) sus pecados recibirá.
18 Y si un hombre usa maritalmente de una mujer menstruante y desprecia su desnudez, ha profanado (6) la fuente de su sangre y ella ha despreciado la fuente de su sangre; ambos serán arrojados de en medio de sus pueblos.
19 No despreciarás la desnudez de la hermana de tu madre ni de la hermana de tu padre; porque despreció a la pariente carnal (7), (el castigo de) sus pecados recibirán (8).
20 Y si un hombre usa maritalmente de su tía paterna, ha despreciado la desnudez de su tía, recibirán (el castigo de) su pecado, que sin hijos morirán.
21 Y si (un hombre) (9) casa con la mujer de su hermano (10), es una abominación; la desnudez de su hermano ha deshonrado: no tendrán hijos.
22 Guardaréis, pues, todas mis leyes y practicaréis todas las reglas de mis juicios para que no os vomite el país donde Yo os introduzco para habitar en él (11)

(1) M: «y desprecia».
(2) I: «es (una gracia)».
(3) N traduce *ḥsd* hebreo por «gracia»; en realidad hay que traducir por «depravación»; Ps traduce los dos sentidos; «es una *depravación* porque hice *gracia*...».
(4) *O* «al edificar el mundo». M: «(que hice con) los primeros hombres a fin de que se poblase el mundo de ellos; pero...».
(5) Al parecer, serán excomulgados. M: «(al que haga) tal cosa lo exterminaré delante de su pueblo: ha despreciado la desnudez de su hermana».
(6) M: «ha despreciado».
(7) *Lit:* «(despreció) a la cercana de su carne»; I: «al cercano (de su carne)»; M: «la cercanía (de su carne)».
(8) M: «(el castigo de) sus pecados recibirá».
(9) Olvidado en el texto; añadido en I: «y si un hombre se casa (con...)».
(10) Ps añade: «durante su vida».
(11) M: «para posesionaros de él».

17 וגבר די יסב ית אחתה ברת אבוי או ברתה דאמה ויחמי ית
עריתה והיא תחמי ית ערייתיה חסד הוה דעבדת עם קדמיי למבני
עלמא ברם מן כדון כל די עבד כדן וישתצון לעיני בני עמהון
עריתה דאחתה בזי חובוי יקבל׃
18 וגבר די ישמש עם אתה דוה ויבזי ית עריתה וית מבוע אדמה
אפס והיא בזיית ית מבוע אדמה וישתיצון תריהון מן גו עמיהון׃
19 ועריתה דאחתה דאמך ואחתה דאבוך לא תבזי ארום ית קריבת
בשריה בזי חוביהון יקבלון׃
20 וגבר די ישמש עם חביבתה ערייתה דחביבתה בזי חוביהון יקבלון
דלא בנין ימותון׃
21 [וגבר] די יסב ית אתתה דאחוי מרחקה היא עריתה דאחוי בזי
דלא בנין יהוון׃
22 ותטרון ית כל קיימי וית כל סדרי דיניי ותעבדון יתהון ולא
תפלוט יתכון ארעא די אנה מעל יתכו[ן] לתמן למשרי בגווה׃

17 ברת אבוי] ברת דאבוי M | ויחמי] ויבזי M | הוה] הוא I | קדמיי
למבני עלמא ברם] קדמאי מן בגלל דיתמלי עלמא מנהון בר[ם] M | די עבד]
דע' I | כדן ... בזי] כן ואשיצי יתיה קדם עמהון ערייתה דחתה בזי M || 18
דוה] דייבה M | אפס] בזי M | מן גו] מגו I || 19 דאחתה] דחתה M |
ואחתה] וחתה M | ית קריבת] קריבות M | קריבת] קריב I | חוביהון יקבלון]
חובוי יקבל M || 21 [וגבר] די יסב] [ ] desider in text; וגבר דיסב I ||
22 די אנה] דא' I | למשרי בגווה] למירות יתיה M.

23 Y no seguiréis (1) las leyes (2) de las naciones que Yo arrojo de delante
de vosotros. Porque ellos han practicado (3) todas estas abominacio-
nes, su (4) Verbo se ha disgustado de ellos,
24 y a vosotros os he dicho: Vosotros heredaréis su país y Yo os lo daré (5)
para que lo poseáis: un país que produce buenos frutos, blancos como
la leche, y dulces y gustosos como la miel. Yo soy Yahweh, vuestro
Dios, que os he apartado de las naciones.
25 Así, pues, separaréis animales puros de impuros y aves impuras de
puras, y no os hagáis vosotros mismos abominables por bestia, ave o
por cualquier cosa que hormiguea (6) la tierra, que os he separado como
impuros.
26 Seréis, pues, santos para mi nombre (7), pues Yo, Yahweh, soy san-
to (8) y os he separado de las naciones para que seáis para mi nombre.
27 Y hombre y mujer, cuando con ellos haya nigromantes o personas
que hacen surgir apariciones de muertos, deberán ser muertos (9); se
les apedreará; el pecado de su sangre recaerá sobre ellos.

Fin de la *parašá qedošim*

(1) I: «(no) seguiréis» (el mismo verbo con asimilación).

(2) M: «las leyes de (las naciones)» (otra palabra).

(3) «(todas estas cosas) han practicado, mi alma se ha molestado (*o:* angustiado) con ellos».

(4) Uso de la 3.ª persona en vez de la 1.ª, como cuando se emplea *bar naš* o *ha-hu' gabra* por «yo» (cf G. Vermès, *l.c.*, 11-18); o quizá error del copista que copió *mmryh* (su Verbo) por *mmry* (mi Verbo); quizá la lección era *mmryh dyhwh* (el Verbo de Yahweh).

(5) M: «(y Yo os lo) he dado».

(6) M: «(que) hormiguea» (otro verbo).

(7) M: «(seréis, pues, para mi nombre) un pueblo de santos (*o:* un pueblo santo)»; cf Dt 7, 6; 14, 21; 26, 19; 1 Pe 2, 9.

(8) M: «(pues Yo soy santo) en mi Verbo. Así dice Yahweh (y os he...)».

(9) M: «será matado».

23 ולא תהלכון בנימוסי אומייה די אנה משלח מן קדמיכון ארו[ם]
ית כל אליין מרחקתה עבדו ואעיק ממריה בהון:
24 ואמרית לכון אתון תירתון ית ארעהון ואנה אתן יתה לכון למרת
יתה ארע דעבדה פירין טבין נקיין כחלבה וחליין וטעמיין כדבשא
אנה ייי אלהכון דאפרשית יתכון מן אומייה:
25 ותפרשון בין בעירָה דכייה למסאבה ובין עופא מסאבה לדכיי[ה]
ולא תשקצון ית נפשתכון בבעירה ובעופה ובכל מה די תרחש
ארעא די אפרשית לכון למסאב[ה]:
26 ותהוון לשמי קדישין ארום קדיש אנה ייי ואפרשית יתכון מן
אומייה למהווי לשמי:
27 וגבר או אתה די יהווי בהון שאלי אובה או מסקי זכורון מתקטלה
יתקטלון באבניה ירגמון יתהון חובת אדמיהון בהון:

חסולת פרשת קדושים

23 תהלכון] תהכון M | בנימוסי] בקיימי M | די אנה] דא' I | מן קדמיכון] מק' I | מרחקתה עבדו ואעיק ממריה בהון] עבדו ואתעיקת נפשי בהון M | ממריה] forte complend ממריה דייי vel leg ממרי vel adhibetur 3.ª pro 1.ª pers. || 24 אתן] יהבית M | למרת] למירות M | דאפרשית] די אפ' M || 25 תרחש] ירמוס M | די אפרשית] דא' I || 26 קדישין] [קדישין] לעם M | ייי] ייי' כדן אמר במימרי M | למהווי] למהוון M || 27 די] ארום M | די יהווי] דיהווי I | יתקטלון] יתקטל M.

CAPÍTULO XXI

1 Y dijo Yahweh (1) a Moisés: Habla a los sacerdotes, hijos de Aharón
y diles: El gran sacerdote no se hará impuro por el cadáver de un
muerto en su pueblo (2),
2 si no es por un pariente carnal cercano a él (3): por su madre, padre,
hijo, hija, hermano;
3 también por su hermana virgen que está junto a él (4), pues aún no
ha sido dada por esposa a un hombre (5): por ella podrá hacerse
impuro (6).
4 No se hará impuro el señor de su pueblo (7) para que no profane el
sacerdocio (8).
5 No harán señales en sus cabezas ni rasurarán los bordes de sus barbas
ni se harán en su cuerpo incisión (9).
6 Serán santos delante de su Dios (10) y no profanarán el nombre de su
Dios, puesto que ellos ofrecen los sacrificios de Yahweh, el alimento
de su Dios, y deberán ser santos (11).

(1) M: «el Verbo de Yahweh».

(2) Otra traducción de N: «...el gran sacerdote en su pueblo». M: «(y diles) no se volverá impuro por impureza de cadáver de un muerto de su pueblo»; cf 22, 4 y *Neophyti 1*, II (Éxodo), Introducción, pp 19*s.

(3) M: «si no es por parentela carnal próxima».

(4) M: «a él más que su padre».

(5) M: «(pues aún no) ha sido dada en matrimonio a un hombre»; I: «(no ha sido dada por esposa) al varón (*o:* «a su marido»): por ella podrá hacerse impuro».

(6) Es decir, podrá acercarse al cadáver y participar en los funerales.

(7) A saber, el sacerdote. Versículo oscuro en el texto hebreo. El sentido del texto hebreo parece ser: que un sacerdote casado no se ha de contaminar por la parentela de su mujer; cf Ps.

(8) M: «(no) se hará impuro el gran sacerdote ni siquiera por los suyos, profanando el gran sacerdocio a causa de ellos»; M: «(el señor) de vuestro pueblo profanando la diadema que hay en él».

(9) M: «(en su cuerpo) incisión» (otra grafía). Según D. Rieder, «no harán señales en», es una corrupción de los copistas en vez de «no decalvarán» (lección de O).

(10) M: «(santos) para su Dios».

(11) M: «santidad».

CAPUT XXI

1 ואמר ייי למשה אמר לכהנייא בנוי דאהרן ותמר להון על נפש
דמית לא יסתאב כהנא רבה די בעמה:
2 ארום אלהן לקריב בשרי[ה] דקריב לוותיה לאמיה ולאבוי
ולברי[ה] ולברתיה ולאחוי:
3 ולאחתה בתולתה דקריבה לוותיה די לא אתנסבה[ת] לגבר לעליה
יסתאב:
4 לא יסתאב רבה דבעמה דלא יפס ית כהנתא:
5 לא ירשמון רושם בראשיהון ושומת דקניהון לא יספרון ובבשרהון
לא ישרטו[ן] שרטת:
6 קדישין יהוון קדם אלההון ולא יפסון שמה דאלההון ארום ית
קרבנוי דייי לחם אלההון אינון מקריבין ויהוון קדישין:

21 1 ייי] ממריה דייי M | על נפש דמית ... בעמה] לטמא נפיש דמית לא
יסתאב בעמיה M; cf Lev 22,4 | די בעמה] דב' I || 2 אלהן לקריב בשרי[ה]
דקריב] אלא הן לקריבות בשריה דקרוב [leg דקריב] M || 3 ולאחתה]
ולחתה M | לוותיה] ליה מן אבוי M | די לא] דלא I | אתנסבה לגבר] אנסבת
לגבר M | לגבר ... יסתאב] [לג]ברה לה יסב' [leg יסת'] I || 4 לא ... כהנתא]
[לא] יסתאב כהנה רבה ואפילו בעמיה לאפסה כהונתה רבה אמטול ליה M |
דבעמה דלא יפס ית כהנתא] דבעמכון למפסה כליל בה M || 5 ירשמון
רושם] corr a D. Rieder *Sinai* 59 (1965) 117, c O ימרטון מרט | שרטת]
[שר]טא I; סורטה M || 6 קדם אלההון] לאלה' M | שמה דאלההון] שם
אל' M | אינון] הנון M | קדישין] קודש M.

7 Y no tomarán mujer extraviada ([1]) y profanada ([2]), ni tomarán mujer abandonada por su marido ([3]), pues han de ser santos delante de su Dios ([4]).
8 Y le ([5]) trataréis como ser santo, pues ellos ofrecen el alimento de vuestro Dios: santos serán para vosotros ([6]), pues santo soy Yo, Yahweh, que os he santificado ([7]).
9 Y la hija de un hombre que sea sacerdote, si es una perdida y profanada, a su padre ella prostituye; será quemada al fuego ([8]).
10 Y el sacerdote que ha sido levantado sobre sus hermanos, sobre cuya cabeza es derramado aceite de unción y que recibe su investidura ([9]) para vestir las vestiduras (sagradas), no cubrirá ([10]) su cabeza y no rasgará sus vestidos.
11 Y no se llegará a ninguna persona ([11]) que se haya muerto; no se hará impuro por su padre ni por su madre ([12])
12 Y no saldrá del templo ni profanará el templo de su Dios, porque tiene sobre sí la corona del aceite de la unción de su Dios. Dice Yahweh ([13]).

([1]) M: «(mujer) de prostitución» (= prostituta). Obsérvese que la palabra aramea que significa extraviarse por prostitución *(ṭʿy)* significa también extraviarse por idolatría; en hebreo, prostituirse *(znh)* significa frecuentemente idolatrar. Esta relación de conceptos deriva en parte que los israelitas practicaban la fornicación o prostitución en buena parte en los lugares altos o de culto idolátrico cananeos. Aquí la raíz *znh* guarda su significado primitivo de pecado femenino, su significado específico de prostitución o fornicación. Con el tiempo vino a significar frecuentemente lo mismo que *πορνεία* en griego, toda clase de impureza, vg el adulterio, el concubinato (vg Mt 5, 32).

([2]) M: «y profanada por prostitución». Según *Qiddušin* 77a mujer «profanada» es sólo la mujer nacida de un matrimonio ilegítimo; cf Ps.

([3]) M: «(ni tomará mujer) que haya recibido el libelo de repudio sin condiciones, de (su marido)».

([4]) M: «(pues ha de ser santo) para su Dios». Se refieren estas leyes a los simples sacerdotes, no al sumo sacerdote al que se ponen mayores restricciones en vv 13-15.

([5]) «le» = «les»: a todos los sacerdotes.

([6]) M: «(pues el alimento...) él ofrece; santo será para vosotros».

([7]) M: «(pues santo) soy Yo en mi Verbo y con mi Verbo os santifico».

([8]) M: «(si) empieza a fornicar, profana la corona del sacerdocio de su padre: al fuego (será quemada)».

([9]) Es decir, es ordenado.

([10]) M: «(no) dejará crecer desmelenado el cabello (de su cabeza)»; cf Ps.

([11]) M: «gente».

([12]) Cf vv 1 y 2.

([13]) M: «(... del aceite de la) unción de su Dios sobre él. Así dice (Yahweh)».

7 אתה טעוה ומפסה לא יסבון ואתה משבקה מן בעלה לא יסבון
ארום קדישין אנון קדם אלההון:
8 ותקדשון יתיה ארום ית לחם אלהכון אנון מקרבין קדישין יהוון
לכון ארום קדיש אנה ייי דקדשת יתכון:
9 וברת גבר כהן ארום טעוה ומפסה ית אבוה היא מטעו[ה] בנורא
תתוקד:
10 וכהנא דמתרבי מן אחוי די יתארק על רֵאשֵׁה מן משחה דרבותה
וישלם ית קרבן ידוי למלבש ית לבושיה ית ראשיה לא יכסה
ולבושו[י] לא יבזע:
11 ועל כל נפש דמית לא ייעול לאבוי ולאמה לא יסתאב:
12 ומן בית מקדשה לא יפוק ולא יפס ית בית מקדשה דאלהה ארום
כליל משח רבותה דאלהה עלוי אמר ייי:

7 טעוה] טעיה I; זנו M | ומפסה] ומתפסה בזנו M | משבקה מן] דקבלת גיטא בלא תנאה מן M | מן בעלה] מבעלה I | אנון קדם אלההון] הוא לאלהיה M || 8 אנון ... לכון] הוא מקרב קדיש יהווי לכון M | אנה ... יתכון] בממרי אנה הוא ובממרי מקד[ש] יתכון M || 9 וברת גבר] וברתה דג' M | טעוה ... בנורא] תשרי למזנייה ית כליל כהונתה דאבוה היא מפסה בנו' M | מטעו[ה]] [מט]עיה I || 10 דמתרבי] דמתרבא I; דמתרבי M | די יתארק] דיתארק I | מן משחה] ממש' I | יכסה] ירבי פרע M || 11 נפש] עמא M || 12 ית בית° מקדשה] [ית] מקדש M | רבותה דאלהה עלוי אמר] רבות אלהיה עלוי כדין אמ' M.

13 Y él tomará mujer con prueba de su virginidad (1).
14 A la viuda (2), la repudiada y la mujer perdida (3) y profanada (4), a éstas no tomará por esposa, sino que de su pueblo (5) tomará mujer.
15 Y no profanará su descendencia (6) en su pueblo, porque Yo soy Yahweh que los he santificado (7).
16 Y Yahweh (8) habló con Moisés diciendo:
17 Habla con Aharón diciendo: Ninguno de tus hijos (9), en la generación que sea, que tenga un defecto (físico) no se acercará a ofrecer el alimento de su Dios.
18 Porque ningún hombre que tenga defecto (físico) se ha de acercar a ofrecer: hombre ciego o cojo o chato o patizambo (10),
19 (o quien está fracturado de pie o mano) (11),
20 o aquél cuyas cejas cubran los ojos (12) o que no tenga pelo en las cejas o jorobado, o enano o con nube en sus ojos (13) o lleno de ronchas o de complexión oscura (14) o que carece (?) (15) de testículos (16).

(1) M: «y el gran sacerdote casará con una virgen». Los vv 13 y 14 se refieren al sumo sacerdote, como nota M y enseña el rabinismo.

(2) En Ez 44, 22 se autoriza el matrimonio de sacerdote con viuda de otro sacerdote. De hecho, algunos sumos sacerdotes posteriormente se casaron con viuda, cf *Yebamot* 61a, *Yoma* 18a.

(3) Es decir, prostituta.

(4) M: «(y a la mujer) profanada, a éstas (no tomará)».

(5) No una extranjera.

(6) Al parecer, su descendencia «levítica», casándose con mujer de tribu distinta de la de Leví. Probablemente hay que traducir «semen» y no «descendencia».

(7) M: «(porque Yo) soy Yahweh que con mi Verbo le santifico».

(8) M: «el Verbo de Yahweh».

(9) M: «(de la) descendencia de vuestros hijos».

(10) M: «que sea ciego o cojo o fracturado o castrado (?)». La última palabra en hebreo: «de cadera excesivamente larga», en Ps: «mutilado de muslo».

(11) Falta en el texto, M, I. Añadido según Ps.

(12) I: «(o) sus cejas (tapan sus ojos)»; pero probablemente hay que leer sólo *gebin* o *gibna*, jorobado o poblado de cejas (?), por cuanto el siguiente I suprime «cubran los ojos» y empalma directamente con «o que no tiene pelo». Por el hebreo *gibben* entiende M. *Bekorot* 7, 2 (43b) que no tiene cejas o sólo una.

(13) M: «que tiene afección de ojos».

(14) cf M. *Bekorot* 7, 5 (44b) (una traducción del TM *meroaḥ 'ašek*).

(15) El texto: que mueve o arrastra (los testículos); probablemente hay que leer *meḥassar* = carente (de testículos); cf *mmrḥ* = aplastado (de testículos).

(16) M: «(en las cejas, o) que es demasiado alto o enfermo o que tiene una afección de ojos o que está lleno de sarna o lleno de ronchas o falto de testículos».

13 והו[א] אתה בסחדודתה[ה][ו] יסב:
14 ארמלה ומשבקה וטעווה ומפסה ית אילין לא יסב ארו[ם] אלהן
מעמיה יסב אתה:
15 ולא יפס זרעה בעמה ארום אנה ייי דקדשת יתהון:
16 ומליל ייי עם משה למימר:
17 מליל עם אהרן למימר גבר גבר מן בניך לדריהון די יהווי ביה
מום לא יקרב למקרבה לחם אלהיה:
18 ארום כל גבר דאית ביה מום לא יקרב למקרבה גבר סימי או
חגיר או פחוש או פסיע:
19 [או גבר דיהי ביה תביר דרגל או תביר דידא]:
20 או די גבנוי חפיין על עיינוי או דלית ליה שער בגיבינוי או גביע
או ננס או דחלזונה בעינוי או דמלי חזזין או דחזווי חשיך או
דמרחש אשכתיה:

13 והו' ... יסב] וכהנא רבה אתה בתולה יסב M || 14 וטעווה
ומפסה ית] וטפסה [leg ומפסה] ית M | אילין] אליין M | מעמיה] מן עמ' M ||
15 אנה ... יתהון] [אנה] הוא יי' דבממרי מקדש יתיה M || 16 ייי] ממריה
דייי M || 17 מן בניך] מבניך I | בניך] זרעיית בניכון M | די יהווי] דיהווי I |
יקרב] יקרוב M || 18 יקרב למקרבה גבר] יקרוב גב' M || סימי או חגיר ...]
דסמי או דחגיר או דפסיק או דמסרס[זע] M | פחוש] leg פחיש || 19 Desider
in text et in M, I; add ex Ps || 20 די גבנוי] [leg? גבין] ג' I | חפיין ...
גביע או] עיינוי או די לית M | עיינוי או דלית] או [דלית] I | או דלית]
דגביה או דנסיס או דחלזונה בעייניה או דמלי cf Lev 22,22; ננס ... אשכתיה]
M גרב או דמלי חזזין או דחסיר כולייה | דחלזונה בעינוי] דחליזון עייניה M |
בעינוי] [בעי]ניה I | ננס] = νᾶνος | דמרחש] corr? דמחסר.

21 Ningún hombre de los hijos de Aharón (1), el sacerdote, que tenga alguna tacha se acercará a ofrecer el alimento de su Dios; tiene una tacha (2): no se acercará a ofrecer el alimento de su Dios.
22 Podrá comer el alimento de su Dios: de las cosas sacrosantas (3) y de las cosas santas.
23 Sólo que no entrará dentro del velo ni se acercará al altar, porque tiene tacha; y no debe profanar mi santuario, porque Yo soy Yahweh que los he santificado (4).
24 Y Moisés lo habló con Aharón y con sus hijos y con todos los hijos de Israel.

CAPÍTULO XXII

1 Y habló Yahweh (5) con Moisés diciendo:
2 Habla con Aharón y con sus hijos que anden con precaución con las santas ofrendas de los hijos (6) de Israel —de modo que no profanen mi santo nombre— que ellos consagran a mi (nombre. Yo), Yahweh (7).
3 Diles: En la serie de vuestras generaciones, todo hombre entre todos vuestros hijos que se acerque (8) a las santas ofrendas que los hijos de Israel consagren (9) al nombre de Yahweh (10), en estado de impureza, tal persona será exterminada de delante de Él (11). Dice Yahweh (12).

(1) M: «de los descendientes de Aharón».
(2) M: «(Ningún hombre...) se acercará a ofrecer la ofrenda de Yahweh; tiene una tacha».
(3) M: «(de) sus cosas santas».
(4) M: «(porque Yo) soy Yahweh que lo santifico con mi Verbo».
(5) M: «el Verbo de Yahweh».
(6) M: «que se mantengan separados de las cosas santas de los hijos (de Israel)».
(7) M: «(mi santo nombre pues) ellos son de los consagrados a mi nombre. Así dice Yahweh».
(8) *O:* «que ofrezca las santas...», traducción posible prescindiendo del texto hebreo.
(9) M: «(entre todos) los descendientes de vuestros hijos (que ofrezca) cosas santas que consagran (los hijos de Israel)».
(10) M: «(consagren) delante de Yahweh».
(11) I: «(de) delante de Mí». Cf 20, 23, nota 4.
(12) M: «Así (dice Yahweh)».

21 כל גבר דאית ביה מום מן בנוי דאהרן כהנא לא יקרב למקרבה
לחם אלהיה מום בה ית לחם אלהיה לא יקרב למקרבה:
22 לחם אלהיה מן קדש קדשיה ומן קדשיה יאכל:
23 להוד לגו מן פרכתה לא ייעול ועל גבי מדבחה לא יקרב ארום
מומא בה ולא יפס ית בית מקדשי ארום אנה ייי דקדשת יתהון:
24 ומליל משה עם אהרן ועם בנוי ועם כל בני ישראל:

CAPUT XXII

1 ומליל ייי עם משה למימר:
2 מליל עם אהרן ועם בנוי ויזדהרון מן קדשיהון דבני ישראל ולא
יפסון ית שמי קדישא די אנון מקדשין [לשמי אנה] ייי:
3 אמור להון לדריכון כל גבר די יקרוב מן כל בניכון לקדשיה
די יקדישון בני ישראל לשמה דייי וסאבתיה עלוי ותשתיצי נפשה
ההיא מן קדמוי אמר ייי:

[יקרב למקרבה לחם אלהיה מום בה | M זרעיתה דא' [בנוי דאהרן 21
|| M [לא] יקרוב [לא יקרב | M יקרוב למקרבה ית קרבנה דייי' מום ביה
[לגו מן פרכתה | I לחוד [להוד 23 || M קודשוי [קדש | I מק' [מן קדש 22
[אנה] הוא יי' דבממרי מקדש [אנה ... יתהון | I פרכתה [מן פרכתה | M לפר'
יתיה M.
22 1 ייי] ממריה דייי' M || 2 דבני] ויתאפרשון מן קדשיהון ויזדהרון
אנון ... [לשמי אנה] | I דא' [די אנון | I מק' [מן קדשיהון | M מן קודשיהון דב'
[די יקרוב 3 || M הנון מן קדשין לשמי כדין אמ' יי' ;add ad calcem [ ] ייי]
[די יקדישון | M זרעית בניכון מן קדשיה די יקדישון [בניכון לקדשיה דיק' | I דקר'
כדין [א'] אמר] | I [קד]מי [קדמוי | M קדם יי' [לשמה דייי | I דיק' M.

4 Ningún hombre de los hijos de Aharón ([1]) que esté leproso o padezca gonorrea, comerá de las cosas santas hasta tanto se purifique, y quien haya tocado cualquier cosa impura por el cadáver de un hombre ([2]), o a un hombre del que fluya semen,
5 o el hombre que haya tocado cualquier reptil con lo que se haga impuro o a hombre por el que se haga impuro por cualquiera de sus impurezas,
6 la persona (pues) que lo haya tocado, será impura ([3]) hasta la tarde y no podrá comer de las cosas santas si no se ha lavado su cuerpo en agua.
7 Puesto el sol, quedará puro ([4]) y después podrá comer de ([5]) las cosas santas porque es su alimento ([6]).
8 Bestia muerta o matada (violentamente) no comerá: se contaminaría por ella. Dice ([7]) Yahweh.
9 Y guardarán mi observancia para que no reciban ([8]), a causa de ella, (el castigo de) los pecados ([9]) y mueran por ella por haberla profanado. Yo soy Yahweh que os he santificado ([10]).
10 Ningún laico comerá una cosa santa; el huésped gentil y el jornalero no comerá ([11]) cosa santa.
11 Pero cuando un sacerdote adquiere ([12]) una persona con su dinero, ésta podrá comer de ella (de la cosa santa); los crecidos en su casa, ellos también podrán comer su pan ([13]).
12 Y si la hija de un sacerdote es tomada como mujer por un hombre ([14]) laico, ella no podrá comer de las ofrendas santas;

([1]) M: «(de) la descendencia (de Aharón)».
([2]) M: «(por el cadáver de) un muerto, o...»; cf 21,1.
([3]) M: «(que) lo haya tocado se impurificará».
([4]) M: «y con la puesta del sol, quedará puro».
([5]) I: «(podrá comer) las cosas santas».
([6]) *Lit:* «su pan»; M: «su alimento».
([7]) M: «Así (dice Yahweh)».
([8]) M: «(para que no) carguen (con los pecados)».
([9]) M: «(del) pecado».
([10]) M: «(Yo) soy Yahweh que con su Verbo los santifica».
([11]) M: «el huésped del sacerdote o el jornalero cuando es gentil no comerá (cosa santa)».
([12]) M: «compra».
([13]) M: «(una persona) comprada con su dinero, entonces estará autorizada a comer de ella; y los crecidos en su casa podrán comer de su comida».
([14]) M: «(Y si la hija) de un hombre sacerdote es (dada como mujer) a un hombre (laico)».

4 גבר גבר מן בנוי דאהרן והוא מצרע או דייב בקדשייה לא ייכול עד זמן די ידכי ומן די יקרוב בכל טמא נפש בר נש או גבר די תפוק מנה תשמי[ש] דזרע:
5 או גבר די יקרוב בכל שרץ די יסתאב ליה או בר נש די יסתאב ליה בכל סאובתיה:
6 נפש די תקרב בה תיהווי מסאבה עד רמשה ולא יאכל מן קדשיה ארום אלהן אסחי בשרה במיא:
7 ויטמע שמשה וידכי ומן בתר כדן יאכל מן קדשיה ארום לחמיה הוא:
8 נבילה וקטילה לא ייכול למסתאבה בה אמר ייי:
9 ויטרון ית מטרתי ולא יקבלון עלוי חובין וימותון ביה ארום אפיסו יתיה אנה ייי דקדשית יתכון:
10 וכל חילוני לא יאכל קדש תותב בר עממין ואגירה לא יאכל קדש:
11 וכהן ארום יקנה נפש קניין כספיה הוא יאכל מניה ותרבבת אנשי ביתיה אנון יאכלון בלחמה:
12 וברתה דכהן ארום תתנסב לגבר חילוני היא באפרשות קדשייה לא תאכל:

4 מן בנוי] מב' I; [מן] זרעה M | דייב] דאיב M | בקדשייה] מק' I | בקדשייה
לא ייכול] מן קדשייה לא יאכל M | די יקרוב] דקרב I | ומן די יקרוב] ודקרוב
M | בר נש או] דמית או M | תפוק] יפוק M | תשמי[ש]] תשמיע in text ||
5 די יקרוב] דק' I | די יסתאב 1.°, 2.°] דיס' I 1.°, 2.° | בכל] לכל M ||
6 די תקרב] דת' I | תקרב בה תיהווי מסאבה] תקרוב ביה ויסתאב M |
מן קדשיה] מק' I | אלהן אסחי] אלא הן אן אס' M || 7 ויטמע שמשה וידכי]
ועם מעלי שמשה ידכי M | ומן בתר] ומב' I | מן קדשיה] קד' | לחמיה] מזוניה
M || 8 ייכול] יאכ' I | אמר] [א'] כדין M || 9 יקבלון] יסבלון M |
חובין] חובה M | אנה ייי דקדשית יתכון] [אנה] הוא יי' דבמימריה מקדש יתהון
M || 10 תותב ... לא יאכל] תותבה דכהנה ואגירא כד הוא בר עממין לא
יאכ' M || 11 יקנה] יזבין [leg יזבון] M | קניין ... בלחמה] זבינות כספיה
הא בכן יהווי ראשי למיכל מינה ומרבביני [leg ומרבבייני] בייתי הנון יאכלון
מן מזונה M || 12 דכהן ... לגבר] דגבר כהן ארום תיהוי לגב' M | באפרשות]
מן אפ' M.

13 pero si la hija de un sacerdote enviudare, fuese abandonada y, no
teniendo hijos (1), volviese a la casa de su padre, como en su juven-
tud (2), podrá comer del pan de su padre, pero ningún laico comerá
de él.
14 Y si un hombre comiere cosa sagrada inadvertidamente, añadirá un
quinto sobre ella (3) y dará al sacerdote las cosas sagradas (4).
15 Y (los sacerdotes) (5) no profanarán (6) las santas ofrendas de los hijos
de Israel, lo que aparten para el nombre de Yahweh (7),
16 pues los harían incurrir (8) en los pecados que requieren ofrenda de
reparación (9) al comer sus santas ofrendas, pues Yo soy Yahweh quien
los ha santificado (10).
17 Y Yahweh (11) habló con Moisés diciendo:
18 Habla con Aharón y con sus hijos y con todos los hijos de Israel y
diles: Cualquiera de la casa de Israel o de los inmigrantes que hay en
Israel (12), que presente su ofrenda en cumplimiento de cualquiera de
sus votos o como ofrenda voluntaria suya, cualquiera que sea, ofre-
ciéndola al nombre de Yahweh (13) en holocausto,
19 para que sobre vosotros haya benevolencia, (la ofrenda) ha de ser un
macho —sin defecto (14)— de los toros, de los corderos o de los
machos cabríos (15).
20 Todo lo que tenga defecto, no alcanzará benevolencia para voso-
tros.

(1) M: «y (no teniendo) descendencia de hijos».
(2) M: «como en los días de su juventud».
(3) M: «(añadirá) un quinto (*lit:* «quintos») de su precio sobre ella».
(4) M: «(y dará al sacerdote) la cosa sagrada».
(5) El texto parece referirse a los sacerdotes.
(6) No dejarán profanar a los israelitas.
(7) M: «(lo que) apartéis delante de Yahweh».
(8) M: «y no les vendrán a encontrar (los pecados...)».
(9) *Lit:* «los pecados *ašam*».
(10) M: «(los pecados) que requieren de ellos ofrendas de reparación cuando comieren sus santas ofrendas; pues Yo soy Yahweh y con mi Verbo los santifico».
(11) M: «el Verbo de Yahweh».
(12) I: «(y de los inmigrantes) de la casa de Israel»; M: «(y de los inmigrantes) de Israel».
(13) M: «(ofreciéndola) delante de (Yahweh)».
(14) M: «sin defecto (un macho)».
(15) M: «(sin defecto) un macho de los toros, de los corderos y de los cabritos».

13 וברתה דכהן ארום תיהווי ארמלתה ומשבקה ובנין לית לה ותחזור
לביתה דאבוה כרביותה מן לחמה דאבוה תאכל וכל חלוני לא
יאכל מיניה:
14 וגבר ארום יאכל קדש בשלו ויסף חומשה עלוי ויתן לכהנה
ית קדשיה:
15 ולא יפסון ית קדשיהון דבני ישראל ית מה די יפרשון לשמה
דייי:
16 ויקבלון יתהון חובי אשמה כד יהוון אכלין ית קדשיהון ארום
אנה ייי דקדשית יתהון:
17 ומליל ייי עם משה למימר:
18 מליל עם אהרן ועם בנוי ועם כל בני ישראל ותאמר להון גבר גבר
מן דבית ישראל ומין גיוריה די בישראל די יקרב קרבניה לכל
נדריהון ולכל נסיבתהון די יקרבון לשמה דייי לעלה:
19 לרעווה עליכון דכר שלם מן מום בתורייה באמרייה ובעזייה:
20 כל מה דאית ביה מום לא לרעוה יהווי לכון:

13 דכהן] דגבר כהן M | ובנין] וזרע דבנין M | כרביותה] כיומי טליותה
M | מן לחמה] מל' I | יאכל] ייכול I || 14 יאכל] ייכול I | חומשה עלוי]
חומשין דמוי עלוי M | קדשיה] קודשה M || 15 די יפרשון] די פ' I: vel
probabilius דיפ' | די יפרשון לשמה דייי] דתפרשון קדם ייי M || 16 ויקבלון]
ולא יארעון M | אשמה ... דקדשית יתהון] אשמותהון בזמן די יאכולון ית קדשיהון
ארום אנה הוא ייי ובממרי מקדש יתהון M || 17 ייי] מימריה דייי M ||
18 מן דבית] מב' I | ומן גיוריה] ומיגי' I | די בישראל] דבית [י"] I; דישראל M |
די יקרב] דק' I | די יקרבון] דק' I | לשמה] קודם M || 19 עליכון] לכון I |
דכר שלם] [דכר] שלם M | מן מום] ממ' I | דכר ... ובעזייה] דכר מן תורייה
מן אמרייה ומן גדי עזייה M || 20 מה דאית] דא[ית] I.

21 Y si un hombre ofrece al nombre de Yahweh un sacrificio de cosas
santas por un voto explícito o una ofrenda voluntaria ([1]), de ganado
mayor o menor, (el animal) ha de ser perfecto para ser aceptable ([2]),
no tendrá (tara) ([3]).
22 Al que sea ciego, o fracturado, demasiado alto o enfermo ([4]), al que
esté lleno de herpes ([5]), a éstos no los ofreceréis delante de Yahweh y
no pondréis ofrenda de ellos al nombre de Yahweh ([6]) sobre el altar.
23 Toro o cordero falto o sobrado en algún miembro ([7]), podréis dedicar-
lo ([8]) como ofrenda voluntaria, pero no será recibido con benevolencia
como voto ([9]).
24 Y a los animales de testículos magullados, machacados, arrancados,
aplastados, a éstos no los ofreceréis al nombre de Yahweh ([10]); y en
vuestro país no haréis (eso) ([11]).
25 (Y de mano de gentil) ([12]) no ofreceréis nada de eso como alimento de
vuestro Dios, porque en ellos hay mutilación, (en ellos hay tara). No
serían recibidos con benevolencia para vosotros.
26 Y habló Yahweh ([13]) con Moisés diciendo.
27 Hubo un tiempo en que en favor nuestro recordabas nuestras ofren-
das, lo que ofrecíamos, y había expiación (perdón) ([14]) para nuestros
pecados; pero ahora que no tenemos nada que ofrecer de nuestros
rebaños de ganado menor, se podrá expiar por nuestros pecados: Se
ha escogido delante de mí el toro, para recordar delante de mí el
mérito del hombre del Oriente que en su vejez fue bendecido en todo:

([1]) M: «especificando un voto, o una ofrenda voluntaria». Especificando: es decir, detallando la clase de voto.

([2]) M: «(de ganado mayor) o menor, (los animales) serán sin defecto para ser aceptables».

([3]) Palabra que falta en el texto, pero añadida posteriormente por otra mano.

([4]) I: «(o) enano».

([5]) M: «(o) al que esté lleno de verrugas, o lleno de sarna, lleno de ronchas, (a éstos...)»; cf 21, 20.

([6]) M: «delante de Yahweh».

([7]) M 1.º: «(carente de) testículos o sobrado de»; M 2.º: «sobrado de testículos o falto de testículos».

([8]) M: «podrás hacerlo» (= ofrecerlo) como ofrenda voluntaria.

([9]) M: «pero (no será acepto) como voto explícito» (*lit:* para explicitación o expresión o especificación de un voto; cf v 21).

([10]) M: «(no los ofreceréis) delante de Yahweh».

([11]) M: «(no haréis) tales cosas»; Ps especifica: «y en vuestro país no castraréis».

([12]) Estas o semejantes palabras están raídas por la censura; las suplimos con el Ps. Parte están en M sin raer. «En ellos hay tara»: añadido en margen.

([13]) «el Verbo de Yahweh».

([14]) I: «perdonabas (nuestros pecados)».

21 וגבר ארום יקרב נכסת קודשין לשמה דייי לפרש נדר או נסיבה
בתורין או בעץ שלם יהי ברעווה כל [מומה] לא יהווי ביה:
22 דסמי או דתביר או דגבייה או נסיס או דמלי חזיין לא תקרבון
אליין קדם ייי וקרבן לא תתנון מנהון על גבי מדבחה לשמה
דייי:
23 ותור או אמר דחסיר אבר או יתיר אבר נסיבה תפרשון יתיה ולנדר
לא יתקבל ברעווה:
24 ודמעוך[?] ודכתות ונתוק[?] ודמרס לא תקרבון אלין לשמה דייי
ובארעכון לא תעבדון:
25 [ומן יד בר עממין] לא תקרבון לחם אלהכון מן כל אלין ארום
חבוליהון בהון [מום בהון] לא יתקבלון ברעווה לכון:
26 ומליל ייי עם משה למימר:
27 עידן דתדכר לן קרב[נ]ינן מה דהוויין מקריבין ומתכפר על
חובינן וכדון דלית לן למקרביה מן עדרי ענינן יתכפר על חטאינן
תורה אתבחר קדמי בגין למדכרה קדמיי זכותיה דגברה מדנחייה
דבסיבותיה אתברך בכולה ורהט לבקרותיה ואייתי ב[ר] תורין

21 נכסת] נכיסת M | לפרש נדר או נסיבה] לפרוש דנדר או לנס' M |
נסיבה] לנ' I | בעץ שלם יהי ברעווה] בענא שלמין מן מום יהוון לרעווה M |
[מומה] desider in text sed a manu poster add || 22 דתביר] דתבור
דמלי חזיין] דמלי יבלי או דמ[.]לי גרבר I | נסיס] ננס M | דתביר] [leg?
או דמ[.]לי חזיין [leg? גרב: 21,20 M] M | לשמה דייי] קדם ייי M || 23
דחסיר אבר או יתיר אבר] דחסיר כולייה או חסיר כולייה M | דיתיר אבר
או יתיר] דיתי' כולייה או [דחסיר] M | יתיר] דית' I | תפרשון] תעביד M |
ולנדר] ולפירוש דנד' M || 24 ודמעוך] ודמע[י]ך leg?; ודמעיך M |
ודכתות] ודכתית prob leg | ונתוק] ונת[י]ק leg?; ודנתיק M | לשמה דייי]
קדם ייי M | תעבדון] דכוותה [תעבדון] M || 25 [ומן יד בר עממין]]
haec verba vel his similia deleta; haec sumpta ex Ps; ומן יד בר [עממין]
אליין ארום] אלין ארום חבוליהון I | מן כל] מכ' M | לחם] ית [ל'] M |
חבוליהון M | [מֹום ...]] add in M; מומהון M || 26 ייי] מימריה דייי M ||
27 דהוויין ... ופטרין] דהבינן מקרבינן [מקרבין leg] קדמך כל שנה ושנה
והווינן [והויין leg] קורבנינן מכפרין לן על חובינן כדן[?] די גרמו חובייה ולית
לן מה נקרבה מן עדרי ענינן תורה אתבחר קדמי בגין למדכרה סבייה דמדנחה

corrió a su vacada y trajo (1) un ternero (2) gordo y bueno y lo dio a su criado quien se apresuró a aderezarlo y coció panes ácimos y dio de comer (3) a los ángeles e inmediatamente se anunció a Sara que daría a luz a Isaac. Y después se ha escogido el cordero para recordar el mérito de varón único (4) que fue atado sobre un monte como un cordero en holocausto sobre el altar; pero (Dios) lo rescató en su bondad misericordiosa (5) y cuando sus hijos oren dirán en sus horas de tribulación (6): «Respóndenos en esta hora y oye la voz de nuestra oración y recuerda a favor nuestro la *aqedá* de Isaac nuestro padre». Y después se ha escogido el cabrito para recordar el mérito del varón perfecto que vistió sus manos de pieles de cabritos y preparó guisos y los dio a comer a su padre y mereció recibir el orden de las bendiciones. Éstos son los tres sacrificios de los tres padres del mundo: Abrahán, Isaac y Jacob; por eso está escrito y especificado en el libro de ley de Yahweh: *Toro, carnero o cabrito*, cuando haya nacido, se nutrirá siete días tras su madre y desde el día octavo en adelante, será apto para ofrecerle delante (7) de Yahweh (8).

(1) I: «y tomó (un ternero)».
(2) En el texto: «una ternera».
(3) I: «y (los) trajo».
(4) En sentido de «justo», escrupuloso cumplidor de la ley.
(5) *Lit:* «por sus buenas misericordias»; I: «y estuvo con su bondad misericordiosa».
(6) R. Le Déaut, *La nuit pascale* (Roma 1963) p. 172, traduce: «Y (vendrá) un tiempo en que sus hijos rezarán y dirán en sus horas de tribulación».
(7) M: «al nombre de Yahweh».
(8) M: «(Hubo un tiempo en que recordabas nuestras ofrendas) que ofrecíamos ante ti cada año, nuestras ofrendas nos hacían la expiación de nuestros pecados. Ahora que los pecados han dado causa (para la expiación) y no tenemos qué ofrecer de nuestros rebaños de ganado menor, ha sido escogido el toro delante de mí, a fin de recordar al anciano del Oriente, todo él puro: ofreció a tu nombre un becerro: corrió a su vacada y cogió un becerro tierno y bueno y lo dio al mozo y el mozo se apresuró a aderezarlo y panes ácimos (coció y dio a comer a) ángeles y mereció recibir el anuncio de que Sara había de dar a luz a Isaac. Ha sido escogido el cordero en segundo lugar, para recordar el mérito del justo (= Isaac) que se ató a sí mismo sobre el altar y extendió su cuello por causa de tu nombre. Los cielos se inclinaron y bajaron e Isaac vio sus bellezas y sus ojos quedaron cegados por las alturas. Por lo cual mereció que se le proveyese allí un cordero en lugar suyo para el holocausto. Todavía por tercera vez (ha sido escogido) el cabrito para recordar el mérito del perfecto (= Jacob) que se vistió las pieles de cabritos y aderezó guisos, los trajo a su padre e hizo comer a su padre de sus guisos y diole a beber vino. Y mereció recibir el orden de las bendiciones de su padre Isaac y suscitar doce tribus santas para tu nombre. He aquí que entonces Moisés, el profeta de Yahweh, expuso diciendo: Pueblo mío, hijos de Israel: *toro o cordero...*».

שמין וטב ויהב לרביה ואוחי למעבד יתיה ופטירין אפה ואייכל
למלאכין ומן יד אתבשר לשרה דהא שרה ילדה ליצחק ומן בתר
כדן אתבחר אימרא בגין למדכרא זכותא דגברא יחידה דאתעקד
על חד מן טוריא היך אמר לעלה על גבי מדבחה ופדה יתיה
וברחמוי טבייה וזמן בנוי למהוי מצליין ואמרין בשעת אנעקי
דדהון עני יתן בהדה שעתה ושמע בקל צלותן ואדכר לן עקידתיה
דיצחק אבונן ומן בתר כדין אתבחר גדייה בר עזייה בגין למדכרה
זכותי[ה] דגברא תמימא דלבש בגוי ידוי משכין דגדיין בני עזין
ותבשילין עבד ואייכול לאבוי ו[ז]כה למקבלה ית סדר ברכתה
אלין תלתי קרבני תלתי אבהת עלמא אינון אברהם יצחק
ויעקב בגין כדן כתיב ומפרש בספר אוריית[ה] דייי תור אמר או
גדי ארום יתילד יהוי מתרבי שבעה יומין בתר אמיה ומן יומא
תמינייה ולהל[ן] יהוי כשר למקרבה יתיה קדם ייי:

פטיר כולי קרב לשמך בר תורין ורהט לבקורתה ונסב בר תורין רכיך וטב
ואייכל למלאכין | M ויהב יתה לרבייה ואוחי רבייה למעבד יתיה ופ[טירין]
[ואייכל] מלאכין וזכה למתבשרה דהא שרה ילדת[זה] ליצחק אמרה ...]
איתבחר תניין בגין למדכרה זכותה דישר דעקד גרמי על גבי מדבחה ופשט צווארי
בגין שמך שמייא מכו ונחתו וחמא יצחק ית שכלוליהון וכהיין עיינוי מן מרומייה
מן בגין כן זכה ואזדמן לה תמן אמר תחותוי לעלתה ותובן תליתיי גדי בר עיזין
בגין למדכרה זכותי דתמימה דלבש משכין דגדיין ועבד תבשילין ואייתי לאבוי
ואייכל לאבוי מן תבשילוי וחמר אשקי יתיה וזכה למקבלה סדר ברכתה מן יצחק
אבוי ולמקמה תרי עשר שיבטין קדישין לשמך הא בכין פרש משה נבייה דיי' ואמר
עמי בני ישראל תור או אמר M | קרב[נ]ינן] קרבינן in text; [קרב]נ[ינן] I |
ואייתי] I יתי' | אתברך] I יתי' | אתבחר] I ומכ' | ומתכפר] I דה' | מה דהוויין]
ילדה] I ואייתי [ל'] | ואייכל למלאכין] in text | ב[ר] תורין] בת ת' | I ונסב
ו[ז]כה] I בידוי | בגו ידוי] I והווה ברח' | וברחמוי] I מט' | מן טוריא] I [יל]דת
I | ולה[ה]לן ולהל[ן]] prob deld | קרבני 1.°] I לק' | למקבלה] in text | וכה
קדם ייי] לשמה דיי' M | In ms 6684 fere eadem paraphr ac M.

28 Pueblo mío, hijos de Israel, no sacrificaréis vaca u oveja juntamente con su cría (en el mismo día) ([1]).
29 (Y cuando sacrifiquéis) ([2]) sacrificio de acción de gracias al nombre de Yahweh ([3]), lo sacrificaréis de modo que sea acepto a favor vuestro.
30 En el mismo día será comido. No dejaréis nada de él para la mañana. Así dice Yahweh.
31 Guardaréis los mandamientos de mi ley y los practicaréis. Yo soy Yahweh ([4]) que doy buena recompensa a los que guardan los mandamientos de mi ley.
32 Y no profanaréis mi santo nombre para que ni nombre honorable sea santificado en medio de mi pueblo Israel. Yo soy Yahweh que os he santificado ([5]),
33 que os redimí y os saqué libres de la tierra de Egipto para ser con mi Verbo vuestro Dios redentor. Yo soy Yahweh el que redimí a vuestros padres y estoy dispuesto a redimiros ([6]) a vosotros.

CAPÍTULO XXIII

1 Y Yahweh ([7]) habló con Moisés diciendo:
2 Habla con los hijos de Israel y diles: (Respecto a) las solemnidades de Yahweh ([8]) que proclamaréis días festivos y asambleas santas, estas son las fechas de los órdenes ([9]) de sus fiestas ([10]).

([1]) M: «y (no sacrificaréis) vaca, u oveja o cabra». En el texto, M e I falta añadir: «en el mismo día» que está en TM, O y Ps. En Ps en la introducción de este v encontramos el texto de Luc 6, 36: «Pueblo mío, hijos de Israel, *como nuestro Padre es misericordioso en los cielos, así vosotros sed misericordiosos en la tierra*», sentencia que falta en los demás Targumim. Pero en labios de Jesús es, al parecer, una cita de un dicho judío, y por tanto hay presunción de que la frase paralela «*sed perfectos como vuestro Padre celeste es perfecto*» (Mt 5, 48) es un retoque redaccional de Mt; cf J. Dupont, *Sacra Pagina* II, París-Gembloux, 1959, 150-162; cf R. Le Déaut, *ob cit* p 51 s; M. McNamara, *The New Testament...* pp 137 s.

([2]) Falta en el texto, M, I. Pero un signo señala que falta algo en el texto.

([3]) M: «sacrificio de acción de gracias delante de Yahweh, (lo sacrificaréis) de modo que sea acepto (a favor vuestro)».

([4]) I: «(y los practicaréis) porque Yo soy Yahweh»; M: «(y los practicaréis). Así dice Yahweh».

([5]) M: «Yo soy Yahweh) que con mi Verbo os he santificado».

([6]) M: «(y) estoy dispuesto con mi Verbo a redimiros (a vosotros)».

([7]) M: «el Verbo de Yahweh».

([8]) M: «(Respecto al) orden (de las solemnidades de Yahweh)».

([9]) M: «y asambleas santas, estos son los órdenes (de sus fiestas)».

([10]) TM, Ps e I: «de mis fiestas».

28 עמי בני ישראל תורתא או רחילא [יתה וית ברה] לא תכסון [ביומא חד]:
29 [וארום תכסון] נכסת אודיה לשמה דייי לרעוה עליכון תכסון יתיה:
30 ביומא ההוא יתאכל לא תשיירון מנה עד צפרא כדן אמר ייי:
31 ותטרון מצוותה דאורייתי ותעבדון יתהון אנה הוא ייי דיהב אגר טב לנטרי מצוותה דאורייתי:
32 ולא תפסון ית שמי קדישה ויתקדש שמי מייקרה בגו עמי ישראל אנה הוא ייי דקדשית יתכון:
33 דפרקת ואפקת יתכון פריקין מן ארעא דמצרים למיהוי במימרי לכון לאלה פרוק אנה הוא ייי דפרקת לאבהתכון ועתיד למפרק יתכון:

CAPUT XXIII

1 ומליל ייי עם משה למימר:
2 מלל עם בני ישראל ותימר להון מועדוי דייי די תארעון יתהון יומין טבין ואירעון קדיש אלין אינון זמן סדרי מועדוי:

28 תׄורתא או רחילה] ותורתה או רחלה או עיזה M | יתה וית ברה] add in M | ביומא חד]] desider in text, M, I || 29 וארום תכסון]] desider in text, M, I | נכסת אודיה לשמה דייי לרעוה] נכיסת הודייה קודם יי' לר' M | אודיה] א[ו]דיא I || 30 ביומא] ביום M | תשיירוׄן] [תשיי]רין [leg? תשיירון] M || 31 אנה הוא ייי] ארום אנה יי' I; כדן אמ[ר] יי' M || 32 תפסון] תיפ' M | דקדשית יתכון] קדשית יתכון [leg דבממרי] דממרי M || 33 מן ארעא] מא' I | ועתיד למפרק] ועתיד בממרי למ' M.

23 1 ייי] מימריה דייי M || 2 מועדוי] [מ'] סדר M | ואירעון קדיש] ואירעון bis in text; et leg prob ut in M [et in I]: ואירעין קדישין | קדיש] [קדי]שין I | קדיש אלין אינון זמן סדרי] וארועין קדישין אליין הנון סד' M | מועדוי 2.°] מועדא[י] I.

3 Durante seis días harás (¹) el trabajo y al séptimo día habrá sábado de
gran descanso; día (de fiesta) (²) y asamblea santa. Ningún trabajo
haréis: es reposo (sabático) y descanso delante de Yahweh en todo
lugar donde os establezcáis.
4 Éstas son las solemnidades (³) de Yahweh según sus fechas (⁴): días
festivos y asambleas santas que proclamaréis (⁵) en sus fechas.
5 En el primer mes, a los catorce días del mes, entre los soles (⁶), el sa-
crificio (⁷) de la Pascua delante de Yahweh (⁸).
6 Y a los quince días del mes (⁹), la fiesta de los ácimos delante de
Yahweh. Durante siete días comeréis panes sin levadura.
7 El primer día tendréis día festivo y asamblea santa. No haréis ningún
trabajo servil.
8 Y ofreceréis los siete días la ofrenda (¹⁰) al nombre de Yahweh. En el
día (séptimo) (¹¹) habrá asamblea (¹²) santa; no haréis ningún trabajo
servil.
9 Y Yahweh (¹³) habló con Moisés diciendo:
10 Habla con los hijos de Israel y diles: Cuando hayáis entrado en el país
que Yo os doy y hayáis recogido su cosecha, traeréis la gavilla primicia
de vuestra cosecha al sacerdote.
11 Y mecerá la gavilla delante de Yahweh, para (obtener)os benevolencia;
después del primer día festivo de la Pascua la mecerá el sacerdote.

(¹) M: «haréis».
(²) Parece faltar en el texto esta palabra.
(³) M: «éstos son los órdenes (*lit:* «el orden») de las solemnidades (de Yahweh)».
(⁴) Parece que hay que suprimir por ditografía «según sus fechas» porque hay una línea horizontal sobre esta palabra y porque falta en *MdW* II (fragmento F) Ps O TM LXX.
(⁵) M: «que proclamaréis días (festivos en sus fechas)».
(⁶) Sol de la tarde y de la mañana siguiente.
(⁷) M: «el sacrificio» (otra palabra).
(⁸) M: «es (el sacrificio de la Pascua) para el nombre de Yahweh».
(⁹) M: «(del mes de) *Nisán*».
(¹⁰) M: «ofrendas».
(¹¹) El texto por influjo del v anterior pone equivocadamente «en el día primero».
(¹²) M: «(en el día) séptimo habrá fiesta y asamblea (santa)».
(¹³) M: «el Verbo de Yahweh».

3 שתא יומין תעבד עבידה וביומא שביעיה שבת שבתה יום וארוע
קדיש כל עבידה לא תעבדון שבי ונייח הוא קדם ייי בכל אתר
מדוריכון:
4 אילין מועדוי דייי בזמניהון יומין טבין ואירועין קדישין די תארעון
יתהון בזמניהון:
5 בירחה קדמייה בארבעת עשר יומין לירחא ביני שמשתה נכיסת
פסחה קדם ייי:
6 ובחמשת עשר יומין לירחה חגא דפטיריה קדם ייי שבעה יומין
פטירין תיכלון:
7 ביומא קדמייה יומא טבא ואירוע קדיש יהווי לכון כל עבידה
דפלחן לא תעבדון:
8 ותקרבון קרבנה לשמה דייי שבעה יומין ביומא [שביעייה] ארוע
קדיש כל עבידה דפלחן לא תעבדון:
9 ומליל ייי עם משה למימר:
10 מלל עם בני ישראל ותימר להון ארום תיעלון לארעא די אנה
יהב לכון ותחצדון ית חצדה ותייתון ית עומרה שרוי חצדכון
לוות כהנא:
11 ויניף ית עומרא קדם ייי לרעוה עליכון מן בתר יומא טבה
קדמייא דפיסחא יניף יתה כהנא:

3 **שתא]** אשתה M | **תעבד]** [תעב]דון M | **עבידה]** עי' I | **יום]** desider? טב | **וארוע]** [ואר]יע I | **שבי]** שבה M | **הוא קדם]** ק' I || 4 **אילין מועדוי]** אליין סדר מו' M | **בזמניהון]** delt ex dittog | **די תארעון]** דת' I | **די תארעון יתהון]** דיתארעון יתהון יומ' M || 5 **לירחא]** ביר' M | **שמשתה]** [שמ]שיה I | **נכיסת]** מכס M | **קדם ייי]** הוא לשמה דייי M || 6 **לירחה]** [לירחה] ניסן M || 7 **יומא טבא]** יום טב I || 8 **קרבנה]** קרבנין M | **[שביעייה]]** שביעייה in text קדמייה mendum inductum a v praec | **[שביעייה] ארוע]** יום טוב וארוע M || 9 **ייי]** מימריה דייי M || 10 **די אנה]** דא' I | **ית̊ חצדה]** חצ' M || 11 **מן בתר]** מב' I.

12 Y ofreceréis ([1]) y sacrificaréis en el día en que hagáis mecer la gavilla, un cordero de un año, sin tacha, en holocausto al nombre ([2]) de Yahweḥ.
13 Con su *minḥá:* dos décimos ([3]) de flor de harina empapada ([4]) en aceite, ofrenda al nombre de Yahweh para que sea recibida como suave perfume; y con sus libaciones: un cuarto de *hin* de vino.
14 Y no comeréis pan nuevo ni harina tostada ni espigas hasta que hayáis traído ([5]) la ofrenda de vuestro Dios. Es ley perpetua para vuestras generaciones, en todo lugar donde esté vuestra morada.
15 A partir del primer día festivo de la Pascua, a partir del día en que hayáis traído la gavilla del balanceo, os contaréis siete semanas; serán (semanas) completas.
16 Hasta pasado el séptimo sábado, contando sólo a partir del primer día festivo de la Pascua, contaréis cincuenta días; entonces ofreceréis una *minḥá* nueva de alimento ([6]) ante Yahweh ([7]).
17 Del lugar donde tengáis vuestras moradas, traeréis como pan de balanceo, dos pasteles de dos décimos, que sean de flor de harina y sean cocidos con levadura, como primicias para el nombre de Yahweh.
18 Y además del pan, ofreceréis siete corderos añales, sin tara, y un novillo y dos carneros —serán un holocausto para el nombre de Yahweh— y su *minḥá* (correspondiente) y su libación ([8]) como ofrenda ante Yahweh ([7]) que será aceptada como un agradable olor.
19 Y ofreceréis un macho cabrío para sacrificio por el pecado, y dos corderos añales para el sacrificio de cosas santas.

([1]) *Lit:* «haréis (una ofrenda)».
([2]) M: «(un cordero) perfecto, macho, de un año, en holocausto delante de (Yahweh)».
([3]) De *efá*.
([4]) M: «mezclada (con aceite)».
([5]) I: «(hasta) este día: hasta que hayáis traído».
([6]) I: «(una *minḥá*) nueva». «De alimento» *(man)* está también en *MdW* II (fragmento F), p 52. En favor de tal lección está Ps: «una *minḥá* de *pan* nuevo».
([7]) M: «para el nombre (de Yahweh)».
([8]) M: «y libaciones (como ofrenda)».

12 ותעבדון ותקרבון ביומא די תניפ[ו]ן ית עומרה אמר בר שתיה
שלם מן מום לעלה לשמה דייי:
13 ומנחתיה תרין עשרונין סלת פילה במשח קרבן מתקבל לריח
דרעוה לשמה דייי ונסוכוי חמר רבעות הינה:
14 ולחם חדת וקמח קלי ופירוכיין לא תיכלון עד זמן דתייתון
ית קורבנה דאלהכון קיים עלם לדריכון בכל אתר בית
מדוריכון:
15 ותמנון מן בתר יומא טבא קדמיה דפיסחא מן יומא דתייתון ית
עומרה דאנפותה שבע שבין שלמין יהוויין:
16 עד מן בתר שבתה שביעיתה מן דתמנון להוד מן בתר יומא
טבה קדמיה דפיסחא תמנון חמישין יומין ותקרבון מנחה מן
חדתה קדם ייי:
17 מן אתר בית מדוריכון תייתון לחם דאנפו תרתין חלין מן תרין
עשרונין סלת יהוויין חמיע יתאפיין בכורייה לשמה דייי:
18 ותקרבון על לחמה שבעה אמרין בני שתיהון שלמין מן מום ותור
בר תורין חד ודכרין תרין יהוון עלה לשמה דייי ומנחתהון
ונסכהון קרבן דמתקבל לריח דרעוה קדם ייי:
19 ותקרבון צפיר בר עזין חד לחטאתה ותרין אמרין בני שתיהון
לנכסת קודשיה:

12 די תניפ[ו]ן] די תניפין in text; דת' I | ית] ביה M | אמר בר שתיה
מן מום] M [אמר] של[ם] דכר בר שתה לעולה קודם | שלם מן מום לעלה לשמה]
מעב[רב]רה || I ממ' 13 תרין] תורין M: corr תירין vel potius תריין | פילה]
רביעת | רבעות] M ונכוסוי [leg ונסוכוי] I; [ונסו]כו [leg ונסוכי] | ונסוכוי] M
דתייתון] I | [עד זמן] יומא הדין עד עידן די[ת'] | עד זמן דתייתון] 14 || M
דתייתון] I | מיו' I | מן יומא] מבת' I | מן בתר] 15 || M דע' | עלם] M די תי'
| I לחוד | להוד] M | שביעת' | שביעיתה] 1.° I מב' | 1.° מן בתר] 16 || I די תיי'
מן חדתה] M | דתמנון חמישין [bis] יום | תמנון ח' יומין] 2.° I מבת' | 2.° מן בתר]
| M חליין | חלין] 17 || M לשמה | קדם] I | חד' cf Ps; c *MdW* II p 52,
שתיהון] 18 || M [בכורייה] הנון | בכורייה] M | תריין | תרין] I | מת' | מן תרין]
| I מת' | דמתקבל] M | ונסוכין | ונסכהון] M | תריין | תרין] I | ממ' | מן מום] I | שתה
M לנכי' | לנכסת] M | שנה M; שתה | שתיהון] 19 || M | לשמה | קדם]

20 Y los mecerá el sacerdote además del pan de las primicias, como
«balanceo» delante de Yahweh, con los dos corderos: serán cosa santa
para el nombre de Yahweh; serán dados como don al sacerdote.
21 Y convocaréis mientras estéis con vida y existencia tal fecha como día
festivo y tendréis asamblea santa. No haréis ningún trabajo servil. Es
ley perpetua para vuestras generaciones, en cualquier lugar donde
estén vuestras moradas.
22 Y cuando recojáis la cosecha de vuestra tierra (1), no terminaréis de
segar el último tablar que haya en vuestros campos ni espigaréis las
espigas de vuestra cosecha. Las dejaréis para los pobres y los inmigran-
tes. Así (2) dice Yahweh, vuestro Dios.
23 Y Yahweh (3) habló con Moisés diciendo:
24 (Habla con los hijos de Israel diciendo) (4): En el séptimo mes, en el
primer día del mes, tendréis sábado de descanso total, memorial festi-
vo (5) al son de trompeta y de alarma (6), día festivo y asamblea santa.
25 No haréis ningún trabajo servil y ofreceréis ofrendas delante (7) de
Yahweh.
26 Y Yahweh (3) habló con Moisés diciendo:
27 Pero en el día décimo de este séptimo mes es el ayuno de la Expia-
ción (8). Será para vosotros día festivo y de asamblea santa, y ayunaréis
en él y ofreceréis ofrendas delante (9) de Yahweh.
28 Y no haréis ningún trabajo en la fecha de tal día, pues es el día del
ayuno de la Expiación, para expiar por vosotros delante de Yahweh,
vuestro Dios.

(1) M: «la cosecha del país».
(2) I: «dice (Yahweh)».
(3) M: «el Verbo de Yahweh».
(4) Falta por homoioteleuton.
(5) *Lit:* «memorial bueno»; buen recuerdo.
(6) M: «memorial con toque de alarma».
(7) M: «(ofrendas) al nombre de Yahweh».
(8) M: «es el día del ayuno de la Expiación».
(9) M: «para el nombre (de Yahweh)».

20 ויניף כהנא יתהון על לחמה דבכוריה אנפ[ו] קדם ײײ על תרין
אמריה קדש יהוון לשמה דײײ מתנה לכהנא יתיהבון:
21 ותארעון חיין וקיימין הכזמן יומא הדין יום טב וארוע קדיש
יהווי לכון כל עבידה דפלחן לא תעבדון קים דלעלם בכל אתר
בית מדוריכון לדריכון:
22 ובמחצדיכון ית [חצדה] דארעכון לא תשיצון אומנה אחריה
דאית בחקליכון למחצדה ולקטה דחצדכון לא תלקטון למסכיניה
ולגיוריה תשבקון יתהון כדן אמר ײײ אלהיכון:
23 ומליל ײײ עם משה למימר:
24 [מליל עם בני ישראל למימר] בירחא שביעייה בחד יומא לירחא
יהווי לכון שבת שבתה דכרן טב תקיעה ויבבו יום טב וארוע קדיש:
25 כל עבידה דפלחן לא תעבדון ותקרבון קרבנין קדם ײײ:
26 ומליל ײײ עם משה למימר:
27 לחוד בעשורה יומין לירחא שביעייה הדן צומה דכיפוריה הוא
יום טב וארוע קדיש יהווי לכון ותצומון בה ית נפשתכון ותקרבון
קרבנין קדם ײײ:
28 וכל עבידה לא תעבדון הכזמן יומא הדין ארום יום צומה
דכיפורייה הוא לכפרה עליכון קדם ײײ אלהכון:

20 אנפ[ו]] אנפן in text | לכהנא יתיהבון] לכ׳ יתיהבון M || 21 הכזמן]
היך זמן M || 22 [חצדה] דארעכון] חצדה superadd; חצד ארע M |
למחצדה] למחצוד M | ולקטה דחצדכון] לקט חצד M | כדן אמר] אמ׳ M ||
23 ײײ] מימריה דײ׳ M || 24 [מליל ... למימר]] Desider in text |
יומא] יום M | דכרן טב תקיעה ויבבו] [דכרן] דייבבו M || 25 קדם ײײ]
לשמה דײ׳ M || 26 ײײ] מימריה דײ׳ M || 27 לחוד] להוד I | צומה
דכיפוריה] יום צום דכפורייה M | דכיפוריה] לכפ׳ M: huc vid pert M |
ותצומון] corr c v 32 ותצימון | קדם] לשמה M || 28 לכפרה] למכ׳ M.

29 Ciertamente toda persona que sea capaz de ayunar ([1]) y no ayune en el tiempo del día del ayuno de la Expiación ([2]), será exterminada de en medio del pueblo.
30 Y toda persona que haga cualquier trabajo en la fecha de tal día, a tal persona la exterminaré ([3]) de en medio del pueblo.
31 No ([4]) haréis ningún trabajo. Es una ley perpetua para vuestros descendientes, en cualquier lugar que estén vuestras moradas.
32 Será para vosotros sábado de reposo completo y en él ayunaréis el día 9 del mes, desde la tarde hasta la tarde (siguiente) haréis vuestros ayunos y guardaréis vuestro reposo, y celebraréis los tiempos de vuestras fiestas con alegría.
33 Y Yahweh ([5]) habló con Moisés diciendo:
34 Habla con los hijos de Israel diciendo: El quinceavo día de este séptimo mes, habrá la fiesta de las Tiendas, durante siete días, delante de Yahweh.
35 El día primero (habrá asamblea santa; no haréis trabajo servil alguno) ([6]).
36 (Siete días ofreceréis ofrendas delante de Yahweh. El día octavo) será festivo y de asamblea santa y ofreceréis ofrendas delante de Yahweh. Es una reunión de alegría. No haréis ningún trabajo servil.
37 Éstas son las solemnidades de Yahweh a las que proclamaréis días festivos y asambleas santas, para ofrecer ofrendas delante de Yahweh ([7]): holocaustos y *minḥás*, sacrificios y libaciones; el total de un día en su día,

([1]) M 1.º: «(todo) hombre que no ayune»; M 2.º: «(toda persona que) capaz de ayunar (y no ayune)».
([2]) M: «(y no ayune) el día del ayuno de la Expiación».
([3]) M: «(trabajo) en el día del ayuno de la Expiación, tal persona será exterminada (de en medio...)».
([4]) M: «y (no haréis) ningún (trabajo)».
([5]) M: «el Verbo de Yahweh».
([6]) Falta en el texto, M, I. El copista ha saltado parte de este v y del siguiente pero está en *MdW* II (fragmento F), pp 53-54.
([7]) M: «al nombre» (de Yahweh).

29 ארום כל נפש די תאכל למצום ולא ציימה כזמן יום צומה דכיפורייה ותשתיצא מן גו עמא:
30 וכל נפש די תעבד כל עבידה הכזמן יומא הדין ואישיצי ית נפשה ההיא מן גו עמא:
31 כל עבידה לא תעבדון קיים דעלם לדריכון בכל אתר בית מדוריכון:
32 שבת שבתה היא לכון ותצימון בה ית נפשתכון. בתשעה יומין לירחה מן רמשה ועד רמשה תהון צימין צומיכון ושבתין שביכון ועבדין זמני מועדיכון בחדוה:
33 ומליל ייי עם משה למימר:
34 מליל עם בני ישראל למימר בחמשת עשר יומין לירחא שביעיה הדין חגה דמטליה שבעה יומין קדם ייי:
35 ביומא קדמיה [אירוע קדיש כל עבידה דפלחן לא תעבדון]:
36 [שבעה יומין תקרבון קרבנין קדם ייי ביומא תמיניה] יום טב ואירוע קדיש יהווי לכון ותקרבון קרבנין קדם ייי כניסת חדווה היא כל עבידה דפלחן לא תעבדון:
37 אילין מועדוי דייי דיתארעון יתהון יומין טבין ואירועין קדישין למקרבה קרבנין קדם ייי עלוון ומנחוון דבחין ונסוכין סכום יום ביומא:

29 נפש ... ולא ציימה] בר נש דלא תצום M | די תאכל] דתיכ' I | די תאכל למצום] [די] כמסת למ[צום] M | כזמן יום צומה דכיפורייה] ביום צום כפו' M | מן גו] מגו I || 30 די תעבד] דת' I | הכזמן ... ית נפשה] ביום צום כיפורייה ותישתיצי נפש' M | מן גו] מגו I || 31 כל] וכל M | דעלם] ע' M || 32 היא] הוא M | ותצימון] ותצימון M | זמני] זמנין M || 33 ייי] מימריה דייי M || 34 בחמשת עשר] בחמש תעשר M: leg text || 35 [אירוע ... תעבדון]] desider ex homoiotel || 36 [שבעה ... תמיניה]] desider ex homoiotel || 37 קדם] לשמה M | עלוון] עלוון M.

38 sin contar las ofrendas de Yahweh que vosotros ofrecéis en los sábados santos de Yahweh, sin contar vuestros presentes, sin contar todos vuestros votos, sin contar todas vuestras ofrendas voluntarias que separaréis para el nombre de Yahweh.
39 Solamente que en el día quinceavo del séptimo mes, al haber recogido vosotros los frutos de la tierra, lo celebraréis como fiesta (*o*: celebraréis la fiesta) delante de Yahweh durante siete días. En el día primero habrá fiesta y asamblea santa ([1]) y en el día octavo habrá fiesta y asamblea santa ([2]).
40 Y cogeréis en el primer día de fiesta ([3]) frutos de árboles óptimos: limoneros *(etrogim)* y palmas *(lulabim)* ([4]) y mirtos y sauces de los arroyos y os regocijaréis delante de Yahweh, vuestro Dios, siete días.
41 Y la celebraréis como fiesta delante de Yahweh siete días cada año. Ley perpetua para vuestras generaciones. En el séptimo mes la celebraréis.
42 Siete días habitaréis en cabañuelas; todos los indígenas de Israel habitarán en cabañuelas,
43 a fin de que sepan vuestras generaciones que bajo las nubes de la Gloria de mi *Šekiná* en forma de cabañuelas hice habitar a los hijos ([5]) de Israel cuando los saqué redimidos ([6]) de la tierra de Egipto. Yo soy Yahweh, vuestro Dios ([7]).
44 Y Moisés declaró los órdenes ([8]) de las fiestas de Yahweh y los enseñó a los hijos de Israel.

([1]) M: «(en el día primero) habrá sábado de descanso total y en el día (octavo)».
([2]) M: «(y en el día octavo) habrá sábado de completo descanso».
([3]) M: «(en) el primer (día)».
([4]) Palmas de palmeras.
([5]) M: «(vuestras generaciones que) bajo nubes a manera de tiendas hice habitar a los hijos de (Israel)».
([6]) M: «al sacarles Yo redimidos (del país...)».
([7]) I: «(Yo), Yahweh, (vuestro Dios)»; M: «Así dice Yahweh, (vuestro Dios)».
([8]) M: «el orden de (las fiestas...)».

38 בר מן קרבניה דייי די אתון מקרבין בשובי קדשוי דייי בר מן
מתנוותכון בר מן כל נדריכון בר מן כל נסיבתכון די תפרשון
לשמה דייי:
39 להוד בחמישת עשר יומין לירחה שביעיה בכנשתכון ית עללתה
דארעא תחגון יתה חגה קדם ייי שבעה יומין ביומא קדמייה
יום טב וארוע קדיש [וביומא] תמנייה יום טב וארוע קדיש:
40 ותסבון לכון ביומא טבה קדמיה פירי אילן משבח תרוגין ולולבין
והדס וערבה דנחלה ותחדון קדם ייי אלהכון שבעה יומין:
41 ותחגון יתיה חגה קדם ייי שבעה יומין בכל שנה קיים דעלם
לדריכון בירחא שביעיה תחגון יתיה:
42 במטלין תשרון שבעה יומין כל יציביה בישראל ישרון במטלין:
43 מן בגלל די ידעון דריכון ארום בעננֵי איקר שכינתי בדמות
מטלין אשרית בני ישראל בזמן אפקותהון פריקין מן ארעא
דמצרים אנה הוא ייי אלהכון:
44 ומליל משה ית סדרי מועדוי דייי ואלף יתהון לבני ישראל:

[בשובי קדשוי ... מתנוותכון | I דא' [די אתון | I מק' [מן קרבניה 38
I מכ' [1.°, 2.° מן כל | I ממ' [מן מתנוותכון | M שבי קדשוי דייי בר מן מת'
בחמש [בחמישת עשר | I לחוד [להוד 39 || I דת' [די תפרשון | 1.°, 2.°
תעשר M: leg text | במכניש' [בכנשתכון | M יתה' [ית' I: prob text et I
[קדמייה יום טב וארוע קדיש [וביומא] | TM O Ps ,54 p II *MdW* c ית leg
תמנייה יום טב וארוע | superadd [[וביומא] | M [קדמיה] שבת שבתה וביומ'
דנחל [דנחלה | M קד' [טבה קדמיה 40 || M [תמנייה] שבת שבתה [קדיש
[בעננֵי איקר שכינתי בדמות מטלין אשרית בני | I דיד' [די ידעון 43 || M
[בזמן אפקותהון פריקין | M דש' [שכינתי | M בעננין היך מטילין אשריית ית בני
[אנה הוא ייי | I [אנה] ייי [אנה הוא ייי | I מא' [מן ארעא | M באפקותי יתהון פריק'
ייי כדן אמ' M | 44 סדרי [סדר M.

CAPÍTULO XXIV

1 Y habló Yahweh ([1]) con Moisés diciendo:
2 Ordena ([2]) a los hijos de Israel que tomen y te traigan ([3]) aceite puro
de oliva molida para la iluminación para disponer las lámparas ([4])
continuamente.
3 Aharón las ([5]) dispondrá fuera del velo del testimonio, en la tienda de
la reunión; estarán desde la tarde hasta la mañana delante de Yahweh
continuamente. Es ley perpetua para vuestros descendientes.
4 Dispondrá las lámparas sobre el candelabro puro ([6]) permanente-
mente.
5 Y tomarás flor de harina y la cocerás en doce pasteles en cada uno de
los cuales habrá dos décimos ([7]) (de *efá*).
6 Y los colocarás en dos filas de seis (hileras de) pasteles por fila sobre
la mesa pura ([8]), delante de Yahweh.
7 Y pondrás sobre cada hilera incienso puro y será un alimento (ofreci-
do) para memorial delante de Yahweh ([9]).
8 En cada día de sábado los dispondrá permanentemente delante de
Yahweh. Es ley perpetua ante los hijos de Israel ([10]).
9 Y (los pasteles) serán para Aharón y sus hijos que los comerán en lugar
santo, porque son para él una cosa sacrosanta de las ofrendas de
Yahweh. Es ley para siempre.
10 Y salió en medio ([11]) de los hijos de Israel el hijo de una mujer y que
era hijo de un egipcio, y se riñeron en el campamento el hijo de la
mujer israelita y un hombre israelita ([12]).

([1]) M: «el Verbo de Yahweh».
([2]) M: «ordena tú a los (hijos de Israel)». Otra versión: «he ordenado a (los hijos de...)».
([3]) M: «(que tomen) para ti (aceite)».
([4]) M: «lámparas».
([5]) *Lit:* «la (dispondrá)», que es traducción del singular *(ner)* del TM, aunque en el v anterior ha traducido por plural.
([6]) A saber: de oro puro; I: «(puro) delante de Yahweh (permanentemente)». Así I con TM; en el texto falta.
([7]) M: «un pastel: dos (décimos) (de *efá*)».
([8]) A saber: la mesa de oro puro. «Hileras de» probablemente es ditografía.
([9]) M: «(y será) alimento (ofrecido) para memorial, ofrenda aceptable para el nombre de Yahweh».
([10]) O sea, es un compromiso para siempre de los hijos de Israel.
([11]) M: «(y salió) entre (los hijos...)».
([12]) M: «hijo de Israel».

CAPUT XXIV

1 ומליל ייי עם משה למימר:
2 פקד ית בני ישראל וייסבון וייתון לוותך משח דזית זכיך כתיש
לאנהרותא למסדרה בוציניה בתדירה:
3 לבר מן פרוכתה דסהדותה במשכן זמנה יסדר יתיה אהרן מן רמשה
ועד צפרא קדם ייי בתדירה קיים עלם לדריכון:
4 על מנרתה דכיתה יסדר ית בוצינייה בתדירה:
5 ותיסב סלת ותיפי יתה תרתין עשרה חלין תרין עשרנין יהווי
בכל חלה חדתה:
6 ותשווי יתהון תרין סדורין שתה סדורין חלין בכל סדור על פתורה
דכייה קדם ייי:
7 ותתן על סדורה לבונה ברירה ותהוי ללחם לאדכרה קדם ייי:
8 ביומא דשובתה ביומא דשובתה יסדר יתה קדם ייי בתדירה מן
לוות בני ישראל קיים עלם:
9 ותיהוי לאהרן ולבנוי ויאכלון יתה באתר קדיש ארום קדש קדשין
הוא לה מן קרבנוי דייי לקיים עלם:
10 ונפק ברה דאתה ישראליתה והוא ברה דגבר מצריי בגו בני
ישראל ואתנצון במשריתה ברה דאתתה ישראליתה וגברה
ישראלייה:

24 1 ייי] מימריה דיי' M || 2 פקד ית] פקדית ית M | וייתון לוותך]
לוות' M | בוציניה] בוצינין M || 3 מן פרוכתה] מפ' I | מן רמשה] מר' I |
ועד] עד M | בתדירה] ת' M | עלם] דע' M || 4 בתדירה] קדם יי' [בת']
חלתה] יהווי בכל חלה חדתה] תרין] תריין M | תרתין] תרתי I || 5 I
חדה M || 6 תרין] תריין M | שתה] אשתה M | סדורין 2.°] prob dittog |
דכייה] דכיתה M || 7 ללחם לאדכרה קדם ייי] מזונה לאדכרה קרבן
מתקבל לשמה דיי' M || 8 דשובתה 1.°, 2.°] דשב' M 1.°, 2.° | מן לוות]
מלוו' I | עלם] דע' M || 9 עלם] דע' M || 10 דאתה] דאתתה M |
בגו] ביני M | ישראליתה] [ישרא]לייתה M | ישראלייה] בר ישראל N.

11 Y el hijo de la mujer israelita expresó (el santo Nombre) ([1]) con blasfemias y lo insultó y le trajeron ([2]) a Moisés; y el nombre de la mujer era Šelomit hija ([3]) de Dibrí, de la tribu de los hijos ([4]) de Dan.
12 Esta es una de las cuatro causas que surgieron delante de Moisés y que decidió en el sentido de lo alto; en dos de ellas ([5]) Moisés fue expedito ([6]) y en las otras dos Moisés fue lento. En unas y otras dijo: «No (lo) he oído» ([7]); en (el caso de) personas impuras que no habían podido hacer la Pascua y en el juicio de las hijas de Selofhad Moisés fue expedito porque sus juicios eran juicios de bienes ([8]); en (el caso) del que recogió leña ([9]) violando el sábado con premeditación y (en el caso) del blasfemo que expresó su santo Nombre con blasfemias, Moisés fue circunspecto porque sus juicios eran juicios de pena capital, y para enseñar a los jueces que habían de surgir detrás de Moisés a ser prestos en los juicios de bienes y cuidadosos en los juicios de pena capital, para que no den muerte precipitadamente a aquel que es merecedor, en juicio, de ser matado; no ([10]) sea que se le encuentren pruebas de descargo por otro lado, en el juicio; para que no se avergüencen de decir: «no (lo) hemos oído»; por cuanto Moisés, su señor, dijo: «no (lo) he oído». Y le guardaron en prisión hasta tanto les fuese declarado de delante de Yahweh con qué juicio le habían de hacer morir ([11]).

([1]) Falta en el texto; añadido por I.
([2]) M: «y blasfemó (el hijo de la mujer israelita el nombre) manifestado (= el nombre de Yahweh) despreciándolo, y le trajeron (a Moisés)».
([3]) I: «hija» (otra palabra).
([4]) I: «(de la tribu) de Dan».
([5]) M: «(delante de Moisés) nuestro señor; en dos de ellas». Cf Num 15, 32-34.
([6]) M: «(en dos de ellas Moisés fue) lento y en las otras dos Moisés fue expedito: con el blasfemo que blasfemó el santo Nombre y con el que recogió leña violando el sábado con premeditación, Moisés fue lento porque su causa era causa de pena capital; pero con las personas impuras que no habían podido hacer (la Pascua)»; cf A. Jaubert, «Les séances du sanhédrin et les récits de la passion» en *Revue de l'histoire des religions*, 166, 1964, pp 143-169; 167, 1965, pp 1-33 (sobre todo 26-33).
([7]) Equivalente a: no sé cómo resolverlo.
([8]) es decir, causa civil. M: «(porque sus juicios eran juicios de bienes); en unos y otros dijo: «no (lo) he oído», para enseñar a los jueces que han de surgir después de Moisés a ser lentos en causas de pena capital y expeditos en causas de bienes, para que no se avergüencen de decir: «no (lo) hemos oído»; también nuestro señor Moisés dijo: «no (lo) he oído».
([9]) cf Num 9, 8; 15, 32; 27, 5.
([10]) I: «o (no sea que...)».
([11]) M: «(y le guardaron en prisión) pues todavía no se (les) había explicado (de delante de Dios) con qué juicios se le había de tratar».

11 ופרש ברה דאתתה ישראליתה בגדפין [ית שמה קדישה] וחרף
ואייתון יתיה לוות משה ושמה דאתתה שלמית ברת דברי לשבטה
דבנוי דדן:
12 דן חד מן ארבעה דינין דקמו קדם משה וסכם יתכון בדעתיה
דלעיל בתרין מנהון הוה משה זריז ובתרין מנהון הוה משה מתין
באליין ובאילין אמר לא שמעית במסאבין דלא יכלו למעבד
פיסחה ובדין בנתה דצלפחד הוה משה זריז מן בגלל דהווה
דיניהון דיני ממון במקוששה דחלל שובתה בזידנו ובמחרפה
דפרש שמיה קדישה בגדפין הוה משה מתין מן בגלל דהוון דיניהון
דיני נפשן ובגין למלפה לדייניה דקיימין בתר משה דיהוון זריזין
בדיני ממונה וממתינין בדיני נפשתה דלא יהוון קטילין בפריע
ית מן דחמי ליה למתקטלה בדינה דילמה דישתכח לה זכו מן
זוי חרי בדינה דלא יהוון בהתין למ[ימ]ר לא שמענן דמשה רבהון
אמר לא שמעית ואצנעו יתה במטרתה עד זמן דיתפרש להון מן
קדם ייי בהידין דינא מקטלין יתיה:

11 ופרש] וחרף M | בגדפין] + ית שמה קדישה I: I desider in text |
ברת] M [וחרף ברה דאתתה יש' ית שמה] מפרשה ובזי ואיית' ...] ואייתון
משה ... 12 || I דדן [דבנוי דדן | M מן שבטייה בנוי [לשבטה דבנוי | I בת
מתין [מתון ?vel] ובתריין [זריז ובתרין | M [משה] רבן בתרין מנהון [בתרין מנהון
זריז במחרפה דחרף שמה קדישה בגדפין ובמקוששה [מתין ... | I [מ]תון [מתין | M
דחליל שובתה בזידנו הוה משה מתיין מן בגלל דהוה דינהון דיני נפשן ומסאבין
ובאליין ובאליין אמר לא שמעית [במקוששה ... | M די לא יכלו למ[עבד]
למלפה דייניה דעתידין למקום בתר משה למהוון מתינין בדיני נפשתה וזריזין
בדיני ממונה דלא יבהתון למימר לא שמעין ברם משה רבן אמר לא שמע' M |
ממון [ממונה | I על דה' [מן בגלל דהוון | I מב' [מן בגלל | I [מ]תון [מתין I |
בהידין דינא | M קדם עד לא אתפרש [עד זמן דיתפרש | I או [דילי'] [דילמה
מקטלין יתיה] M באלין דינין אתעבד בה | Similiter ms 6684.

13 Y habló Yahweh (1) con Moisés diciendo:
14 Saca al que blasfemó (2) afuera del campamento y los que oyeron (3) apoyarán sus manos sobre su cabeza y lo apedreará todo el pueblo de la comunidad.
15 Y con (4) los hijos de Israel hablarás diciendo: Todo hombre que pronuncie el nombre de Dios blasfemando, recibirá (5) (el castigo de) sus pecados.
16 Y quien pronuncie el nombre de Yahweh blasfemando, ciertamente será muerto (6): todo el pueblo de la comunidad tiene que apedrearlo. Sean inmigrantes o nativos, cuando pronuncien el nombre de Dios blasfemando (7), serán matados.
17 Y si un hombre mata cualquiera vida de hombre (8), será matado sin remisión (9).
18 Y quien mate una vida de bestia, la pagará: vida con pago de vida (10).
19 Y si un hombre causa un defecto en su compañero, lo que él hizo, se le hará a él (11):
20 fractura con pago de fractura; ojo con pago de ojo; diente con pago de diente; el defecto que le fue causado (12) a un hombre (13), se le causará (12) a él.
21 Y el que mate a un animal, lo pagará; pero el que mate a un hombre (14), será matado.
22 Este procedimiento único tendréis; lo mismo será para el inmigrante que para el nacional (15), pues Yo soy Yahweh, vuestro Dios.

(1) M: «el Verbo de Yahweh».
(2) I, M: «(saca) al blasfemo».
(3) M: «(y apoyarán sus manos) todos los que (lo) oyeron»; I: «(y apoyará sus manos) el que (lo) oyó»; es decir, el que fue testigo.
(4) M: «y a los hijos de (Israel)».
(5) M: «(todo hombre que) pronuncie con desprecio (el nombre de) su Dios, recibirá...».
(6) M: «y quien desprecie el nombre del Verbo de Yahweh ciertamente será muerto».
(7) M: «(o nativo), cuando ofende el Nombre con blasfemias (será matado)».
(8) M: «(vida) de humano» (*lit:* «de hijo de hombre»).
(9) I: «(de hombre) será matado».
(10) M: «(la pagará); bestia por bestia».
(11) En vv 18.20 admite indemnización; cf Ex 21, 23-30, Dt 25, 11s.
(12) *Lit:* «le fue dado... se le dará a él».
(13) M: «a su compañero» (= o prójimo).
(14) M: «pero el que mata a un hombre (otra palabra) será matado».
(15) M: «lo mismo será para los inmigrantes que para los nacionales».

13 ומליל ייי עם משה למימר:
14 אסק ית מן דמחרף לבר מן משריתה ויסמכון ית[..?] מן דשמעון י[ת]
ידיהון על ראשה וירגמון יתיה כל עמה דכנשתה:
15 ועם בני ישראל תמליל למימר גב[ר] גבר ארום יפריש שמה דאלה
בגדפין יקבל חובוי:
16 ומן די יפרש שמיה דייי בגדפין מתקטלה יתקטל מרגם ירגמון
יתיה כל עם כנשתה כגיורייה כיציבייה בפרשותיה שמה דאלהה
בגידופין יתקטל:
17 וגבר ארום יקטול כל נפש דגבר מתקטלה יתקטל:
18 ומן די קטל נפש דבעיר ישלם יתה נפש תשלומי נפש:
19 וגבר ארום יתן מום בחבריה היך מה דעבד כדן יתעבד ליה:
20 תבר תשלומי ד[ת]בר עין תשלומי עין שן תשלומי שן היך מה
דיתיהב מום בבר נשא כדן יתייהב ביה:
21 ומן די קטול בעיר ישלם יתה ומה דיקטול בר נש יתקטל:
22 סדר דין חד יהווי לכון כגיורה כיציבה יהווי ארום אנה הוא
ייי אלהכון:

13 ייי] מימריה דייי M || 14 מן דמחרף] מח' I; מחרפה M | מן
משריתה] ממ' I | ית מן דשמעון ית] דשמעו ית כל אליין M | דשמעון] דש[מוע] I |
י[ת]] יד in text || 15 ועם בני] ולב' M | גב[ר]] גבב in text | יפריש
שמה דאלה בגדפין יקבל] [יפריש] ובזי אלהיה ויקבל M | שמה דאלה] שם אלה
ודמבזה שם מימריה דייי I || 16 ומן די יפרש שמיה דייי בגדפין מתקטלה]
מתק' M | שמיה דייי] שם ייי I | מרגם] מרגמה I | עם כנשתה] עמה דכנ' M |
בפרשותיה שמה דאלהה בגידופין] בזמן דהוא מחרף שמה בגדפין M | שמה
דאלהה] שם אל' I || 17 דגבר] דבר נש M | מתקטלה יתקטל] יתי' I ||
18 ומן די קטל] ודקטול M | די קטל] דקטול I | נפש תשלומי נפש] בעירה
בעירה חולף M || 19 כדן] כן M | ליה] ביה M || 20 ד[ת]בר] דגבר
די in text | דיתיהב] דיהב I | בבר נשא] בחבריה M | כדן] כן M || 21
קטול] prob leg דיקטול; דקטל I | ומן די קטול] ויתקטל [leg? ודקטל vel
ומקטל] M | ומה] sic loco ומן | ומה דיקטול בר נש יתקטל] ומקטול [leg?
ודקטול vel ומקטל] גבר יתק' M || 22 כגיורה כיציבה] כגיורייה כיצי' M.

23 Y después de que Moisés hubo hablado con los hijos de Israel, sacaron al que había blasfemado fuera del campamento y le apedrearon y los hijos de Israel hicieron como Yahweh (1) había ordenado a Moisés.

CAPÍTULO XXV

1 Y Yahweh habló con Moisés (en el monte Sinaí) (2) diciendo:
2 Habla con los hijos de Israel y diles: Cuando entréis en el país que Yo os doy, descansará la tierra para el nombre de Yahweh (3).
3 Durante seis años sembraréis vuestros campos (4) y durante seis años esparceréis (5) vuestras viñas y recogeréis su fruto.
4 Pero en el séptimo año, la tierra tendrá un sábado de total descanso: reposo delante de Yahweh (6). No sembraréis vuestros campos, ni esparceréis (7) vuestras viñas.
5 No recogeréis las segundas cosechas de vuestras recolecciones (8) ni cortaréis vuestros racimos abandonados (9); la tierra tendrá un sábado de total reposo.
6 Y (el producto) del reposo (10) de la tierra os servirá para comer a ti, a tu siervo, a tu criada, a tu jornalero, a tu huésped y al inmigrante que moren entre vosotros (11).

(1) M: «el Verbo de Yahweh».
(2) Falta en el texto; añadido por I.
(3) M: «(reposará la tierra) con un descanso y reposo delante de Yahweh».
(4) M: «(durante seis años) de días sembraréis vuestros campos»; I: «(sembrarás) tu campo».
(5) Lección (*tbzrwn* con I) probablemente equivocada (pero cf v 4) por «podaréis» *(tgzrwn)*. M: «(y durante seis años) de días vendimiaréis».
(6) M: «descanso y reposo delante (de Yahweh)».
(7) Cf nota a v anterior; M: «(no) vendimiaréis (vuestras viñas)».
(8) M: «No recogeréis las cosechas espontáneas de vuestros campos».
(9) M: «vuestros (racimos del año) de la remisión», *o:* «vuestros racimos abandonados».
(10) M: «y (el producto) del sábado (de la tierra)».
(11) M: «(para comer) a vosotros, a vuestros siervos, a vuestras criadas, a vuestros jornaleros, a vuestros huéspedes: a aquellos que moren con vosotros»; I: «(y el producto... a tu criada) y a tus inmigrantes, que moren (entre vosotros)».

23 ומלל משה עם בני ישראל ואפיקו ית [מן] דחרף לבר מן משריתה
ורגמו יתיה באבנייה ובני ישראל עבדו היך מה די פקד ייי ית
משה:

CAPUT XXV

1 ומליל ייי עם משה [בטורא דסיני] למימר:
2 מליל עם בני ישראל ותימ[ר] להון ארום תיעלון לארעא די אנה
יהב לכון ותשמט ארעא שמטה לשמה דייי:
3 שית שנין תזרע חקלי[כ]ון ושית שנין תזברון[?] כרמיכון ותכנשון
ית עללתה:
4 ובשתה שביעיתה שבת שבתה יהוי לארעא שמטתה קדם ייי חקליכון
לא תזרעון וכרמיכון לא תזברון[?]:
5 ית כחות חצדיכון לא תחצדון וית ענבי שבקיכון לא תקטפון
שבת שבתה יהווי לארעא:
6 ותיהווי שמיטתה דארעא לכון למיכל לך ולעבדך ולאמהתך
ולאגירך ולתותבך ולגיורה דמתגיירין ביניכון:

23 **ית מן דחרף לבר]** מ[ן] [דחרף לבר] I; [ית] מחרפה לב' M; מן
מימריה דיי' M. | **ייי]** דפ' I | **די פקד]** ממ' I | **מן משריתה]** superadd
25 1 **[בטורא דסיני]** desider in text, add a I || 2 **די אנה]**
דא' I | **ותשמט]** ותתנייח M | **שמטה לשמה דייי]** שבה ונייח קדם ייי' M || 3
שנין תזרע חקלי[כ]ון] דיומין תזרעון חקליכון [שנין] M | **חקלי[כ]ון]** חקליקון
in text; חקלך I | **שנין תזברון]** דיומין תקטפון [שנין] M | **תזברון]** corr תגזרון?,
vel תבזרון? I; sed תבזרון vid leg etiam תגזרון nisi malis legere תבצרון ||
4 **שביעיתה]** idem I sed שביעייתה in v 20 | **שמטתה]** שבה ונייח M | **תזברון]**
תבזרון I; תקטפון M; cf v 3 || 5 **כחות ... לא תחצדון]** כאבת [prob leg
כאוות: cf Jastrow כתא] חקליכון לא תחצדון M | **שבקיכון]** שמטיכון M || 6
שמיטתה] שובתה M | **לך ... ביניכון]** לכון ולעבדיכון ולאמהתכון ולאגיריכון
ולתותביכון אליין דמתגיירין עמכון M | **ולאגירך ... דמתגיירין]** ולגיורך דמ' I,
sed prob I transferend post ולאגירך loco ולגיורה.

7 También para vuestros ganados y para los animales salvajes que hay en vuestra tierra, servirá de comida (1) todo el producto (de la tierra).
8 Y contaréis (2) siete «remisiones» (3), siete veces siete años, y tendréis los días de las (siete) (4) «remisiones» de años: cuarenta y nueve años (5).
9 Y haréis sonar una corneta de alarma en el mes séptimo, a los diez días del mes; en el día del ayuno de la Expiación tocaréis la corneta en todo vuestro país.
10 Y declararéis santo el año quincuagésimo, y anunciaréis la libertad para la tierra (6), para todos sus habitantes; será para vosotros un jubileo y volveréis cada uno de vosotros a vuestra propiedad y cada uno volveréis a vuestro clan.
11 El año quincuagésimo será para vosotros un jubileo: no sembraréis y no recogeréis vuestras segundas cosechas (7) y no cortaréis los frutos abandonados (8),
12 porque es el jubileo (9); será para vosotros una cosa santa; comeréis del producto (espontáneo) del campo.
13 En este año de jubileo, volveréis cada uno a vuestra propiedad.
14 Y si hacéis ventas a vuestros prójimos (10) o compras (11) de vuestros prójimos no os perjudiquéis uno a otro (12).
15 Lo comprarás (13) de tu prójimo según el número de años que han pasado después del jubileo; te lo venderá (14) según el número de años productivos (que quedan).
16 Cuanto mayor sea el número de años, tanto más aumentará el precio de su venta y cuanto más chico sea el número de años, tanto más reducirás el precio de su venta (15), pues lo que él te vende es el número de las (16) cosechas.

(1) M: «de alimento».
(2) M: «(y) contarás (?)».
(3) Es decir, siete períodos en que la tierra reposa.
(4) Parece faltar en el texto.
(5) M: «(siete) semanas de años siete (años: palabra sobrante) veces y tendréis los días de las siete semanas de años: (a saber) cuarenta (y nueve años)».
(6) M: «y proclamaréis libertad en el país».
(7) M: «(no recogeréis) la cosecha espontánea»; cf v 5.
(8) M: «(y no vendimiaréis) los racimos de la remisión» (= abandonados); cf v 5.
(9) M: «un jubileo».
(10) M: «(o) si (compras de vuestros prójimos)».
(11) Corregido el mismo texto: «compráis».
(12) M: «(no os perjudiquéis uno) a otro» (otra palabra).
(13) M: «(lo) compraréis».
(14) M: «(lo comprarás de) tus prójimos (según el número... del jubileo; te) lo venderá según el número de años productivos (que quedan)».
(15) M: «(tanto más reducirás) su venta» (= el precio de su venta).
(16) M: «(el número de) cosechas».

7 ולבעירכון ולחיותה די בארעכון תיהוי כל עללת למיכל:
8 ותמנון לכון שבע שמיטין שובעה זמנין מן שובעה שנין ויהווי
לכון יומי [שבע] שמיטי שנייה ארבעין ותשע שנין:
9 ותעברון שיפור יבבו בירחה שבעיה בעשרה יומין לירחה ביום
צומא דכיפוריה תעברון שיפורה בכל ארעכון:
10 ותקדשון ית שנת חמישתי שנייה ותכרזון חירו לארעא לכל דיירה
יובלה היא תיהווי לכון ותחזרון גבר לאחסנתיה וגבר לזרעיתיה
תחזרון:
11 יובל היא שנת חמישתי שנייה תיהווי לכון לא תזרעון ולא תחצדון
ית כהותיכון [!] ולא תקטפון ית שבקיכון:
12 ארום יובלה היא קדש תיהווי לכון מן אפי ברה תיכלון עללתה:
13 בשתה דיובלה הדה תחזרון גבר לאסנתיה:
14 וארום תזבנון זבן לחביריכון או תזבן מן חבריכון לא תו[נ]ון
גבר ית אחוי:
15 במניין שנין בתר יובלה תזבון מן לוות חברך במניין שנין דעל[ל]תה
יזבן לך:
16 לפם סגי שנין תסגי כסף זבוניה ולפם זעיר שנייה תזער כסף
זבונה ארום מניין עללתה הוא מזבן לך:

7 ולחיותה די בארעכון] ולחייתה דאית בא׳ M | די בארעכון] דב׳ I ||
למיכל] למזון M || 8 ותמנון] [leg? ותמני]נין [ותמ]נין M | שובעה 1.°] שבע I
sed aptior locus שבע vid post יומי | זמנין מן שובעה ... ארבעין] שובין דשנין
| M שבע שנין [deld] זבנין [loc זמנין] ויהוון לכון יומי שבעתי שובי שנייה ארב׳
[שבע] vid desider in text || 9 שיפור יבבו] שופר דייבבו M | צומא
דכיפוריה] צום כיפור M || 10 חמישתי] חמשתי M | ותכרזון חירו לארעא]
ותקרון חירן [leg חירו] באר׳ M || 11 היא שנת] שנ׳ M | חמישתי] חמשיתי
M | כהותיכון [!]] כחו׳ I; כאבה M: cf v 5 et Jastrow ad כתא | שבקיכון] ענבי
שמטה M || 12 יובלה] יובל M || 13 לאסנתיה] = לאחסנתיה ||
14 זבן] זבון vel זבין M | או] ארום [או] M | תזבן] emendt תזבנון | מן]
לוות [מן] M | תו[נ]ון] תוכון vel תיכון in text | ית אחוי] על חבריה M ||
15 תזבון] תזבנון M | מן לוות] מלוות I | חברך במניין שנין דעל[ל]תה יזבן]
חבריכון במניין שני עללן יז׳ M | דעל[ל]תה] דעלתתה in text || 16 סגי]
סוגי M | זבוניה] זבי׳ I | כסף זבונה] זבו׳ M | זבונה] זבי׳ I | עללתה] עללן M.

17 Y no os perjudiquéis unos a otros, sino temed a (1) vuestro Dios, pues
Yo soy Yahweh, vuestro Dios.
18 Y practicaréis mis leyes y guardaréis las reglas de mis juicios y si los
practicareis, habitaréis la tierra con seguridad.
19 Y dará la tierra los frutos de su producto y comeréis a saciedad, y
habitaréis en ella con seguridad.
20 Y si preguntareis: ¿Qué comeremos en el séptimo año pues no sembra-
mos ni recolectamos su producto?,
21 Yo mandaré mi bendición (2) a vosotros en el sexto año de modo que
la tierra produzca los frutos de su producto (3) para tres años (4).
22 Y sembraréis el año octavo y comeréis del producto añejo hasta el año
noveno; hasta que vengan los frutos (5) de su cosecha, comeréis la
añeja (6).
23 Y la tierra no será vendida de una forma definitiva, porque la tierra es
mía, ya que vosotros sois residentes (7) y huéspedes delante de mí (8).
24 Y en todo el país de vuestra propiedad, daréis a la tierra derecho a
rescate.
25 Y si empobreciere tu hermano y vendiere parte de su patrimonio,
vendrá su pariente próximo (9) y redimirá lo que su hermano vendió.
26 Y si alguno no tuviera rescatador, mas llegare a encontrar medios para
su rescate,
27 contará los años desde su venta (10) e indemnizará al hombre al que lo
había vendido, lo que queda (11) (hasta el año jubilar) y tornará a su
patrimonio.

(1) M: «(temed) delante de (vuestro Dios)».
(2) M: «el orden (de mi bendición)».
(3) M: «(de modo que rinda) (como) producto, alimento (para tres años)».
(4) M: «(para tres años) de días».
(5) M: «(hasta) la llegada de los frutos».
(6) M: «lo añejo».
(7) Primeramente había sido escrito «inmigrantes» *(giyyorin)* que después fue corregido en «residentes» *(dayyarin)* pues en O Ps significa «prosélitos» (M. Ohana).
(8) M: «(y la tierra no será vendida) de una manera definitiva porque toda la tierra es del nombre de Yahweh, ya que vosotros habitáis como inmigrantes y huéspedes conmigo».
(9) M: «(vendrá) su rescatador (= *goel*) más próximo (y redimirá...)».
(10) Los años transcurridos desde que vendió el campo. M: «los días de (su venta)».
(11) M: «lo restante (hasta el año jubilar) al hombre (al que había vendido y tornará...)».

17 ולא תונון גבר לחבריה ותדחלון מן אלהכון ארום אנה ייי אלהכון:
18 ותעבדון ית קיימי וית סדרי דיניי תטרון ותעבדן יתהון ותשרון
על ארעא לרחצן:
19 ותתן ארעא פירי עללתה ותאכלון ותשבעון ותשרון לרוחצן עלה:
20 וארום תאמרון מה נאכל בשתה שביעיתה הא לית אנן זרעין ולא
כנישין ית עללתה:
21 ואפקד ית ברכתי לכון בשתה שתיתיה ותעבד ארעא פירי עללתה
לתלת שנין:
22 ותיזרעון ית שתה תמיניתה ותאכלון מן עללתה עתיקה עד שתה
תשיעיתה עד זמן דיעלון פירי עללתה תאכלון עתיקה:
23 וארעא לא תזדבן לחלוטין ארום דידי ארעא ארום דגיורין
ותותבין אתון קדמי:
24 ובכל ארע אחסנתכון פרקן תתנון לארעא:
25 וארום יתמסכן אחוך ויזבן מן אחסנתיה וייתי קריביה דקריב
לוותה ויפרוק ית מה דזבן אחוי:
26 וגבר ארום לא יהווי ליה פרוק ותארע ידיה ותשכח כמסת פרקונה:
27 ויחשב ית שנין [.] זבוניה ויחזר ית מה דמשתייר לגברה דיזבן ליה
ויחזור לאחסנתיה:

17 לחבריה] ית חב' I | מן אלהכון] מא' I; קדם [אל'] M | אנה] [אנה]
הוא M || 18 על ארעא לרחצן] לרחצה על ארעא M || 20 שביעיתה]
שביעייתה M | כנישין] כנש' M || 21 ברכתי] סדר [ברכתי] M | שתיתיה]
שתיתיתה M | ארעא פירי עללתה] עללה מזון M | שנין] דיומין [שנין] M ||
22 תמיניתה] [leg תמינייה] תמינויה M | עתיקה] עתיקתה M | תשיעיתה]
תשיעיתה M | דיעלון פירי] מעלה דפ' M | עתיקה] עותק M; עתיקתה M sed
ab ipso *sofer* delt || 23 לחלוטין ... קדמי] לחלטין ארום לשמה דייי
היא כל ארעא ארום גיורין ותותבין אתון שריין גבי M | דגיורין] emendt דגִיורין
ut O Ps דיירין; גייו' I || 24 אחסנתכון ... לארעא] אחסנותכון תתנון
לארעא [פרקן] M || 25 מן אחסנתיה] מא' I | קריביה דקריב] פרוקיה דק'
M || 26 ותארע ידיה ותשכח] יארע בין ידוי וישכ' M | ותשכח] ויש' I ||
27 שנין] sed leg שני; שני M | זבוניה] זבי' I | מה דמשתייר לגברה] מותרה
לגברה M | דיזבן] דז' I.

28 Pero si su mano (1) no encuentra el precio para indemnizarle, lo
vendido quedará en poder del comprador (2) hasta el año del jubileo y
en el jubileo saldrá (libre lo comprado) y volverá a su patrimonio.
29 Y si un hombre vende el lugar (3) de una casa habitable en una ciudad
cercada de muro, podrá haber rescate de ella hasta que cumpla (4) el
año de su venta; cabrá su rescate durante un cierto número de días.
30 Pero si no es redimida antes de que se le cumpla un año completo, la
casa que está en ciudad amurallada, definitivamente quedará (5) del que
la adquirió a través de sus generaciones; no saldrá (libre) en el jubileo.
31 Mas las casas de pueblos (6) que no tienen (7) murallas alrededor, serán
consideradas como sitas en los términos del campo (8); tendrán dere-
cho de rescate y en el jubileo saldrán (libres).
32 Y en cuanto a las ciudades de los levitas, a las casas de las ciudades
de su propiedad, los levitas siempre tendrán derecho a rescatarlas.
33 Y en cuanto a lo que se tenga que redimir de los levitas (9), en el jubileo
saldrá (libre) lo comprado en casas de ciudad de su patrimonio, pues
las casas de las ciudades de los levitas son (su) (10) propiedad en medio
de los hijos de Israel.
34 Pero el campo de los suburbios de (sus) (11) ciudades (12) no podrá ser
vendido porque es su propiedad para siempre.
35 Y si tu hermano empobreciere y sus posibilidades económicas respecto
a ti se hundieren, le sostendrás como a inmigrante y huésped para que
viva contigo.
36 No recibirás (13) de él intereses ni usura, sino temed a vuestro Dios y
viva como hermano tuyo contigo.

(1) Semitismo equivalente a: pero si no está en sus posibilidades encontrar el precio. M: «(pero si no) está en sus manos el encontrar (el precio para indemnizarle)».
(2) M: «(quedará en poder de) aquel (que lo compró)».
(3) M: «(vende) una casa habitable (de una ciudad)».
(4) M: «(hasta que) cumpla (*lit:* «el cumplimiento de») (el año de su venta)».
(5) M: «confirmará (definitivamente la casa que... para el que la adquirió...)».
(6) M: «(mas las casas de) los suburbios» (*o:* «lugares abiertos»).
(7) M: «(que) no tiene muro alrededor».
(8) M: «(serán consideradas como) del campo del país».
(9) M: «y el que (*o:* «lo que») tenga que rescatar de los levitas».
(10) En el texto: «vuestra»; pero con una rayita vertical ya señala el texto que hay equivocación de persona.
(11) Así con TM O Ps; pero tanto en texto como M se lee «vuestras».
(12) M: «(pero el campo) de los suburbios de vuestras (?) ciudades» (las mismas palabras con pronunciación distinta).
(13) M: «(no) tomarás (de él...)».

28 ואין לא ארעת ידיה כמסת למחזרה לה ויהווי זבונה ביד מן דזבן
יתיה עד שתה דיובלה ויפוק ביובילה ויחזור לאחסנתיה:
29 וגבר ארום יזבן אתר בית משרוי קריה מקפה שור ותיהוי
פרקוניה עד דתשלם שנת זבוניה יומין במניין תיהוי פרקוניה:
30 ואן לא יתפרק עד זמן די תשלם לה שנה שלימה ויקום ביתה
די בקרתה דלה שור לחלט[ן] למן דזבן יתיה לדרוי לא יפוק
ביובילה:
31 ובתי כופרנייה די לית להון שורין מן חזור חזור על תחומיה
דארעא יתחשב פרקון תיהוי ליה וביובילה יפוק:
32 וקרייה ליווייא בתי קריי אחסנתהון פרקון לעלם תיהוי לליוויי:
33 וית מה די יפרוק מן ליווייה ויפוק זבונה דביתה וקרתה לאחסנתה
ביובילה ארום בתי קרוי ליוויי היא אחסנת[ה]ון בגו בני ישראל:
34 וחקל פרוירי קרוי[ה]ון לא יזדבן ארום אחסנת עלם היא להון:
35 וארום יתמסכן אחוך ותמוט ידה עמך ותתוקף בה גיור ותותב
וייחי עמך:
36 לא תקבל מן לוותיה שערין ורביין ותדחלון מן אלהכון ויחי
אחוך עמך:

28 ארעת ידיה] יארע בין ידוי משכ׳ M | מן] דן M || 29 אתר בית משרוי] בית מ׳ M | קריה מקפה שור] קרתה דמפקה [leg דמקפה] שור M | דתשלם] אשלמות M || 30 עד זמן די תשלם] עד דת׳ I | תשלם] ישלם M | ויקום] ויקים M | די בקרתה] דאית בק׳ M | די בקרתה] דב׳ I | לחלט[ן] לחלטו in text || 31 כופרנייה] פרוויליה [*περιβόλαιον*] M: id quod פרוורייה (suburbios) | די לית] דל׳ I | להון שורין מן חזור] לה שור חז׳ M | על תחומיה דארעא] מן חקלה דארע׳ M | תיהוי] יהווי M || 32 וקרייה ליווייא] וקורייה ליוואי M | קריי] קוריי M | לעלם] ע׳ M || 33 וית מה די יפרוק מן ליוויה] ודי יפרוק מין ליוואי׳ M | די יפרוק] דיפ׳ I | זבונה] זבינה M | לאחסנתה] דא׳ M | קרוי ליוויי] קוריי ליווא׳ M | אחסנת[ה]ון] אחסנתכון in text || 34 פרוירי קרוי[ה]ון] קרויכון in text (cf M); פרווילי קורייכון [leg prob קורייהון] M | אחסנת] אחסנותה M || 35 ותמוט] וימ׳ I || 36 תקבל] תסב M | מן לוותיה] מל׳ I | שערין] לא [ש׳] M | ורביין] ולא רבי M | מן אלהכון] מא׳ I.

37 No le darás tu dinero a interés, ni le darás tu alimento a usura.
38 Yo soy Yahweh vuestro Dios que os saqué libres (1) del país de Egipto para daros la tierra de (Canaán) (2) para que mi Verbo os sea Dios redentor (3).
39 Y si tu hermano empobreciere y se vendiese a ti, no le esclavizarás (4) según las leyes de los esclavos.
40 Estará contigo como un asalariado, como un huésped; servirá contigo (5) hasta el año del jubileo.
41 Y saldrá (libre) de junto a ti (6), él con sus hijos, y volverá a su familia y volverá a la herencia de sus padres.
42 Pues ellos son mis servidores (7) que saqué (8) libres del país de Egipto; no serán vendidos según las leyes de los esclavos.
43 No le harás servir (9) con rigor, sino que temeréis a vuestro Dios.
44 En cuanto a siervos y siervas que tengas (10): compraréis siervos y siervas de los pueblos que os rodean, sólo de ellos (11).
45 Y también de los hijos de los inmigrantes que habitan entre (12) vosotros, de ellos podréis adquirir, y de sus familias que están con vosotros que ellos han engendrado en vuestro país, y serán vuestra propiedad.
46 Y los podréis dejar en herencia y como propiedad perpetua a vuestros hijos después de vosotros; de ellos os serviréis como esclavos; pero en cuanto a vuestros hermanos, los hijos de Israel, ninguno hará servir (13) a otro con dureza.

(1) M: «que os redimí y saqué libres (del país...)».
(2) En el texto «Egipto», palabra tachada sin ser substituida por «Canaán».
(3) Esta terminología targúmica facilitó a los hagiógrafos del N.T., por ejemplo Jn, la comparación de la redención por Cristo con la redención de Israel, de Egipto, operada por Dios.».
(4) M: «(no) le haréis servir según las leyes».
(5) M: «servirá contigo» (otra palabra).
(6) M: «(y saldrá libre) de junto a ti» (otra preposición).
(7) En el texto: «son los servidores».
(8) M: «(pues ellos) son (mis servidores) que redimí y saqué (libres)».
(9) M: «(no le) harás servir» (otro verbo).
(10) *Lit:* «En cuanto a tus siervos y a tus siervas que tengas»; M: «en cuanto a vuestros siervos y a vuestras siervas que tengáis».
(11) M: «(siervos y siervas de los pueblos que están alrededor) de vosotros, de ellos (los compraréis)».
(12) M: «(que habitan) con vosotros».
(13) «hará servir» (otro verbo).

37 ית כספך לא תתן ליה בשערין וברביין לא תתן מזונך:
38 אנה ייי אלהכון די אפקת יתכון פריקין מן ארעא דמצרים למיתן
לכון ית ארעא [דכנען] למיהוי ממרי לכון לאלה פרוק:
39 וארום יתמסכן אחוך ויזדבן לך לא תשתעבד בה כנימוסי עבדייה:
40 כאגיר כתותב יהווי עמך עד שתה דיובילה יפלח עמך:
41 ויפוק מן לוותך הוא ובנוי עמה ויחזור לזרעית[י]ה ולאחסנות
אבהתה יחזור:
42 ארום עבדיי אינון די אפקית ית[ה]ון פריקין מן ארעא דמצרי[ם]
לא יזדבנון כנימוסי עבדיה:
43 לא תשתעבד בה בקשיו ותדחלון מן אלהכון:
44 ועבדיך ואמהתיך די יהווי לך מן לוות אומיה די חזור חזור
להוד מנהון תזבנון עבדין ואמהן:
45 ולהוד מן בני תותביה דמתגיירין ביניכון מנהון תקנון ומן זרעייתהון
די עמכון די אולידו בארעכון ויהוון לכון לאחסנתה:
46 ותאחסנון יתהון לבניכון בתריכון לירתו ואחסנה לעלם בהון
תפלחון ובאחיכון בני ישראל גבר באחוי לא תשתעבד בה בקשיו:

37 לא תתן מזונך] ולא תתן מזונך M || 38 די אפקת] דא' I | די
אפקת יתכון פריקין] [יתכון פריקין] פרקית ואפקית M | מן ארעא] מא' I |
[דכנען]] דמצרים in text; nempe vbum delt sed non suppletum || 39
תשתעבד בה כנימוסי] תפלחון ביה כני' M || 40 יפלח עמך] יפלוח גבך
M || 41 מן לוותך] מלי' I | לוותך] גבך M | לזרעית[י]ה] [י] superadd |
ולאחסנות] [ולאחס]נת M || 42 עבדיי] עבדייה in text | אינון די אפקית]
הנון דפרקית ואפ' M | די אפקית] דא' I | ית[ה]ון] יתכון in text || 43
תשתעבד] תפלוח M | מן אלהכון] מא' I || 44 ועבדיך ואמהתיך די יהווי
לך מן] לכון מ' ועבדיכון ואמהתכון דייהוון M | די יהווי] דית' I | מן לוות]
מלי' I | די חזור] [ח'] דאית M | להוד] לחוד I | להוד מנהון] לכון מנ' M ||
45 ולהוד] [ול]חוד I | מן בני] מב' I | ביניכון] עמכון M | ומן זרעייתהון]
ומז' I | די עמכון] דע' I | די אולידו] דא' I | ויהוון] ויהוויין I | לאחסנתה] [לאחס]נה
I || 46 ותאחסנון] ותח' M | בתריכון לירתו ואחסנה] ואח' מן בתריכון ירתו
M | תשתעבד] תפלח M.

47 Y si aumentaren las posibilidades de un inmigrante o un forastero que reside contigo, y se empobreciere (en cambio) tu hermano que está contigo ([1]) y se vendiere al inmigrante o huésped que reside contigo, o a un descendiente de la familia del inmigrante,
48 después de haberse vendido, tendrá el derecho a ser rescatado ([2]); uno de sus hermanos deberá rescatarle:
49 O le rescatará su tío paterno o el hijo de su tío paterno, o le rescatará un pariente próximo ([3]) de su familia o, si alcanzan sus posibilidades, se podrá rescatar a sí mismo.
50 Y calculará con el ([4]) que le compró desde el año en que se vendió a él hasta el año del jubileo y el precio de su venta estará en relación con (este) número de años, computando su trabajo conforme a las jornadas de un jornalero ([5]).
51 Si aún quedan muchos años, en proporción al (número de) los años, devolverá del costo de su venta el precio de su redención.
52 Y si quedan pocos años hasta el año del jubileo, hará la cuenta con él; según los años, devolverá (del coste de su venta) el precio de su redención.
53 Estará con él como un jornalero contratado para el año. No se le hará servir ([6]) con rigor delante de ti.
54 Y si no es rescatado de esta manera, saldrá (libre) en el año del jubileo, él y sus hijos con él.
55 Porque los hijos de Israel son siervos de mi nombre; siervos míos son que saqué ([7]) libres del país de Egipto. Yo, Yahweh, vuestro Dios ([8]).

([1]) TM O Ps: «con él». La lección «contigo» de M, aunque está referida por el anotador al primer «contigo», probablemente se ha de referir a este segundo «contigo»; la lección de M se añadiría, aunque es idéntica, al texto, para *confirmar* la lección «contigo» del texto, contra TM O Ps.
([2]) M: «después de vendido, tendrá rescatador; a uno de (sus hermanos)».
([3]) M: «(o) le rescatará su tío paterno, o el hijo de su tío paterno, o un pariente próximo» (otras palabras).
([4]) M: «(con) aquél (que le compró)».
([5]) M: «conforme a la jornada de un jornalero será».
([6]) M: «(no se) le hará servir» (otro verbo).
([7]) M: «siervos son que redimí y saqué (libres)».
([8]) M: «así dice Yahweh, (vuestro Dios)».

47 וארום תארע יד גיור ותותב עמך ויתמסכן אחוך עמך ויזדבן
לגיור ותותב עמך או לעקר זרעית גיור:
48 מן בתר די יזדבן פרקון תיהוי ליה חד מן אחוי יפרוק יתיה:
49 או אחוי דאבוי או בר אחוי דאבוי יפרוק יתיה או מן קריב בשריה
מן זרעיתה יפרוק יתיה או תארע ידיה ויתפרק:
50 ויחשב עם מן דזבן יתיה מן שתה דאזדבן לה עד שתה דיובילה
ויהווי כסף זבוניה במניין שנין כיומי אגיר יהווי עימיה:
51 אן עד כדון סגי בשניה לפום שנייה יחזור פרקוניה מן זבונה:
52 ואן קלל זער אשתייר בשנייה עד שתה דיובילה ויחשב לה כפם
שנוי יחזר ית פרקונה:
53 כאגיר שנה בשנה יהוי עמה לא ישתעבד בה בקשי[ו] קדמך:
54 ואן לא יתפרק באלין ויפוק בשתה דיובילה הוא ובנוי עמיה:
55 ארום לשמי אינון בני ישראל עבדין עבדיי אינון די אפקת יתהון
פריקין מן ארעא דמיצרים אנה ייי אלהכון:

47 עמך 1.º] עמך M sed haec lect עמך vid referenda ad עמך 2.º
non 1.º: M itaque confirmat text עמך contra TM O Ps [עמֵיה] || 48
בתר דזבן פרוק יהווי לה לחד [בתר די ... מן | I דיז' [די יזדבן | I מב' [מן בתר
חביבה או בריה דחביבה יפרוק יתיה [אחוי דאבוי ... בשריה 49 || M מ'
תארע | I מז' [מן זרעיתה | I מק' [מן קריב | M או מן קריבה [קריבת leg] בש'
[זבוניה | M דן [מן 50 || M [י]דארע בן [בין leg] ידוי ויתי' [ידיה ויתפרק
עוד סגי' [עד כדון סגי 51 || M כיומה דאגי' יה' [כיומי אגיר יהווי | I זבינ'
[ישתעבד 53 || I מז' [מן זבונה | (?) delt a *sofer* ו [לפום | I [ס]גון [סגי | M
עבדיי אינון די 55 || in text בקשין; c vv 43 et 46 [בקשי[ו] | M יפלוח
| I דא' [די אפקת | M הנון [אינון | M עבדין הינון די פרקית ואפ' [אפקת
[מן ארעא | I מא' | [אנה ייי] ייי' כדן אמ[ר] M.

CAPÍTULO XXVI

1 No os fabriquéis ídolos (¹) (ni imágenes) (²) ni os erijáis estelas ni pongáis en vuestro país una piedra que sea un ídolo de fundición (³) para prosternaros delante de ella, porque Yo soy Yahweh (⁴), vuestro Dios.
2 Guardaréis (mis) (⁵) sábados santos y oraréis en mi templo con reverencia (⁶). Yo, Yahweh (⁷).
3 Si camináis en los estatutos de mi ley y guardáis mis preceptos y los practicáis,
4 os daré la lluvia de vuestro campo a su tiempo, y la tierra dará los frutos de su producto y los árboles de la superficie del campo serán prósperos en sus frutos.
5 Y la trilla os llegará hasta la vendimia, y la vendimia llegará hasta la sementera (⁸) y comeréis vuestro pan hasta la saciedad (⁹) y habitaréis tranquilamente en vuestro país.
6 Y daré la paz al país y dormiréis y no habrá quien os turbe y haré cesar en el país el poder de los imperios que se parecen a las bestias (¹⁰) del campo, y la espada del que odia (¹¹) no pasará por vuestro país.
7 Y perseguiréis a vuestros enemigos y caerán delante de vosotros matados a espada.
8 Y cinco de vosotros perseguirán a un centenar, y un centenar de vosotros pondrá en fuga a miríadas, y caerán vuestros enemigos delante de vosotros, matados a espada (¹²).

(1) M: «ídolos de fundición no»... Probablemente esta variante está desplazada y corresponde en realidad a «una piedra que sea un ídolo de fundición no pongáis».
(2) Palabra borrada por la censura.
(3) M: «(ni pongáis una piedra) que sea un ídolo»; *o:* «(una piedra) de ídolo» = un ídolo de piedra. Cf *Neophyti 1*, II (Éxodo), p 20*.
(4) M: «para prosternaros al lado de ella. Yo soy Yahweh, (vuestro Dios)».
(5) En el texto: «*sus* sábados santos»; *lit:* «los sábados de sus santidades». Probablemente el texto está equivocado.
(6) M: «y entraréis con reverencia».
(7) M: «así dice Yahweh».
(8) M: «(llegará) hasta el brotar de la semilla».
(9) M: «(y comeréis) vuestro alimento hasta la saciedad».
(10) M: «(y haré cesar) en (el país) el poder de las bestias dañinas (y la espada)».
(11) Es decir, «del enemigo»; M: «(del campo) y desenvainadores de espada (no pasarán...)».
(12) M: «(matados) por la nuca» (= por la espalda).

CAPUT XXVI

1 לא תעבדון לכון טעוון [וצלם] וקיימה לא תקימון לכון ואבן
דמתכה לא תתנון בארעכון למסגד קדמה ארום אנה ייי אלהכון:
2 ית שובי קודשוי תטרון ובית מקדשי תהוון מצליין בדחלה אנה ייי:
3 אן בקימה דאוריתי תהלכון וית פיקודיי תטרון ותעבדון יתהון:
4 ואשווי מטר ארעכון בזמנה ותתן ארעא פירי עללתה ואילנייה
דאפי ברה יצלח בפירוי:
5 ויארע לכון דרכה ית קטפה וקטפה יארע ית זרעה ותאכלון
לחמכון ותשבעון ותשרון לרוחצן בארעכון:
6 ואתן שלמה בארעא ותתׄמכון ולית דמניט יתכון ואבטל רשותהון
דמלכוותה דמתילן בחיוות ברא מן ארעא וחרב דשני לא תעבר
בארעכון:
7 ותרדפון ית בעלי דבביכון ויפלון קדמיכון קטילי חרב:
8 וירדפון מנכון חמשה מאתה ומאתה מנכון רׄוותה יערקון ויפלון
בעלי דבביכון קדמיכון קטילי חרב:

26 1 לא ... טעוון] לא דמתכה טעוון M | [וצלם]] hoc vb a censore
ras | דמתכה] דטעו M | למסגד ... אנה ייי] למהוון סגדין עליה אנה הוא יי' M ||
2 קודשוי] prob emend קודשיי | ובית] ובית' [?] M | תהוון מצליין בדחלה]
M כדן אמ[ר] יי' M | אנה ייי] תהבון [תהוון leg] עלין בדחלא || 3 בקימה]
בקיימי אור' M | דאוריתי] בקי[מי] I || 4 מטר] [מט]רא I | ארעכון]
דבאפי M || 5 ית זרעה] אפקות בר זרע M: haec v lect | דאפי] דא' I
mendose circello refertur ad 1um יארע pro 2.º | לחמכון ותשבעון] מזונכון
למישבע M | לרוחצן] לרוח' M | בארעכון] לא' I || 6 ותתׄמ'] ותדמ' leg |
דמניט יתכון] דמנט M | רשותהון] רשו[תה] I | מן ... רשותהון] רשות
חיותה בישתה מן M | וחרב דשני] חרב [vb hebr pro ושליפי] ושלופי M ||
8 מאתה] מאה I | ומאתה] ומאה I | יערקון] מערקין M | חרב] קדל M.

9 Y volveré mi Verbo bienhechor a vosotros (1) y os fortaleceré y os multiplicaré y mantendré mi alianza con vosotros (2).
10 Y comeréis la cosecha antigua tornada añeja y sacaréis (3) la antigua delante de la nueva.
11 Y haré habitar la Gloria (4) de mi *Šekiná* entre vosotros y Yo (5) no os rechazaré.
12 Y caminará mi Verbo (6) entre vosotros (7) y mi Verbo os será un Dios redentor, y vosotros seréis para mi nombre un pueblo santo.
13 Yo soy Yahweh, vuestro Dios, que os saqué (8) libres (= redimidos) del país de Egipto, de ser sus esclavos oprimidos y rompí de sobre vosotros el yugo de la esclavitud de los egipcios que pesaba duramente sobre vosotros como un yugo de hierro, y os he sacado (con talle) (9) erguido (10).
14 Pero si no escucháis las enseñanzas de mi Ley y no practicáis todos estos mis preceptos.
15 y si por los estatutos de mi Ley andáis disgustados (11), y si vosotros (12) rechazáis las reglas de mis juicios no cumpliendo todos mis preceptos, profanando (así) mis alianzas,
16 yo os haré esto: os recordaré (13) con prisa (14) la consunción y la fiebre que acaba los ojos (15) y consume el soplo (16); y sembraréis en vano vuestras semillas pues las comerán vuestros enemigos.

(1) M: «y volveré mi rostro benévolo a vosotros».
(2) M: «(mi alianza) sobre vosotros».
(3) El sentido es que dejarán libre el espacio de la antigua cosecha para dar cabida a la nueva. M: «y sacaréis» (otro verbo).
(4) M: «y pondré la Gloria (de mi *Šekiná*)».
(5) *Lit:* «Y mi alma no os rechazará».
(6) En el «poema de las cuatro noches» de N (Ex 12) hay una expresión semejante: «Y su Verbo caminará entre los dos», cf R. Le Déaut. *ob cit.*, 65, 266 y 268, nota 14.
(7) M: «y caminará *(w'dbr = wydbr)* la Gloria de mi *Šekiná* entre vosotros». Cabría traducir también el texto: «y conduciré mi Verbo entre vosotros» y M: «y conduciré la Gloria de mi *Šekiná* entre vosotros»; pero en uno y otro caso es preferible la traducción «caminará» (3.ª persona) pues a continuación el v emplea la 3.ª persona: «y será mi Verbo...».
(8) M: «que os he rescatado y sacado (redimidos del país)».
(9) Falta en el texto.
(10) M: «(y rompí) el yugo (en el texto: Nof = Menfis) de hierro y os saqué con talle erguido y cabeza descubierta».
(11) «andáis disgustados»: traducimos el verbo en *pe'al*, no en *af'el*. M: «(y si) rechazáis (los estatutos de mi Ley)».
(12) *Lit:* «vuestra alma rechaza»; M: «vuestra alma» (otra forma de femenino singular).
(13) Prob «traeré (sobre vosotros)»; cf aparato crítico.
(14) M: «y soltaré contra vosotros con prisa».
(15) M: «que obnubila la vista».
(16) *O:* «la vida».

9 ואפני מימרי מייטבה בכון ואתוקף יתכון ואסגי יתכון ואקים
ית קיימי עמכון:
10 ותיכלון עתיקה דעתיק ועתיקה מן קדם ח[ד]תה תפנון:
11 ואשרי איקר שכינתי ביניכון ולא תרחק נפשי יתכון:
12 וידבר ממרי ביניכון ויהווי מימרי לכון לאלה פרוק ואתון תהוון
לשמי לעם קדישין:
13 אנה ייי אלהכון די פרקית יתכון פריקין מן ארעא דמצרים
מן למיהוי להון עבדין משעבדין ותברית ניר שעבודיהון דמצריי
מעילוויכון דהוה קשי עליכון היך ניר פרזלה ודברית יתכון
[בקומה] זקיפה:
14 ואן לא תשמעון לאולפן אורייתי ולא תעבדון ית כל פיקודיה
האליין:
15 ואן בקיימי דאורייתי תעיקון ואן סדרי דיניי תרחק נפשכון דלא
למעבד ית כל פיקודי במפסכון ית קיימיי:
16 אנה אעבד דא לכון ואדכר עליכון בבהילו ית שחפיתה וית
קדחיתה מסיפה עיינין ומדיבה נפש ותזרעון לריקנו זרעיכון
וייכלון יתהון בעלי דבביכון:

9 ואפני מימרי מייטבה בכון] אפי רעותי לוותכון M | ואפני] leg ואנפי | ח[ד]תה] חתתה in text | עמכון] עליכון M || 10 דעתיק] דעתק M | תפנון] תפקון M || 11 ואשרי איקר] ואשוי יקר M || 12 וידבר ממרי ביניכון] ואדבר יקר שכינתי בי' M || 13 אנה] הוא [אנה] M | די פרקית יתכון] דפרקית ואפקית יתכון M | די פרקית] דפ' I | מן ארעא] מא' I | מן למיהוי] מל' I | ניר שעבודיכון ... זקיפה] ניר [leg? נוף] פרזלה ודברית יתכון בקומה זקיפה ובראש גלי M | [בקומה]] desider in text; mutuatur ex Ps || 14 לאולפן] יה א' I || 15 דאורייתי] או' I | תעיקון] prob leg תעוקון; תמאסון M | נפשכון] [נפש]תכון M || 16 ואדכר] prob leg ואדבר; cf vv 24 et 28 | ואדכר עליכון בב'] ואגרי עליכון בבהילו M | בבהילו] haec lect vid praeferenda lect בביהילו | מסיפה עיינין] דמכהייה עיינין M.

17 Y pondré mi faz fuertemente airada (1) contra vosotros y seréis derro-
tados ante vuestros enemigos, y los que os odian os dominarán y
huiréis aunque ninguno os persiga.
18 Y si con estos (2) castigos no escucháis la enseñanza (3) de mi Ley,
continuaré castigándoos siete veces más por vuestros pecados (4),
19 y destruiré mi templo que es la fuerza de vuestro ejército (5) y pondré
los cielos que están sobre vosotros, claros como hierro para no dejar
caer rocíos ni lluvias, y a la tierra que está debajo de vosotros, dura
como el bronce para no hacer crecer las plantas (6).
20 Y se consumirán inútilmente vuestras fuerzas pues vuestra tierra no
dará los frutos de su cosecha y los árboles que están sobre los campos
no serán feraces en sus frutos.
21 Y si empedernidos camináis delante de mí y no queréis escuchar la
enseñanza de mi Ley, acumularé sobre vosotros plagas, siete veces
conforme a lo que habéis pecado.
22 Y soltaré contra vosotros las bestias del campo y os dejarán sin hijos
y destruirán vuestro ganado y os disminuirán a vosotros y desolarán
vuestros caminos.
23 Y si con estos (7) castigos no os corregís delante de mi Verbo y conti-
nuáis caminando (8) obstinados delante de mí,
24 también Yo me conduciré (9) con vosotros con dureza(10) y también Yo
os heriré el séptuplo (11) sobre lo que pecasteis (12).

(1) M: «(y pondré mi faz) enojada»; *lit:* «(y pondré la faz) de mi enojo».
(2) M: «(y si) después de estos (castigos)».
(3) M: «(Y si después de... no) queréis escuchar la enseñanza».
(4) M: «(continuaré) hiriéndoos en proporción de uno por siete por lo que (*o:* «sobre lo que») habéis pecado delante de mí».
(5) *O:* «que es vuestra poderosa fuerza».
(6) M: «y quebrantaré la fuerza de vuestros ejércitos (*o:* «la potencia de vuestras fuerzas»), esto es, el santuario, y pondré los cielos que están sobre vosotros, claros como hierro para no dejaros caer ni rocío ni lluvia, y a la tierra que está debajo de vosotros, dura como el bronce para no dejar subir hierbas ni plantas».
(7) M: «después de estas (cosas?)».
(8) M: «si no queréis escuchar la enseñanza de mi Ley y continuáis caminando». Probablemente las dos variantes anteriores son complementarias: «Después de estas cosas, si no queréis...».
(9) M: «también me conduciré» (otro verbo).
(10) M: «con enojo y dureza».
(11) M: «(siete por) uno (sobre lo que pecasteis)».
(12) M: «por uno, siete veces lo que delante de mí habéis pecado».

17 ואשוי ית אפי תקוף רוגזי בכון ותתנגפון קדם בעלי דבביכון
וישלטון בכון סנאיכון ותערקון ולית דרדף יתכון:
18 ואן עד אילין מרדוותה לא תשמעון לאולפן אורייתי ואוסף
למרדי יתכון שבעה על דחטיתון:
19 ואחרב ית בית מקדשי דה[ו]א תקוף חיילכון ואשוי ית שמייה
די עלויכון ברירין היך פרזלה מן למחתה לכון טלין ומטרין
וית ארעא די תחתכון חסימה היך נחשה מלמרביה לכון צמחין:
20 ויסוף לריקנו חייליכון ולא תתן ארעכון פירי עללתה ואילנה
דאפי ברה לא יצלח בפירוי:
21 ואן תהלכו קדמי בקשיו ולא תצבון למשמע לאולפן אורייתי
ואוסף עליכון מחוון שבעה כמה דחטיתון:
22 ואיגרי בכון ית חיוותה דאפי ברה ותתכל יתכון ותשיצי ית
בעירכון ותזער יתכון ויצדון ארחתכון:
23 ואן באילין מרדוותה לא תתרדון קדם ממרי ותהלכון קדמיי
בקשייו:
24 ואהלך אף אנה עמכון בקשיו ואמחי יתכון אוף אנה שבעה על
דחטיתון:

17 תקוף רוגזי] רוגזי M || 18 עד אילין] בתר אליין M | תשמעון
לאולפן] למשמע לאול׳ [cf G. Dalman, *Grammatik*, 253, 7] תצבוני M |
למרדי ... דחטיתון] לממחי יתכון חד לשבעה על דחטיתון קדמי M | שבעה]
cf Z. Ben Hayyim, *Jubilee Volume H. Schirmann* (Jerusalén, 1970),
pp 42-44, referens שבוע-שבע S ad שְׁבָה [plus] || 19 ואחרב ... צמחין]
ואיתבר ית תקוף חייליכון דן הוא בית מוקדשה ואשוי ית שמייא דאית מעילוויכון
ברירין כפרזלא דלא למחתה לכון לא טל ולא מטר וית ארעא דאית תותיכון
[= תחותיכון] חסימה כנחשה דלא למסקה לכון דתין וצמחין M | דה[ו]א]
דהיא in text | די עלויכון] דע׳ I | מן למחתה] מלמחתיה I | די תחתכון]
דתחותיכון I || 22 דאפי] דבאפי M || 23 באילין] בתר אליין M |
לא תתרדון ... ותהלכון] אין לא תיצבון למשמוע לאולפן אורייתי ותהל׳ M |
ותהלכון] ותהל[כו] I || 24 ואהלך] ואדבר M | אף] אוף I | בקשיו] בחמה
ובקשיו M | שבעה] חד [ש׳] M | שבעה על דחטיתון] על חד שבעה מה דחטיתון
קדמי M.

25 Y soltaré tras de vosotros (1) a gentes que desenvainan espada para tomar venganza de vosotros (2) porque rompisteis mis alianzas (3), y cuando os congreguéis en vuestras ciudades, soltaré la peste contra vosotros y seréis entregados en manos de vuestros enemigos.
26 Cuando yo os quiebre (¿el sustento?) (4) del alimento, diez mujeres cocerán (5) vuestros panes (6) en un solo horno, y os devolverán vuestro pan tan tasado que comeréis y no os saciaréis.
27 Y si a pesar de esto no escuchareis la enseñanza (7) de mi Ley y os condujereis conmigo con obstinación,
28 también Yo me conduciré con vosotros con enojo, con dureza, y Yo también os heriré el séptuplo sobre lo que pecasteis (8).
29 ¡Oh, cuán graves son las culpas y fuertes los pecados que fueron causa de que nuestros padres (9) comieran en Jerusalén la carne de sus hijos!; ¡la carne de sus hijas comieron! (10).
30 Y asolaré vuestros altares (11) y aniquilaré vuestros ídolos y pondré vuestros cadáveres sobre los cadáveres de vuestras abominaciones (12) y Yo os aborreceré (13)
31 Y pondré vuestras ciudades en ruinas (14) y asolaré vuestros templos y no aceptaré con benevolencia el olor de vuestros sacrificios.
32 Y también Yo asolaré el país de modo que lo dejarán despoblado vuestros enemigos (15) que lo habitan.

(1) M: «(y soltaré) contra vosotros a gentes que desenvainan la espada para tomar venganza».
(2) M: «(para castigaros) a vosotros».
(3) M: «recibisteis (=recibiréis) la paga delante de mí; (y cuando os congreguéis)».
(4) Traducimos una lectura conjetural, apoyada por M.
(5) M: «(cuando) os quiebre los apoyos de vuestros alimentos, diez (mujeres) cocerán».
(6) El texto añade «tasados», *bmtq(l)*, pero parece que tal palabra ha de suprimirse y que el mismo copista señala su supresión.
(7) M: «y si después de estos castigos no queréis escuchar la enseñanza de».
(8) M: «también Yo me conduciré con enojo y dureza y volveré a heriros con plaga(s): por una, siete veces lo que habéis pecado delante de mí».
(9) M: «(¡oh!, cuán) perversas aquellas culpas y cuán amargos aquellos pecados de nuestros padres».
(10) Probablemente hay que traducir: «que fueron causa de que nuestros padres comieran en Jerusalén la carne de sus hijos y la carne de sus hijas»; y hay que suplir «la carne de sus hijos y la carne de sus hijas comieron», que sería omisión debida a homoioteleuton.
(11) Altares idolátricos (del griego: *bomós*); M: «y demoleré vuestras estelas».
(12) Manera despectiva de señalar los ídolos; M: «vuestros ídolos».
(13) *Lit:* «y mi alma (*o:* «persona») os aborrecerá».
(14) M: «(vuestras ciudades) arruinadas».
(15) *O:* M: «(vuestros enemigos) estos que lo habitan».

25 ואגרי בתרכון שלפי חרב למתפרעה מנכון על די פרעתון ית
קיימיי ותתכׄשון לקרויכון ואגרי מותנה בכון ותתמסרון ביד בעלי
דבביכון:
26 כד אתבר לכון שא מזונה וייפון עשר נשין לחמיכון במתׄק[ל]
בתנור חד ויהוויין מחזרן לכון לחמכון במתקל ותיאכלון ולא
תשבעון:
27 ואן בדה לא תשמעון לאולפן אורייתי ותהלכו עמי בקשיו:
28 ואהלך אף אנה עמכון ברגזן בקשיו ואמחי יתכון אף אנה שבעה
על דחביתון:
29 אי מה קשיין אינון חובייה ותקיפין חטאיה דגרמו לאבהתן בירושלם
למיכל בשר בניהון ובשר בנתהון אכלו:
30 ואצדי ית במסיכון ואשיצי ית טעוותכון ואשוי ית פגריכון על
פגרי מרחקתכון ותרחק נפשי יתכון:
31 ואשוי ית קורייכון חרבה ואצדי ית בית מקדשיכון ולא אקבל
ברעווה בריח קרבניכון:
32 ואצדי אוף אנה ית ארעא ויצדון עליה בעלי דבביכון די
שריין בה:

25 בתרכון שלפי חרב למתפרעה] M עליכון שלופי חרבה למ' | מנכון]
M יתכון | די פרעתון] I דפ' | פרעתון ית קיימיי] M אתפרעתון מן קדמיי |
לקרויכון] I לקורייכון || 26 אתבר לכון ... עשר] M אתבור לכון שעדי מזוניכון
M וייפיין ע' | שא] abbrev? ש[עד]א vel ש[בט]א vel ש״א [= ש' אח'] mendose
in text inductam? | במתׄק[ל]] prob deld et vid in ipso text iam delt ||
27 ואן בדה ... לאולפן] ומן בתר אליין מרדוותה לא תצבון למשמוע לא'
M || 28 ואהלך ... דחביתון] ואדבר אף אנה בחמה ובקשיו ואוסף למחמי
M יתכון מחה חד שובעה על דחטיתון קדמי | אף 1.º] I אוף | דחביתון] cf
Dalman, 284, 5 || 29 קשיין ... לאבהתן] בישין הנון חובייה ומה מרירין
M אינון חטייה לאב' | בשר ב' ... בנת'] prob bis leg || 30 ואצדי ית
במסיכון] קיימתכון [hoc vb delt] ית פגריכון [leg ואפכר c Ps] M ואפקר |
פגריכון] M פיג' | מרחקתכון] M טעוותכון || 31 קורייכון] I קריי' | חרבה]
M חריבן | בריח] M ריח || 32 ויצדון] [prob leg וצדיין] M ויצדיין |
די שריין] M אלין דשריין | די שריין] I דש'.

33 Y os esparceré por las naciones y soltaré tras de vosotros a gentes que desenvainan la espada y vuestra tierra será una desolación (1) y vuestras ciudades serán arruinadas.
34 Así (2) gozará la tierra del descanso sabático todos los días que esté despoblada (3) de vosotros y vosotros estéis desterrados (4) en el país de vuestros enemigos. Así tendrá reposo sabático (5) la tierra y gozará sus reposos sabáticos (6).
35 Todos los días en que ella esté despoblada (3) de vosotros, descansará lo que no descansó en vuestros años sabáticos (7) cuando la habitabais.
36 E introduciré en los corazones de lo(s) que sobreviva(n) de vosotros quebrantamiento en la tierra de vuestros enemigos, de modo que el ruido de las hojas que (chocan) (8) con otras y caen, (los) perseguirá y huirán como de delante de hombres que desenvainan la espada y caerán (9) sin que nadie los persiga.
37 Y tropezarán uno contra otro (10) como delante de quienes desenvainan la espada y de perseguidor que no existe y no tendréis capacidad de resistir ante vuestros enemigos.
38 Y pereceréis entre las naciones y os devorará (11) el país de vuestros enemigos.
39 Y lo(s) que quede(n) de vosotros, se fundirán (12) en el país de sus enemigos por sus pecados; y también por los pecados de sus padres, junto con ellos, se fundirán.
40 Y confesarán sus pecados y los pecados de sus padres, sus mentiras que mintieron delante de mí, y también que se condujeron delante de mí con obstinación.

(1) Leemos «*ṣadu*» (desolación); si se lee *ṣady* se traducirá: «será desolada».
(2) I: «entonces (gozará)».
(3) Parece que aquí hay que leer *ṣady*' (despoblada); pero cabe leer *ṣadu* (despoblamiento).
(4) M: «(y vosotros) estéis desterrados y errantes (en el país)».
(5) M: «(así) descansará (la tierra)».
(6) M: «(y gozará) sus sábados de reposo (*o:* «remisión»)».
(7) M: «(lo que no) descansó en vuestros sábados de reposo (*o:* «remisión»)».
(8) Leemos así con O (*šqyf* en vez de *šf* que significa «sopla»).
(9) M: «(y los perseguirá el ruido de) una hoja que cae del árbol y huirán como quienes huyen de espada y caerán».
(10) M: «(y tropezarán) uno con el regazo de otro».
(11) M: «(y os) consumirá (el país)».
(12) Se disolverán, se descorazonarán.

33 ויתכון אדרי באומיה ואגרי בתרכון שלפי חרב ותיהוי ארעכון
צד[ו] וקורייכון יהוון חריבן:
34 בכדן תרעה ארעא ית שמטה כל יומין דהיא צדי[א] מנכון ואתון
גלין בארע בעלי דבביכון בכדן תשמט ארעא ותרעי ית שמטיה:
35 כל יומין דהיא צדי[א] מנכון תשמט ית מה דלא אשמטת בשמיטכון
כד הוויתון שריין עלה:
36 ומה דמשתייר בכון ואעל תברה בלבביכון בארע בעלי דבביכון
וירדוף קל עליה דשף עם חבר ונתר ויערקון כמקדם שלפי חרבה
ויפלון ולית דרף:
37 ויתקלון גבר באחוי כמן קדם שלפי חרבה ורדף דלית ולא תיהוי
לכון תקומה קדם בעלי דבביכון:
38 ותיבדון באומיה ותאכל יתכון ארע בעלי דבביכון:
39 ומה דמשתייר בכון יתמסון בחוביהון בארע בעלי דבביהון ולהוד
בחובי אבהתהון עמהון ימסון:
40 ויתודון ית חוביהון וית חובי אבהתהון בשקריהון די שקרו קדמי
ולהוד די הליכו קדמי בקשיו:

33 שלפי חרב] שלופי חרבה M | צד[ו] vel צדי[א]; צדי in text |
צדו vel?; צדי[א] | בכדן] בכן I || 34 יהוון] יהוויין M | וקורייכון] וכר' I |
M תשמט] תתניה M | גלין] תהוון גליין ומטלטלין | in text ut vv 33.35 צדי
דלא] | cf vv 33.34 ,צדי in text [צדי[א] 35 || M שמטיה] שובי שמטה
עליה ... 36 || M אתניחת בשבי שמטי[כון] אשמטת בשמיטכון] | I די לא
prob דשף] M | טרפה דנתר מן אילנה ויערקון מערוקי דחרב ויפ' ויפלון]
אינש בחובי [גבר באחוי 37 || superadd ad del ' [חרבה | O c דשקף leg
בכון] 39 || M ותתכל [ותאכל | M ותיבדון [ותיבדון 38 || M אחוי
הליכו] | I דה' [די הליכו | I ולחוד [ולהוד 40 || I ולחוד [ולהוד | M מנכון
[leg? הלכו] יהלכו M.

41 También Yo me conduciré ([1]) con ellos con dureza y los introduciré en el país de sus enemigos a menos ([2]) que tenga contrición su soberbio corazón y así expíen ([3]) sus pecados.
42 ([4]) (Y recordaré con mi Verbo ([5]) la alianza que pacté con Jacob en Betel y también la alianza que pacté con Isaac en el monte Moria, y también recordaré con misericordia la alianza que pacté con Abrahán entre las partes divididas, y recordaré el país de Israel con misericordia.)
43 (Pero el país quedará abandonado de ellos y gozará de sus sábados de remisión todos los días que quede en soledad de ellos, y ellos purguen sus pecados, medida por medida, sentencia por sentencia, (por cuanto) despreciaron las reglas de mis juicios y ellos (*lit.*: «su alma») aborrecieron los estatutos de mi Ley).
44 (Pero a pesar de esto cuando estuvieron en el país de sus enemigos, no los rechacé en el país de Babilonia ni los aborrecí en el reino de Persia aboliendo mi pacto con ellos. Porque Yo soy Yahweh, vuestro Dios.)
45 Y les recordaré la alianza que pacté con los antiguos y que los hice salir ([6]) libres del país de Egipto a los ojos ([7]) de las naciones para ser con mi Verbo ([8]) su Dios redentor. Yo, Yahweh.
46 Éstas son mis leyes ([9]) y las reglas de los juicios y los estatutos ([10]) de la Ley que Yahweh puso ([11]) entre su Verbo y entre los hijos de Israel en el monte Sinaí por medio de Moisés.

([1]) M: «también Yo me conduciré» (otras palabras).
([2]) M: «(sus enemigos), entonces él quebrantará (su soberbio corazón)».
([3]) M: «(su corazón) soberbio y entonces limpiarán (sus pecados)»; I: «(y así) conozcan (sus pecados)», pero probablemente esta lección es errónea.
([4]) El copista salta del v 41 al 45 por empezar el v 42 lo mismo que el 45. Traducimos los vv 42-44 del texto del ms 110 de París que cabalmente conserva estos tres vv. También están (ampliado el v 44) en el ms 6684.
([5]) M: «(y recordaré) con misericordia».
([6]) M: «(con) los antiguos que liberté y saqué (redimidos)».
([7]) M: «(de Egipto) viéndolo (las naciones)».
([8]) I: «(para ser) mi Verbo (su Dios)».
([9]) M: «las leyes».
([10]) M: «y las instrucciones (de la Ley)».
([11]) M: «que puso el Verbo de Yahweh entre (su Verbo)».

41 אוף אנה אהלך עמהון בקשיו ואעל יתהון לארע בעלי דבביהון
או דלמה יתבר לבהון זידנה ובכדן ירעון ית חוביהון:
42 [ואדכר במימרי ית קיימא די קיימית עם יעקב בבית אל ואוף
קיימא די קיימית עם יצחק בטור מוריה ואוף קיימא די קיימית
עם אברהם ביני בתריא אדכר ברחמין וארעא דישראל אדכר
ברחמין]:
43 [וארעא תשתביק מנהון ותרעי ית שובי שמיטהא כל יומין די
יצדי מנהון ואינון ימרקון ית חוביהון מיכלא חולף מיכלא וסדר
דין חולף סדר דין בסדרי דיניי מאסו וית קיימי אורייתי רחיקת
נפשיהון]:
44 [ואוף בהדא כד הוון גליין בארע בעלי דבביהון לא מאסית
יתהון במלכותא דבבל ולא רחיקית יתהון במלכותא דפרס למפסא
ית קיימי עמהון ארום אנא ייי אלהכון]:
45 ואדכר להון קיימה די קיימת עם קדמי ודי אפקת יתהון פריקין
מן ארעא דמצרים לעיני אומייה למיהווי במימרי להון לאלה פרוק
אנה ייי:
46 אלין קיימי וסדרי דינייה וגזירת אוריתה די שווי ייי בין מימריה
ובין בני ישראל בטורא דסיני על ידוי דמשה:

41 אוף] אף I | אוף אנה אהלך] לחוד אנה אדבר M | דלמה יתבר] בכן הוא יתב' M | זידנה ובכדן ירעון ית] דזידנה ובכן ימרקון ית M | ירעון] ידעו[ן] I sed prob emend ירעון || 42 ואדכר] [ואדכר] ברחמין M | Vv 42-44 desider in text et in M ex homoiotel: v 42 incipit eodem vbo ac v 45. Text horum vv sumitur ex ms 110 | Ad calcem fol 255b add a 2 m notula quae non secure legitur || 45 קדמי ודי אפקת] קדמאי דפרקית ואפקית M | מן ארעא] מא' I | לעיני] חמיין M | במימרי] מ' I || 46 קיימי] קיימייה M | וגזירת] ואחויית M | די שווי] דש' I | שווי ייי בין] יהב מימריה דיי' בן M.

CAPÍTULO XXVII

1 Y Yahweh (1) habló con Moisés diciendo:
2 Habla con los hijos de Israel y diles: Si un hombre hace voto explícito
al nombre de Yahweh del equivalente (2) de una persona,
3 tratándose de la valoración (3) de un varón de 20 a 60 años, su valo-
ración será de 50 siclos de plata, siclos del santuario,
4 y si es mujer (4), su valoración será 30 siclos,
5 y si es de 5 hasta 20 años, su valoración del varón será 20 siclos, y de
la mujer (10) (5) siclos.
6 Y si es de un mes hasta 5 años, su valoración del varón será 5 siclos
de plata y su valoración de la hembra será 3 siclos de plata.
7 Y si es de 60 años para arriba, si (6) es varón su valoración será 15
siclos de plata y la mujer 10 siclos.
8 Pero si es demasiado pobre para (esta) su valoración (7), la presentará
(a la persona que quiere rescatar) delante del sacerdote quien la tasa-
rá (8); según los alcances (9) de quien hizo el voto la tasará (10) el
sacerdote.
9 Y si (el voto se refiere a) animales de los que se pueden ofrecer ofren-
das delante de Yahweh (11), todo lo que separe (12) de ellos para el
nombre de Yahweh, será santo.

(1) M: «el Verbo de Yahweh».
(2) Es decir, si hace voto explícito de dar el equivalente de una persona (*lit:* «su valoración de las personas»).
(3) *Lit:* «(tratándose) de su valoración».
(4) M: «hija».
(5) El texto equivocadamente lee: «*veinte* (*ʿaśrin*) siclos», en vez de «*diez* (*ʿaśar*) siclos», error que el anotador señala con una línea sobre el «veinte» 1.º (!), y que rectifica en hebreo y latín una mano posterior en un trozo de papel suelto, parecido al papel de las hojas de guarda, papel que ha desaparecido del códice (encuadernado en el s. XVI): *viginti sicli et i (= 10) pro femina.*
(6) M: «(para arriba), con el varón (su valoración)».
(7) Más pobre de lo que exige esta valoración.
(8) M: «y la tasará según (los alcances)».
(9) M: «(según lo que) alcance la mano» (= la capacidad económica del...).
(10) M: «(según los alcances de) las manos de quien hizo el voto, la tasará (el sacerdote)».
(11) M: «de los que puede ofrecer ofrendas al nombre de Yahweh».
(12) Todo animal que por voto consagre a Yahweh.

CAPUT XXVII

1 ומליל ייי עם משה למימר:
2 מליל עם בני ישראל ותימר להון גבר ארום יפרש נדר בעלויה
נפשן לשמה דייי:
3 ויהוי עלויה דדכרה מן בר עשרין ועד בר שתין שנין ויהווי עלויה
חמשין סלעין דכסף בסלעי בית קודשה:
4 ואן נקבה היא ויהוי עלויה תלתין סלעין:
5 ואן מן בר חמש שנין ועד בר עשרין [שנין] ויהוי עלויה דדיכרה
עשרין סלעין ולנקבתה עשרין סלעין:
6 ואן מן ירח ועד בר חמש שנין ויהוי עלויה דדכרה חמש סלעין
דכסף ולנקבתה עלויה תלת סלעין דכסף:
7 ואן מן בר אשתין שנין ולעיל אין דכר ויהוי עלויה חמשה עשר
סלעין דכסף ולנקבתה עשר סלעין:
8 ואן מסכן הוא מן עלויה ויקים יתיה קדם כהנה ויעלי יתיה
על פם די תארע ידיה דמן דנדר יעלי יתי כהנה:
9 ואן בעיר די יקרבון מנה קרבן קדם ייי כל מה די יפרש מינה
לשמה דייי יהוי קדיש:

27 1 ייי] מימריה דייי' M || 2 נדר בעלויה נפשן] פרוש דנדר בעילווי
נפ' M || 3 דדכרה] [דד]כר I | מן בר] מבר I | שתין] אש[תין] I || 4
נקבה̊] ברה M || 5 מן בר] מבר I | [שנין]] desider in text, add a I |
דדיכרה] דדכר I | עשרין סלעין 2.°] emend עשר סלעין: adnotator indicat
lineola posita super עשרין 1.° hoc vbum emend; error corrigitur hebraice et latine in fragmento chartaceo: viginti sicli (pro masculis) et
decem pro femina || 6 מן ירח] [ירח] מבר I | חמש] חמ[שה] M | תלת]
[תל]תה M || 7 מן בר] מב' I | אשתין] שיתין I | אין̊ דכר] עם דכורה M |
ולנקבתה עשר] ולברה נקבה
עשרה M | חמשה עשר] [leg חמשת עשר] חמש תעשר M || 8 מן עלויה] מע' I | ויעלי יתיה על] ע' יתי[ה] יסדר M |
ידיה דמן דנדר יעלי יתי] ית' יסדר דנדר דן ידיי [?ידוי] M || תארע] ידבק M |
די יפרש] יקרבון ... קדם] לשמ' יקרב מנה קרבן M | די יקרבון] דיק' I || 9
דיפ' I.

10 No lo cambiará (1) bueno por malo o malo por bueno, y si cambiare un animal por otro, éste y su sustituto serán santos (2).
11 Y si se trata de cualquier animal impuro del que no puede hacerse ofrenda delante de Yahweh, presentará el animal delante del sacerdote,
12 y el sacerdote lo evaluará; buena o mala (3), según la valoración del sacerdote, así será.
13 Y si quiere rescatarlo, añadirá un quinto (4) sobre su valoración.
14 Y si un hombre consagra su casa como cosa santa al nombre de Yahweh, el sacerdote la evaluará (5); bueno o malo (6), lo que el sacerdote haya valorado (7) así quedará en firme.
15 Y si el que la ha consagrado quiere rescatar su casa, añadirá un quinto del precio y será suya.
16 Y si un hombre consagra (8) al nombre de Yahweh una parte del campo de su patrimonio, la valoración será según su sembradura; la sembradura de un *kor* (9) de cebada en 50 siclos de plata.
17 Si consagrare su campo a partir del año del jubileo, se mantendrá en (esta) su valoración.
18 Pero si consagra su campo después del jubileo, el sacerdote le computará el precio según (10) los años que quedan para el año del (próximo) jubileo y se deducirá su valor.
19 Y si el que le consagró quiere rescatar el campo, añadirá un quinto del precio sobre su valoración y quedará (11) suyo.
20 Pero si no rescata el campo y vende el campo a otro hombre, ya no podrá ser rescatado.

(1) M 1.º: «(no lo) cambiará «(otro verbo); M 2.º: «(no lo) cambiará ni sustituirá».
(2) M: «será cosa santa».
(3) O sea, sea alta o baja la tasación.
(4) M: «un quinto de su precio (sobre su valoración)».
(5) M: «(la) tasará».
(6) Baja o alta la tasación.
(7) M: «haya tasado».
(8) M: «(y si un hombre) separa (para el nombre de Yahweh)».
(9) En el TM *ḥómer*, medida de capacidad: 364-394 litros. Un *ḥómer* = 10 *efás* = 10 *batos*. Cf Lc 16, 7.
(10) M: «sobre la base de los años que faltan (hasta el año del...)».
(11) M: «y será (para él)».

10 לא ישלף יתיה טב בביש או ביש בטב ואן מפרגה יפרג בעיר
בבעיר ויהוי הוא ופרוגיה יהווי קדיש:
11 ואן כל בעיר מסאב די לא יקרב מִנה קדם ייי קרבן ויקים ית
בעירה קדם כהנה:
12 ויעלי כהנה יתיה בין טב ובין ביש כעלויה דכהנה כדין יהווי:
13 ואין מפרוק יפרוק יתה ויסף חמשה על עלויה:
14 וגבר ארום יקדש ית ביתה קדש לשמה דייי ויעלי יתה כהנה
בין טב ובין ביש היך מה די יעלי יתיה כהנה כדן יקום:
15 ואן מן דמקדש יפרוק ית בייתיה ויוסף חומש כסף ויהוי דידה:
16 ואין מחקל אחסנתיה יקדש גבר לשמה דייי ויהווי עלויה לפם זרעה
זרע כור דשערין בחמשין סלעין דכסף:
17 אן מן שתה דיובילה יקדש חקלה בעלויה יקום:
18 ואן בתר יובילה יקדש חקליה ויחשב לה כהנה ית כספה על
פם שנייה דאשתיירן עד שתה דיובילה ויתמנע מן עלויה:
19 ואן מפרוק יפרוק ית חקלה מן דמקדש יתה ויסף חמש כסף עלויה
עלוי ותקום לה:
20 ואין לא יפרוק ית חקלה ואן זבן ית חקלה לגבר חורן לא תתפרק
עוד:

10 ישלף] leg ישלחף; M יחלף | ישלף] ולא יפרג M ישלחיפיניה | בעיר
בבעיר] [בבעי]רה [בעי]רה M | יהווי קדיש] יהי קודשא M || 11 די לא]
דלא I | קדם ייי קרבן] קרבנה קודם יי' M || 12 כהנה יתיה] יתיה כהנה I ||
14 ויעלי] חמשה] חמשין דמוי M || 13 מפרוק יפרוק] [מפ]רק [יפ]רק I |
ויסדר M | די יעלי] דע' I | יעלי] סדר M | כדן] כן M || 15 מן] דן M |
חומש כסף ויהוי דידה] חמשין כסף עלויה עלוי ויהווי דידיה M || 16 מחקל]
מן חקל M | יקדש] יפרש M || 17 מן שתה] מש' I || 18 על פם שנייה
דאשתיירן] אגב שנייה דמשתיירן M | מן עלויה] מע' I || 19 מפרוק יפרוק]
[מפ]רק [יפ]רק I | מן] דן M | ותקום] [leg? ותקום] [ות]קים vel [partic]
קים I; ויהוי M || 20 הורן לא תתפרק] אחרן לא ית' M.

21 Y el campo al salir (libre) (en) (¹) el jubileo será cosa consagrada al nombre de Yahweh como un campo de consagración; su propiedad será del sacerdote.
22 Y si consagrare al nombre de Yahweh un campo comprado por él, no campo (²) de su patrimonio,
23 el sacerdote le calculará el montante (³) de su valor hasta el año del jubileo y dará su valoración de ese día; es cosa consagrada al nombre de Yahweh.
24 En el año del jubileo volverá el campo a aquél de quien se compró, a aquél que tenía (⁴) la propiedad de la tierra.
25 Y toda su valoración será en siclos del santuario (⁵): 20 *ma'in* (⁶) valdrá el siclo.
26 Pero el primogénito del ganado que debe ser separado (⁷) para el nombre de Yahweh (⁸), nadie lo consagre; sea toro o cordero, pertenece él al nombre de Yahweh.
27 Y si fuera (primogénito) de ganado impuro (⁹), será rescatado en su valoración (y se añadirá encima un quinto de su precio. Y si no fuere redimido, será vendido en el precio valorado) (¹⁰).
28 No obstante toda «cosa separada» (¹¹), que uno haya consagrado al nombre de Yahweh, de cuanto le pertenece, hombres o bestias o campo de su propiedad, no podrá ser vendida ni rescatada. Toda «cosa separada» es cosa sacrosanta (¹²) para el nombre de Yahweh.

(¹) En el texto: «*del* jubileo».
(²) *Lit:* «el campo de su compra, que no sea del campo de su patrimonio».
(³) M: «(le calculará el valor de) la cosa consagrada». M prob mal colocado.
(⁴) M: «a aquél que tiene la propiedad (de la tierra)».
(⁵) TM: «(en siclos) santos» (= del santuario).
(⁶) TM: «veinte *gerás*». 1 *me'á* equivale al óbolo de Tiro; 6 *ma'in* de plata hacen 1 denario.
(⁷) Es decir, «consagrado».
(⁸) M: «delante de Yahweh».
(⁹) M: «(de ganado) puro (!), lo redimirá».
(¹⁰) Falta en el ms. por homoioteleuton. Se suple con el Targum Yerušalmí de la Torah ed en Frankfurt a/M 1784. Véase también en 6684.
(¹¹) *Lit:* «toda separación»; TM: «todo *ḥérem*» (= cosa o persona proscrita).
(¹²) O sea, totalmente consagrada a Dios.

21 ותיהוי חקלה במפקה [ב]יובילה קדש לשמה דייי כחקל אפרשו
לכהנה תיהוי אחסנתיה:
22 ואן ית חקל זבונה די לא מן חקל אחסנתיה יקדש לשמה דייי:
23 ויחשב ליה כהנה ית מיסת עלויה עד שתה דיובילה ויתן ית
עלויה ביומא ההוא קדש לשמה דייי:
24 בשתה דיובילה תחזור חקלה למן דזבן יתיה מן לוותה למן
דהווה דידיה אחסנות ארעא:
25 וכל עלוויה יהוי בסלעי בית קודש[ה] עשרין מעין יהווי סלעא:
26 להוד בוכרה די יתאפרש לשמה דייי בבעירה לא יקדש גבר יתיה
אין תור אין אימר לשמה דייי הוא:
27 ואן בביעירה מסאבה ויתפרק בעלויה [ויוסיף חמשין דמוי עלוי
ואין לא יתפריק ויזדבן בעילויה]:
28 להוד כל אפרשו די יפרש גבר לשמה דייי מן כל מה דלה מן
בני אנשה ובעירה ומן חקל אחסנתיה לא יזדבן ולא יתפרק כל
אפרשו קדש קדשין לשמה דייי:

21 ותיהוי] ויהווי M | [ב]יובילה] דיו' in text || 22 מן חקל] מח' I || 23 מיסֹת] אפרשות M: eadem varia lect habetur in 6684 || 24 תחזור] יח' M | למן] דדן M | מן לוותה] מל' I | לוותה] גבה M | למן דהווה דידיה אחסנות] לדן דאית ליה א' M || 25 יהוי] הוא I | בית קודש'] קו[דשה] I || 26 להוד] לחוד I | די יתאפרש] דאת' I | יתאפרש] יפרש M | לשמה דייי 1.°] קדם ייי M || 27 מסאבה ויתפרק] ויפרוק [*sic*] דכייה M | ויוסיף... בעילויה] desider in text, omiss ex homoiotel; mutuatur ex ed Torah c Targumim (O Ps et Yerušalmi) Frankf. a/O. 1784 || 28 להוד] לחוד I | די יפרש] דיפ' I | יפרש] אפרש M | מן כל] מכ' I | דלה] דאית ליה M | מן בני] מב' I | ומן חקל] ומח' I | קדשין] הוא [קדשין] I.

29 Toda persona humana (1) que haya sido consagrada, no podrá ser rescatada; deberá morir (2).
30 Y todo diezmo de la tierra —de las semillas de la tierra, de los frutos de los árboles— pertenece al nombre de Yahweh. Es cosa santa del nombre de Yahweh.
31 Y si uno quiere rescatar parte de su diezmo, añadirá un quinto (3) sobre él.
32 Y todo diezmo de ganado mayor y menor, de todo lo que pasa bajo la caña (de diezmar) (4), el deceno será consagrado al nombre de Yahweh.
33 No indagará quién es bueno o malo, y no lo sustituirá, y si le sustituye, él y su sustituto serán cosas consagradas: no podrán ser rescatadas.
34 Éstos son los mandamientos que Yahweh (5) prescribió a Moisés para los hijos de Israel (6) en el monte Sinaí.

(1) *Lit:* «Toda separación de persona humana que haya sido consagrada».
(2) M 1.º: «Toda persona bajo *ḥérem* (*lit:* «toda proscripción con que haya sido proscrito un ser humano») no podrá ser rescatada con dinero sino con holocaustos y con sacrificios santos y con petición de misericordia ante Yahweh porque tal persona es reo de muerte: será matada irremisiblemente». M 2.º: «(toda) persona humana (que haya sido consagrada) no podrá ser rescatada: será matada sin remisión».
(3) M: «un quinto de su precio».
(4) Quizá el cayado pastoril.
(5) M: «el Verbo de Yahweh».
(6) M: «(que prescribió a Moisés) y no puede el profeta introducir innovación alguna en ellos. Y los prescribió para que fueran enseñados a los hijos de Israel» (en el monte Sinaí). Cf final de *Sifra*.

29 כל אפרשו די יתאפרש מן בר נשה לא יתפרק ממת ימות:
30 וכל מעשרה דארעא מן זרעא דארעא מן פירי אילנה לשמה דייי
הוא קדש לשמא דייי:
31 ואין מפרוק יפרוק גבר מן מעשרה חומשה יוסף עלוי:
32 וכל מעשרה תורין ועאן כל מה די יעבר שרביטה עשיריה יהוי
קדיש לשמה דייי:
33 לא יפשפש בין טב לביש ולא יפרג יתיה ואין מפרגה יפרג יתיה
ויהוי הוא ופירוגיה יהווי קדיש לא יתפרק:
34 אלין פקודיה די פקד ייי ית משה על בני ישראל בטורא דסיני:

29 כל אפרשו ... ימות] כל חרמה דמתחרם מן בר נשא לא יתפרק בכספא אלהן בעלוון ונכסת קודשין ובמבעי רחמין מן קדם ייי מטול דדין קטול מתחייב איתקטלא איתקטיל M | מן בר נשה] מבר נשא I | בר נשה לא יתפרק ממת ימות] בני אנשא לא יתפרק מתקטלה יתקטל M || 30 מן זרעא] מז' I | מן פירי] מפ' I || 31 מפרוק] [מפ]רק I | מן מעשרה] ממ' I | חומשה] חמשין דמוי M || 32 תורין ועאן] דתורה ודענה M | די יעבר] די ע' I; דיע' M || 33 ואין מפרגה יפרג יתיה] יפרגיניה ואין פרגא M | יפרג] מפ' I | ויהוי] ויהי M || 34 ייי] מימריה דייי M | על בני ישראל] ולית אפשר לנבייא לחדתה בהון מדעם ופקדינון מטול לאחוואותהון לוות בני ישראל M.